Man šviečia saulė

SODŽIAUS JAUNIMUI

Pagal A. M. Rathgeberį

Parašė Kupranas

KAUNAS 1925.

Kun. Petjenas

S/0-1

Šv. Kazimiero Draugijos leidinys Nr. 394

Man šviečia saulė

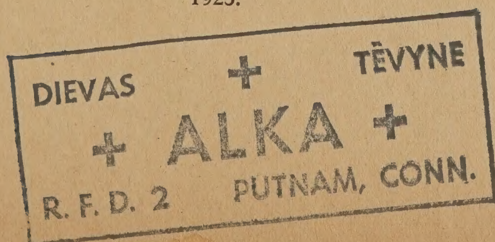
Sodžiaus jaunimui

Pagal A. M. Rathgeberį

Parašė **Kupranas**

KAUNAS
„Šviesos“ spaustuvė, Jakšto gatvė Nr. 2
1925.

Nr. 4070.

Imprimatur.
Caunae die 26 novembris 1923 an.
† *FRANCISCUS, Epps Samogitiens.*

Prakalba.

Tikyba yra tai Dievo dovana, pati kilniausia dovana. Be jos nėra nei vilties, nei meilės, nei kokios kitos dorybės. Kam Dievas yra tą dovaną davęs, tuo patim užžiebė jam šviesą, kad kelią į amžinąją laimę nušviestų. Liūdna, kad žmogus dorybę prarado; bet vis gi dar esama vilties; praradus tikybą ir tos nebėra: užgeso šviesa, saulė nukrito...

Be vargo ir darbo tapai krikščionimi kataliku, bet jau iš tavęs pareina išlaikyti savo tikyba.

Viena geriausių priemonių tam tikslui pasiekti yra tai gerai savo tikyba pažinti.

Šita knygutė teiks tau pagalbos.

Skaityk!

Kupranas.

Svarbusis klausimas.

Dar nesenai mūsų Lietuva „šventosios“ vardą nešiojo. Nepasakysiu, kad daug garsių šventuolių būtų išdavusi, bene tik vieną Kazimierą; bet gerų krikščionių katalikų, giliai tikinčių ir dorų, tikrų izraelitų, kuriuose nėra apgaulės“, visur buvo pilna· Tiesa, būta Lietuvoje nemažai ir blogo. Nuo senų senovės daug aukota gėrimo dievaičiui, Ragučiui. Vyskupas Moticjus buvo jam aplaužęs ragus, bet neilgam: paskutiniais laikais jis jau buvo išgijęs ir reikalavo kaskart didesnių aukų. Garbinama buvo ir Milda dievaitė, ypač žemaičių kamarose, bet jos „gražiųjų ligų“, mūsų žmonelės nė girdėte nebuvo girdėję. Būdavo, kas apsirikęs kartais sukeiks: „Kad tave br..... pagautų!“ bet ir tiek; nieko jie nepagaudavo. Sekiota ir kitais dievaičiukais, bet nedrąsiai, slapta... Bet tikybos būta Lietuvoje, tikybos gyvos... ir atgailos už kaltes, jog net kaulai prie klausyklų braškėdavo! Delto ir buvo „šventa“ Lietuva, garsi savo tikyba ir dora pasaulio tautų tarpe.

Bet bėgo metai, vienas kitą į prapultį stumdami; atėjo pokariniai laikai. Mūsų Lietuva, tartum kokiam žavėtojui lazdele į žemę sudaužus, griežtai pakitėjo: gera tapo paminta, bloga galvą pakėlė. Daug pakentėjo dora: nūnai mes jos skudurus dėvime; nemaža ir doros auklėtoja tikyba. Priviso įvairios rūšies netikėlių ir kitokių liežuvio didvyrių: nuo šviesuolių „Mozės krasėje“ sėdinčiųjų, „garsių“ universito profesorių, iki menkutei mergelei, kuri, žydams vandenį nešiodama, savo „meilės vaisių“ maitina ir stengias daugiau jų įsigyti, ir piemenaičiui, kurs kairės nuo dešinės dar nestengia atskirti ir, žaisdamas, rėkia: „Atžagaleivį plalenkiau!“

Ko jie patys nelaimingai nustojo ir kaipo „prietarus“ atmetė, to ir kituose nepakenčia.

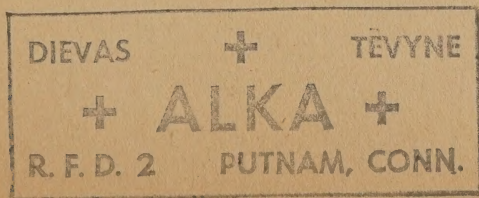
Nustoję tikybos ir kitiems jos pavydi, iš to jų obalsis: „k o v a r e l i g i j a i!“ Jie negali nurimti, kol Die-

vo vardas nebus iš žmonių širdžių ištrintas, kol kryžiaus ženklas nebus sudegintas, bažnyčios sugriautos arba susirinkimų vietomis paverstos..

Kaskart didesnio atlyginimo, gerai valgyti, dar geriau gerti, ištaigingai gyventi, o maža ar visiškai nieko nedirbti, pašalinti visokią, ypač krikščionių katalikų religiją kaipo „prietarus" ir „senovės verguvės liekaną", išgriauti dangų — Dievą nuo sosto nustumti — ir žemėj susikurti „rojų" — tiek jie tenori!...

Tuo tarpu rojus buvo kadaisiai, dabar jo žemėj nebėra ir nebebus niekuomet. O kad kas pažvelgtų šviesia akimi, dar daugiau pastebėtų: pamatytų, kad žemė netik nebus rojumi, bet nebus nei tikra mūsų tėviškė. Ji tik mūsų viešbutis, mūsų kelionės stotis buvo ir bus...

„Mūsų dienos kaip šešėlis ir pasilikimo nėra!" kalbėjo Dovydas ir delto jis tarnavimą Dievui ir rūpinimąsi savo nemirštama siela laikė svarbiausiu ir kilniausiu savo gyvenimo uždaviniu. „Čia mes neturime pasiliekančio miesto, bet ieškome būsimojo" (Žyd. 13, 14), rašė šv. Povilas ir savo tikybos reikalams jokių nesigailėjo aukų. „Dievas nori man daug suteikti", manė šv. Ignotas iš Antijochijos ir, džiaugdamos, ėjo numirti. Jo Kristaus išsiilgimas buvo taip didelis, jog prašė Romos gyventojų nekliudyti jam mirti. „Negalite man savo pakilios meilės geriau įrodyti, kaip leisdami man pasiaukoti", rašo jis savo kelionėj į mirtį. „Laimingas, kad žūvu pasauliui, kad Dievui užgimčiau. Leiskite man tapti lauko žvėrių maistu, kad Dievuje dalyvaučiau. Esmi Dievo kviečiai ir turiu lauko žvėrių dantų būti sumaltas, kad būčiau atrastas gryna Kristaus kviečių duona. Džiaugiuos žvėrimis, kurie man parengti. Masinsiu juos, kad jie tuoj į mane kibtų. Ugnis ir kryžius, lauko žvėrių gauja, sukapojimas, sumušimas, sutriuškinimas ir visos kančios, kurias šėtonas gali sugalvoti, te man ateina, kad tik pas Jėzų Kristų nueiti galėčiau!" Del savo tikybos į Dievą, milijonai kentėtojų atsižadėjo gyvybės, del jos šventuolių būriai atsisakė nuo garbės, turtų ir ištaigų, apleido sostus ir „samanuotas" lūšneles ir kiek įmanydami vargino savo kūną, savo dvasiai paver-

gdami; del jos ir mūsų laikais nesuskaitomos bernaičių ir mergelių eilės vaikščioja siauru ir erškėčiuotu kryžiaus keliu, slaugydami ligonius ligoninėse. arba šviesdami tolimas Afrikos tautas... Nejaugi jie visi būtų siaurapročiai, kvailiai? Nejaugi jie gaudytų vėją, arba klaidžiojančias švieseles, kurios mirties valandoje užges ir paliks tamsybėse? Nejaugi jie mirties valandoje turės nusigandę sušukti: „Krovėme rusų rublius ir vokiečių markes, o tie jokios vertės nebeturi; apsigavome biauriai!“

Dvi nesuskaitomi priešginybi skaldo žmoniją, dvi kariuomeni stovi viena priešais antrą. „Tegyvuoja tikyba!“ šaukia vieni; „Šalin tikyba, tegyvuoja bedievybė!“ šaukia antri. Katrų tiesa? Tų, kurie religiją laiko nieku ir ją kiek įmanydami griauja, ar tų, kurie ją už visą ką brangina, kurie sakosi be jos jokiu būdu apsieiti negali, kuriems religija, šviesa tamsumoj?

Tai — klausimas rimtas, tai — gyvybės klausimas.

Eikš, jaunikaiti, paieškokiva atsako! ..

KOMPASAS

Plaukia laivas per jūras-marias. Aplinkui žemės nė pėdsako: visur migla, kaip siena, nors durk į akį—ir taip nematysi. Keleiviams labai nejauku ir baugštu, bet vairininkui linksma: jis nė manyte nemano paklysiąs. Tiesiai jis veda savo laivą, kad ir į nematomą uostą. Jam rodo kelią kompasas. Be jo jis nė nemanytų leistis kelionėn: jis žinotų suklysiąs ir tikslo nepasieksiąs...

Čia žemėj mes plaukiame per gyvenimo jūras. Mūsų gyvenimo laivas kasdien irias toliau. Mums būtina tikrasis uostas pasiekti. Bet tai tuokart tegalės įvykti, kai mūsų gyvenimo laivas keliaus tiesia kryptimi. Kompasas ir mums būtinai reikalingas. Tas kompasas — tai religija. Kas gyvena be kompaso — aklai — tas nepateks į tikrąjį uostą — paklys. Viešpats Kristus

yra pasąkęs: „Platus kelias, kurs veda į prapultį, ir daug tų, kurie juo eina.“ (Mat. 7, 13).

Niekas negali manyti mirties valandoje į tikrąjį uostą pateksiąs, jei negyveno sulig religijos kompasu. Žmogus netikėlis, žmogus, kurs netarnauja Dievui ir Jam neatsiduoda, išganymo niekuomet negaus. Ir negana, kad negaus; tas biednas žmogus, pagadinęs savo amžinąjį likimą, pagadins ir savo gyvenimą žemėj. Be poilsio ir ramybės, be paguodos ir džiaugsmo jis praleis savo gyvenimo dienas. Jam trūksta akstino ir šviesos ir atsparos; jam trūksta kompaso.

Mūsų dienų žmonija klykte klykia taikos. Bet tobulos taikos tarp giminių ir tautų žmonija niekuomet nesusilauks. Ir ne tiek su kitais taikos žmonija išsiilgusi, kiek taikos su savimi — ramybės. Bet be Dievo nėra taikos su savimi, be religijos nėra viduojės ramybės. Netikėlis ir nenoromis turi pasiguosti su Dovydu: „Nėra manyje ramybės, del mano nuodėmių!“ (Ps. 37, 4). Kad jis ir stengias savo išalkusiai sielai burną užkimšti, maitindamas ją pasigerėjimais ir malonumais, bet tai jam nesiseka. Valandėlę, tiesa, miela paskrajoti tarp įvairių linksmybių, malonu paūžti, bet tik valandėlę... ilgainiui vėl grįžta senasis troškimas: ramybės! ramybės!...

Kas veikia be Dievo, savo gyvenimo dienas niekais praleidžia. Jam atsitinka taspat, kas atsitiko tūlam ūkininkui, kurs metų metus, nepaisydamas kruvino prakaito, sielojos ir dirbo. Ištiko gaisras. Iš šykščio jis nebuvo savo gerybių apraudęs: gaila jam buvo keletas centų išmesti. Stovėdamas prieš savo nudegusius rūmus, jis jaučias elgeta ir aimanuoja: „Taip ilgai vargau, taip ilgai prakaitą liejau, gailėjaus sau ir savo šeimynai. net šventų dienų nepaisiau, o dabar? Ką turiu dabar? Nič-nieko neturiu! Visa mano siela buvo į ūkį ir turtus įklimpusi: jie supleškėjo — su jais ir mano siela. Nebeturiu sielos, aš ją sudeginau, prapuldžiau... koks aš buvau beprotis!“ Taip, beprotis yra, kas turtuose ir pasigėrėjimuose ieško laimės-ramybės. Jis į tą panašus, kurs norėtų sugauti savo šešėlį, kurs leidžias

į lenktynes su vėju arba plikomis rankomis unguri gaudo!..

Žmogus be religijos negali nė naktį ramiai miegoti: jam būgštu ryto dienos. Jis noroms-nenoroms laukia nelaimės. O kad iš tikrųjų ta nelaimė užgriūva, koks jis jaučias apleistas ir bėdinas! Vargšas, jis nepažįsta atsidavimo, kurį religija žadina, jog „visa, kas ateis, negali man kenkti, kadangi Dievas yra žadėjęs, jog mylintiems Dievą, visa kas į gerą išeis!“ Netikėlis varge ir nelaimėj nekantrus ir bailus. Tikintysis žmogus, moka nuraminti ir nelaimei ištikus: gaisrui, neužderėjimui, gyvulių marui. Jis žino, jog be Dievo leidimo nė plaukas nuo galvos nenukrinta: o kad Dievas leidžia kryželį, duos ir paguodos! Netikėlis visai kas kita: jis neturi, kuo remtis; delto nelaimėj arba nusiminęs be galo, arba įtužęs be krašto. Nuo jo tenka visiems, net pačiam Dievui. Prisimeni pasaką apie vėžį? Perkūnas dievaitis dalinęs akis tvariniams. Vėžys nesuskubęs laiku atrėplioti, jam belikusios mažos akelės. Tos jam nevisai tepatikusios, tai gi sušukęs: „Na, tokias mažas gali sau kišti į antrą galą!“ Dievaitis taip ir padaręs: įkišęs ten, kur supykęs vėžys nurodė. Už tai vėžys ir iki šiol tebepykstąs. Perkūnijai griaunant, jis, pakerėj pasislėpęs, paimąs akmenėlį į žnyples ir grasinąs Perkūnui dievaičiui. Ta pasaka labai tinka netikėliui, kurs nelaimėj ar varge savo pykčio suvaldyti nemoka; kurs savo tulžį išlieja ir ten kur reikia, ir ten kur nereikia...

Ypač bėdinas ir nelaimingas yra netikėlis mirties valandoje. Sąžinei burnos užkimšti jau nebegalima, kaip būdavo sveikatos laikais; o ji nevaržoma rėkia ir primena praėjusio laiko nuodėmes, kurių nemaža buvo, oi, nemaža! Be religijos nebuvo, mat, jėgų atsispirti pasaulio viliojimams. Juk jis nė nežinojo tikrai, kas gera, kas bloga? Jis gera laikė, kas jam miela, ar naudinga. Kūno geidulių patenkinimas, hotentotų nuosavybės dėsniai: „kas tavo, tai mano; bet kas mano, tai ne tavo!“ tai jam buvo gera ir to jis griežtai laikės; bet krikščionių artimo meilė ir kiti krikščionių doros dėsniai — tai jam buvo bloga. Mirtyje visa tai atrodo kitoniškai. Švys-

teli susipratimas... o su juo kelias ir nedorybės, kurios kaip įerzinti šunys, apstoja jo mirties patalą ir, kaukdamos, loja. Oi, oi! Ne vienas, kurs sveikatoj turėjo labai plačią sąžinę, kurioj viską galėjo sutalpinti, kaip bedugniame maiše, mirties valandoje pradėjo ieškoti religijos ir jos jau senai užgesusią liepsnelę sukurti... Gal manai, kad ne taip? Tik pasiklausyk: daug liežuvio didvyrių, netik sodžiaus rėksnių, bet ir šviesuolių, sėdinčių „Mozės krasėje", kurie savo šnipu visa ką išknaisioja ir savo nuodingomis seilėmis visa ką apdrabsto ir Dievą, ir Bažnyčią, ir visa, kas šventa ir dora, mirčiai į akis pažiūrėjus, primygtinai prašo: „Duokit man kunigą!"

Ar matai, kam mums reikalinga religija? Ar supranti, koks atakymas į svarbųjį klausymą? Reikia mums religijos kompaso, nes be jo negalima nei gyventi, nei numirti; galima tik nebent proto nustoti ir gyvuliu tapti...

MEILĖS RYŠYS.

Buvęs vienas gudruolis, kuriam Dievas su savo pasaulio tvarka jokiu būdu negalėjęs įtikti: jis vis būdavo suras, ką prikišti. „Kad aš būčiau Dievulis, visai kitoniškai būtų: žmonės aukso gadynę turėtų!" sakydavęs jis. „Dabar kas do tvarka? Reikia lietaus — giedra, reikia giedros: žmonės šieną džiovina — o čia lietus, kaip iš maišo. Kad aš tvarką užvesčiau, pasaulis stebėtųsi!"

Buvęs kur nebuvęs Dievas kikyšt pro duris... ir įeinąs. „Sveikas Jurgi!" — „Sveikas, Viešpatie!" „Atėjau pas tave su reikalu: ar nesutiktumei kiek mano vietoj pabūti? Aš jau tau senai nebeįtinku, pasaulio tvarkymas man gyvai nusibodo: eisiu pavaikštinėti."

Nereikėjo Jurgiui du kartu sakyti, jis dar nesuskubo atsakyti: „Gerai, Viešpatie, sutinku!" kaip jau tiesia rankas prie vadelių ir ima valdyti. Prasidėjo rojaus laikai. Šviečia saulė — tik gėrėkis, lyja lietus — tik džiaukis,

reikia kito kokio oro: šilto ar vėsaus — visa yra. Kad želia žolė, ar vaismedžiai žydi, ar tarpsta rugiai su kviečiais, kad net gamta — motinėlė nustebo: iš kur tiek gero gali rastis? Įsisprendęs vaikščioja Jurgis ir vypso iš džiaugsmo. „Ar ne gerai aš valdau pasaulį? Ar negeriau už patį Dievulį?" didžiuojas Jurgis. Kur ne? Tam jis ir gudruolis!

Atėjo laikas valyti laukus: javus vežti pastogėn. „Kur mes visa tą gera padėsime?" susisielojo Jurgio kaimynai. Bet čia kas per negerovė? Delko tie javai taip lengvi? Prikrausi dideliausį vežimą, o arkliai zovada lekia neturėdami, ko traukti. Pasirodo šiaudai beesą tušti be grūdų. Kur dingo grūdai? Paukščiai sulesė, ar pelės sukirto? Ne, nei paukščiai jų nesulesė, nei pelės nesukirto, jų nė nebuvo: Jurgis, įsikarščiavęs, užmiršo mažo daikto — tinkamu laiku vėją paleisti!

Tokių Jurgių — gudruolių šiandien pasaulyje devynios galybės. Mielu noru jie atstatytų ir patį Dievą, kad tik pasaulį sulig savo nuožiūra galėtų tvarkyti. Jiems tvarkant, tai jau iš tikro sugrįžtų rojaus aukso laikai: žydėtų mokslas ir menas, visuomeninė apsauga pasišokėdama tarptų, nebebūtų nei vargo nei skurdo. Kepti balandėliai mums lėktų į burną, dėvėtume rūbus, kokių mūsų seneliai nė nesapnavo: mes savo kultūra užimtume pirmąją vietą pasaulio tautų šeimynoj. Tam visam nereiktų didelio darbo...

O vis delto tai visa — tik svajonės, tik šiaudai be grūdų: mūsų Jurgiai — gudruoliai užmiršo tinkamu laiku vėjo paleisti! Nėra kas jų norams vaisiaus suteiktų, jų sumanymuose nėra svarbiausio daikto — religijos!

Kad ji — ta religija — nekvėps savo maloniu dvelkimu į pasaulį, visa pasaulio gerynėiga tai — tik ankštys be žirnių, tai tik tuščios varpos.

Šiandien žmonių dauguma nepatenkinta, visai nesidžiaugia savo likimu, nors tiesą pasakius, nebūtų ko taip didžiai liūdėti. Žmonės dirba be noro, sielojas be džiaugsmo. Su pavydu žiūri vienas į kitą, ar kitas kartais ko daugiau neturi, daugiau neuždirba, nepelno? Niekas kitame nebemato brolio, bet priešą, grobuonį. Darbininkas

šiaušias prieš „buržujų“, samdinys prieš „buožę“; pasiturintysis titnagu tampa, kietu varguoliui. Pasaulis darosi pragaru, žmonės virsta kipšais, jei jųjų tarpe nebėra religijos. Be to meilės ryšio nyksta ramybė ir laimė. Be religijos draugiškas sugyvenimas visai negalimas. Žmonės pasidaro plėšriais žvėrimis, plėšriausieji jų tampa valdovais: suima valdžią į savo rankas ir ima viešpatauti ant silpnesnių. Kiekvienas savimi tesirūpina: tegu sau žūva kiti!

„Visa priklauso visiems!“, šaukia vieni ir pateisina kiekvieną vagystę; „Nuosavybė tai — vagystė!“ atsako kiti ir lygina nelygybes plešimais ant viešojo kelio, kur tankiausiai ir be kraujo praliejimo neapsieinama.

Dar nesenai mūsų sodžiuje nereikėdavo nė užraktų, niekas nebijojo naktį atviromis durimis miegoti; dabar ir geriausieji užuraktai nieko negelbsti: laužiamasi visur, net į Kybartų bažnyčią (balandžio 29 d. 1923 m.). Iš kur tai visa? Daugelyje širdžių užgeso religija, meilės ryšio nebėra!

„Lengviau pastatyti miestą ore, nekaip sutverti bendrovę be tikybos į Dievą“, yra kadaisiai stabmeldžių išminčius Plutarchas pasakęs. Tai — tikriausia tiesa. Nes kur nėra tikybos, ten viršūnė — valdžia — nesiskaito nei su teisybe, nei su sąžine; ten pavaldiniai ar piliečiai nepažįsta klusnumo, nei ištikimumo. Maištai ir suirutės ten dienotvarkėj, kyšiai ir išdavimai ten—paprasčiausias apsireiškimas. Delto tai socialistų mokslas: „Religija tai — asmens dalykas, valstybė neprivalo ja rūpintis“, tai — tikriausia nesąmonė. Tai—netiesa, būk religija mažas, nesvarbus dalykas. Religija—milijonų parama, tai —gerai sutvarkytos valstybės variklis. Su ja visa kas auga ir tarpsta, be jos visa kas griūva, nyksta pati valstybė. Religija tai — tartum deguonis ore, tartum kraujas žmogaus kūne. Be jos nėra gyvybės. Tauta ar valstybė, kuri religiją palaidojo, tuo pačiu pasmerkė save numirti! Matai, kokia nesąmonė tikrinti, būk religija esanti nereikalinga, būk tai—senovės prietaras ir verguvės laikų liekana, kurią naujosios gadynės žmonėms reikia esą nusikratyti. Ne, religija—ne prietaras, ne verguvės lieka-

na, bet brangenybė, kuriai lygios žmonija nebeturi. Niekas kita negali taip tikrai ir taip tiesiai duoti laimės žmonijai, kaip ji. Žmogus, kurs ją atmeta ir su ja kariauja, pats savo laimę kojomis mindžioja. Taigi mes tikintieji susiburkime visi krūvon į šventąją kovą už ją, į kryžiaus karą su josios neprieteliais!

Mūsų šventoji žemelė iš visų pusių apsupta religijos priešų kariuomenės. Čia bolševikai, ir social-demokratai ir liaudininkai ir įvairūs kiti, žydams rankas padavę, smaugte smaugia religijos dvasią. Pavojus didžiulis, priešų aibių aibės. Eikš, mielas bičiuoli, suskambinkime į tikybos varpą. Jo balsas tenenutyla, tenenustoja gaudęs, pakol abejojimo miglos nebus išsklaidytos, pakol bedievybės rūkas nebus išblaškytas, pakol tikybos priešai nebus nugalėti!

Jumyse, mūsų sodžiaus jaunoji karta, mūsų tėviškės viltis; jumyse mes senesnieji matome suglaustąsias mūsų kariuomenės eiles!

Tu nairais? Delko? Nesunku atspėti!

Tu manai: „Negalima ir manimi pasitikėti perdaug. Ir mane graužia daug abejonių: turiu užtenkamai darbo pats savo tikybos rūmus beramstąs. Tik-tik pats negriūvu!“

Drąsos daugiau, šalin nusiminimas! Eikš, ranką man duok! Rankas sunėrę pereikiva katalikų bažnyčios mokslo rūmus. Beeidamu, vienur kitur kiek sustosiva, tu savo abejojime manęs paklausi, aš tau suskambinsiu į tikybos varpą ir tavo dvejones išvaikysiu. Eikš!...

DIEVO APREIŠKIMAS.

Būta ir senovėj žmonių, kurie giliu savo protavimu yr priėję išvadą, jog vienas tėra Dievas, ir tam vienam Dievui tereikia tarnauti. Bet nedaug jų tebuvo. Pati žmonija niekuomet tame dalyke tiesos nesurado. Senovėj būta labai apsišvietusių tautų. Gana nurodžius aigiptiečius, indėnus, graikus, romėnus. Jos taip toli kai kuriose srityse buvo nuėjusios, jog mes dar šiandieną, keliems tūkstančiams metų nuo to laiko praslinkus, stebimės jų darbais. Bet religijos srityje jos jokios pažangos nepadarė, buvo it kūdikiai. Aigiptiečiai tarp kitų savo dievybių garbino jautį ir statė jam puikias šventyklas. Indėnai tikėjo vėlę, žmogui numirus, nesurandant ramybės, bet turint keliauti iš kūno į kūną ir taip klajoti šimtais ar tūkstančiais atvejų, pakol bus išvaduota. Graikai ir romėnai tiek turėjo dievų, jog jų ir vardų nebežinojo. O kokių ten nebuvo dievaičių! Nėra nedorybės nei šlikštybės, kurių globėjų nebūtų buvęs dievaitis. Ir latras, ir pasileidėlis turėjo savo dievaičius — globėjus. Ten būta vagių ir plėšikų dievaičio, ir girtuoklystės dievaičio, ir paleistuvystės dievaičio!... Kitų tautų religija dar žemiau buvo nusmukusi. Antai penikėnai degino savo dievaičiui Molochui nekaltus kūdikius, o meksikėnai piovė savajam nelaimingus karo belaisvius!

Pasakysi, kad tuokart žmonės buvo kur kas kvailesni, kaip šios gadynės žmonės. Neneigiu, tiek mokslo tuokart nebuvo, tiek ir tokių mokslavyrių, kaip šiandien, tuokart nebūtum sutikęs. Argi tad šiandien patys žmonės negalėtų surasti tikrosios religijos, kad jie tokie apšviesti? Kai kurie mėgino, bet nesurado: pasidarė tik sumaištis, kaip Babelio bokštą bestatant. Kad vienas tikrina ir žmogų, ir patį pasaulį esant dievą, kitas sako visai nesant Dievo: žmogus esąs tobuliau išsivystęs gyvulys. Kad vienas giriasi sugebąs iššaukti dvasias, kitas tikrina nei dvasių, nei amžinatvės visai nesant: žmogus dvesiąs, kaip gyvulys. Dar kiti norėtų atgaivinti senovės dievaičius: Perkūną, Patrimpą, Pykuolį su jų laumėmis ir raganomis. Koks išvadas? Ogi šitas, kad žmo-

nės, kad ir apšviesti, kad ir mokyčiausi ne tik tikrosios religijos, bet nei jos pėdsako negali surasti. Žmonija su visu savo mokslu religijos atžvilgiu panėši į lauminėjančius vaikus. Su užrištomis akimis ji bėginėja ir ieško. Ko ieško? Ogi tikrosios religijos. Ir, kad jai rodosi, jau — jau sugrobus, jau — jau suradus, pasirodo skudurą kokį rankoj belaikanti...

Dabar pasakyk, ar gali būti amžinojo Dievo valia, kad žmonija per amžių dienas tamsumoje braidytų? Juk Dievas nori, kad ji į tiesos pažinimą ateitų. Ir ne tik atskiri, ypačiai kilnūs ir protingi vyrai, bet visi žmonės turi, sulig Dievo valia, Jį pažinti ir tapti laimingi. Juk niekas neturėtų teismo dienoj ateiti ir sakyti: „Aš nieko apie tave nežinojau, nieko negirdėjau!“

Taigi Dievas ir pasirūpino, kad niekas negalėtų taip pasakyti. Jis nuo pat pradžios taip sutvarkė, kad nežiūrint gimtosios nuodėmės aptemdinto proto, galėtų jį pažinti. Jis pats praskleidė uždangą tarp laikinumo ir amžinatvės, tarp žemės ir dangaus, apreikšdamas mums visa kas reikalinga amžinajai laimei įgyti. „Daug sykių ir daugeliu būdų Dievas, kalbėjęs tėvams per pranašus, paskiausiai, šitomis dienomis, mums kalbėjo per Sūnų“. (Žyd. 1, 1—2). Dievas kalbėjo su pirmaisiais žmonėmis rojuje, kalbėjo patriarkams, pranašams apsireiškė. Prie Sinajaus kalno stovėjo visa tauta ir drebėdama klausės Dievo kalbos. Koks didis, koks įspūdingas pasireiškimas! Dievas kalbėjosi su Moze iš degančio erškėtyno, su Eliju iš ūžiančio vėjo, su vyriausiais Senojo Įstatymo kunigais iš debesies, kybančios viršum Sandoros Skrynios. Abraomui keleiviu pasirodė, į Izaoką ir Jokūbą kalbėjo per sapną, į dievobaimingąjį Tobiją, Mariją ir Juozapą kalbėjo per angelą. Bet visi tie pasireiškimai buvo tarytum pirmosios gėlės, kurios kovo mėnesyje pradėda veržtis iš po sniego uždangos. Ar jos gali susilyginti su visomis pavasario grožybėmis? Ne, negali. Taip pat ir visi Dievo pareiškimai Senajame Įstatyme neprilygsta tiems pareiškimams, kuriuos mums atnešė Kristus. Jis kalbėjo ir su kūdikiais gatvėj, ir su išminčiais bažnyčioj. Jis mokė žmones ir iš kalno, ir iš laivelio, ir tyruose. Jis

kalbėjo viešai šventykloj ir sinagogose; aukščiausiojo kunigo ir tarybos, ir teismo akyvaizdoj. Jis nenustojo mokinęs net prie kryžiaus prikaltas...

Jis tam ir atėjo, kad liūdytų tiesą. Jis ir tikriau, ir aiškiau galėjo sakyti, kaip pranašai. Šie buvo žmonių vaikai, o Jis iš dangaus atėjo, o Dievas, apie kurį Jis kalbėjo, nebuvo Jam svetimas, tik Tėvas.

Taigi tat ir tikra, kad žydai negalės teisme nusiteisinti: „Nieko nežinojau apie tikrąją tiesą: niekas man jos nepareiškė!" Jie ją girdėjo, tą tikrąją tiesą, ir savo akimis matė, ir savo rankomis palietė... ne tik palietė, dar prie kryžiaus prikalo!...

O mes? Ar Dievas mums yra kalbėjęs? Kur nebuvęs? Yra. Esi girdėjęs apie Jėzaus apaštalus? Nedaug jų tebuvo, viso labo dvylika, bet jų garsas pasklido po visą pasaulį. Jų įpėdinių įpėdiniai atvyko ir mūsų gimtinėn. Jie buvo tie pranašai, per kuriuos mums Dievas kalbėjo. Per jų žodį užgeso dievaičiams kurenama amžinoji ugnis, sugriuvo šventyklos, išnyko Perkūnas su Patrimpu ir Pykuoliu; jų žalčiai į miškus išbėgiojo, o laumės ir raganos sulindo į pasakas. Kaip anuomet jie mums skelbė Dievo apreikštąją religiją, taip šiandieną tai daro mūsų Vyskupai ir jų pavaduotojai — kunigai.

Kad kas Dievo apreikštųjų tiesų nesugadintų, Dievo Sūnus yra jas apdraudęs. „Šitai Aš su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigai!" (Mat. 28, 20), yra pasakęs. Būk tad ramus ir be baimės tikėk, ką skelbia katalikų Bažnyčia: ji nepaklys, kadangi paklysti negali. Jos moklas tai — Dievo žodis, kalbėtas per pranašus, o laikų pilnumoj per Jėzų Kristų. Nėra tau reikalo kreiptis į ponus profesorius kad ir aukščiausios mokyklos, kad sužinotum tikrąją tiesą, arba teirautis iš įvairaus krypsnio socialistų ir kitų bedievukų, kurie, kiek įmanydami, bruka naująją valstiečių liaudininkų religiją be Dievo ir katalikų Bažnyčios. Ne, nėra reikalo. Nes, kas nori tyro vandenėlio, tas pasiieško šaltinio, ne pelkės.

Kad mums tų neva išminčių reikėtų laikytis, kasdien turėtume keisti savo religiją, nelyginant mūsų gražuolės — madas. Ne, nėra mums reikalo garbinti madų dievai-

čiukų, kurie šiandien šiaip, ryto kitoniškai moko, kurių vieni dideliu įnirtimu teigia, ką kiti dar didesniu įnirtimu neigia. Kas turi šaltinį, tam pelkės nereikia. Kam mums nusvilusi žvakė, kad saulė mums šviečia?

Nutilki, pasauli, Dievas kalbėjo!...

ŠALTINIAI.

Dievas pats pareiškė žmonijai savo religiją. Jis kalbėjo per patriarkus ir pranašus, o laikų pilnumoj per savo Sūnų Jėzų Kristų. Nuo to laiko praslinko daug amžių, daugiau, kaip šeši tūkstančiai metų: nuo Jėzaus Kristaus juk jau antras tūkstantis baigiasi. Ar per visus tuos amžius nepražuvo kas apreiškimo tiesų? Arba iš kur Bažnyčia sužinojo tuos apreiškimus, taip senai jau įvykusius. Iš kur Bažnyčia semia tuos apreiškimus? Į tai atsako šventas Povilas apaštalas: „Broliai, tvirtai stovėkite ir laikykite padavimus, kurių išmokote ar tai žodžiu, ar mūsų laišku“ (2, Tes. 2, 15).

Vadinas, Bažnyčioje esama dviejų šaltinių, iš kurių semiama tikybos tiesos: Šventasis Raštas ir gyvasis žodis, arba padavimas.

Šventasis Raštas! Nėra pasaulyje knygų, kurios žmoniją tiek būtų stebinusios, stačiai žavėjusios, kiek Šventasis Raštas. Katalikai ir kitatikiai, tikintieji ir netikėliai, mokslavyriai ir bemoksliai — visi gieda Šventajam Raštui pagarbos sutartinę... Kas tą puikią knygą parašė? Kas jos leidėjas? Kas? Ogi Dievas! Stebies, tai išgirdęs, manai, kad bus ją Mozė, Salemonas, pranašai ar evangelistai padirbę, kurių vardais atskiros knygos vadinamos? O aš tau sakau, kad Dievas. Taip, Dievas parašė Šventąjį Raštą! Kaip tat suprasti?

Nesenai pastatyta tapo mūsų bažnyčia. Kad mane kas klausia, kas ją pastatė, manai, kad imu skaičiuoti paeiliui visus darbininkus: ir kulgriaužas, ir mūrininkus, ir cementininkus, ir gipsininkus, ir dailides, ir kalvius, ir

stiklius ir... pastarąjį vandennešį? Ne, taip nedarau. Vienu žodžiu pasakau, kas ją pastatė: Prico Tramdako nabaštikas. Jis braižė planus, jis tiksliai nurodė, kaip pamatas dėti, kaip tašyti akmenys, kaip krauti plytos, kaip kiti daiktai padirbti. Jis pats prie darbo neprikišo nė piršto, jo nurodymu dirbo kiti, tačiau jis pastatė mūsų bažnyčią. Taip pat ir Dievas parašė Šventąjį Raštą. Jis sudėstė planus, Jis pranašams ir evangelistams tikriausiai nurodė, kas reikia rašyti; Jis rūpestingai dabojo, kad į tuos raštus neįsiskverbtų klaida. Tuo būdu Mozė ir kiti rašytojai buvo to didelio veikalo — Šventojo Rašto — paprasti darbininkai: jie tik rašė, ką Dievas jiems įkvėpė. Argi tad ne tiesa, ką pasakiau, jog pats Dievas yra Šventojo Rašto Rašytojas? Konstantinas parašė kartą nuošaliečiui Antanui savo ranka laišką, kuriame reiškė jam pagarbos ir malonės. Mokiniai išsižiojo, nustebę: kaip gi toksai galiūnas tokiam menkam žmogeliui galėjo savo ranka laišką rašyti? „Esą ko stebėtis“, tarė jiems Antanas: „kad galiūnas menkam žmogeliui laišką parašė! Stebėkitės, kad visagalis Dievas, dangaus ir žemės Valdovas, parašė Šventajame Rašte laišką mums nusidėjėliams!“ Tikra tiesa, Šventasis Raštas tai — Dievo laiškas žmonijai, tiesa, ne Jo paties ranka rašytas, bet rašytas Jam liepiant, Jo mintimis; rašytas Jam apšviečiant ir įkvėpiant.

Šventasis Raštas — Dievo laiškas žmonijai! Delto mes jį taip ir gerbiame. Ar nematei, kaip žmonės, kunigui per Mišias Evangeliją giedant, atsistoja ir žegnojas? Kaip pats kunigas, atgiedojęs Evangeliją, ją pagerbdamas bučiuoja? Ir teisingai. Iš Evangelijos ir iš kiekvienos kitos Šventojo Rašto knygos Dievas į mus kalba!

Katalikų Bažnyčioje yra dar ir kitas šaltinis, iš kurio semiama tikybos tiesos, tai — gyvasis žodis, arba padavimas. Kas jis yra tas gyvasis žodis, arba padavimas?

Žiūrėk, ne visa, ko Kristus mokė ir ką darė, teužrašė apaštalai: jie tai skelbė žodžiu. Tos apaštalų skelbtosios tiesos, neįdėtos Šventajame Rašte, ir

yra gyvasis žodis, arba padavimas. Visos tos tiesos šiandien jau surašytos, bet ne Šventajame Rašte, tik kitose knygose.

Klaidatikiai tikrina, būk visa, ką Dievas pareiškė, esą surašyta Šventajame Rašte; ko nesą Šventajame Rašte, to ir nereikia esą tikėti. Bet tai — tikriausia netiesa, Juk be gyvojo žodžio, arba padavimo, nebūtų nė Šventojo Rašto; arba, kad jis ir būtų, neturėtų nei tokios vertės, nei svarbos. Be gyvojo žodžio mes negalėtume žinoti, kokios knygos yra Šventojo Rašto, kokios nėra; kokios knygos yra tikros, kokios netikros? Be to dar, iš Šventojo Rašto daug daiktų mes nė žinote nežinotume, kadangi jų Šventajame Rašte nėra, pavyzdžiui, kad Kristus paliko septynis sakramentus, kad leidžiama ir reikia krikštyti maži vaikai, kad, pavojui ištikus, gali krikštyti kiekvienas žmogus, kad reikia ne šeštadienis, kaip tai buvo Senajame Įstatyme, o sekmadienis švęsti ir t.t. Šventasis Raštas apie tai tyli, o šv. Jonas rašo, savo Evangeliją baigdamas: „Yra dar daug ir kitų dalykų, kuriuos Jėzus padarė. Jei kiekvienas iš jų būtų atskirai parašytas, tai manau, kad ir visas pasaulis negalėtų sutalpinti visų knygų, kurios reiktų parašyti“ (Jon. 21, 25).

Arba atrask bent vieną vietą Šventajame Rašte, kur Jėzus būtų įsakęs visa, ką Jis mokino ir darė, užrašyti. Ne, neatrasi, o neatrasi todel, kad Jėzus neįsakė užrašyti, bet s k e l b t i ž o d ž i u: „Eidami į pasaulį, skelbkite Evangeliją visam sutvėrimui... Jie gi, išėję, skelbė visur, Viešpačiui draug veikiant ir patvirtinant jų žodžius lydinčiais juos stebūklais“ (Mork. 16, 15. 20).

Kad Šventasis Raštas tebūtų vienintėlis tikybos šaltinis, visi žmonės turėtų galėti jį skaityti. Tuo tarpu Šventasis Raštas parašytas ar kaldėjų, ar aramų, ar graikų kalbomis. O kas moka tų kalbų, kad galėtų skaityti ir suprasti? Nedaugelis. Pasakysi, kad tų kalbų nei mokėti, nei suprasti nereikia, kadangi Šventasis Raštas yra išverstas ir į kitas kalbas. Tiesa, kad yra išverstas. Pirmaisiais krikščionijos amžiais šv. Jeronymas išvertė jį į lotynų kalbą, dabar mes turime Šventąjį Raštą

ir lietuvių kalba. Bet kas tau patikrins, kad tas vertimas yra tikras? Kas tau patikrins, kad bloga vertiko valia arba jo nežinojimas vertimo nesugadino? Ar manai, kad Kristus tiesą, kurią atnešė iš dangaus ir už kurią mirė ant kryžiaus, bus patikėjęs keletui klaidingų žmonių, kurie moka senovės kalbas? Manai, kad jis tiesos išlaikymą bus padaręs pareinančią nuo geros ar blogos valios saujelės žmonių? Ne, nepadarė!

Dar vienas dalykas aiškiai rodo, kad Šventasis Raštas—ne vienintėlis tikybos šaltinis. Žinai, bent esi girdėjęs kad Šventasis Raštas ne taip lengva suprasti, ypač kai kurios vietos yra taip tamsios, tarytum tikra mįslė. Ar tau pačiam neteko kuomet klausytis sekmadienio Evangelijos, o nesuprasti? Ne vien tau taip atsitiko, taip atsitinka ir šviesiausiems, mokyčiausiems žmonėms. Ir toks šv. Augustinas, katalikų Bažnyčios šviesa ir pažiba, yra pasakęs: „Šventajame Rašte daug daugiau daiktų, kurių nepermanau, nekaip tokių, kuriuos suprantu. „Ir aiškiausios vietos aiškinama ne kartą įvairiausiais būdais. Kiekvienas klaidatikis stengias paremti savo paklaidą Šventuoju Raštu. Juk mūsų laikais norima Šventuoju Raštu pateisinti ir bolševizmas, ir komunizmas su revoliucjia! „Iš kur atsiranda tiek klaidaus mokslo", sako šv. Augustinas: „jei ne iš to, kad blogai suprantama Šventasis Raštas, kurs pats savyje geras?" Argi manai, kad Kristus tiesos išlaikymu nėra geriau pasirūpinęs? Kristus pasakė: „Kas neįtikės, bus pasmerktas!" (Mork. 16, 16). Argi tad Jis, kurs iš mūsų taip griežtai reikalauja tikėjimo, kad netikėlį graso pasmerksias, nebus pasirūpinęs, kad ta tikyba gryna ir nepaliesta išsiliktų? Žinoma, kad yra pasirūpinęs, Jis mums paliko tikybos grynumo patikrinimą: tai — gyvasis žodis, arba padavimas. Jis prižadėjo savo Bažnyčiai šventosios Dvasios pagalbos; tai tiesos Dvasiai vadovaujant, ne tik sudėtas Šventasis Raštas, bet nesugadintas išlaikoma ir gyvasis žodis, arba padavimas, kurį skelbė pats Išganytojas ir Jo apaštalai.

Taigi turėkis švento Povilo pasakymo: „Broliai, tvirtai stovėkite ir laikykite padavimus, kurių išmokote ar

tai žodžiu, ar mūsų laišku". Sek pavyzdžiu tikrai tikinčiųjų, kurie visais amžiais laikės katalikų Bažnyčios ir jos mokslo, o savo dvasios troškulį dviem tildė šaltiniais: Šventuoju Raštu ir gyvuoju žodžiu, arba padavimu! Mylėk ir brangink Šventąjį Raštą! Tai — grynas melas, ką sako kitatikiai, būk mums, katalikams, draudžiama skaityti Šventasis Raštas. Ne, nedraudžiama, tik raginama. Uoliai tad skaityk, ypač Evangelijas ir apaštalų raštus. Tik žiūrėk, kad Šventojo Rašto leidinys, kurį tu ketini skaityti, būtų patikrintas vyskupo ir aprūpintas paaiškinimais. Be paaiškinimų gerai nesuprastumei; atsitiktų tau, kaip Etijopijos karalienės Kandakės kambariniam, kurs, keliaudamas Gazos miestan, skaitė Izaijo pranašo knygas, o paklaustas Pilypo: „Ar supranti, ką skaitai?" turėjo nuliūdęs atsakyti: „Kaip gi galėčiau suprasti, jei niekas man nepaaiškins?" (Apd. 8, 30). Skaityk dažnai, ypač šventadieniais. Ilgais žiemos vakarais galėtumei kasdien savo namiškiams perskaityti kad ir po mažą straipsnelį. Ne tik skaityk, dar stenkis laikytis; vienas skaitymas nedaug tepadės!

TIKYBA.
(Jos savybės.)

Tikyba mums žmonėms būtinai reikalinga, be jos nėra išganymo. Bet nemanyk, kad, ką pasaulis tikybos vardu vadina, tai ir bus tikyba, išganymui užtenkama esanti. Ne, anaiptol. Ne vienas moka gražiai apie tikybą kalbėti, o Bažnyčios pripažinti nenori. Todel ragina Apaštalas: „Patys save išmėginkite, ar jūs esate tikėjime, patys save ištirkite“ (2 Kor. 13, 5). Tikyba, kurios Dievas ir Jo Bažnyčia reikalauja iš mūsų, turi turėti tam tikras savybes, tam tikras žymes, iš kurių ji galima būtų pažinti, būtent, ji turi būti visuotinė, gyva, tvirta, patvari.

Tikyba turi būti visuotinė, vadinas, ji turi apimti visą katalikų Bažnyčios mokslą be jokios išimties. Kristui kalbant Kafarnaumo sinagogoje apie Švenčiausį Sakramentą, ir žydams iš nesupratimo burnojant ir Jį apleidžiant (daugelis ir mokytinių padarė taip pat), ką daro Išganytojas? Gal manai, kad juos vadino sugrįžti, sakydamas: „Ko jūs bėgate nuo manęs, užsispyrėliai? Jei mano kalbos nesuprantate ir duonos ir vyno permainymo į mano Kūną ir Kraują tikėti nenorite, tai dar ne priežastis bėgti. Ta viena tiesa tai — dar nedidelis daiktas, by tik tikėsite kitas tiesas!“ Ar kalbėjo taip Kristus? Ne, nekalbėjo. Leido ir žydams pabėgti, ir mokytiniams pasitraukti.

Kas tad nors vienos tikybos tiesos nepriima, jos nepripažįsta, tas tuo patim yra pabėgęs nuo Kristaus ir Jo Bažnyčios. Kristus išbarė Tomą netikėliu, nors jis tik vienos tiesos, būtent, Kristaus iš numirusių atsikėlimo nenorėjo tikėti. Matai, kad tikyboje pusėtinumo neesama. Tik pagalvok, kokia sumaištis turėtų įvykti, kad kiekvienam būtų leidžiama tik tas tiesas tikėti, kurios jam patinka! O koks būtų nepagerbimas galingojo Dievo, kad žmogus sulig savo nuožiūra, sulig ūpu vienas tiesas priimtų, kitas atmestų, kad galėtų rinktis tartum krautuvėj prekes!

Tikybos srityje nėra „nenoriu, tai man netinka!“ čia šis klausimas nusveria: Ar šis arba kitas dalykas yra Dievo žodis, ar ne? Jei reikia teigiamai atsakyti, nieko kito žmogui nebepalieka, kaip nusilenkti. Trumpai ir aiškiai sako Kristus: „Kas netiki, jau yra nuteistas!“

Jis nesako: Kas netiki svarbiausių, arba bent svarbių dalykų, tas yra nuteistas! Ne; nesako. Iš to aišku, kad kiekvieną Dievo pareikštą ir katalikų Bažnyčios tikėti paduodamą tiesą, ar ji didė ar maža, ar ji svarbi ar nesvarbi, mes būtinai turime priimti, jei nenorime pražūti. Žinai, kad Dievo apreiškimas, kaip bendras žmonijos turtas, pasibaigė Kristumi ir Jo apaštalais. To Dievo apreiškimo saugotoja yra katalikų Bažnyčia. Jai pavedė Kristus apsaugoti jį nuo sugadinimo ir suteršimo ir per amžius skelbti žmonijai iki pasauliui pasibaigiant.

Bet ir dabar girdėti ne kartą apreiškimus įvykstant. Čia pasireiškęs Kristus, kitur švenčiausia Pana Marija. Gana priminus garsius pasireiškimus Lourde, arba Onos Katarinos Emmerich matymus iš Kristaus ir Marijos gyvenimo.

Ar ir tokie pasireiškimai ir apreiškimai yra Bažnyčios tikybos turto dalis? Ar yra sąžinės pareiga ir tokiais apreiškimais tikėti? Ar turime teisės laikyti menkesniais katalikais tuos, kurie tais apreiškimais nenori tikėti? Ne, neturime teisės. Galima iš tų apreiškimų daug naudos pasisemti, bet vis delto jie tik pagražinimas, papuošimas Dievo mums duotojo apreiškimo, kurs pasibaigė Kristumi ir Jo apaštalais. Mūsų tikyba bus visuotinė ir tikrai katalikiška, kad mes tokiais pasireiškimais del kokios priežasties ir negalėtume tikėti.

Tikyba turi būti tvirta. Čia blaškymosi ir mėtymosi negali būti. Čia reikalinga griežtas nusistatymas. Žiūrėk į Bažnyčios piliorus, kurie remia skliautus. Remkis, kiek tinkamas, judink kiek nori — jie nė nekrustels. Taip tvirta, taip nepakrutinama turi būti mūsų tikyba. Katalikas sako su apaštalu Povilu: „Žinau, kuo pasitikėjau!“ (Tim. 1, 12). Dievas, kurs visa ką žino yra tai pareiškęs, taigi mums nieko kito ir nebereikia. Čia smalsus tyrinėjimas ir kamantinėjimas, čia abejingas pečiais

trūkčiojimas arba galvos kraipymas ne vietoj. Eik prie ežero ar upės. Pamatysi skardyje didelias, sunkias akmens skeveldras. Dieną ir naktį šlaksto jas vanduo: tai laižo jas meiliai, kutena, tai pašėlusiu įnirtimu užsipuola: rodosi, tuoj-tuoj jas išraus ir į pasaulio kraštą nudulkins. Uola ilsi tuo tarpu, nė nepaiso įšėlusių vandens bangų. Taip tvirti mes turime būti tikyboj. Kad puola mus pagundų audros, kad suka mus abejonių verpetai, nenusigąsti, neišblykšti iš baimės! Tikyba neprivalo būti kaip sniegas, kurs yra tvirtas ir kietas, kad šaltis šaldo, bet, kaip tik šiltesnis saulės spindulys jį užgauna, tuoj pradeda tirpti, minkštėti. Tvirtos tikybos nesutirpys nei pagundų šiltis, nei aistrų bei geidulių karštis. Jos neišraus nei vėjai, nei audros, nes ji — ne koks menkas medelis, bet ąžuolas - milžinas.

Ir tvirčiausia tikyba ne ką tepridės, jei ji, nelyginant saulė, neperšvies kiaurai visos žmogaus esybės ir netvarkys jo gyvenimo. „Ką padės, mano broliai, jei kas sakytųsi turįs tikėjimą, bet neturėtų darbų? argi tikėjimas galės jį išganyti?“ (Jok. 2, 14). Turtingasis jaunikaitis paklausė Kristų: „Mokytojau, ką darydamas apturėsiu amžinąjį gyvenimą?“ Kristus atsakė: „Jei nori įeiti į gyvenimą, laikyk įsakymus!“ Matai, kad negana tikėti, bet reikia ir gyventi sulig tikyba. Tikyba turi būti g y v a.

Kas tiki, ką Dievas pareiškė, o nedaro, ką Dievas įsako, tas neturi tikros tikybos, jo tikyba yra negyvėlė, lavonas. Tikyba be darbų yra tai laukas, be pasėlio. Kokia iš tokio lauko nauda? Ką turi beturtis iš to, kad tu tiki, jog reikia jis šelpti, o nešelpi? Kas iš to tavo tėveliams, kad tu tiki, jog jie reikia gerbti, mylėti, klausyti, o taip nedarai? Arba kokia nauda tikėti, jog Jėzus yra Švenčiausiame Sakramente, kad Jo beveik niekuomet nelankai, negarbini Jo šventose Mišiose, nepriimi Jo šv. Komunijoj? Ar šeimininkas bus patenkintas samdiniu, kurs nuolat kartoja: „Klausau! Gerai!“ o tuo tarpu nei klauso, nei nieko nedirba? Arba kad medis, Dievas žino, kokiuos didelius lapus turėtų, ir geras šaknis, ir storas šakas, bet, kad rudenį vaisių neduoda, ar

nepasakys anksčiau ar vėliau daržininkas: „Nėra tavęs ko laikyti, eik bent krosnį pašildyk!"

Mes visi esame žmonės, kuriems liežuviu neilgam teįtiksi. Delto Kristus tarytum mums iš sielos būtų išėmęs šituos žodžius: „Ne kiekvienas, kurs man sako: Viešpatie, Viešpatie! įeis į dangaus karalystę, bet tas, kurs daro valią mano Tėvo, kurs yra danguje" (Mat. 7, 21). Arba: „Kiekvienas medis, kurs neneša gerų vaisių, bus iškirstas ir į ugnį įmestas" Mat. 3, 10).

Dar vieną savybę turi turėti mūsų tikyba: ji turi būti p a t v a r i.

Turi turėti drąsos laikytis tikybos, nors pajuoką ir pašiepimas kaip lietus lytų. Turi turėti drąsos šventadieniais eiti bažnyčion, klausyti šventųjų Mišių ir pamokslo, vaikščioti šventų Sakramentų, kad ir visas pasaulis vadintų tave „davatka", „plytlaižiu" ir tiems lygiais „gražiais" vardeliais. Šalin tad silpnumas ir baimė! Bailusis pagarbos neužsidirba. Elkis drąsiai, o beregint visas žąselių bei žąsinėlių būrys nutils ir duos tau ramybės. Kartą einu sodžiaus gatve. Girdžiu: kūdikis klykia. Bėgu veizėti. Šit ką matau: žąsų būryje maža mergytė. Žąsys savo snapus kaip iešmus sustačiusios, tik šnyščia, tik girga. Vargšė mergytė taip nusigandusi, visu balsu pagalbos klykia: kur ne? jai rodosi, tokie baisūs priešai!... Juokies iš mergelės? Nėra ko: tu pats už ją nedrąsesnis ne kartą! Tegu tik ištvirkę draugužiai ims juoktis iš tavęs, tu beregint pasidarysi toks menkas, toks vargšas; nors imk ir gailėkis. Ir į bažnyčią eiti nebedrąsu, nei pamokslo klausyti, nei šventų Sakramentų dažnai bevaikščioti! Ką, ar nedrąsuolis, didvyris?

Atsipeikėk, jaunuoli, tark jiems drąsų žodelį, ginkis! Pamatysi, kaip tas kvailas žąselių bei žąsinėlių būrys išbėgios. Ko tu taip bijai pajuokimo? Juk pajuokimas nedaro žaizdų. Kentėtojai ne tiek tepatyrė, begindami savo tikybą!...

Savo pirmosios Komunijos dieną žadėjai tikyboje patvarus būti. Kas gi atsitiko dabar? Nelaukia juk tavęs mirtis už tikybą, nei kruvinos kančios, tik ištvirkusiųjų

draugų pajuoka. Ne Nerono laikais gyvename. Šiandien nebelaukia liūtai ir grobuonys, nebežiba saulėj kardai, nebedegina raudonai įkaitintos pėdės, nei berėkia įšėlusios minios. Aukštyn tad galva!

Juk ne gėda būti kataliku. Ne gėda klausyti šventų Mišių ir pamokslo, arba dažnai vaikščioti šventų Sakramentų! Ne, ne gėda! Kam gi tad galvą nuleidai? Tegu sau girga ir šnypščia pragaro žąselės bei žąsinėliai, tu klausykis, ką padorūs žmonės apie tave sako, klauskis, ką mano apie tave Visagalis? Tai tik svarbu!

„Kas bijo žmogaus, greitai puls.“ (Prov. 29, 25).

TIKYBA.

(Jos pavojai).

Esi katalikas. Ką tik gimęs, tapai priimtas į katalikų Bažnyčią. Kad tūkstančiai kitų stabmeldybės ir klaidos tamsybėse gimsta ir auga, tave Dievas išrinko iš tūkstančių ir be jokio tavo nuopelno, vien tik iš meilės, dovanojo tau tikrąją tikybą. Dabar visa kas pareina iš to, ar tu tą tikrąją tikybą išlaikysi, ar ją atmesi; ar galėsi gyvenimą baigdamas, sakyti su šventuoju Povilu: „Aš kovojau gerą kovą, pabaigiau bėgti, išlaikiau tikėjimą“ (2 Tim. 4, 7), ar su slinkiuoju tarnu prisipažinti, kad savo tikybos talentą užkasei... Nelengva išlaikyti laimingos kūdikystės tikyba. Ypač mūsų gadynėj daug didžių pavojų tikybos nustoti. Kad tau tamsią naktį, audrai pakilus, reiktų nešti žiburėlis per mišką, manai, kad būtų lengva? Ne, nelengva. Kiekvienas smarkesnis vėjo pūstelėjimas galėtų jį užgesinti, kiekvienas lietaus lašelis galėtų jį užslopinti. Arba sukluptumei, žengdamas per kelmą ar medžių šaknis ir sudie žiburėliui! Taip pat sunku išlaikyti tikybos žiburėlis, kurs šventajame Krikšte uždegtas tapo.

Visų pirma p u i k y b ė yra labai pavojingas tikybos priešas, ypač jaunystėj.

Jaunuolis, nusiavęs kūdikio kurpes, manosi esąs labai protingas. „Auklės man nebereikia, aš pats viską žinau!“ mano jis sau. Vargas, jei tas aukštas apie save manymas persikelia tikybos sritin. Žiūrėk, toks jaunuolis ir bus beprisidedąs prie būrio netikėlių, kurie tikrinti mėgsta: „Ko aš nepermanau, to ir nėra; ko aš nesuprantu, tuo ir netikiu!“ Žinoma, tokia kalba yra didcliausia nesąmonė, bet puikumėlis apjakina. Nėra visame pasaulyje menkesnio žmogaus už tą, kurs tiek galvoje teturi, kiek jis supranta. Nes iš viso, kas kilnu ir didu, jis nieko neturi galvoj: jo galvoj vieni tik niekai, pačios pilkosios žemės dulkės. Menkas juk ir Dievas tebūtų, kad mes, savo žmogaus protu Jį galėtume suprasti. Ar daug yra pasaulyje daiktų, kuriuos mes aiškiai suprantame? Ar tu pats ne paslapčių apsiaustas? Tačiau tiki! Žiūrėk, tu sėji grūdą į dirvą, ir kas pasidaro? Grūdas guli porą savaičių šiltoj ir drėgnoj žemėj numiręs ir palaidotas. Staigu jis pabunda, smalsiai kiša iš žemės žalią daigelį. Daigelis auga, virsta stiebeliu su varpa, kurioj atsiranda grūdai, ir žiūrėk: iš vieno žemėn įmesto grūdo pasidaro šimtas grūdų! Kad niekas jų nei maltų, nei keptų, bet vėl žemėn bertų, beregint pasidarytų milijonai, o paskui jau be skaičiaus ir be saiko. Ar tu tai supranti? Meldžiamasis, ir man pasakyk! Iš vieno grūdelio — milijonai, iš vienos vyšnios ar slyvos kaulelio — visas medis su tūkstančiais vaisių! Arba nusiperki iš daržininko žiupsnelį gėlių sėklų ir savo darželyje pasėji. Visos sėklelės sudygsta ir auga, žydi ir mezga. Dabar įsidėmėk: iš vienos ir tos pačios žemės išauga įvairios gėlės su įvairiausiais lapais, įvairiais įvairių spalvų ir kvapų žiedeliais. Ar tai ne paslaptis? Kiekvienas mato, jog taip įvyksta, bet kokiuo būdu?

Valgome ir tuo esame gyvi. Bet kaip tai įvyksta, kas pasakys? Duonos ar mėsos kąsnis, virta ar kepta bulvė, liesa ar riebi sriuba, baltas pienas pasidaro raudonu krauju ir kūnu, ir kaulais; iš to darosi gyvybė ir spėkos, ir sveikata, ir geras ūpas... Bet kaip tai pasidaro, neišaiškins nei mokytojas, nei koks išminčius, niekas. Koks stebuklas mūsų mažutė akis, kuri ir didžiausius re-

ginius ir paveikslus į save priima? Koks slėpiningas mūsų smagenų veiksmas, veiksmas širdies ir plaučių; kokia stebėtina mūsų klausa ir kalba?! Kiekviename žingsnyje mes susitinkame su stebuklais ir paslaptimis, kurių suprasti negalima, o tuo tarpu dar randas žmogiukų, kurie tvirtinti dręsa: „Ko aš nesuprantu, tuo ir netikiu!“

Ar esi kuomet matęs Romą arba Paryžių? Ne, nematei ir gal vargu kuomet pamatysi. O ar netiki, kad yra tie miestai? Napoleono neesi matęs, nei su juo kalbėjęs, o tiki ir žinai, kad jis yra gyvenęs ir pasaulį kraujuose skandinęs. Kadangi tau sakė rimti žmonės, tu tiki. Jei tad paprasčiausiuose kasdieniuose daiktuose be pasitikėjimo kitais nė žingsnio nežengi, kaip gi norėtumei apsieiti be tikybos viršgamtiniuose daiktuose, kas liečia Dievą ir amžinatvę? Kur tikyba kur kas išmintingesnė ir lengvesnė, kadangi ji remiama ne žmonėmis, kurie ir meluoja ir klysta, bet Dievu, kurs yra amžinoji tiesa, kuri nei klaidina, nei klysta!

Kitas mūsų tikybai pavojus tai — draugavimas su pagadintais ištvirkusiais žmonėmis. Šiandien daug netikėlių pasaulyje trankosi, kurie giriasi savo bedievyste ir, kiekvienai pasitaikius progai, tikinčiuosius užgaulioja ir pašiepia. Šeimyniškis, kaimynas ar svečias gali ne kartą tokiuo netikėliu būti. Ir amatninko dirbtuvėj, ir lauke prie darbo, ir svečiuose gali ne kartą susitikti su tokiuo. Neduokis tokių liežuvininkų bei kipšo apaštalų suvadžiojamas!

Vienas krikščionis katalikas, reikalaujamas kryžių kojomis trypti, davė šitą gražų atsakymą: „Aš — ne vaikas, kad nusigąsčiau jūsų grąsinimų. Nei varu manęs nepriversite išganymo ženklo kojomis mindžioti!“ Ir tu privalai tai kalbėti, kad tavo tikybą užsipultų ar pašieptų ištvirkėliai!

Draugija yra ne maža galybė. Su kuo susidėsi, toks būsi. Sakysime, tu pats doriausias jaunuolis, bet patekai į biauriaburnių netikėlių draugiją. Iš pradžios tu susierzinsi, išgirdęs netikėlio kalbą. Bet, kad tokios kalbos kartosis diena po dienos, tavyje ilgainiui pasidarys sumaištis, tu nustosi pusiausvyros ir galų gale pats pradėsi dvejoti.

Žiūrėk, tavo tikyba jau pakasta; tavo tikybos tvirtasis bokštas jau juda!... Sutraukyk ryšius su tokiais draugais, nes tavo tikybai pavojus, o su tikyba ir tavo išganymui! Esi girdėjęs Kristaus žodžius: „Kas netikės, bus pasmerktas... Kas netiki, jau yra nuteistas".

Būk atsargus! Kur stiklų pribarstyta, ten negalima vaikščioti basomis kojomis: pigu pasmegti. Venk to viso, kas gali tavo tikybą sudrumsti!

Piktasis priešas mūsų gadynėj kovoje su tikyba naudojasi spausdintu žodžiu. Mūsų žemelė plūste paplūdo prieštikybiniais raštais: knygomis ir laikraščiais, kurių tikslas — mūsų žmonelėse tikybą sugriauti. Kad mus suklaidintų, kiek jie augština mokslą! Tuo tarpu patys tiek teturi panašumo į mokslą, kiek vambolė į arelį. Saugokis tad tokių vilkų avies kailyje! Nė į rankas neimk tokio rašinio, apie kurį žinai, jog jo tikslas — pašiepti katalikų Bažnyčia ir jos būdus paniekti. Nori skaityti? Skaityk! Niekas tau nedraudžia, bet skaityk geras knygas, pasiėmęs iš katalikų knygyno ar gero žmogaus pasiklausęs. Ne vienas doras žmogus neteko tikybos tik del to, kad, skirtumo tarp knygų ir laikraščių nedarydamas, skaitė, kas į rankas pakliuvo!

Kiekvieno užsipuolimo ant tavo tikybos neišvengsi, nebent iš pasaulio pasišalintumei. Kad ir labai būsi atsargus, vis delto su tikybos pajuoka susitiksi. Juo greičiau sugriūs tavo tikyba, juo mažiau tikybos dalykuose būsi apsišvietęs. Taigi tavo pareiga — ne tik vengti bedievybės nuodų, bet taipogi tikybos dalykuose šviestis. Kas savo tikybos nepažįsta, kaip reikiant, tas jos nė nebrangina.

Tikybos šviesa reikalinga maisto, kad neužgestų. Todel nestok tarnauti tokion vieton, kur negalėtumei savo kataliko pareigų tinkamai atlikti: eiti šventadieniais bažnyčion, klausyti Mišių bei pamokslo, dažnai vaikščioti šventų Sakramentų. Venk susirinkimų, neprisidėk prie bendrovių, kur niekinama, arba kad ir nebranginama katalikų Bažnyčia. Jei tavo parapijoj yra kokia katalikų draugija ar brolija, nė negalvojęs prie jos prisidėk! Geriau šiandien, kaip ryto. Vienam sunku su tikybos prie-

šais kariauti, dar sunkiau jie nugalėti; bendrovėj kur kas lengviau ir meiliau, neveltui juk ir mūsų Adomas Jakštas dainuoja:

„Niekai karėj ginklų pliens,
Jei kareivių pūlkas viens;
Kai du stos,
Visados
Draug kovot saldu;
Priešas bėgs,
Balsu rėks:
Oi čia du, du, du!“..

TIKYBA.
(Į kovą, kas gyvas!)

Per apaštalus pasaulis krikščionybėn atvirto. Ne daug jų tebuvo, tų apaštalų, bet jų veikimo davinių neapkainosi. Jie ir nesnaudė, eidami savo pareigas!...

Apaštalas turi būti ir tu, ypač mūsų laikais: to reikalauja iš tavęs ir Dievas, ir katalikų Bažnyčia. Šiandien draudžiama tikyba apvožti saiku: ji būtinai turi šviesti ir tau pačiam, ir kitiems. Ne gana namie arba bažnyčioj būti krikščionimi kataliku, bet reikia juo būti visur: tad prie ginklų, kas gyvas!

Turi turėti bent tiek drąsos, kad pasirodytumei, kas esąs, vadinas, krikščionis katalikas: ir darbe, ir poilsyj, ir lauke, ir miesto gatvėj, visur!

Bet mano minties kreivai nesuprask! Aš nė nemanau tau patarti kitaip manantiems, kitatikiams būti šiurkščiam storžieviui. Ne, anaiptol! Bet, kur reikia savo kataliko įsitikinimas pareikšti, kur reikia kataliko parei-Bažnyčia užstoti — apginti, kur reikia kataliko pareigos eiti, ten tavo tylėjimas būtų tikra nedorybė, o tavo nusileidimas — tikriausias pasileidimas! Savo nusileidimu ne vietoj ir sau pačiam ne ką tepelnytumei. Kas visuomet su visukuo sutinka, nenori įgristi nei bedie-

viams, nei katalikams, nei kairiesiems, nei dešiniesiems; kas pasirenka vietą tarp dviejų kėdžių, tas iš abiejų pusių tik paniekos tesusilaukia. Žinai pasaką apie šikšnosparnį? Čia kaip tik pritinka ta pasaka. Nebūk tad niekuomet visiems pataikūnas, nes tai ne apaštalo darbas, bet nakties paukščio — šikšnosparnio!

Pirmaisiais krikščionijos amžiais, kai kova už katalikų tikybos gyvavimą ir mirtį virte virė visoj plačioj Romos imperijoj, kai tūkstančiai kentėtojų džiaugsmingai mirė už Kristų, su giesmele ant išbalusių lūpų, galima buvo sutikti ir susigėdę būreliai bailių silpnuolių, kurie sopulių iškentėti nestengdami, išsižadėdavo Kristaus. Ką gi jie pelnė, tie šiaudadūšiai? Pasiklausyk, kaip tai pasakoja Dionyzas Aleksandrietis: „Daug bailių skubėte skubėjo išsižadėti Kristaus, kiti savo giminių ir draugų buvo varu verčiami. Matyti buvo, kad nenorėjo, bet ėjo. Vardais šaukiami, jie slinko prie nešvariųjų aukų. Vieni skubinai uoliai tikrindami, krkščionimis nebuvę, kiti išblyškę, drebėdami. Skaitlinga stabmeldžių minia, kuri stovėjo aplinkui, tik šaipės-juokės iš jų." Ar girdi? Tik šaipės-juokės iš jų! Vadinas, nepasigailėjo, nepagerbė jų nuliūdimą, tik paniekino, juokės. Toks užmokestis Judai — išdavikui, toks atlyginimas pataikūnui — nusileidėliui: panieka, pajuoka — ne sidabriniai!

Esi juk girdėjęs, kaip arabai vergus Afrikoj medžioja? Prisigaudę kiek tinkami murinų (tarp jų nekartą ir baltieji žmonės patenka). raišioja juos krūvon: vyrus, moteris, vaikus nelyginant gyvulių bandą ir pakėlę vėzdus ar botagą, reikia ar nereikia, mirtinai čaižydami, varo tą vergų karavaną per karštą Afrikos tyrlaukių smėlį į savo stovyklą, o paskui juos parduoda. Toks čaižomas, varinėjamas vergas tu esi, jei nuolatos klausi: „Ką pasakys mano draugai? Ar nepajuoks?" Toks vergas esi, jei visuomet duodies daugumos vadžiojamas. Nes kas ta dauguma? Gudrus ir guvus niekšas surinks gaują ištvirkėlių, geruoju ar piktuoju išsirinks vadu ir privers visuomenę nusilenkti. Ir šit dauguma!... Ar ne taip yra Ru-

sijoj? Ar ne taip buvo Lietuvoj raudonaisiais laikais? Ar ne taip šiandien visuose socialistų mitinguose?

Ar nori būti šešėlis? Šešėlis sekioja: ką tu darai, tą pat daro tavo šešėlis. Kareivis mėgina durti durtuvu, kirsti kardu, jo šešėlis taip pat. Girtuoklis gatve šlitiniuoja, šlitinuoja šešėlis. Artojas aria lauke, aria šešėlis; piemuo gyvulius pliekia, pliekia šešėlis. Nejaugi tu būsi šešėlis ir darysi be sąmonės, be apgalvojimo, ką daro bedievių — socialistų gauja? Kur tavo žmogaus vertybė? Kur tvirtas būdas? Kur krikščionies kataliko dėsniai? Manais esąs didvyris! Ne didvyris tu, oi ne didvyris, tik vergas, šiaudadūšis, medinasis žmogus!

Neduokis tad įvairių rėksnių vedamas, bet doruosius į kovą vesk; nesekiok pirmeiviais iš užpakalio, tarytum pririštas būtumei, bet eik savo krikščionies kataliko keliu, nesiklausdamas nuolatos, ką sakys ištvirkėlių gauja?

Eik kitų priešakyje, duodamas ir kitiems gerą pavyzdį: krikščionies vyro ar moters, krikščionies jaunikaičio ar mergaitės.

Neišsigink savo kataliko įsitikinimų niekur, neišsigink jų nė viešajame gyvenime! Ypač mūsų gadynėj kiekvieno žmogaus pareiga dalyvauti viešajame gyvenime.

Šiandien ne vien už politikos klausimus vedama arši kova; šiandien kariaujama už krikščionišką ar prieškrikščionišką pasaulėžiūrą, už gyvybę ar mirtį katalikų Bažnyčios, visos krikščionybės. Mūsų gadynė kovoje su bedievybės ir ištvirkimo užsipuolimais griežtai reikalauja visų katalikų vienybės visur, kad užsipuolimus atremtumėm, kad savo šventenybes apgintumėm: moterystę ir šeimyną, tikybą mokykloj, kryžių šalip kelio. Tokioj mirtinoj kovoj kas turi teisės miegoti ir nieko neveikti? Kas turi teisės susilaikyti nuo balsavimo ar savo balsu remti Dievo ir Bažnyčios priešus? Niekas neturi teisės, kas dar nors trupinėlį katalikybės jaučia širdyje!

Ar tau, katalikui, visviena, kas įstatus leis ir kokiuos įstatus leis? Nemanau! Iš tikrųjų, keistas būtumei savo krašto pilietis, tik ne savęs vertas žmogus! Dalyvaudamas viešajame gyvenime, atiduodamas savo balsą,

gali pakreipti valstybės vežimą į tas vėžes, į kurias nori. Gali pareikšti, kas turi kraštą valdyti bei tvarkyti: katalikas, ar socialistas — bedievis. Nemanau, kad duotumei savo gražų žirgelį neišmanėliui, kurs su juo apsieiti nemoka. Taigi ne visvieną, kokią valdžią turėsi. Nes valdžia — ne samdinys, kurį šv. Martynui, vėliausia šv. Andriejui paleisti galėsi! Ir, kai tokia valdžia tavo tikybai pinkles darys, tavo bažnyčią slopins, kas bus kaltas? Manai, kad ne tu? Kas už tai atsakys Dievui ir visam katalikų pasauliui? Kas kitas, kad ne tu ir visi tavo neva gudrieji draugai, kurie balsuojate už visokius liaudininkus ir bolševikus, manydami, kad jie, keptus balandėlius kiš į burną: tik užsimerk ir išsižiok! Ar ne keista? Daug rinkimų praleidome, ir, nors Lietuva laikoma katalikų kraštu (turi katalikų 80 iš 100 gyventojų), tuo tarpu pirmeiviai su žydais gauna balsų beveik tiek pat, kiek katalikai; valdžios aparate pirmeiviai dauguma, o jau savivaldybėse — tai beveik visi įvairios rūšies pirmeiviai. Ko gi norėti: juk nė Lietuvos konstitucijoje nepažymėta, kad Lietuva — katalikų kraštas; vargais-negalais Dievo vardas jon įbrukta, nors Steigiamajame Seime katalikų buvo dauguma, kad ir nedidelė! Tur būti, delto, kad mes katalikai, Kristaus apaštalai!...

Kartą atvykę pas vieną vokiečių kunigaikštį vieno valsčiaus įgaliotiniai pasiguosti savo viršaičiu, kurį jau trečią kartą buvo išsirinkę. Kungaikštis, pašaukęs dižuruojantį valdininką ir liepęs įkirsti ponams įgaliotiniams po 25 skersai ir išilgai. Įgaliotiniai sulenkę kelius ėmė maldauti: „Šviesusis Valdove, apsirikai: ne mums, tik mūsų viršaičiui pridera tie smūgiai!“ „Kaip tik neapsirikau!“ atsakė kunigaikštis: smūgiai pridera tik jums; nes kam gi jį rinkote trečią kartą, kad guodžiatės?“ Taip ir gerai, nes juk, „kaip pasiklosi, taip ir išsimiegosi!...

Prancūzų Montalembertas yra kartą pasakęs: „Ko raudojate, kaip Jeremijas politikos dėlei? Dalyvaukite rinkimuose į valdžią, o nereikės jums guostis valdžia!“

Nebūk tad nendrė ar smilga, kuri į visas šalis yra vėjo kraipoma. Esi katalikas, taigi ir laikykis katalikybės dėsnių ne tik privačiame gyvenime: namieje ir bažnyčioj, bet ir viešajame!

DIEVAS.

(Dangus skelbia...)

Nėra pasaulyje klausimo, kurs tiek žmonijai rūpėtų, kurį ji tiek nagrinėtų, kaip šitas klausimas: Ar yra Dievas? Kiekvienam anksčiau ar vėliau tenka susidurti su juo. Kad tu tokioj valandoj nesukluptumei, eikš! pavadžiosiu tave po pasaulio erdves, išgirsi, ką tame klausime sako dangus...

Sulig Šventuoju Raštu, matomasis pasaulis yra tai puikiausias Dievo pasireiškimas. „Klausk gyvulius, ir pamokins tave, ir dangaus paukščius, ir nurodys tau. Kalbėk su žeme, ir atsakys tau, ir pasakos jūros žuvys. Kas nežino, jog tai visa Dievo ranka yra padariusi?“ (Job. 12, 7). Kiekvienas sraigelis, slenkąs keliu, kiekviena pievos žolelė yra Dievo esimo įrodymas. Visa gamta nešioja savyje Dievo pėdsakus. Todel beveik negalimas daiktas, kad artojas, tas žemelės knisikas, kurs geriausiai susipažinęs su gamta, būtų kuomet nustojęs tikėti Dievą.

Galėčiau ilgai kalbėti, parašyti kad ir storą knygą, kaip kilnioji gamtos grožybė ir išmintingoji pasaulio tvarka galingu balsu skelbia Dievo esimą. Bet to juk nė nereikia; gana, kad išmoksi šviesia akimi į pasaulį pažvelgti, o beregint iš šviesaus gamtos veidrodžio švistels tau paveikslas To, kurs visa ką sutvėrė, paveikslas galingojo Dievo!...

Kaž koks netikėlis yra pasakęs: „Jei yra Dievas danguj ir jei Jis nori, kad žmogus Jį tikėtų, delko Jis neužrašė savo vardo dangaus tvirtumoje, kad kiekvienas galėtų jį skaityti?“ Na, ir pasakė!... Kad jis ne-

būtų buvęs aklas užsispyrėlis, jis būtų turėjęs pastebėti, kad Dievas savo vardą žibančiomis raidėmis yra iš tikrųjų dangaus tvirtumoje užrašęs tokia kalba, kurią kiekvienas suprasti ir skaityti gali. Milijonai žvaigždžių nakties danguje kas kita yra, kad ne galingojo ir išmintingojo Dievo parašas? Kad tau kuomet tektų būti observatorijoj, kur tyrinėjama dangus ir, per stiprų žiūroną pažvelgti į maželytes žvaigždeles, kybančias dangaus erdvėse, koks naujas, žavįs pasaulis tau atsidengtų! Milijonų milijonais žvaigždelių nusagstyta dangaus tvirtuma, o kiekviena žvaigždelė tai — atskiras sau pasaulis.

Jau mūsų žemė rodosi tau labai didelė. Tuo tarpu ji — tik mažas skrituliukas, nelyginant oboliukas, sulyginus su didžiulė saule, iš kurios galima būtų milijonas ir trys šimtai tūkstančių tokių žemių pridirbti. O saulė toli gražu dar ne didžiausias pasaulyje kūnas. Pažįsti žvaigždžių sietyną? Kur nepažinęs? Tai gi klausyk: viena to sietyno žvaigždė 150 kartų didesnė už saulę, vadinas, iš jos galima būtų 150 tokių didžiulių saulių pridirbti. Esama dar didesnių žvaigždžių! Tik neišmatuojama tolybė rodo mums jas tokias maželytes, tarytum uždegtas žvakutes prie Dievo altoriaus sumos laiku. Daug žvaigždžių mes nė matyte nematome...

Greičiausias pasaulyje traukinys nulekia per vieną valandą 120 kilometrų, o kad jis įsigeistų iki saulei nukakti, reikėtų pusantro šimto metų be sustojimo dieną ir naktį visu greitumu važiuoti; o norint nukeliauti iki Neptūno planetai, reikėtų praleisti kelionėj keturi tūkstančiai ir keturi šimtai metų. Esama tolumėlio!... Bet tai dar ne didžiausias tolumas. Kai kurios paukščių kelio žvaigždės esančios du tūkstančiu bilijonų kilometrų nuo žemės atstu...

Nuo saulės, kur norint nulėkti greičiausiuoju traukiniu reikėtų kelionėj praleisti 150 metų, šviesa pasiekia žemę per septynias ir pusę minutes, o nuo tolimiausios mokslui pažįstamos žvaigždės šviesa teateina iki žemei per devynis tūkstančius metų!... Čia jau ir žmogaus protas sustoja... Bet tai dar ne visi pasaulio stebūklai.

Visi tie dideliausi pasauliai vietoj nestovi: jie juda ir kruta, tarytum bitelės spietimo metu knibždėte knibžda. Žemė lekia aplink saulę 29 kilometrus per vieną sekundą, vadinas, 1740 kilometrų per vieną valandą; taigi 80 kartų greičiau, kaip iš patrankos paleista kulipka.

Merkūro planeta dar greitesnė: ji per vieną sekundą nulekia 47,6 kilometrus, vadinas, per valandą 2656 kil., o viena Oriono žvaigždyno žvaigždžių 143 kil. per sekundą, vadinas, per valandą 8580 kil. Esama greitumėlio!... Kas visame tame judėsyje įdomiausia, tai, kad tie dideliausi žaibo greitumu dieną ir naktį lekiantieji kūnai niekuomet nesusitinka ir tuo būdu nesusidaužo. Reikėtų vienam tų milžinų kuomet nors iš savo vėžių iškrypti, vai, būtų sumaištis: visas pasaulis subirėtų! Bet visa kas eina tvarkingai: niekas nei pasiskubina, nei pasivėlina nė vienos sekundėlės!...

Gal teko tau būti kuomet dideliame Europos ar Amerikos mieste, žinoma, ne Skuode ar Darbėnuose, ir nuo augšto geležinkelio tilto žiūrėti į daugybę vėžių, ir matyti, kaip čia traukiniai knibžda: vienas ateina, kitas išeina; kaip čia traukinys su traukiniu lenktyniu eina, kaip čia kitas kitą žaibo greitumu pralenkia? Ar nebijojai? Ar nemanei, kad čia tuč-tuojau turi įvykti nelaimė: traukinys traukinį puls ir abu skeveldromis virs? Ne, nebijojai, nes visur matei pavyzdingą tvarką ir tikslingumą. Ar negalvojai, kad visi tie traukiniai savaime atsirado, ir ta tvarka ir tikslingumas įvyksta savaime? Ir to negalvojai, kadangi žinojai, jog geležinkelio plentas supiltas daugybės žmonių; jog geležinkelio vėžės plieno dirbtuvėj lietos, o tvarkai palaikyti pastatyta daugybė aukštesnių ir žemesnių valdininkų su vedėju ar direktoriumi priešakyje.

Pasaulis kur kas puikiau ir sumaniau sutvarkytas, o jo didumėlis ir greitumėlis neapskaičiuojamas. Manai, kad jis savaime atsirasti galėjo? kad jo tvarka savaime išsilaiko? Yra žmonių, kurie taip mano, kur nebuvę? Juk ir vienos valstybės (jos piliečių 80% katalikai) Švietimo Ministerijos Knygų leidimo Komisijos patvirtintame „Gamtos Pradžiamokslyje“, skiriamame pradedamosioms mo-

kykloms, taip aiškiai ir griežtai nurodoma, jog „gamta mes vadiname visa, kas yra pasaulyje savaime atsiradę ir atsiranda.“ Bet jie „iš didelio rašto išėjo iš krašto“, jų neva didelis protas atsidūrė prie beprotystės ribų. Mes paprasti žmonės, kurie dar šiek tiek sveiko turime proto, žinome geriausiai, kad nei pasaulis, nei niekas pasaulyje savaime neatsiranda, kad tvarka be tvarkytojo neįvyksta. Mes niekuomet neesame girdėję, kad kokia mašina būtų pati pasidariusi, kad abecėlės raidės būtų pačios suėjusios krūvon ir gražią kokią knygą sudariusios; kad mūsų bažnyčia, altoriai, statulos, paveikslai būtų pasidirbę patys, kad pasaulio geležinkelių tvarka laikytųs savaime. Ne, mes to neesame girdėję. nei kuomet nors tai išgirsime!

Tuo tarpu pasaulio nebuvo, pasaulis yra; savaime jisai neatsirado, nes nėra sekinio be priežasties. Taigi, yra pirmoji priežastis, kuri leido pasaulį, o tą pirmąją priežastį mes vadiname Dievu. Yra pasaulis, tuo patim yra ir Dievas, kurs visa ką sutvėrė ir valdo!

Todel ir psalmininkas sako: „Dangus pasakoja Dievo garbę ir Jo rankų darbus skelbia tvirtuma“ (Ps. 18, 2).

DIEVAS.

(Žemė skelbia. . .)

„Su Dievu visur susitiksi, kad panorėsi Jį sveikinti“, sako žmonių patarlė. Ir iš tikrųjų, kas atvira akimi ir šviesiu protu per pasaulį keliauja, tas be paliovos su Dievu susitinka. Su Juo prasilenkti nė negalima. Ir dangus sako, ir žemė skelbia, jog yra Dievas, kurs viską sutvėrė ir valdo! Kas reikalingiausia mūsų gyvybei? O gi oras ir vanduo. Kaip išmintingai pasirūpinta, kad žemėj ir oro ir vandens visuomet būtų užtenkamai. Oras sudėtas iš deguonies ir gesuonies. Žmogus ir gyvija alsuoja į save orą. Išalsuoja pagadintąjį orą,

kuriame nebėra deguonies. Užtat išalsuotame ore daug yra gesuonies, kurs ir žmogui, ir gyvijai yra naudingas. Kad oras be paliovos neatsinaujintų, ir žmonės, ir gyvija jau senai būtų užtroškę. Bet čia tikslingumėlis: mums nuodingąjį ir alsuoti netinkamąjį gesuonį įalsuoja savo lapais augalai, išalsuodami mums tinkamąjį deguonį. Tuo būdu per augalus, ypač medžius, išsilaiko pusiausvyra ore, o žmonės ir gyvija visuomet turi užtenkamai to, kas reikalingiausia gyvybei — oro.

Su vandeniu panašiai daros. Ką pasakytumei, kad, lietaus niekuomet nematęs, išvystumei milijonus vandens lašų krintant iš debesų? Iš tikrųjų, neįtikėtina, kad neišseikėjamos daugybės vandens, kurios be paliovos didžiomis upėmis ir mažėlyčiais upeliais teka į jūras, iš jūrų kyla aukštyn, ir, lengvesnės už lengviausias dulkes, slankioja debesimis viršum slėnių ir kalnų, ir staiga, reikalui esant, ima lašėti ar varvėti čiurkšliais, susėda žemėn, o paskui, kaip geriamojo vandens šaltiniai, vėl pasirodo. Neįtikėtina, bet tikra.

Didelis šaltis sušaldo vandenį: vanduo pavirsta ledu. Koks ir čia tikslingumas: akmuo, mestas į vandenį, grimsta. Įmesk kad ir dideliausią ledo gabalą, jis negrims. Delko? Sulig gamtos dėsniais, kiekvienas daiktas, juo jis tankesnis ir glūdesnis, juo jis sunkesnis; vanduo atbulai. Kaip tik pradeda šalti, tuoj ima lengvėti. Delto ledas niekuomet negrimsta, jis lengvesnis už vandenį.

Ar manai, kad tai taip sau, be tikslo? Oi, ne. Kad vanduo, šaldamas, imtų sunkėti, būtų pasauliui bloga. Ledas, kurs darosi vandens paviršiuje, grimstų į dugną, o mes nei nepajustume, kaip visas pasaulio vanduo pavirstų ledu. Tuo būdu žūtų visa, kas vandenyje gyvena. Apie sutirpimą tiekos ledų nė kalbos nebebūtų: pasidarytų tokie šalčiai, jog niekas žemėje nebegalėtų augti — klestėti, ir ilgainiui visa, kas gyva, turėtų išmirti. Matai, kokia išmintis gamtoje! Ir ledas, ir vanduo, ir lietus, ir oras visa mums sako galingu balsu, jog yra išmintinga Esybė, kuri gamtos įstatus tvarko, jog yra Dievas, kurs visa sutvėrė ir valdo!

Pažiūrėkime, koks tikslingumas, kokia išmintis gyvijoje. Kokia paslaptis uždaryta viename kiaušinėlyje! Kaip įdomu, kad jame tos tik medžiagos esama, iš kurios gyvas paukštelis galėtų išsivystyti! Koks dailės darbas voratinklis, koks dailus ginklas bitės gylis! O paukščių kelionė! Kiek mylių sulaksto paukšteliai į visai jiems nežinomus kraštus! Didžiausia tikrybė, be baimės paklysti plaukia jie oru prie savo nepažįstamo tikslo! Kas jiems pasako, kad jiems iš mūsų krašto būtinai reikia išsikraustyti, kadangi nebe toli žiema? Kas jiems per kalnus ir slėnius, ir jūras — marias tikrąjį kelią parodo? Gal atsitikimas?

Dabar dar didžiausias pasaulyje stebuklas: mūsų žmogaus kūnas. Čia jau beveik rankomis apčiuopiama, kad jį be galo išmintingas Tvėrėjas padirbo. Įsižiūrėk į kraujo bėgiojimą, kurs kur kas sumanesnis, kaip tobuliausias vandentraukis; įsižiūrėk į širdį, plaučius, į ausies ir akies įtaisus!... Gal tai visa atsitikimas padarė? Ar nesako mums puikioji tvarka ir išmintingasai tikslingumas, kurs viešpatauja pasaulyje, jog yra Dievas, kurs visa sutvėrė ir valdo?

Kas Dievo ieško ir stengias surasti, tas Jį pigiai suranda, reikia tik turėti atvira akis ir į gamtą protingai žiūrėti. Tiesa, kas tyčiomis užsimerkia, tas nieko nemato, bet nemato iš savo kaltybės. Jis panašus į tą, kurs užsidangsto savo miegamojo kambario langus, kad rytui išaušus, šviesa jo nežadintų. Kad kas jį pažadina, jis sako, supykęs: „Ko nori iš manęs? Juk dar naktis, juk šviesos nematyti!“ Taip, nematyti. Bet ne delto nematyti, kad nebūtų šviesos, tik delto, kad langai uždangstyti...

Taip pat ir paklydėliai sako: „Nėra Dievo!“ Ne delto, kad Dievo nebūtų: Jis buvo, yra ir bus amžinai, bet delto, kad jie Jo nemato, o nemato, kadangi Jo matyti nenori. O jei kas matyti nenori, jo nepriversi: jam nieko negelbės nei šviesa, nei akiniai, kad ir geriausi.

Kas žino, ką jie sakytų, kad tartumei jiems: „Aš nematau nei tavo širdies, nei smagenų. Man rodos, kad tavo krūtinėje varlė, o tavo smageninėj trąšos!“ Tuo tarpu jie mano esą didvyriai (gal didmergės). Kur ne? Juk

surado savo motinėlę — bezdžionę ir savo broliukus bei sesutes, kurie kūtėj kriukčioja! Tegu jie džiaugias savo naujais giminaičiais, bet ant mūsų tegu nepyksta, kad mes, norėdami pasilikti Dievo vaikais ir dangaus tėvonaičiais, juos pasiųsime, kad ir pas tolimesnius giminaičius — į kūtę. Jie bėdini mulkiai, nes, sulig Šventuoju Raštu, tik kvailas Dievo esimą teneigia: „Tarė kvailas savo širdyje: nėra Dievo“ (Ps. 13, 1).

DIEVAS.

(Sąžinė šaukia...)

Kad šventas Asyžiaus Pranciškus išeidavo į žydinčias pievas ir išvysdavęs daugybę įvairių žolelių, jis negalėdavęs susiturėti, nešaukęs: „Žolelės, nekalbėkite taip garsiai! Žinau, kad jūs turite apie Dievo didybę ir meilę man pasakoti, bet tyliau, tyliau, kad galėčiau Dievo balsą savo krūtinėj girdėti!“

Kiekviena žolelė savo žydėjimu ir kvepėjimu, kiekvienas paukštelis savo čiulbėjimu, kiekviena žvaigždelė savo mirgėjimu ir saulelė savo spindėjimu — visa mums sako: „Yra Dievas, kurs visa sutvėrė ir valdo!“ Bet kam mums po žvaigždynus skrajoti arba po gamtos viešpatiją lakioti, kad Dievą surastumėm? Pačioj mūsų krūtinėj yra liudytojas, kurs be paliovos šaukia: „Y r a D i e v a s” Patys savyje mes girdime Dievo balsą ir matome Dievo parašą, kurio niekas ištrinti negali. Tai mūsų sąžinės balsas.

Kas tai yra tas sąžinės balsas? Tai — sielos balsas, kurs kūno ausimi, tiesa, negirdimas, bet širdimi jaučiamas; kurs vieną kartą sako: „Nevalia taip daryti!“, o kitą kartą: „Taip reikia daryti!“ Kiekvieno žmogaus sieloj kalba tas balsas, kurs mums padeda gera nuo blogo atskirti, kurs mus traukia prie gero, nuo blogo sulaiko. Tu tą balsą jau nekartą esi girdėjęs.

Išaušo žiemos sekmadienio rytas. Dangus apsiniaukęs, kaip maišas, dribo šlapdriba, siautė audra, kuri medžius — šalip kelio kaip žilvyčius lankstė, o tau reikėjo eiti bažnyčion, kuri yra ne arti, ne vienas kilometras atstu nuo namų. „Geras šeimininkas tokiuo oru nė šunies nevaro laukan. Niekas iš manęs to ir reikalauti negali, kad tokiuo oru ir tokiuo keliu eičiau bažnyčion. Būsiu šiandieną namie ir tiek! manei sau. Bet ramybės krūtinėj nebuvo. „Didelio daikto audra ir šlapdriba! tarytum grybas sutiščiau? Ar kartą taip buvo man dirbant lauke ar miške? Dar būdavo ne kartą baisiau, o nei sutižau, nei nieko. Tegu sau ir nebūtų nuodėmės, kad šiandien neičiau, bet nuėjus vis del to būtų gražiau!”

Taip tau kitas balsas šnibždėjo. Galų gale tu jo paklausei. Kad tu ir sušlapai, ir nuvargai, kad vėjo draskomas ir pavirtai, bet tavo širdyje taip buvo šilta ir linksma, jog tu nė nesigailėjai nuėjęs, o balsas tavo krūtinej kartojo: „Vyras esi, ne kogalis: taip ir reikėjo!“ Arba eini pro sodną. Slyvų ir kitų vaismedžių šakos, iki žemei nulinkusios viliote vilioja. Kas žin ar jau vaisiai prinokę? Jau pakėlei ranką ir vieną kitą nusiskobei. „Didelio daikto?“ galvojai. „Daug jų yra, skaudu niekam nebus, niekas nė nepajus!“ — „Tiesa, nepajus, bet vis delto vagystė, vis delto nuodėmė!“ kalbėjo kaž koks slėpiningas balsas tavyje.

Taip giria žmogų sąžinė, jei savo pareigas eina teisingai, o peikia ir griaužia, jei nusidėjo. Tai pats esi ne kartą ištyręs.

Kiek nemalonumo ir vargo daro žmogui bloga sąžinė! Tai — tikras pragaras žemėj. Ištvirkėlis užmigdo ją valandėlei, bet tik valandėlei; ji visuomet pabunda iš naujo. Anglijoj Kromvellis su savo sėbrais nužudė karalių ir pats tapo Anglijos viešpatim — valdovu. Bet ilgai netrukus prasidėjo jo širdyje darytis nejauku. Jis negalėjo naktį miegoti tame pačiame kambaryje, toj pačioj lovoj: kas naktį jis rengė sau guolį kitame kambaryje ir kitoje lovoje, manydamas ramybės surasiąs, bet nesurado. Jis be ramybės ir numirė... Tai — tikra tiesa, ką šv. Augustinas yra pasakęs: „Viso ko išvengsi, tik ne

sąžinės. Nerasi kur pabėgti, kad tave nuodėmės ims graužti!“

Kad kas visą pasaulio galybę ir valdžią būtų suglemžęs į savo rankas, kad jam ir nebereiktų pasaulio teismo bijoti, bet savo sąžinės teismui turės nusilenkti, tos bausmės neišvengs niekuomet. Kokį vargą kentėjo imperatorius Konstantas! Jis buvo nužudydinęs savo tikrąjį brolį Teodozijų dijakoną, iš kurio rankų tą rytą buvo Kristaus kraujo taurę priėmęs. Nuo tos valandos įsivyravo jo širdyje neapsakoma baimė ir nusiminimas. Jis iš Konstantinopolio bėgo Italijon, iš čia Sicilijon iš ten vėl grįžo namon. Bet ramybės neberado niekur. Visur jis jautėsi matąs savo nužudytąjį brolį, kurs, apsirengęs dijakono rūbais, laiko rankose kraujo taurę ir ragina: „Gerk, broli, gerk!“

Kiekvienas žmogus girdi savyje sąžinės balsą. Ir baltieji, ir juodieji, ir geltonieji žmonės, ir raudonodžiai — visi sąžinės balsą pažįsta. Ne vienas labai būtų linksmas, kad to balso nebūtų; nemaža duotų, kad kas jį apsiimtų nutildyti. Tiesa, atsitinka, kad sąžinės balsas nutyla. Bet tai — ne paguoda: jis vėl greit atsibunda ir griaužia dvigubai. Kai kurie tildo savo sąžinės balsą, galvodami. „Aš—pats sau viešpats, galiu. kas man patinka daryti!“ Bet ilgam nenutildo. Sąžinė vis atsibunda išnaujo ir šaukia nedorėliui, tartum teismo trimitas: „Ką padarei? Ai tau, tu nusidėjai!“ Sąžines balsas yra tai jungas, kuriuo niekas nusikratyti negali: kiekvienas turi jį vilkti, ar nori, ar nenori!

Iš kur atsiranda tas balsas mūsų širdyje? Ar manai, kad žmogus pats sau jį padaro? Ar manai, kad nedorėlis toks kvailas pasigaminti teisėją, kurs jam gadina kiekvieną džiaugsmą, kurį iš nuodėmės galėtų pasisemti? Ar vienas nesigailėtų pusės gyvenimo, kad tą griežtą teisėją iš širdies išvaryti galėtų, bet tai ne mūsų galioj.

Tas balsas šaukia, ar žmogui miela, ar nemiela; jis liepia, jis verčia varu: mes jo turime klausyti. Jaučiamės kalti, jo nepaklausę. Tas balsas mūsų norų ir troškimų visiškai nepriklauso: jam nerūpi, ar mums patinka, ar ne, Kad mes ir kas žino kaip ko norėtume,

sąžinė stovi sargyboj, tarytum apsišarvavęs kareivis ir šaukia: „Sustok! nevalia!” Arba, kad mes ir kas žino kaip norėtume, sąžinė pliauškina botagu ir šaukia: „Pirmyn! Prie darbo!”

Ar matai? Žmogus net savo sieloj nėra sau viešpats. Nes yra aukštesnis Viešpats, kurs ir žmogaus širdyje savo viešpatavimą palaiko, kaipo įstatų davėjas ir teisingas teisėjas: Dievas.

Taigi, ne vien gamta, bet ir balsas mumyse sako aiškiai, jog yra Dievas, kurs visa sutvėrė ir valdo!

Tas Dievo pažinimas, kurį iš gamtos ir sąžinės balso semiame, nėra nei pilnas, nei tobulas, tik su spragomis. Ne vieną daiktą apie Dievą mes savo silpnučiu protu niekuomet nebūtume pažinę, kad Dievas nebūtų mums maloniai atėjęs pagalbon. Bet Jis atėjo! Jis ne tik prigimtu būdu yra mums pasireiškęs, taipogi viršprigimtu būdu. „Daug sykių ir daugeliu būdų Dievas kalbėjęs tėvams per pranašus, paskiausiai, šitomis dienomis, mums kalbėjo per Sūnų“ (1 Žyd. 1, 2). Daugiausia apie Dievą Jėzus Kristus pasakė: „Niekas nėra Dievo regėjęs; viengimis Sūnus, kurs Tėvo prieglobstyje yra, Jis mums apsakė“ (Jon. 1, 18).

Kaip gi manai apie tokį, kurs dręsa tikrinti: „Nieko tikro apie Dievą nežinome; kas žino, ar yra Dievas?“ „Kvaili yra žmonės, kurie Dievo pažinimo neturi!“ sako Šventasis Raštas. Koks apjakęs yra žmogus, kurs gamtoje Dievo paveikslo nemato! Koks kurčias, kurs sąžinės balse Dievo balso negirdi! Koks nedoras, kurs neatsižvelgdamas į apreiškimą, neigia Dievo buvimą!

Vargšas žmogelis, Dievo buvimą beneigdamas, jis pats verčia savo gyvenimą vargu, o patį pasaulį pragaru! Nėra pasaulyje nelaimingesnio žmogaus už netikėlį. Jam tartum saulė nuo dangaus nukrito, jo širdyje amžina tamsa!

DIEVAS.

(Kas yra Dievas?)

Regimasis pasaulis padeda mums šiek-tiek Dievą pažinti. Sujudusi banguojanti jūra, aukštos snieguotos kalnų viršūnės, žaibuojąs, griaująs dangus leidžia mums spėlioti apie begalinę Dievo didybę. Prinokę mūsų vaismedžių vaisiai, derlius mūsų laukų bei pievų argi tai ne pažymiai jo gerybės ir meilės? Ar kiekviena žolelė, kiekvienas vabalėlis neskelbia Sutvėrėjo išminties? Ar nenutildomasis sąžinės balsas nerodo mums Dievo teisingumo ir šventumo?

Kai kurias savybes Dievas pats yra mums pareiškęs; ypač per savo Sūnų Jėzų Kristų yra mums davęs save pažinti. To viso nežiūrint, mes visi delto negalime aiškiai išreikšti, kas yra Dievas? Šit dėlei to, kad Dievas yra be galo ir krašto, o mes esame apribotos esybės. Senovės graikų pasaka teigia, kad vienas jaunikaitis, Ikaras vardu, pasidirbęs sau iš vaško sparnus. Drąsiai jis pakilęs prie saulės, bet, deja, per daug jam prisiartinus, sutirpę sparnai, o jis galvatrukčiais nukritęs į jūrą; nuo to būk ir jūra gavusi vardą—Ikaro jūros. Žmogui nėra pasisekę iškilti lig saulės ir niekuomet nepasiseks. Taip pat žmogaus dvasiai niekuomet nepasiseks iškilti iki pilno Dievo pažinimo ir įmanomai išrišti klausimas: kas yra Dievas?

Tas klausimas nagrinėta ir senovėj. Vienas valdovas uždavęs jį išrišti išminčiui. Tas, negalėdamas atsakyti iš karto, pasiprašęs laiko pagalvoti: vienos dienos paskui dviejų, toliau keturių. Ir taip toliau jis dvigubinęs apsigalvojimo laiką, pakol buvęs priverstas prisipažinti: „Kilnusis Valdove, juo ilgiau aš galvoju apie Dievo esybę, juo mažiau aš galiu pasakyti, kas yra Dievas. Man lengviau pasakyti, kas Dievas nėra!“

Tai įvyko stabmeldybės laikais, Kristui dar neatėjus. Patekėjus krikščionybės saulei ir savo spinduliais stabmeldybės naktį apšvietus, turės juk geriau būti. Turės juk atsirasti krikščionių išminčių, kurie išriš tą klausimą! Garsiausias jų šv. Augustinas atsako:

„Dievas yra neapsakomas. Lengviau pasakyti, kas Jis nėra, kaip kas Jis yra. Nei žemė, nei jūra nėra Dievas; kas jūroje yra ir kas plaukioja ore, nėra Dievas. Kas šviečia aukštai danguje: saulė, mėnuo, žvaigždės, nėra Dievas. Nori žinoti, kas yra Dievas? Klausykis: ko akis neregėjo ir ausis negirdėjo ir į žmogaus širdį neįėjo, tai yra Dievas!" Ir kad tu, tuo atsakymu nepatenkintas, pakiltumei iki Aukščiausiojo sosto ir, sutikęs ten serapiną, paklaustumei, išvystumei, kaip tas dangaus kunigaikštis, savo veidą sparnais užsidengęs, vietoj kokio atsakymo imtų amžiną giesmę giedoti: šventas, šventas, šventas Viešpats galybių Dievas!

Dievas tvariniams nesuprantamas. „Negi galėtumeii susekti Dievo pėdsakus ir atrastumei tobulu būdu Visagalį? Jis aukštesnis už dangų, ką darysi? gilesnis už pragarą, iš ko pažinsi? Jo matas ilgesnis už žemę ir platesnis už jūrą!" sako Šventasis Raštas (Job. 11, 7). Kaip negalima vandenyno į ąsotį susemti, taip negalima savo silpnu, apribotu protu neapribota, begalė Dievo didybė suprasti. Čia tinka šventojo Jono pasakymas: „Dievas yra didesnis už mūsų širdį ir visa žino!" (Jon. 3, 20).

Delto kad Dievo esybės negalima yra visiškai pažinti, negalima nė žodžiais išreikšti, kas yra Dievas. „Nes negalima žodžiais išreikšti, ko negalima dvasia aprėpti" sako šv. Augustinas.

Pasakyk, meldžiamasis, kas yra elektra? kas oras? kas gyvybė? kas mirtis? Ieškai atsakyti tinkamų žodžių, o negali surasti. Tūkstantį kartų mažiau galėsi pasakyti, kas yra Dievas. Mūsų kalba neturi žodžių Dievo esybei išreikšti. Visa mūsų apie Dievą kalba yra tik mažo vaiko lialiavimas, kurs dar kalbėti nemoka.

Juo dievobaimingesnis ir skaistesnis yra žmogus, juo maldingiau gyvena, juo giliau jis supranta Dievo esybę Slėnyje rudenį dažnai miglota, nejauku. Bet į aukštą kalną įlipk, miglos nerasi: šilta ir gražu. Kad žmogus gyvena nuodėmėse ir įnirtęs laikos pasaulio, jo siela gyvena slėnyje: šalta ir tamsu. Bet, kas kasdieniais rūpesčiais bei rūpestėliais nusikratęs, nuo pasaulio niekų atsitraukęs, savo mintyje daugiau prie Dievo gyvena,

jo sieloje kas kart pasidaro šviesiau. Dievas jam kas kart pažįstamesnis, jaukesnis. Šventiesiems žmonėms Dievas kartkartėmis yra aiškiai pasireiškęs. Tiesa, ką jie matė, negalėjo paskui žmonių kalba išreikšti. Nenuostabu, Dievo esybė yra aukštesnė už žmogaus supratimą.

Šventoji Anelė Folignietė pasakoja: „Mačiau Dievą, o kad paklaustumei, ką aš mačiau, kito nieko negalėčiau pasakyti, kaip tik, jog mačiau. Mačiau pilnumą ir šviesumą, kuri mane taip pripildė, jog negaliu pasakyti, arba kokiuo palyginimu išreikšti. Nebuvo tai, kas kūniška, bet buvo, kaip danguje yra, tokia didelė grožybė, jog apie ją nieko pasakyti nemoku!“

Mūsų vaizduotė vaizduojasi Dievą, kaip žmogų. Delto kalbame apie Dievo akį, ranką, ausį, pirštą... Tikrumoje Jis yra be kūno, Dvasia. Išganytojas sako: „Dievas yra Dvasia, o kurie jį garbina, turi garbinti dvasioje ir tiesoje“ (Jon. 4, 24). Delto, kad Dievas yra Dvasia, joks žmogus negali jo regėti. Tarp mūsų akies ir Dievo yra uždanga. Pažvelk pietų laiku į dangų. Kur pasidėjo tos nesuskaitomos žvaigždės, kurias naktį matei? Ar manai, kad jos bus išnykusios? Ne, neišnykusios; tik mes jų matyti negalime. Taip pat ir Dievo negalima yra regėti, pakol tęsias mūsų gyvenimo diena. Kai mirties naktis užeis, tuokart užžibės Dievas.

Dievas yra amžinoji Dvasia, be galo ir krašto tobuloji Dvasia. Ar pažįsti ką tobula? Ne, nepažįsti, nes tobulybės nėra pasaulyje. Ypač žmogus turi savo klaidų ir trūkumų. Kiekvienas turi savo sielos daržėlyje piktžolių. Ir gera, ką turime, yra maža ir apribota. O Dievo tobulybės be galo ir be krašto. Eik prie upelio ir skaityk jo vilnis; eik į pievas, skaityk žoleles! Ar suskaitysi? Ne, nesuskaityti. Nes tai — negalimas daiktas. Juo labiau negalimas daiktas suskaityti Dievo tobulybės, nes jos neturi skaičiaus: Dievas be galo tobulas. Dievas turi savyje ne tik visas tobulybes, bet dar aukščiausiame laipsnyje. Paimk išmintingiausią žmogų pasaulyje ir geriausią, ir švenčiausią, kas jis priešais Dievą?!

Dievas yra visatos Viešpats, su kuriuo nesusilygins niekas. Prieš jo vardą klaupia kiekvienas kelys: dangaus, žemės ir pragaro gyventojų (Pilip. 2, 10). Bet Dievas yra geras Viešpats, kurs iš savo tvarinių negerovės džiaugsmo neturi. Kristus išmokė mus vieno žodžio, kurs mūsų širdyje visą baimę naikiną: „Tėve!" „Tėve mūsų, kurs esi danguje!“ Taigi Dievo esybė — ne žiaurumas ar smarkumas, tik meilė.

Kartą atėjo šv. Efremas pas atsiskyrėlį Julijoną pasižmonėti. Jis pamatė Šventąjį Raštą stale begulintį. Jis ėmė vartyti ir pastebėjo, kad beveik kiekviename lape kai kurie žodžiai ištrinti, nebepaskaitomi. „Kas gi tą Šventąjį Raštą taip sugadino?“ paklausė jis. „Aš pats“, atsakė Julijonas. „Kaip tik beskaitydamas sutinku žodį „Dievas“, aš taip susigraudinu, tokia laimė man širdį pripildo kai imu verkti iš džiaugsmo; nuo ašarų ir tos Šventraščio vietos taip išsitrynė!“

Kad ir tu tiek ir tokios pagarbos Dievo vardui turėtumei!...

DIEVAS.

(Visur esąs).

Ko akis neregėjo ir ausis negirdėjo, nei į žmogaus širdį neįėjo — tai yra Dievas.

Jis yra visur: ir danguje, kur neprieinamoj šviesybėj gyvena, ir „netoli nuo kiekvieno iš mūsų“ (Ap. D. 17, 27). Jis visą pasaulį pripildo. „Ar gali žmogus pasislėpti slaptynėj, kad jo nematyčiau? Argi ne aš esmi, kurs dangų ir žemę pripildau?“ (Jer. 23, 24).

Dievas yra visur, bet nelygiu būdu. Kitoniškai Jis yra danguje, kur savo rinktiniams visoj savo garbėj ir didybėj pasireiškia; kitoniškai žemėj, kur Jo garbė paslėpta; kitoniškai bažnyčioj, kur po duonos paveikslu pasislėpęs gyvena; kitoniškai doro žmogaus širdyje, ku-

rią savo malone pripildo, ir vėl kitoniškai blogo žmogaus širdyje.

Dievas yra visur: nėra pasaulyje taip tolimo kampo ir nėra taip slaptos kertelės, kur Dievo nebūtų; o kas norėtų Dievo išvengti, turėtų sau kitą pasaulį sutverti! Dievas yra visur, o kadangi visur yra, Jis visa žino ir girdi, ir mato. Jam nėra uždangos ir nėra paslapties Jis šaukia Adomą iš jo tankumyno, Jis mato nekaltąjį Juozapą tamsiame Aigypto kalėjime, ir vargšą Joną žuvies viduriuose jūros dugne. Jis girdi verkiantį kūdikį Mozę meldų pintinėlėj Niliaus upėj beplūduruojantį, Jis suranda ir skaisčiausią Mergelę Nazareto namuose slaptame kambarėlyje besimeldžiant. Jis suskaitė ir samarijietės vyrus, Jis net ant kryžiaus mirdamas, pastebėjo nuliūdusią laimingojo latro širdį ir žada jam rojų... Dievas visa žino. Jam žmogaus mintys pažįstamos, kad žmogus jų ir niekuomet nebūtų pareiškęs.

Dievas žmogų pažįsta geriau ir tikriau, kaip žmogus pats save galėtų pažinti. Jo rankoj žmogaus siela be jokios uždangos. Jam nereikia laukti, pakol žmogus ims kalbėti ar daryti: Jis žino iš anksto, kaip žmogaus siela įvairiose apystovose elgsis.

Mes žmonės tą tematome, kas prieš mūsų akis, mums rūpi paviršius: sulig viršum mes teisiame žmogų, mes kai kada ir į akis nepažiūrime, nei į žmogaus veidą, gana mums drabužis matyti: ar brangus? ar gražiai pasiūtas? ar švariai laikomas? jau manome turį teisės neapsirinkamai spręsti. Dievas ne taip. Jis ne į drabužį žiūri, tik į žmogų; ne į jo išvaizdą, bet į širdį. Jis mus permato kiaurai; Jis žino ir tai, ką mes taip stropiai stengiamės slėpti. Dievas skaito kaip iš atskleistos knygos. Gal esi mokslo ragavęs, gal net pradedamąją mokyklą pabaigęs? Skaitai gal knygas, tarp jų ir netikėlių raštus, gal ir jų laikraščių esi ne vieną numerį vartęs? Manais labai mokytas esąs. Kas tau bažnyčios ar tėvų autoritetas? Ar kartą galvojai, kad tu Dievulio vietą užimti galėtumei, tuomet ir saulė šviestų geriau, ir pavasaris būtų gražesnis, ir lietus lytų tvarkingiau, ir derlius būtų įmanomesnis!... Taip tu gudrus ir labai išmintingas. Bet

kas tavo mokslas ir išmintis, sulyginus su mokslu ir išmintimi pasaulio išminčių, kurie ištisus knygynus yra suvarę savo galvon?! Tuo tarpu visas jų mokslas tai — tik apsvilęs taukinės žvakės galiukas prieš didžiulę saulę, sulyginus su mokslu, kurs dar paslėptas tūno gamtos širdyje, o jau tavoji išmintis, nežinau, ar bent panėši į tą šviesųjį vabalėlį, kurs vasaros naktį šalip kelio žibčioja. O kiek tie išminčiai yra prisivargę, pakol šiek-tiek mokslo įgijo!...

Dievas ne taip. Jam mokintis nereikia, Jis žinojo visa jau prieš amžius. O ką Jis žino, tai visuomet ir pasilieka, Jis niekuomet neužmiršta. Taip, neužmiršta! Jis neužmiršta, kaip maldingai savo poterėlį kalbėjai, kaip sąžiningai atlikai darbą, kaip kantriai savo ligą kentėjai ir kitus savo kryžius nešiojai. Taip, jis neužmiršta. Bet Jis neužmiršta taipogi, kaip tu keikei supykęs, kaip savo teisėtiems viršininkams į akis šokai, kaip save ne kartą mylėjai labiau, kaip patį Dievą. Taip. Jis neužmiršta: Jis visa žinojo per amžius ir visa per amžius žinos!...

Ir nuo ateities Dievo akiai uždanga skleidžias. Dievo akis — nelyginant saulė: ir tamsiausia naktis virsta šviesiausia diena. Ir per mūrus ir sienas ir širdies kampus ir kerteles pasiekia Dievo akis. „Dievo akys šviesesnės už saulę; jos pereina giliausias prapultis ir slapčiausius mūsų širdies kampus” (Sir. 23, 28).

Tegu sau tavo darbo žmonės ir nebrangina, tegu sau tavo vargo ir neįvertina, nusiramink! Dievas tai mato.

Jis žino visa; nė vienas geras darbas, nė viena gera mintis nebus užmiršta!

Šv. Efremas susitikęs kartą su kekše (o, tokių asmenų ir šiandien devynios galybės!), kuris jį būtinai norėjo nedorybėn įtraukti. Šventasis liepė nedorėlei eiti su savimi. Jis nusivedė ją į pilną žmonių gatvę. „Jei nori bloga daryti, čia tinkamiausia vieta!“ tarė jai. „Nejau visų tų žmonių akyse? Kad tu nesulauktumei! Manai, kad save duosiu pajuokti?“ „Taigi matai, tau gėda žmonių akyse daryti bloga, o nebijai visuresančio Dievo, kurs ir paslaptyje mato!” Tai pasakęs, paliko gatvės viduryje susigėdusią moteriškę ir pasišalino...

Kas dažnai galvoja apie Dievo visurbūvimą, ar tas begali nusidėti? Ar jis gali kalbėti su ištvirkėliais, kaip Šventajame Rašte užrašyta: „Niekas mūsų nepažįsta, niekas mūsų nemato, aplink mus tamsuma. Sienos mus slepia. Ko mums tad reiktų bijoti?“ (Sir. 23, 25). Ne, tas negali. Jis tuojau prisimintų ir kitus to paties Šventojo Rašto žodžius: „Ai jums, kurie manote savo sumanymus nuo Viešpaties paslėpti galėsią, ir kad jūsų darbai tamsumoje esą, ir kurie sakote: kas mus mato? — Išvirkščias jūsų galvojimas!“ (Iz. 29, 15). Nes mano akis mato visus jūsų kelius, ir nieko nėra slapta mano akivaizdoj (Jer. 16, 17).

Šventas Kirylius pasakoja apie tūlus stabmeldžius — saulės garbintojus, kurie dieną blogą daryti bijodavę. Jie nenorėdavę, kad jų dievaitis — saulė — jų blogus darbus matytų!

Ar mes krikščionys savo Dievui, kurs mato dieną ir naktį, nė tiek pagarbos neturėsime, kiek turėjo vargšai — stabmeldžiai savo dievaičiui?

Dievas yra visur, taigi visa žino, mato ir girdi.

Budėk!...

DIEVAS.

(Šventas.)

Didžiausia stabmeldžių paklaida buvo ta, kad jie savo dievaičius kaišydavo tomis pačiomis nedorybėmis, tais pačiais blogais palinkimais, kokiuos patys turėjo. Olimpo kalne, kur graikai manė dievaičius gyvenant, nė kiek nebuvę geriau, kaip žmonių kaimuose. Ten buvę pavydo, ištvirkimo ir pykčio pilna. Ten barės dievaičių valdovas Dzeus, su savo miela žmona ir trankė iš perpykimo duris, taip, jog visas Olimpo kalnas drebėjo, o maži dievaičiukai virpėjo, susitraukę, iš baimės. Barniai, nesutikimai tarp dievaičių klestėjo. Ne vienas tų „kilniųjų“ dievaičių pirmą dieną būtų patekęs į šaltąją, kad būtų turėjęs nelaimės

gyventi žemėj žmonių tarpe. Delto kad senovės graikų dievaičių būryje būta ir vagių, ir kreivasiekių, ir girtuoklių, ir visokių kitų pasileidėlių. Tfu, gražūs dievaičiai! Kaip tie vargšai žmonelės galėjo taip biauriai paklysti kad susimanė garbinti tokiuos niekšus?! Dievas, kurį išmintingas žmogus gali garbinti, kurį gali mylėti, neturi turėti nei paklaidų, nei nedorybių. Jis turi būti šviesus pavyzdis: nepaliestas, nepapeikiamas.

Kas kita mes, krikščionys: š v e n t a s yra mūsų Dievas, nes Jis — tobuliausia esybė. Jis neturi nei trūkumo, nei paklaidos. Jis neturi nieko nešvento, nieko blogo. Jame nėra nei blogo noro, nei palinkimo, nei blogos minties. Juoties Jis nekenčia, bodis blogo, o myli tik gera.

Kaž kuomet miške žaidė vaikai. Garsiai skambėjo po mišką jų dainos ir juokai, jog net paukšteliai sustojo giedoję: klausės. Staiga pakilo klyksmas... Kas atsitiko? Keletas vaikų, sulindę į krūmus, aptiko bepūvantį lavoną. Bėdini vaikai taip išsigando, jog jiems dainelės ir juokas beregint nutrūko... paliegę iš pasibaisėjimo, jie sugrįžo namon. Pūvantis lavonas, kokia baisenybė!

Žiūrėk, didesnis Dievui pasibiaurėjimas — bloga. Jam nuodėmė stačiai nepakenčiama, į negryną sielą Jis ir pažvelgti neapsiveža. Nusidėjusio žmogaus Jis nenori nė pažinti, Jis nieko su juo nenori turėti bendro. Kad Kainas kad ir kažin kiek žemės vaisių būtų ant aukuro krovęs ir deginęs, Dievas į jo atnašą nebūtų nė pažvelgęs. Jis matė Kaino sieloje pavydo ir rūstybės: o tokia siela Jis nepasiveža. Juoba meiliau Jis žiūrėjo į Abelį ir jo atnašą. Nes Abelis buvo doras bernaitis: jo siela buvo graži ir kvepianti, tartum darželis, ir rožių, ir žibučių, ir lelijų pridiegtas.

Dievas myli gera ir nekenčia pikto: Dievas yra šventas. Ir tu neapsiveži nuodėme, ir tau pasidaro bugštu, kad išgirsti ištvirkėlių blevizgas.

Eidamas kartą per sodžių, išgirdau tūluose namuose piktą barnį ir biaurų piktžodžiavimą. Man rodėsi, kad kas mane adatomis bado ar dilgėmis pliekia. Taip man

buvo baisu tos biaurybės girdėti. Dabar pagalvok: jei mums nusidėjėliams taip šlykštu nuodėmei į akis pažiūrėti, kaip ji galėtų Švenčiausiajam patikti? Mūsų sąžinė ne taip jautri. Mes ne kartą nuodėmės didžiu daiktu nelaikome, ramindami save: „Juk tai — kasdienė tik nuodėmė, ne mirštamoji!” Kaip visai kitoniškai Dievas žiūri į nuodėmę, kad ji ir lengviausia būtų! Dievo akis kur kas jautresnė, kaip mūsoji. Paimk šalto vandens stiklinę, kaip tyras, rodosi, vanduo! Bet pažiūrėk į jį per padidinamąjį stiklą, o nusigąsi, išvydęs, kiek ten nešvarumo, kiek ten visokių mažėlyčių gyvūnėlių bėgioja! Taip pat ir mūsų akis ne ką pikta temato. Kas rėkte dar nerėkia, to mes ir nematome. Bet Dievo akis mato mūsų sieloj ir mažiausią dulkelę: Jis pažįsta bloga pirmiau, negu įvyko. Dievas žino nuodėmingas žmogaus mintis ir nekenčia jų!

Jaunas žemės keleivi, kad bent tavo siela Dievui patiktų! Kad bent tu bijotumei nuodėmės! Kad bent iš tavęs Dievas džiaugsmo turėtų!

Kartą siautė audra, žaibas žaibą ginė ir griovė perkūnas, jog net žemelė virpėjo. Tuo tarpu mažutė mergelė, Marija Magdalena Pastel vardu, šokinėjo iš džiaugsmo. „Ar tu nenurimsi?“ tarė jai motina: „kaip tu gali džiaugtis, kad rodos, pasaulio galas artinasi?” — „Aš džiaugiuosi, mamunytė, kad šioj valandoj mažiau Dievas terūstinama. Pasileidėliai dabar neišdrįs Jo šventąjį vardą užgaulioti. Norėčiau, kad perkūnas visuomet griautų!“ atsakė mažėlė. Kad ir tavo būtų toks manymas!

Kad tavo tėvelį kas įžeidžia, kaip tu įtūžti! Kad Dievas, tavo dangaus Tėvas, be paliovos žeidžiamas, ar tu pasiliktumei šaltas, neužsigavęs? Nejaugi galėtų taip būti?

Dievo šventumas turi pripildyti mus didžiausia pagarba. Ir šventas žmogus priverčia kitus save pagerbti. Galingi karaliai-valdovai rašė nuošaliečiui Antanui savo ranka malonius raštus, reikšdami jam pagarbos. O bėdinas vienuolis Bernardas iš savo kambarėlio savo laiku valdė pasaulį, jo žodis buvo aukščiau statomas, kaip karalių ir kunigaikščių!

Ir plėšrūs žvėrys, kaip esi šventuolių gyvatose skaitęs, šventiesiems kentėtojams ne kartą laižė rankas iš palankumo, nelyginant namų šuneliai!

Bet kas yra žmogaus šventumas, sulyginus su Dievo šventumu? „Visa mūsų teisybė yra tartum nešvarus skarmalas prieš tave, Dieve!” (Iz. 64, 6).

Kas gi tad be tinkamos pagarbos drįstų stoti prieš tris kartus šventąjį Dievą, kurs yra visur, ypač mūsų bažnyčiose švenčiausiame Sakramente pasislėpęs? Kas bent per šventąsias Mišias nepultų ant kelių ir širdies karštume nešauktų su angelais: „Šventas, šventas, šventas Viešpats galybių Dievas! Pilnas yra dangus ir žemė Jo garbės!“

DIEVAS.

(Teisingas.)

Dievo šventumas nebūtų tobulas, kad nebūtų su teisybe sujungtas. Šventumas daro, kad Dievas myli gerą, o nekenčia pikto; o teisybė, kad Dievas atlygina už nuopelną, o nuodėmę baudžia.

Savo šventumą Dievas kilniu būdu pareiškė nuo Sinajaus kalno, duodamas dešimtį įsakymų, savo gi teisingumą, ištremdamas iš dangaus puikiuosius angelus, iš rojaus išvydamas puolusius žmones.

Dievo rankoj svarstyklė: visa, ką žmogus padaro, ten dedama. Tiek gero — tiek užmokesčio, tiek blogo — tiek bausmės. Joks pirklys, joks vaistininkas visame plačiame pasaulyje neturi taip tikros svarstyklės. Kiekvienas sulig plauku gauna, ką yra pelnęs. „Dievas atlygins kiekvienam sulig jo darbais“ (Romėn. 2, 6). Ir, nors gera, ką esi padaręs, būtų mažiausia, Dievas pasvers ir atlygins. Didelis daiktas, kad ištroškusiam padavei šalto vandens stiklinę? O sulig Kristaus patikrinimu ir tai nebus veltui!

Kiek žodžių išsiveržia kasdien iš tavo burnos!... žodžių neapsvarstytų... tartum lietaus lašų iš debesų! Tuo

taipu „aš jums sakau, kad iš kiekvieno žodžio, kurį žmonės pasako, turės atskaitą duoti teismo dienoj“ (Mat. 12, 36).

Taigi tad nieko nėra taip maža ir nesvarbu, kad už jį Dievo teisybė neužmokėtų arba nebaustų. O Dievas moka lygiai sulig nuopelnų: asmens jis nepaiso.

Kas senovės laikais aukščiau buvo pakilęs Dievo malonėj už Mozę? Bet jis paklydo: mažuma nepasitikėjo Dievu, ir nukrito bausmė. Jis turėjo numirti, neįėjęs į prižadėtąją žemę... Ar matai nepakrutinamą Dievo teisingumą?

St. Pierre'o mieste Martinique'o saloj be galo paplito laisvamanybė ir bedievybė. Bedievių ištvirkimas taip aukšto laipsnio pasiekė, jog jie Viešpačiui Kristui pajuokti prikalo kiaulę prie kryžiaus. Kelioms dienoms praslinkus, išsiveržė Mont Pelée's ugniakalnis, visą miestą su žeme sulygino ir 40,000 žmonių gyvybę prarijo.

Mesinoj, viename gražiausių Sicilijos miestų, vienas pašaipos laikraštėlis ėmė tyčiotis iš Kalėdų giesmės, pridėdamas žodžius: „Žinai, kad mes visi tave pažįstame, siųsk mums tuojau žemės drebėjimą!“ Trims dienoms praslinkus, 28 gruodžio 1908 m. Mesinos miestas virto ironis, žuvo 200,000 žmonių. Žemės drebėjimas atėjo, atėjo greičiau, kaip norėta. Kaip panašu į Sodomos ir Gomoros žuvimą!

Tiesa, Dievo teisingumas paprastai taip greit nei moka, nei baudžia. Dievas gali laukti: Jis amžinas; Jo neverčia niekas. Nedorėlis Jam nepaspruks, nei dorasis neišnyks iš akių. Galutinio atlyginimo diena ne žemėj, tik amžinatvėj. Žmonės tai dažnai užmiršta. O kad kartais pamato, kaip nedorėliui pasaulyje sekas, kaip jis iškilęs, privengiamas, kaip jis ant vargšo jodinėja raitas, ne vienas sako nuliūdęs: „Ar bėra Dievo teisingumas?“ Žinoma, kad yra Dievo teisingumas! Kad nedorėliai doruosius ir vargina, bet tik iki laikui. Įvyks vieną kartą, kad visa kas bus išlyginta ir ištiesta. Vienas kartas nemeluos: bloga bus nubausta ir nugalėta, gera apvainikuota!

Atsimeni Kristaus palyginimą apie turtuolį ir Lozorių? Klausykis: turtuolis puikiai gyveno, valgė gardžiau-

sius valgius, gėrė skaniausius vynus, ne kaip mūsų girtuokliai — tik medžio spiritą. Ant rytojaus ilgai miegojo; kas jam rūpėjo? Nebent pagalvoti, kad valgis dar būtų gardesnis, gėrimas skanesnis... Kas jam šventoji diena? bažnyčia? malda? Vieni juokai...

Kai būdavo važiuoja karietoj, ketvertą arklių pasikinkęs (automobilių tuokart nebuvo!), iš anksto traukis iš kelio, kad po vežimo nepatektumei. Prie jo neprieisi, ypač jei vargšas esi, nes „ne šuniui balta duona, ne katelei lašiniai!" O čia dar koks ten Lozorius, kad ir brolis, bet driskis, sumanė jį varginti. Kad jis nesulauktų, tas driskis!

Manau, kad ir anais laikais buvo žmonių, kurie matydami vieną brolį gerybėse skęstant, antrą mirštant badu, kad net šuneliams pagailo: pagrobs būdavo nuo stalo nukritusį kaulą ir neša vargšui širdelei atgauti; manau, kad ir tuokart buvo žmonių, kurie, pasipiktinę, sakė: „Kur Dievas? Kur jo teisingumas? Nei Dievo, nei teisingumo nebėra!" Palauk, jau baigias diena, mirties naktis ateina! Pažvelk, rolės jau sukeistos: vienas viršuje, antras amžinajame gaisre. Kas? Kaip? O gi Lozorius viršuje, ant Abraomo kelių, amžinojoj linksmybėj, gi turtuolis palaidotas pragare. Ir šaukia graudulingu balsu: „Tėve Abraomai, pasigailėk! Siųsk brolį Lozorių, tepamirko jūroje pirštą, ir tesuvilgo mano liežuvį!" Bergždžias vaitojimas!... Taip pat kiekvienam žmogui anksčiau ar vėliau ateis atlyginimo diena. O kad ateis, tuokart pasirodys kur buvusi Dievo teisybė. „Baisu į gyvojo Dievo rankas įpulti" (Žyd. 10, 31). sako Šventasis Raštas.

Nemanau, kad turtuoliui ir pasaulyje būtų buvę visai gerai. Nuodėmė nė vienam neduoda laimės. Tuo rūpinas bloga sąžinė. Taigi, kad kartais nedorėliui ir gerai sektųs pasaulyje, nepavydėk. Jo laimė — tartum gražus muilo burbulas, kurs vėliausiai mirties valandoje persprogs. Tegu jis sau tyčiojas iš Dievo, Bažnyčios ir apreikštosios religijos. Dievas girdi, bet neužmiršta niekuomet. Ateis jų valanda, tikrai, neapsirinkamai ateis. Iškentėk skriaudas, kurios tau daroma!

Dievas mato ir neužmiršta taipogi! Ateis ir tau valanda: visa ką šimteriopai atgausi, be to dar amžinąją laimę pelnysi, nes Dievas yra teisingas.

ŠVENČIAUSIA TREJYBĖ.

Dievas yra aukščiausias dangaus ir žemės Valdovas ir visų daiktų Viešpats. Jis tėra vienas. Tą tiesą suprato ir išmintingiausieji stabmeldžiai. Vienas jų, išminčius Platonas, sako savo laiške, rašytame Sirakuzo karaliui maža-daug keturi šimtai metų prieš Kristui gimsiant: „Įsistebėk: tie laiškai, kuriuose galiu laisvai ir atvirai kalbėti, prasideda žodžiu Dievas. O tie, kuriuose negaliu drįsti laisvai pareikšti savo įsitikinimų, prasideda žodžiu dievai.“

Garsus Bažnyčios rašytojas Tertulijonas prikaišioja savo laikų stabmeldžiams: „Kad stabmeldys į pavojų įkrinta, arba labai išsigąsta, kaip jis šaukia? Gal „o, dievai?“ Ne, jis šaukia „o, Dieve!“ Ar jūs nemėgstate sakyti: duok, Dieve! atlygink, Dieve! Argi tai ne įrodymas, kad jūsų sieloj giliai, neišdildomai įdiegta vieno Dievo sąvoka?“

Dievas tėra vienas. Tą tiesą mes galime suvokti paprastu savo protu, kad Dievas ir nebūtų aiškiai pasakęs: „Aš esmi Viešpats tavo Dievas. Neturėsi kitų dievų, bet tik mane vieną. Aš esmi Dievas, o kito dievo nėra, ir niekas nėra man lygus“ (Moz. Ex. 20, 2-3).

Bet ko kita mes niekuomet nebūtume dasiprotėję, kad ir nežinia kaip būtume galvoję, būtent, jog Dievas yra vienas, bet triasmenis. Tai — neišgalvojama paslaptis. Giliausia ir kilniausia mūsų religijos paslaptis. Mes ją vadiname švenčiausios Trejybės paslaptimi.

Esama pasaulyje daiktų, kurie mums švenčiausios Trejybės paslaptį nurodo. Trejopas yra laikas būtas, esamas ir būsimas. Į tris viešpatijas dalinama gamta: akmens, augalų, gyvyjos. Trims rūšims skirstoma kūnai:

tvirtieji, skystieji ir dūjiniai. Augalai susideda iš šaknų, stiebo ir žiedų. Daug tokių daiktų yra, kurie Švenčiausios Trejybės paslaptį šiek-tiek nurodo, nušviečia, bet toli gražu neišaiškina. Jie prie tos paslapties pažinimo niekuomet nebūtų mūsų privedę, kad pats Dievas nebūtų mums pareiškęs.

Jau Senajame Įstatyme žmonės ne kartą buvo kreipiami į Švenčiausios Trejybės paslaptį. Prisimink žodžius, kuriuos Dievas pasakė prieš sutverdamas pirmąjį žmogų: „Padarykime žmogų sulig mūsų paveikslo ir panašumo“, ir kitus, kur Šventajame Rašte pasakojama apie pasaulio sutvėrimą: „O Dievo Dvasia sklandė viršum vandenų“. Bet aiškiai ir suprantamai apie tą paslaptį tepranešė Viešpats Kristus. Siųsdamas savo apaštalus skelbti pasauliui geros naujienos — Evangelijos -- jis tarė: „Eikite ir mokinkite visas tautas, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus ir šventosios Dvasios“. Aiškiai ir tiksliai nurodo čia Kristus, jog Dievuje yra trys asmenys: Tėvas, Sūnus ir šventoji Dvasia. Kad mumyse nebeliktų jokio dvejojimo, Švenčiausia Trejybė pati žemėje pasireiškė. Kristui priėmus krikštą Jordano upėj, atsiverė dangus, ir Jis matė Dvasią nusileidžian ir tartum karvelėlį ant Jo ateinant ir šitai pasigirdo balsas iš dangaus kalbantis: tasai yra mano mylimasai Sūnus, kuriame aš turiu sau pasimėgimo“. (Mat. 3, 17). Viešai čia pasireiškė trys Dievo asmenys: Sūnus stovėjo Jordano upės krante, šventoji Dvasia nusileido at Jo karvelio paveikslu, o viršum abiejų skambėjo Dievo tėvo žodis. Panašus pasireiškimas atsikartojo ant Taboro kalno. Mokytiniai matė viršum Jėzaus galvos šviesų debesėlį, tai — šventoji Dvasia, ir kalbėjo balsas: „Tas yra mano mylimasai Sūnus, Jo klausykite!“ tai — Dievo Tėvo balsas, o Dievo Sūnus kalbėjo su Eliju ir Moze.

Taigi tad Dievuje yra trys asmenys, ir kiekvienas tų asmenų yra tikras Dievas. Ir, nors kiekvienas asmuo yra tikras Dievas, toli gražu tai—ne trys dievai, tik vienas Dievas. Kas tai supras? Kas išmanys? Čia tinka šv. Augustino pasakymas: „Esant kalbai apie tą

paslaptį, nutyla kiekvienas žodis, ne tik mano, ir angelų!“

Mokyčiausieji ir krikščionių tobulybėje toli nužengusieji vyrai laužė sau galvas ir gražiausių straipsnių prirašė apie švenčiausią Trejybę, bet pačios paslapties nei patys nesuprato, nei negalėjo išaiškinti. Jiems tiek tepasisekė, kiek šventajam Augustinui sulig legenda: Augustinas rašydamas knygą apie švenčiausią Trejybę, vaikščiojęs kartą jūros pakrantėj, galvodamas. Jis išvydęs mažą bernelį pajūrio smėlyne besėdint ir sraigio kaušeliu bepilstant vandenį į mažą duobelę. Šventasis, prisiartinęs, taręs maloniai: „Ką tu čia dirbi, berneli?“ „O gi noriu jūrą į savo duobelę supilti!“ atsakė vaikas. Nusišypsojo Augustinas iš mažučio nesąmonės ir tarė. „Kaip tu supilsi tą didelę, neišmatuojamą jūrą į savo mažutę duobelę? Bergždžios tavo pastangos, maželiJ“ „Ir tu mane klausi, tu, Augustinai?“ atsakė bernaitis rimtai: „ar tu manai, kad ne lengviau jūra sraigio kaušu į mažą duobelę supilti kaip permanyti menkam žmogaus protui giliausią švenčiausios Trejybės paslaptį?“

Tik neužtenkamais paveikslais ir palyginimais galime mėginti išaiškinti ir sau suprantamesnę padaryti šv. Trejybės paslaptį.

Žinai, jog, kad ir aibės ostijų būtų altoriuje permainymo laiku, visose ostijose tėra vienas ir tas pats Išganytojas. Kiekvienoje ostijoje yra Išganytojas, bet ir visose ostijose tėra vienas ir tas pats Išganytojas. Taip pat Dievuje yra trys asmenys, kiekvienas asmuo yra tikras Dievas, o vis delto visuose trijuose asmenyse tėra vienas Dievas... Arba paimk saulę. Viena tėra saulės šviesa, bet joje septynios atskiros spalvos. Kad pastatysi į saulės spindulius kertėtą nudailintą stiklą, pamatysi kiekvieną spalvą atskirai. Bet saulės šviesa tėra viena, o toj vienoj šviesoj visos tos septynios spalvos. Panašiai Dievuje. Vienas tėra Dievas, bet Jame trys asmenys. „Aš Tėvuje ir Tėvas yra manyje“ (Jon. 14, 11).

Šventas Anzelmas lygina švenčiausią Trejybę su upeliu, kurs teka iš šaltinio ir sudaro tvenkinį. Jis sako:

tas pats vanduo yra ir šaltinyje, ir upelyje, ir tvenkinyje; o vis delto šaltinis nėra upelis, o upelis nėra tvenkinys. Taip pat Dievas Tėvas nėra Dievas Sūnus, o Sūnus nėra Dievas šventoji Dvasia, tačiau visi tie trys asmenys — viena dieviškoji Esybė.

Dar vienas palyginimas. Mūsų siela turi tris išgales, kurios skiriasi viena nuo kitos: protas, kuriuo galvojame, atmintis, kuria įsidedame, ir valia, kuria veikiame. Visos tos išgalės skiriasi nuo kita kitos, bet mumyse ne trys sielos, tik viena siela. Panašiai Dievuje. Kaip mūsų protas kas kita, negu atmintis, o abu kas kita, negu valia, taip ir Dievuje Tėvas nėra Sūnus ir abu nėra šventoji Dvasia, bet kiekvienas asmuo skiriasi nuo kito asmens. Kaip trys mūsų sielos išgalės sudaro ne tris tik vieną sielą, taip panašiai trys Dievo asmenys sudaro ne tris dievus, tik vieną Dievą.

Švenčiausia Trejybė yra paslaptis ji nėra priešinga žmogaus protui, tik aukštesnė už mūsų protą. Dievas mums pareiškė tą paslaptį, kad mums savo didžios meilės įrodymą duotų. Ištikimiausiam prieteliui teatveriama giliausios sielos paslaptys, ir tai ne visuomet. Dievas čia mums rodo savo Esybės paslaptį, Jis mums savo širdį parodo. Kokia mums garbė! Dievas yra mums ne paslėptas Dievas, Jis prie mūsų prisiartino, Jis davė mums į savo širdį pažvelgti!

Taigi būk dėkingas ir visuomet švenčiausią Trejybę garbink! Šventas Augustinas dažnai sakydavęs: „O, mano meile, mano džiaugsme, švenčiausioji Trejybė!“ Kunigas daugiau, kaip šimtą kartų, per dieną meldžias: „Garbė Dievui, Tėvui ir Sūnui, ir šventajai Dvasiai! Kaipo buvo pradžioje, dabar ir visados ir per amžius! Amen.“ Ar manai kad būtų pro šalį, kad ir tu pasipratintumei kartkartėmis tuos žodžius kalbėti? Išvengtumei daugelio kalbos paklaidų!

Mąstyk apie švenčiausios Trejybės paslaptį, šventąjį kryžiaus ženklą darydamas. Tas ženklas yra vienas kilniausiųjų švenčiausios Trejybės pagarbinimų. Daryk tad jį gerai ir dažnai, o švenčiausiosios Trejybės palaima bus su tavimi!...

PASAULIO SUTVĖRIMAS.

Šventasis Asyžiaus Pranciškus yra karta vienam broliui pasakęs: „Broli, tu tesakai apie didžiąją amžinatvę, ir rūstųjį teismą, ir žvaigždžių kritimą. Tavęs beklausant žmogui ir plaukai ant galvos pasišiaušia. Bevelytum sakyti apie malonesnius, linksmesnius daiktus!“ Brolis atsakė: „Tėve, nurodyk man tuos malonesnius, linksmesnius Dievo daiktus, kad apie juos kalbėti galėčiau.“ Į tai Pranciškus: „Sakyk, kaip gerasis Dievas mūsų žemelę yra padirbęs ir kaip Jis mus linksmina paukštelių muzika, ir kaip Jis tuos dideliausius žibintuvus: saulę ir mėnesį pakarčiui degioja, kad mes savo laimingus veidus dieną ir naktį regėti galėtume... Sakyk, kaip geriausias Dievas vaisius medžiuose augina ir tokį tyrą vandenėlį atsigerti sunkia ir žemės, ir mums tokį taikų bendravimą teikia, jog mes nieko kita negalime, kaip tik į dangų sušukti: Tu, Tėve amžinajame danguje, ačiu Tau, ačiu!“

Taip, kokia meile ir gerybe išdabino Dievas mūsų žemelę! Kaip jaukiai ir švariai, ir linksmai įrengė mums mūsų gyvenimą!...

Vaikas dar būdamas, mėgdavai sklaidyti paveikslų knygas. Esama knygų, kurios ne vien vaikams, ir suaugusiems, net žiliems seneliams tinka skaityti, kurių nei atsižiūrėti nei atsigrožėti negalima, tai — gamtos knygos. Kaip įvairūs tose knygose paveikslai! Kaip gražus mėlynasis ežeras, žalių kalvų apsuptas, žydru dangumi klotas! Kaip didūs kalnai, žaliomis eglėmis apaugę, su savo nuogomis uolų krūtinėmis ir baltomis sniego kepurėmis! O vasaros nakties dangus su savo žvaigždėmis, tartum baltų avelių būriu, ir mėnesėliu, tartum jų piemenim! O koks gyvenimas tose Dievo paveikslų knygose! Čia nieko negyvo ir nieko sustingusio. Visa kas dygsta ir auga, žydi, kvepia ir mezga, gieda, rėplioja ir šliaužioja, ir vaikšto, ir laksto, ir šokinėja!...

Buvo laikas, kada tų knygų lapai dar tebebuvo balti, neužrašyti. Dar nedegė saulės ugnis, ir nešvietė mėnulio ir žvaigždelių šviesa; dar nebuvo nei kalnų-milžinų, nei žalių girių, nei upių. Visa kas buvo tyra ir tuščia, — nebuvo pasaulio. Kristus yra kartą pasakęs: „Dabar Tu, Tėve, pagarbink mane pas save ta garbe, kurią aš turėjau pas Tave pirm nekaip atsirado pasaulis“ (Jon. 17, 5).

Tikrų tikriausia, jog dangus ir žemė ir visas pasaulis nėra amžinas. Jis prasidėjo, jis atsirado. Bet kaip tai įvyko? Pirmajame Šventojo Rašto lakšte skaitome atsakymą: „Pradžioje Dievas sutvėrė dangų ir žemę“. Pirma nieko nebuvo. Nebuvo nei dangaus, nei žemės, nebuvo nė mažiausios dulkelės: nič nieko nebuvo. Buvo tik vienas Dievas. Dievas savo galinga valia sutvėrė medžiagą, iš kurios išsivystė pasaulis. Dievas davė medžiagai judėjimą ir jėgas, ir įstatus, per ką išsivystė saulė, žvaigždės, žemė, mėnulis ir kiti dangaus kūnai. Gal tai tęsės milijonus metų, pakol iš pirmutinės medžiagos visa išsivystė, kas tai gali susekti? Kadangi pradžioje medžiaga buvo be tvarkos ir papuošimo, Šventasis Raštas sako: „Žemė buvo tuščia ir tyra!“

Dievas sutvėrė pasaulį iš nieko. Jis tarė: „Fiat — te pasidaro!“ ir pasidarė. Kiek jėgų ir galvos laužymo turi pridėti žmogus, kad nori kokį rimtesnį sumanymą įvykinti! Pakol pastatyta garsiosios Aigipto piramidos, darbavos šimtas tūkstančių žmonių per penkerius metus. O juk ir mes savo bažnyčią statėme penkerius metus: darbininkai knibždėte knibždėjo, o kiek buvo galvosukio! Kas yra tai visa, sulyginus su begalio pasaulio įkurimu? Tuo tarpu „Dievas tarė — ir atsirado, Jis įsakė — ir susitvėrė“. Pasaulis tai — Dievo galybės ir išminties darbas.

Sulig mokslo nurodymais, pasaulis šiaip esąs įvykęs: pradžioje pasaulis buvęs vien ugnies masė. Pamažėli atsiskyrusios kai kurios tos neišmatuojamos masės dalys, ir iš jų pasidariusios žvaigždės. Saulė ir šiandieną tebesanti ugnies skritulys. Nuo jos atsiskyrusi žemė. Ir ji pradžioj buvusi ugnies skritulys. Pamažėli šaltose

pasaulio erdvėse ji ėmusi vėsti, ir ant jos pasidariusi pluta. Iš dujų, esančių ore, pasidaręs garas ir migla, kurie kyboję viršum žemės. Pagaliau iš to viso pasidaręs vanduo, kurs nukritęs ant žemės. Didelios jūros apdengusios visą žemę. Visur vanduo ir vanduo, sausumos nė pėdos! Didelis karštis viduje ir šaldantis vanduo viršuje ėmęs plaišinti žemę: pasidarę plyšiai ir sprogiai. Žemė ėmusi drebėti, o iš to pasidarė kalnai, slėniai ir jūros. Kadangi žemės viduje dar be galo buvus karšta, ir saulė iš viršaus dar be galo šildžiusi, ėmę augti augalai — milžinai ir atsiradę gyvuliai — milžinai. Pradžioje nebuvę dar taip daug rūšių nei gyvijos, nei augalų. Šiandien vienų žinduolių mokslas žino pusketvirto tūkstančio rūšių, sparnuočių penkiolika tūkstančių, o vabzdžių apie pustrečio šimto tūkstančių rūšių. Pradžioje tų rūšių buvę ne daug, bet ilgainiui jos išsivysčiusios, išsitobulinusios... Taip pasakoja gamtos tyrinėtojai, bet ar tai — tikra tiesa, kas gali žinoti? Gamtininkai už tai galvos neguldo, jie tiktai mano, kad taip yra galėję būti. Iš kalnų ir akmenų išvaizdos ir sudėties jie daro išvadų, kaip galėjo išrodyti žemė seniausiais laikais. Jie giliai kasasi į žemę, randa suakmenėjusių augalų ir gyvulių palaikų, kurie prieš tūkstančius metų yra gyvenę. Savo giliu protavimu jie duoda mums brangių nurodymų apie žemės išsivystymą. Bet ir tiek; tikros tiesos jie mums nenurodo, kadangi iki šiol dar nesurado ir vargu ar suras kuomet. Be to dar, gamtininkai ir savo protavimuose ne kartą jau yra skaudžiai apsirikę ir dar apsiriks...

Tegu sau ir būtų tiesa, ką sako gamtos tyrinėtojai, vis tiek be Dievo Tvėrėjo nei pasaulio atsiradimo, nei jo išsivystymo niekas dar tinkamai neišaiškino ir niekas niekuomet neišaiškins. (Pažymėtina, kad tarp gamtos tyrinėtojų labai maža netikėlių, juoties juo kas mokytesnis, juo tikintesnis)...

Nes iš kur atsirado ta dideliausia ugnies masė? Iš kur tas karštis, kurs visa, kas dabar žemė, vanduo, akmuo ir naugė, dujomis buvo pavertęs? Delko žemės skritulys tiek atvėso, jog augalai ir gyvija, ir žmonės gali joje gyventi? Kas davė saulei tiek šilumos, kad žemė visiškai

neužšaltų ir visa, kas gyva, neturėtų numirti? Iš kur pirmieji augalai ir gyvija? Iš kur gyvybė? Pasakyti, kad tai atsiradę savaime, būtų dideliausia nesąmonė, nes savaime niekas neatsiranda. Ir kurkas didesnės tikybos reikėtų tikėti, kad pasaulis pats atsiradęs, kaip kad jį Dievas sutvėrė. Pasiklausyk, ką apie tą dalyką sako pagonis Ciceronis: „Jei atsitikimas padirbo pasaulį, delko jis nepadirba šventyklos, miesto, namų? Juk visa tai būtų mažiau ir lengviau.“

Kaip akmuo savaime nepavirsta antkapio kryžiumi, kaip vėjas iš naugės dulkių laikrodžio nesupusto, taip pat nė pasaulis neatsirado savaime. Tai—tikra tiesa, ką sako Šventasis Raštas pirmoje savo eilutėje: „Pradžioje Dievas sutvėrė dangų ir žemę.“

Tetyrinėja mokslininkai dangų ir žemę savo žiūronais ir padidinamaisiais stiklais, ir kastuvais; visa, ką jie tenai suras, bus tik tų žodžių patvirtinimas ir įrodymas. Nenuostabu, juk ir gamtą ir Šventąjį Raštą tas pats Dievas padarė: ką sako vienas, tai patvirtina antra; reikia tik mokėti skaityti ir suprasti ir Šventasis Raštas, ir gamtos knygos...

DIEVO APVAIZDA.

Pasaulis priklauso Dievo: Dievas jį laiko. Kad Dievas nors valandėlei atitrauktų nuo jo savo ranką, jis sugriūtų ir virstų nieku. Pasaulio nebeliktų nei pėdsako, nei mažiausios dulkelės. Kai stiklo gabalas žemėn nukrinta, jis sudūžta, jo bepalieka vienos šukės. Bet vis delto dar yra šis-tas, kad ir trupinėliai, kad ir šukės. Kad Dievas pasaulį iš rankų paleistų, kad nors mažą akies mirksnį apie jį liautųsi rūpinęsis, pasaulis beregint ne tik iromis taptų, bet visiškai nieku virstų. Vėl būtų, kaip prieš sutvėrimą: vienas Dievas, kito nieko. Be Dievo pasaulis senai jau būtų sugriuvęs. Tik pagalvok, kaip senas yra pasaulis? kiek tūkstančių metų nuo jo įkūrimo praslinko? Tegu sau ir geriausiai būtų pastatyti namai, bet, jei

niekas jų neprižiūri, anksčiau ar vėliau jie ims griūti: visa ką naikina laiko dantis. Tu pats matai tai kasdieną. Pas jus namieje vis šis-tas taisyti atsiras. Čia daržinėje ne visa kaip reikiant, čia kūtėj; čia tvoros beirstančios, čia stogas; nėra dienos, kad ko nors taisyti nereiktų. O jau didžiame ūkyje ar didžioj dirbtuvėj — ką ir besakysi: be taisymo neapsieisi niekuomet. Prie didžiųjų bažnyčių, pavyzdžiui, šv. Petro bažnyčios Ryme, dirbama be paliovos. Visur tas pats: kas padirbta, neišsilaiko savaime, būtinai reikia, kad kas palaikytų!

Ar manai su pasauliu kitoniškai esant?...

Esi juk ne kartą stebėjęsis vargonais. Žiūrėk, visos tos dūdos ir mažos dūdelės tylėtų kaip paprastas medis ar skarda, neduotų nė mažiausio balso, kad užpakalyj nestovėtų žmogus, kurs, mindamas dumples, vėjo pagamina. Kad užsnūdęs dumplaspaudis užmiršo vėjo paduoti, kas pasidaro? Nejaugi neesi girdėjęs? Vargonai, ne savu balsu sukriukę, nutyla. Taip pat su pasauliu. Kad nors valandėlę nustotų gaivinantis Dievo kvėpimas, dangus ir žemė su krioksmu pasibaigtų, visa virstų nieku...

Dievas savo galybe diena po dienos laiko pasaulį. Bet to negana, Jis viskuo rūpinasi, Jis tvarko ir veda — Jis valdo pasaulį. Dideliame ūkyje reikalingas prievaizda, dirbtuvėje — vedėjas. Jų rūpesčiu visa kas turi eiti, kaip vien reikiant. Aigypte bado metams užėjus, kad kiekvienas badaujantis gautų savo dalį be apgaulės iš supirktųjų grūdų, paraonas padarė Juozapą maitinimo ministeriu. Kas yra Aigyptas, sulyginus su visa žeme? O kas žemė prieš visą pasaulį? Smėlio grūdelis!...

Vis delto visur pavyzdinga tvarka: niekur paklaidos, niekur apsirikimo!... Griežčiausiu tikrumu laksto dangaus kūnai savo keliais, nesuskaitomi tūkstančiai augalų ir gyvijos kasdien reikalauja maisto, pusantro milijardo su viršumi žmonių kelia savo rankas, prašydami duonos!... Kas jiems duoda valgyti ir gerti tinkamu laiku? Kas visa tvarko ir valdo? Dievas danguje aprūpina kiekvieną tvarinį, kiekvieną tautą ir kraštą. Tarp žmonių pakyla maišatys, namuose pasidaro netvarka, tartum po gaisrui ar vokiečių antplūdžiui. Pasaulio ūkyje

ne taip. Ten kiekvienas dalykėlis savo vietoje: visur regima, kad ir nematoma, Dievo tvarkomoji ranka. Kiekvienas, kad ir mažiausias daiktelis aprūpinamas; kiekvienas, kad ir menkiausias gyvūnėlis maitinamas, apdaromas. Kaip nuostabu: tiek esama gyvų daiktų, o kiekvienas gavo iš Tvėrėjo ginklą kovoj už būvį. Gandras ir gervė turi ilgas kojas, kad galėtų po vandenį braidžioti, ir ilgą ylinį snapą varlėms ir žuvims žvejoti. Žąsies ar anties snapas tarytum samtis, jų plunksnos neperšlampamos, tarytum guminis, neperšlampamasis apsiaustas. Kupranugario kojų padai platūs, kad, bėgiodamas per smėlio jūras, negrimstų. Žirafė, kuri negali pasilenkti, randa sau maistą aukštuose medžiuose. Kiekvienas gyvūnėlis turi savo ginklą apsiginti nuo priešų: jautis ragus, arklys posnagus, skernagiai iltis; vieni dantis, landesnius už skustuvą, kiti nuodingus liežuvius ar gylius; vieniems duota žirklės, kitiems tvirti šarvai, o dar kiti, vaikščiodami, važinėjasi su savimi ir savo tvirtoves, kuriose priešo užpulti, pasislepia ir užsidaro. Kai kurie žvėreliai, tiesa, ginklo neturi, bet jie aprūpinti kokia nors savybe, kuri pavaduoja ginklą ir gelbsti nuo priešo: greitumas, akylumas, ausylumas, tobula uoslė, spalva ir t.t. Kaip išmintingai tai visa sutaisyta!...

Rodosi, kad Dievas daugiau rūpinasi neišmintingais tvariniais, kaip žmonėmis. Pasistebėk vištytelaičiu: ką tik išriedėjo iš kiaušinio, o jau bėgioja ir veikia' gali jau gyventi be motinos! Arba žvirbliu, tuo paukščių gatvės vaikezu! Jis nieko nedirba... daužosi per kiauras dienas po gatves ir užkampius... delko ne? Juk jam skobnis visuomet parengta...

Koks visai kitoniškas žmogus! Jis, pasaulį išvydęs, ilgai visai bejėgis: reikia, kad jį motutė suptų, nešiotų, mylėtų; vargingai jis mokinasi valgyti, vaikščioti, kalbėti; dar ir paaugęs turi vargti del duonos plutos, peštis ir kariauti del saulėtos vietos!... Del ko tas skirtumas? Del to, kad žmogus gavo iš Dievo protingą sielą ir gali pats sau sutvarkyti gyvenimo sąlygas. Protas ne tam duotas, kad supelėtų. Ne tam Dievo apvaizda, kad kas tinginiautų, nieko neveiktų. Kad žmogus rūpina-

si ir, kiek išgalėdamas, dirba, tuokart tik Dievas jam padeda, gina...

Krikščionybės persekiojimo laikais šventajam Laimučiui pasisekė pasprukti iš stabmeldžių-persekiotojų nagų ir pasislėpti urve. Įkandin sekė ir priešai. Laimutis kiūto, kvapą užėmęs, ir laukia... O priešai jo nesurado. Del ko? Dievas, kurio visa priklauso, pasiuntė vorą, o tas beregint gražiausią tinklą užtiesė urvo angoj. Atbėgę stabmeldžiai nė manyte nemanė, kad ten galėtų būti pabėgėlis. Prabėgo, nė nepažvelgę, ir nesurado... Laimutis liko išgelbėtas. Netikėlis koks pasakys: „E, čia ne Dievo surėdymas, tik paprasčiausias atsitikimas." Ką padarysi, kad jam taip rodosi! Bet krikščionis žino gerai, kad atsitikimo nėra. Jis žino, kad visa tvarko ir rėdo Dievo apvaizda. Pasaulį rėdo Dievas ir Jis vienas tėra Valdovas ir Viešpats; be Jo žinios ir leidimo nė plaukas nekrinta nuo galvos. Tartum iš aukšto kalno viršūnės, Jis visa užmato ir visa tvarko sulig savo amžinuoju tikslu.

Kokia mums paguoda, koks nuraminimas, kad galime sakyti: visa, kas mūsų gyvenime atsitinka, yra tvarkoma išmintingiausio ir geriausio Dievo; visa įvyksta sulig Jo amžinąja valia. Krikščioniui ateities bijoti nereikia, nereikia ieškoti žynių ir žavėtojų, kad praskleistų uždangą nuo ateities! Kūdikis be baimės ir rūpesčio miega sau naktį lovutėj: jis žino, kad tėvelis apgins jį nuo visų pavojų. Taip pat krikščionis katalikas ramiai ir linksmai gali žiūrėti į ateitį. Jo likimas geriausiose rankose, Dievo rankose...

DIEVO VALIA.

Žmonėms daug tenka kentėti.

Šit bernaitis sveikas ir linksmas, kaip pati gyvybė, o stiprus, rodos, kalnus nuvers. Jis darbuojas aukštai, nė pajuto paslydęs ir nukritęs žemėn. Su sulaužytomis rankomis-kojomis jis pargabenta namon ir paguldyta į lovą. Baisių sopulių slėgiamas, jis meldžia: „Tėveli, gelbėk!“ O ką daro tėvelis? Tas, iki širdžiai prigautas, sėdi prie mylimo vaiko lovos ir guodžia užkimusiu balsu: „Žinai, ir gyvybės nesigailėčiau, kad tau padėčiau, bet negaliu!“

Arba vėl, atkeliavo miestan sodžiaus mergelė, manydama rojų atrasianti. Tuo tarpu gavo nekokią vietą, kur darbas kur kas sunkesnis, kaip namiej, šeimininkai pikti, it ežiai, o valgis menkokas. Apleista jaučias vargšelė svetimųjų tarpe, norėtų grįžti namon, bet nebegali... o pasiilgimas kremta! Ar ir nebėra, kas ja pasirūpintų, pasigailėtų?!

Kiek pasaulyje užverktų akių, kiek vargo ir sielvartų, kas suskaitys?

Pasakyk, meldžiamasis, ar jau iš tikrųjų ir nebėra nieko, kas gyvenime ir mirtyje būtų varguoliui arti, kas turėtų ir noro, ir galios padėti? Ačiu Dievui, yra! O kas? Pats Dievas danguje! „Tai -- ne koks tolimas tėvas, kuriam reikia laiškas rašyti ir atsakymo laukti. Kur nors tu esi, ar kariuomenėje, ar pakeliui į Ameriką, ar kur kitur — Jis visur tau arti. Ir tai — ne tėvas, kurs, tau susirgus, sėdi prie lovos ir sako: norėčiau padėti, bet negaliu! Ne, tai — turtingas ir galingas Viešpats ir Dievas, kurs galingai į visą įsikiša: Jam nėra nieko per daug, ar per maža“, sako vienas rašytojas.

Bet čia netikėlis ima šaipytis ir sako: „Kaip tikėti Dievu, kad pasaulyje visa kas menka ir netobula? Kad būtų Dievas danguje, Jis geresnį pasaulį būtų sutvėręs: jame nebūtų tiek netvarkos, vargo ir blogybių, kaip dabar kad yra. Ar žemė — ne ligoninė, ne kaulų kraunamoji vieta? Visur ligos ir sopuliai, visur mirtis ir laidotuvės! Žmonių nedorumas, krušos, perkūnai ir audros,

vandens, ugnies ir žemės drebėjimų padariniai... ar visa tai būtų gerasis Dievas padaręs, sulaikyti galėdamas? Ar nematyti aiškiai, kad pati kalba apie Dievo apvaizdą yra nesąmonė?“

Reikia pripažinti, kad mūsų žemė visai netobula, ne koks aukso rojus. Ji — „ašarų pakalnė“, ji — tikras „nuodėmių kraštas“. Bet, kas žino, ar būtų gera, kad be darbo ir vargo mums kepti balandėliai į burną lakiotų? Ar girdėjai kuomet, kad koks tinginys — nerangaolis būtų ką svarbu nuveikęs? Kad žmoniją būtų pirmyn pastūmėjęs, jai gerovės suteikęs?

Visi naujosios gadynės išradimai ne nerangumo, tik įtempto, nenuilstamo darbo ir didžiausių pastangų vaisius. Juo medis didžiau daužomas vėjo, juo galingesnės jo šaknys ir šakos. Juo vargingesnis žmogaus gyvenimas, juo aršiau jam tenka kariauti ir grumtis, juo gražiau išsivysto jo valios ir dvasios tvirtumas.

Antra vertus, kad žemė nebėra linksmybių rojus, ar čia ne paties žmogaus kaltybė? Ar ne jis pats rojų suardė? Įsivaizduok namus, kur karo metu pateko patrankos kulka ir viską sugriovė, sumaišė. Kad kas čia pasakytų: „E, tų namų nestatė išmintingas statytojas, kadangi čia viešpatauja tokia netvarka“, ar toks pasakymas nebūtų nesąmonė, kvailybė? Tartum statytojas kaltas, kad namuose sprogo šrapnelis ar bomba! Taip pat ir pasaulis. Jame tiek tvarkos ir tikslingumo, jog priversti esame tikėti esant be galo išmintingą Esybę, Dievą, kurs viską sutvėrė ir valdo! Netvarkos, vargų ir visų blogybių kaltininkas kas kitas — žmogus. Argi ne patys žmonės ir dabar daugiausia pikto pasaulyje pridirba? Vien didįjį karą prisiminus, plaukai pasišiaušia. Kiek jis atnešė vargo, kiek kraujo paliejo, kiek padarė visai žmonijai žaizdų, kurių nė išminčiai nebeužgydys! Kam? Kokiems galams? Ar žmonija be jo nebegalėjo apsieiti?

Kiek vargo nelaimių pridirba žmogžudžiai ir plėšikai, kurių ir mūsų krašte, kaip ko gero, priviso?!

„Tai — tiesa!“ pasakysi: bet juk Dievas ne tik galingas, Jis visagalis. Kam gi Jis leidžia vargui pasaulyį

plėtotis, kam gi Jis jos nenaikina — tos vargų priežasties — nuodėmės? Jis jos neturėtų nė leisti!" Žiūrėk, koks gudrus; Dievas neturėtų leisti įvykti nuodėmei, ir tiek!

Kas gi tuokart būtų su žmogaus valios laisve? Koks nuopelnas bebūtų dorybė? Juk mes kitoniškai nė nebegalėtume. Mes turėtume būti dori. Tiesa, tuokart nebebūtų pasaulyje nuodėmės, bet nebebūtų nei nuopelno su užmokesčiu, nei bausmės: nebereikėtų nei dangaus, nei pragaro. Matai, kam Dievas leidžia pikta įvykti: del to kad davęs yra žmogui laisvą valią.

Dievas yra užtenkamai galingas ir išmintingas, Jis moka ir žmonių paklaidas į gera pakreipti. Atsimeni Juozapą? Dievas pasinaudojo brolių nedorumu, kad Juozapą Aigiptan įvestų ir išgelbėtų žmones nuo bado mirties. „Bet, kad nedoriems žmonėms, ištvirkėliams ne kartą sekas gerai, geriau, kaip doriesiems žmonėms, to jau nieku būdu neturėtų būti! Kam Dievas ištvirkėliams padeda?" Taip manai? Vadinas, norėtumei, kad nedorybe įkandin sektų bausmė, kad nedorybę Dievas tučtuojau ir plaktų, kaip Kaino darbą. Ne vienas ištvirkėlis tučtuojau ir buvo nubaustas, ankščiau, kaip manė. Bet, kad Dievas, įvykus kokiai nedorybei, tuojau turėtų siųsti bausmes bei nelaimes. Jis turėtų taikintis prie kiekvieno niekšo, būtų priklausomas nuo kiekvieno ištvirkėlio elgesio. Ar nematai, kokia čia nesąmonė?

Antra vertus, ištvirkėliai nėra taip laimingi, kaip rodosi. Kad apgavikas, ar koks plėšikas ir daug pinigų prisikrautų, ar manai, kad sąžinės griaužimai negadina jo džiaugsmo? Ar vienas prisigamino ligų, ar vienas esti milicijos suimamas, pasodinamas kalėjiman, ne kartą sušaudomas. Matai, kad ištvirkėlio laimė ne taip didelė. O kad vienam-kitam nedorėliui ir tikrai gerai sekas, ar tai ne įrodymas beribės Dievo gerybės ir gailestingumo? Dievas savo gerybe stengias jį patraukti, kad susiprastų, susisgribtų. Jei jis nesusipranta, nesusigrimba, jo bausmė bus kur kas baisesnė amžinatvėj. Dievas yra kantrus, bet nemaršus! Antra vertus, ar nežinai, kad galutinė bausmė už nedorybes, ga-

ıutinis atlyginimas už gera ne čia, bet anapus karsto? Nejaugi pavydi nedorėliui, kurs amžinai turės pragare raudoti, to laimės trupinėlio čia — žemėje?

Doras žmogus, kurį nelaimė užklupo, be baimės gali sakyti: „Didelio daikto, kad man čia skaudu, kad turiu vargti, kentėti? Dievas už tai duos man amžiną dangų!" O juk del dangaus verta pavargti, pasidarbuoti!

Del to tikintis, dievobaimingas žmogus ir varge nenusiminęs. Jis žino: Dievas man siunčia. Jis mano ištikimumą mėgina, Jis čia man leidžia atsiteisti už nuodėmes, kad ko blogesnio neturėčiau amžinatvėj patirti. Nes tai supranta ir kūdikis, kad šiek tiek bausmės užsipelno kiekvienas. Nėra tokio pasaulyje, kurs galėtų sakyti: niekuomet neesmi nusidėjęs, niekuomet neesmi Dievo užrūstinęs. Ir žinovas paklysta, ir geriausias arklys aptingsta: reikia botago. Dievo botagas yra vargai ir kentėjimai. Jie verste verčia aptingusį žmogų, kad eitų pirmyn erškėčiuotu dorybės keliu. Kiekvienas dieglys — akstinas. Spragilai taip ilgai daužo šiaudus, pakol paskutinis grūdelis iš jų išbyra. Kad kentėjimų ir vargų spragilai nenustoja daužę sielos ir kūno, matyti, kad dar tuose šiauduose esama grūdų, kurie turi išbirėti. Tepasvarsto kiekvienas, kas jame dar pasilikę: gal per didelis susirūpinimas savo gerove, nepalankumas kitiems, nekantrumas ligoj, prisirišimas prie žemės; lauk tad, grūdeli, iš šiaudo! Spragilai nenustos, pakol šiaudai bus nevisai tušti. Tikėk manimi, milijonai žmonių tik kentėjimais ir vargais dangaus laimę tepelnė!...

Kadaisia buvęs bernelis su didele, biauria kupra. Jis prie kitų nepritiko, visi juokės iš jo, tyčiojos. Jis turėdavęs pasilikti visuomet vienas, nors jo širdis ir veržės prie kitų. Jis paliego, susirgo; niekas jo nepasisgedo, nelankė... Jis vienas ir numirė, dar nepaugęs. Bet, bededant į karstą, pukšt! suplyšusi jo biaurioji kupra, ir iš jos išsikalusiu du gražiu angelo sparnu, kuriais suplasnojęs, jis pakilęs į dangų. Žmonės nusistebėjo ir sakė: „Kaip tokioj biaurioj kuproj galėjo slėptis tokie gražūs sparnai?!"

Žiūrėk, vargai ir nelaimės slėgia žmogų, tartum kokia biauri kupra. Bet iš jos gali išsikalti gražūs sparnai, kuriais į dangų prie Dievo galima nulėkti. Čia, žemėj mes dar aiškiai nesuprantame, del ko Dievas duoda mums vargo. Numirus atsidarys akys. Pamatysim, kad ir menkiausias daiktas neįvyko be tikslo... „Taip Dievas nori!“ teesie tavo obalsis įvairiose, kad ir skaudžiausiose gyvenimo aplinkybėse. Taip Dievas nori, o kodel aš neturėčiau norėti?

PIKTOJI DVASIA.

Nūdien ne labai begalima rimtai apie piktąją dvasią kalbėti, kad nebūtumei pajuoktas, kvailiu ir siaurapročiu pavadintas. Dar nesenai manyta kitaip: nedrįsta ištarti velnio vardas, pirma nepersižegnojus. Žinoma, mainos laikai, mainos pažiūros... Kalbėti apie velnią dažnai kalbama, visur jo vardą išgirsi, tik nekas juo benori tikėti. Ypač mūsų gadynės neva šviesuoliai (o tokių devynios galybės priviso: juo kas kvailesnis, juo gudresnis) savo netikėjimu giriasi. „Senos bobutės betiki velniu: jų nė būte nėra!“ sako jie. Kad jie nebūtų neva šviesuoliai, bet tikrai išmintingi, jie greitai suprastų, jog jų kalba yra niekuo neparemtas plepalas. Nes piktųjų dvasių tikrai esama ir jų esimą Šventasis Raštas aiškių aiškiausiai įrodo. „Mačiau šėtoną krintantį kaip žaibą iš dangaus!“ sako pats Kristus (Luk. 10, 18). Velnias apgavo pirmuosius žmones rojuje, velnias vargino kentėtoją Jobą, velnias karalių Saulių apsėdo, pasitraukus Dievo Dvasiai iš nelaimingo karaliaus, velnias gundino Kristų, velnias Judą apsėdo ir privertė savo mokytoją išduoti. Tai — tik kelios Šventojo Rašto vietos, kur kalbama apie piktąsias dvasias, bet ir tų mūsų dalykui užtenka. O kad, nepaisant aiškaus Šventraščio mokslo, daugybė žmonių velnio nebetiki, ar manai, kad tai — ne piktojo darbas? Juk jam nieko meilesnio, kaip kad žmo-

nes jo netiki ir sako: „Nėra velnio!“ Juo lengviau ir sėkmingiau jis juos gaudo. Kaip toli nueita mūsų gadynėj, velnią beneigiant!... iki neigiamojo velnio garbinimui, iki Dievo neapykantai!... Senovėj garbinta stabai, o stabų garbintojai vadinta stabmeldžiais, šiandien ir velniameldžių esama! Žinoma, kur kitur, kad ne šviesiojoj Prancūzijoj? Kitur, mat, velniameldžiai neturi tiek drąsos. Vienas rašytojas vadina Dievą „pasaulio piktu“, o velnią savo sielos mylimuoju, kurį jis savo sielon kviečia: „Eikš, mano sielos mylimasis, duokis apkabinamas ir glaudžiamas!“ Viename Prancūzų parmazonų susirinkime kalbėta ar giedota litanija „au saint diable“ — į šventąjį velnią, ir jo malonės bei padėjimo prašyta!... Velniameldžiai!... ar begali žmogus žemiau pulti?!

Tiesa, kad nereikia visur, kas nelengvai įmatoma, tuojau ir manyti: čia — velnio darbas. Karvė pieno neduoda, arba duoda negero pieno, arkliai arklidėj nušilę, kambaryje girdisi kaž koks keistas bildėsys, vaikas klykia dieną ir naktį, puolamąja liga kas apsirgo ir t.p.—niekas išmintingas nepastebės čia jokio velnio darbo. Bet velnio darbo nepripažinti niekur, visuomet „kvailąjį velnią“ pajuokti — taip pat neišmintinga. O, velnias nėra taip kvailas, kaip pasakėlėse vaizduojama, kur jis visuomet apgaunamas, visuomet pajuokiamas! Jis kadaisia yra buvęs šviesus dangaus kunigaikštis, visomis gerųjų angelų jėgomis ir išgalėmis padabintas. Tų jėgų jis neprarado, kad ir puolė. Jis gudresnis ir buklesnis, kaip visi pasaulio gudruoliai kartu, o gyvenime ne taip, kaip pasakoje: čia dažniausiai prigaunama žmogus, ne velnias. Kaip buvo su Adomu ir Ieva? Kaip gudriai paspendė velnias jiems žabangus! Kaip guviai surado jis silpnąją Ievos pusę, kaip bukliai panaudojo jos tuštybę... ir nusidėti įmasino: „Valgyk, girdi, būsi, kaip Dievas!“ Ir kieno čia prakišta, kieno apsigauta? Ar ne Ievos su Adomu, o su jiemdviem ar ne mūsų visų?

Nieko nėra taip pavojingo, kaip nepaisyti velnio galybės, ją nieku laikyti. Mes neturime niekuomet užmiršti, kad velnias yra mūsų priešas, mirtinas priešas: jis mūsų nekenčia labiau, kaip žmogus žmogaus gali ne-

kęsti. Mintis, kad žmogui skirta nueiti į dangų, iš kurio jis taip gėdingai buvo išstumtas, į pasiutimą jį veda. Jis dieną ir naktį galvoja, kaip čia žmogų prigavus, kaip čia nutraukus į pragarą. Tai — mirtina žūtbūtinė kova, kurią velnias su mumis kovoja. Čia nėra paliaubų ar ginklų sustabdymo, nėra taikos! Ką tik apsileidome tinginiu, atsipūsti norėdami, jau mes prapuolę, pražuvę. Nes velnias atilsio nepripažįsta, jam nėra sekmadienio. Bet, kad velnias ir rūstus, ir piktas, nėra ko per daug jo bijoti. Jis atsiradęs ne iš savo malonės, bet taip pat Dievo sutvertas, kaip mes. Jis tiek mus tegali varginti, tiek mums kenkti, kiek leidžia Dievas.

Velnias tartum pririštas šuo: nelįsk, neįkąs. Taigi ne bijoti jo reikia, tik niekti.

Neeik su juo į derybas: jis greičiau tave apgaus, negu čigonas ar žydas. Kas su velniu obuoliauja, palieka be obuolių ir be maišelio, sako žmonių priežodis; o kitas panašus: įleisk velnią į bažnyčią, lips ir į aukurą. Jis tavęs negali priversti, nes jis be galo bailus. Kaž koks šventasis yra pasakęs: „Rodyk velniui liūto drąsą, jis virs bailiu zuikiu; bet, jei tu bailus būsi, jis liūto drąsos įgaus!“ Piktosios dvasios tuokart tėra akyplėšrios, kai žmogus prieš jas dreba, kaip kūdikis prieš pririštą šunį. Šventąjį nuošalietį Antaną piktosios dvasios gaujomis užpuldavusios. Bet, šventajam sušukus su panieka: „Bailiai, jūs po vieną nė nedręsate!“ jos išlakstydavusios.

Piktųjų dvasių bailumas ir iš to pasirodo, kad jos ne viešai, ne veidas į veidą žmogų puola, tik slapta; kaip vagys, stengiasi jos įsiveržti į sielą. Reikia tad jausti! Atsargumas ir malda yra tai du ginklu, kuriais lengviausia piktoji dvasia nugalėti. Maldos neapleisk, vartok šventąjį vandenį, kryžiaus ženklu žegnokis, o būsi nenugalimas. Tegu sau velnias dar septynias piktesnes dvasias atsiveda, tiek tau tekenks, kiek uodų virtinė. Gal tave kiek įerzins, gal kiek ir įgalės, bet rimtai nesužeis nei nenužudys: to visas pragaras kartu padaryti nestengia.

Be to dar, kovoj su piktąja dvasia esi gavęs nuo Dievo galingą sąjungininką — Angelą-Sargą. Tas tai — geriausias draugas, nes ištikimas. Nuo gimtosios dienos

jis — tavo palydovas ir Sargas. Kokia laimė, kokia garbė dangaus kunigaikštį sargu turėti! Liūdna, kad žmogus tai dažnai užmiršta. Liūdna, kad retai savo Angelą -Sargą tesveikina! Jei nori, kad tau Angelas-Sargas kovoj su priešu padėtų, turi prašyti. Maldelė į Angelą Sargą, kurią mažas būdamas kalbėti gebėjai, priklauso prie tavo kasdienių poterių!

Ar tas ne kvailas, kurs, plėšikų užpultas, stumia nuo savęs geriausio prietelio pagalbą? Tad gi ir tu neniekink pagalbos, kurią tau teikia tavo Angelas-Sargas! Ką sako Šventraštis? O gi: „Paisyk savo Angelo ir klausyk jo balso ir saugokis jį paniekinti" (Ex. 23, 21). Juo labiau gerbsi savo Angelą-Sargą, juo mažiau tereiks tau savo priešo — velnio bijoti.

ŽMOGUS.

Dievo visagalybė ir išmintis sutvėrė pasaulį. Bet trūko dar sutvėrimo vainiko — žmogaus. Visas pasaulis buvo tartum puiki bažnyčia, bet nebuvo maldininko nei atnašautojo — kunigo. Ir tarė Dievas: „Padarykime žmogų į mūsų paveikslą ir panašumą. Ir padirbo Viešpats Dievas žmogų iš žemės dumblo ir įkvėpė į jo veidą gyvybės kvapą, ir tapo žmogus gyva esybė". Taip atsirado pirmasis žmogus ir ėmė dairytis aplinkui...

Šventasis Raštas, pasakodamas apie žmogaus atsiradimą, nė manyte nemano teikti mokslo žinių. Jis tik nurodo, kad žmogų Dievas sutvėrė, o sutvėrė iš jau esamos medžiagos. Tik nemanyk, būk Dievas paėmęs molio, nulipdęs žmogaus statulą, kaip puodžius puodelį, ir tuokart jam gyvybės kvapą įkvėpęs. Ne, nemanyk! Kaip visą pasaulį Dievas sutvėrė savo galybe, taip pat ir žmogaus kūną; skirtumas tik tame, kad Dievas sutvėrė pasaulį iš nieko, o žmogaus kūną iš jau esamos žemės medžiagos. Kaip tatai įvyko, mes nežinome, bet tai ir nesvarbu. Svarbu tik tiesa, kad žmogus Dievo sutvertas.

Čia tinka, ką prieš du tūkstančiu metų makabiejų motina yra pasakiusi savo vaikams: „Aš nežinau, kaip jūs mano kūne pasidarėte, nes ne aš jums daviau dvasią, sielą ir gyvybę. Ir ne aš sulipdžiau sąnarį prie sąnario, bet pasaulio Sutvėrėjas“ (2 Mak. 7, 22).

Žmogus yra kilniausias Dievo kūrinys žemėje. Jis — ne paprastas koks daiktas, bet sudėtinė esybė: sudėta iš kūno ir iš sielos. Kūnas iš žemės, siela tai — Dievo kibirkštėlė. Kūnas žemiškas, siela dieviška.

Jau pats kūnas stebėtinas. Stačias stuomuo, gražus veidas šviesiomis akimis ir atvira kakta, guvios rankos, slėpininga smagenų mašinerija, alsavimo ir kraujo atgaivinimo prietaisai—plaučiai ir širdis — visa stebėtina. O nemirštama siela! Ji tai daro žmogų tikru žmogumi, žemės karaliumi, Dievo paveikslu. Kaip tyrame vandenyje atsimuša saulės spinduliai, taip žmogaus sieloj atsimuša Dievo didybės atspindis. Dievo išminties kibirkštėlė ir Jo visagalybės kvėpimas įėjo į žmogų per gyvybės kvapą. Nemirštamumas, laisva valia ir protas tai — Dievo bruožai žmogaus sieloje. Kas per gražumas, kad žmogus gali galvoti, suprasti, atsiminti, siekti nepasiekiamų beveik idealų; kad žmogus yra laisvas savo veikime ir gali daryti, kas jam patinka; kad jokia pasaulio galybė negali jo priversti daryti, ko jis nenori daryti! Teisingai pasakė psalmininkas: „Maža ką mažesnį padarei jį už angelus, garbe ir šlove jį apvainikavai ir pastatei jį ant tavo rankų darbų“ (Ps. 8, 6). Bet ne mažiau teisingi yra ir šie to paties psalmininko žodžiai: „Žmogus, būdamas garbėje, nesuprato; palygintas liko su neprotingais gyvuliais ir panašus į juos pasidarė“ (Ps. 48, 13).

Neįtikėtina, kad žmonės, nepatenkinti esą Dievo sutverti ir Dievo vaikai, varu užsigeidė būti gyvulių ainiais, turėti biaurias bezdžiones savo pirmaisiais tėvais! „Žmogus iš bezdžionės yr kilęs!“ trimituoja mūsų neva šviesuoliai. Žinoma, teigti ar neigti gali kiekvienas, tam gilaus mokslo nereikia. Sunkiau surasti savo teigimui ar neigimui užtenkami įrodymai. Mūsų neva šviesuolių įrodymai kaip tik abiem kojom šlubuoja: čia kalnas, kurio jie perlipti nesugeba. Jie tikrina: kaip Dievas išvysty-

dinęs iš vienos gyvulių rūšies kitas, iš žemesnės rūšies aukštesnes ir tobulesnes, taip pat ir žmogų išvystydinęs iš gyvulio. Jie nurodo, būk esąs didelis panašumas tarp gyvulių ir žmonių, ypač tarp žmogaus ir bezdžionės. Sakau, „būk esąs panašumas“. Tiesą pasakius, čia reikia ar „Per išmintingo“, ar „per paiko“ žmogaus kurs tą „didelį panašumą“ surastų, paprastas sveiko proto žmogus jokiu būdu nesuranda, kad ir labai būtų akylas. Jie teigia, kad bezdžionė ne ūmai virtusi žmogumi, bet daug amžių praėję, pakol išsivysčiusi. Tiesa, daug daro laikas, ypač ilgas laikas: daug daiktų permaino, pakeičia, bet vis tik ir išnykusiųjų daiktų surandama šiokie tokie pėdsakai. Surandama seniausių gadynių žmonių palaikų, surandama ir įvairių gyvių, kurie yra kadaisia buvę, kurių nebėra dabar, bet, kad būtų pasaulyje buvę kuomet bezdžionžmogiai ar žmogbezdžionės, iki šiol nesurasta. O juk tokių esybių būtų turėję būti, jei žmogus iš bezdžionės išaugo... tik pamanyti: žmogus su uodega ir trimis ar keturiomis rankomis!...

Bet plepalas — plepalas. Žmonija jau senai liovės tuo tikėjusi ir apšviestasis pasaulis jau senai apie tai liovės kalbėjęs, tik mūsų neva šviesuoliai dabar tesumanė tai įrodinėti. Deja, esama ir mūsų žmonių, kurie tuo plepalu tiki! Iš to matyti, jog kas, kas, bet jau mes, lietuviai, turime šio—to iš bezdžionės, kad ir bezdžionės palinkimo sekioti nykstančiomis, ar jau išnykusiomis pasaulyje madomis...

Bet leiskime, kad taip ir yra buvę, kaip mūsų neva šviesuoliai kad tikrina: žmogus iš bezdžionės kilęs. Ar manai, kad, jei kuomet nors pasisektų mokslui tai įrodyti, tai ir mūsų tikyba turėtų sugriūti? Kad Šventojo Rašto žodžiai: „Dievas padarė žmogų iš žemės dumblo“ pasirodytų esą neteisingi? Toli gražu nei tikyba negriūtų, nei Šventojo Rašto žodžiai neteisingi nepasirodytų! Kad Dievas būtų leidęs žmogui ir iš bezdžionės išsivystyti, vis tiek žmogus būtų padarytas iš „žemės dumblo“, kad ir ne be tarpo. Bažnyčia tame dalyke nėra dar nieko tikro pareiškusi, taigi, jei tinka, gali sau manyti ir iš bezdžionės esąs kilęs, bet aš tokios artimos giminystės su bezdžione nieku gyvu nepriimčiau be tikrų įrodymų, o tų

tuo tarpu nėra ir vargu ar susiras kuomet. Bene įrodinėtojams to ir užteks, kad sakosi į bezdžionę gana panašūs esą, bent darbais ir palinkimais; bene tik Dievas bus žmogų be tarpo iš žemės dumblo sutvėręs, o iš žmogaus išsigimusi mūsų laiku bezdžionė, kad ir ne keturrankė! Kaip ten yr taip, žmogaus siela iš bezdžionės nėr kilusi. Gyvulys laisvos protingos sielos taip, kaip žmogus, neturi. Gyvulys neturi proto. Arba gal esi matęs gyvulį skaičiuojant, uždavinius sprendžiant? Ne, neesi matęs. Gyvulys neturi proto, del to neturi nei kalbos, nei žodžių, nei sakinių. Tiesa, galima gyvulys, ypač kai kurie paukščiai, k. a. papūga, šnekutis kalbėti išmokyti, bet tai nebus kalba, tik bemintis kartojimas žodžių ar sakinių, kuriuos daug sykių kalbant girdėjo...

Gal pasakysi: „Kaip tatai, nejaugi neesama žvėrelių, kurie šio-to išmoksta, kurie moka dailiai ir patogiai įsikurti, įsitaisyti ir ateitimi pasirūpinti? Sakysime, bebris, kurs per kiaurą vasarą žiemai maisto renka? Ar čia ne proto įrodymas? Ar toks gyvulėlis ne neprotingiau elgias, kaip kai kurie žmonės, kurie viską vėjais leidžia, o senatvėj badauja?“ Taip tai taip, bet, kad žvėrelis ar gyvulys ir rodosi esąs protingas, jis vis tiek proto neturi. Jis daro atsargos žiemai, nors pavasarį gimęs ir žiemos dar nematęs, tai daro jo prigimties palinkimas, instinktas, kurs nieko bendro su protu neturi. Kad gyvija turėtų proto, ji šį-tą ir išgalvotų, ir patobulintų. O ar gyvija yra ką nauja išgalvojusi? Ne, nėra! Kregždės taip pat savo lizdus tebelipdo, kaip lipdė prieš penkis tūkstančius metų; nei pažangos, nei išsitobulinimo, nė pėdsako. Kur ta bezdžionė, kuri bent šiek- tiek būtų pažengusi? Nėra! Dabar pažiūrėk į seniausias prigimties giminės: kiek jos yra sugalvojusios! Iš akmens dirbo peilius bei kirvius, iš medžio skobė valtis, dirbo medžioklei ir apsigynimui ginklus, dirbo adatas ir meškeres, skėlė ugnį iš titnago arba trynė iš medžio. Ar matai, koks skirtumas tarp protingo žmogaus ir neprotingo gyvulio? Skirtumas aiškus ir matomas, gaila žodžių įrodinėjimui. Ir laikrodėlis, kurį nešioji, ir įrankiai, kuriais ari žemę ir kuli javus, ir laivai, kuriais plaukioja per jūras-marias,

ir lakstytuvai, kurie skraido kaip paukščiai po orą, ir bažnyčios, ir paveikslai, ir knygos — visa tau rodo, koks skirtumas tarp žmogaus ir gyvulio. Koks aklas ir apsileidęs yra, kas to viso nemato ir suprasti nenori ir dar nori įtikrinti, žmogų esant gyvulį?!

Kaip nuostabu! Niekas nenori pažeminamas, kad to ir būtų vertas; kiekvienas nori aukštinamas, kad ir nebūtų už ką; kiekvienas savo vertybę kelia aukštyn ir, Dieve apsaugok, kad kas jį užgautų! O iš kur gi tai, kad kai kurie žmonės savo tikrosios vertybės, vertybės karališkos, Dievo vaikų vertybės taip lengvai išsižada ir be mažiausio įrodymo manosi esą gyvulių ainiai? Aš tau pasakysiu, iš kur. Jie nori gyventi, kaip gyvuliai, nenori nusigalėti, susivaldyti, nori pataikauti savo įsigeidimams ir palinkimams...

Žmogus Dievo sutvertas ir nešioja savo sieloje Dievo paveikslą. Ar begali būti aukštesnė vertybė? Ką pasakytumei, kad karalius, karaliaus rūbu apsivilkęs, karaliaus karūna pasipuošęs, atsigultų į purvyną? Ar tai, nebūtų tikriausias beprotis? O ką gi manai, ar ne didesnis beprotis yra tas, kurs, būdamas Dievo vaikas ir dangaus tėvonaitis, be baimės brenda į sunkiąją nuodėmę ir tuo purvina Dievo paveikslą savo sieloj? Gimdytojai, išleisdami savo vaikus svetur, ragina: „Elkis dorai, nedaryk mums gėdos!“ Mes esame Dievo vaikai, Dievas mus siuntė svetur — žemėn. Žemė yra tai mūsų mokslo ir tarnybos vieta. Neužmirškime savo Tėvo namų! Neužmirškime esą Dievo paveikslas ir panašybė, Dievo vaikai, pasaulio karaliai! Nedarykime gėdos savo Tvėrėjui!...

NEMIRŠTAMUMAS.

Laimė!... Kas jos netrokšta?... Kas nenori būti laimingas, tikrai — patenkamai laimingas? Tas dar nėra gimęs ir vargu ar gims. Bet ar kas yra laimingas, tikrai — patenkamai laimingas? Gal tu? Žiūrėk, kaip tūkstančiai troškimų apspito tavo jauną širdį, tartum uodų spiečius. Tu nori ir šio, ir to, bet, tegu tik tavo troškimas įvyko, žiūrėk, kaip tu ko kito benoris... Norams nėra galo. Ir laimingiausias nėra patenkintas!

Pasaka teigia buvus karalaitę, kuri turėjusi visa, ko trokšta širdis. Ji gyvenusi aukso rūmuose, miegojusi gražiame, minkštame patale: reikėję tik aukso varpeliu suskambinti, o gauja tarnų nešė jai gardžiausių valgių ir skaniausių gėrimų. Kad būdavo vaikščioja brangiais rūbais apsirėdžiusi, saulė slepias iš gėdos, kadangi ji išrodo gražesnė už saulę. Kartą ateina tėvas karalius jos aplankyti ir klausia: „Meilute, ar nori dar ko?" Ji atsakiusi: „Kur nenorėjusi? noriu!" „Ko gi dar nori? sakyk!" „Aš noriu to, ko nėra!"

Ta pasaka kiekvienam tinka. Visi mes esame tartum ligonys, kurie nori valgyti. Atnešk, ko ligonis paprašė, žiūrėk — jau nebenoris. Paprašė ko kito, atnešei — ir to nebenori! Ir mes panašiai: norime, ko nė būte nėra. O to, ką mes turime, mums toli gražu neužtenka. Tegu sau kas turi puikiausią ūkį su gražiais trobesiais ir daugybę puikių arklių ir kitų gyvulių bandą, tegu sau kas pasaulyje turi aukščiausią vietą, ar manai, kad jis yra tikrai laimingas, bent šiek-tiek patenkintas? Ne, nėra, nes jo širdis kaip tuščia, taip tuščia: jis vis dar kas žino ko trokšta... Esi juk girdėjęs apie garsųjį vokiečių kanclerį Bismarkį. Jis savo laiku drebino pasaulį, kaip koks perkūnas dievaitis. Tuo tarpu, kaip pats prisipažįsta, jis nebuvęs laimingas. „Savo gyvenime laimingas retai tebuvau. Suskaitęs visas laimės valandas, manau, kad dvidešimt keturių valandų nesudėčiau. Vokiečių dainius Göthe sako apie save: „Laiko mane vienu laimingiausių žmonių. Tiesa, nesiguodžiu ir nepeikiu savo likimo. Bet iš tikrųjų vi-

sas mano gyvenimas — tik vargas ir darbas. Galiu patikrinti, kad per savo 75 metus, kuriuos esmi pragyvenęs, vargu ar jaučiaus per keturias savaites visiškai patenkintas. Mano gyvenimas buvo stūmimas į kalną akmens, kurio užnešti man niekuomet nepasisekė!"

Apie Saliamoną nė sakyti nereikia. Tu pats esi girdėjęs ar skaitęs, kad tas išmintingiausiasis ir turtingiausiasis karalius, kurs išgėrė visų pasaulio džiaugsmų bei pasigėrėjimų taurę, laimės nerado, vien tik tuštumą ir vargą, kad pagaliaus buvo priverstas sakyti: „Niekų niekai, viskas niekai!"

Tai tik tikra: kiekvienas nori būti laimingas, o tikrai laimingo čia žemėj nėra nė vieno...

Kad amžinatvės nebūtų, iš tikrųjų būtų bloga. Žmogaus laimės troškimas niekuomet nebūtų patenkintas. Žmogus, kuriam daug reikia kentėti ir vargti, neturėtų tikslo gyventi: nors iš proto išeik! Kad nebūtų amžinatvės su amžinąja laime, kam Dievas būtų įdiegęs mūsų širdyje laimės troškimą? Ar tai būtų gera ir teisinga? Ar Dievas, mūsų geriausiasis Tėvas, būtų galėjęs taip padaryti? Ne, nebūtų galėjęs! Taip sako ramus įsigilinimas ir tikrina, jog mūsų siela yra nemirštama. Jei Dievas įdiegė į ją laimės troškimą, ir jei tas troškimas čia žemėj negali būti patenkintas, tad turi būti amžinatvė, kur jis būtų patenkintas! Ir Dievas tikrai tuo pasirūpino!

Dievo teisybė taipogi reikalauja, kad mūsų siela būtų nemirštama. Pasaulyje visa tobulai eina. Ištvirkėliai dažniausiai viršuje, dorieji apačioje. Kas neturi nei širdies, nei sąžinės, tas greitai pralobsta. Kieno kumštis ir alkūnė stipresnė, tas geriausią ir aukščiausią užima vietą. Dorieji dažniausiai užpakalyje, prislėgti ir nuvargę. Ne kartą ir ištvirkėliui numaunama kaukė, ir jis patenka ir kalėjiman. Bet ar dažnai taip atsitinka? Ne, nedažnai. Galima be baimės tvirtinti, kad nedorybė pasaulyje dažniausiai nei bausmės, nei pabaudos nesusilaukia. Teisė tai — plonas ir platus tinklas: uodas užkliūva, bet kupranugaris lengvai išlenda. Ir dorybė pasaulyje atlyginimo nesusilaukia. Ar tai teisinga? Ar tai Dievui pritinka? Ar ištvirkėlis neturi kitoniškai mirti, negu teisingasis?

Girtuoklis kitoniškai, negu blaivusis? Pasileidėlis kitoniškai, negu skaistusis? Ar budelis Neronas būtų galėjęs numirti taip pat, kaip šventasis Petras ar Povilas? Ar nereiktų iš proto išeiti, kad taip būtų? Ne, kitoniškai nė manyti negalima: turi būti vieta, kur ir gudriausias ištvirkėlis būtų sugautas ir nubaustas, nors jis žemėje ir mokėjo nuo bausmės išsisukti! Turi būti vieta, kur persekiojamasis savo teises, dorasis savo užmokestį surasti galėtų! Turi būti amžinatvė! Kitoniškai turėtų visa dorybė pražūti. Kad amžinatvės nebūtų, kam berūpėtų paklusnybė, skaistybė, meilė, nuolankumas? Žmonės taptų ištvirkėlių gauja, kuriai niekas kitas nerūpėtų, kaip kits kitą skriausti, apgauti, pavergti, apiplėšti be jokios kitos baimės, vien tik žemės kalėjimo. Matai, kaip Dievo teisybė reikalauja, kad mūsų siela būtų nemirštama...

Antra vertus, ne mes vieni krikščionys tetikime sielos nemirštamumą. Prieš du tūkstančiu metų rašė jau garsus stabmeldžių rašytojas Ciceronas: „Visur ir visi į tai atsižvelgia, kad mirtimi ne viskas tesibaigia". Stabmeldžiai įpuolė į daug ir dideles paklaidas. Jie liovės tikėję į vieną tikrąjį Dievą, o garbino dangaus kūnus, net gyvulius bei žvėris Dievo vietoje. Bet tikėję sielos nemirštamumą jie nesiliovė. Taip giliai Tvėrėjas buvo tą tiesą į žmogaus širdį įbrėžęs...

Ir pirmykštis laukinis žmogus laiko mirtį slenksčiu į kitą gyvenimą. Jis deda savo numirėliui ne tik valgio ir gėrimo į grabą, jis laidoja su juo jo pačias ir tarnus.

Australiečiai laidoja savo numirėlius saulei nusileidus. Kaip tik pasirodo pirmoji žvaigždė, šventikas sako: „Žiūrėkite, jis vaikščioja ten su ugnies lazda!" Bendrovės salų gyventojai laiko žvaigždes numirėlių vėlėmis ir vadina jas savo mylimųjų vardais. Krintančiąsias žvaigždes jie laiko piktųjų dvasių persekiojamosiomis vėlėmis, kurios bėga žemėn pasislėptų. Del ko aigiptėnai taip rūpestingai balzamuodavo savo numirėlių lavonus, del ko savo mirusiems valdovams statydavo tokias milžiniškas piramidas, kad ne tam, kad numirėlių vėlės ir anapus karsto kiek galima ilgiau savo kūnus išlaikyti galėtų; o valdovų vėlės turėtų tinkamą bustą. Graikai dėdavo į savo

numirėlių burną pinigėlį, obolos, tikėdami, kad jiems reikėsią užsimokėti laivininkui Charonui už perkėlimą į antrąjį Stykso krantą, kur buvusi laimės šalis. Jie kuo stropiausiai budėjo, kad kiekvieno numirėlio kūnas būtų palaidotas žemėj, kadangi jiems rodėsi, kad nepalaidotųjų vėlės turėsiančios be atilsio amžinai klajoti. 406 metais prieš Kristui gimsiant Atenėnai išžudė visus savo priešus nugalėjusiosios kariuomenės vadus, kadangi jie nepasirūpino kritusiuosius mūšyje žemėje palaidoti. Ar gali toks vienmintis žmonijos įsitikrinimas būti be pamato? Žinoma, kad negali. O kad jis iš tikrųjų nėra be pamato, aiškiai nurodo Dievo apreiškimas. Senajame Įstatyme psakyta: „Dievas sutvėrė žmogų nemirštamą, į savo paveikslą ir panašumą jį padarė“ (Išm. 2, 23). „Ir tesugrįžta dulkė į savo žemę, iš kurios buvo, ir dvasia tesugrįžta prie Dievo, kurs ją davė“ (Ekl. 2, 7). „Teisingųjų vėlės yra Dievo rankoje ir nepalies jų mirties kankynė. Kvailių akyse rodosi mirštą, bet jie yra ramybėje“ (Išm. 3, 1—3).

Nepakrutinamą tiesą apie amžinatvę skelbia Viešpats Kristus, kurs atėjo iš amžinojo gyvenimo ir apie jį atnešė tikrų žinių. Jis sako: „Nebijokite tų, kurie nužudo kūną, bet sielos nužudyti negali“ (Mat. 10, 28). „Aš—atsikėlimas ir gyvybė. Kas tiki į mane, nors ir būtų miręs, bus gyvas“ (Jon. 11, 25). Ir palyginime apie turtuolį ir Lozorių aiškiai nurodo, jog yra amžinatvė, jog žmogaus siela yra nemirštama.

Prieš kelerius metus mirė Amerikoj garsus netikėlis Ingersoll. Kartą teko jam būti doroj draugijoj, kurioje dalyvavo ir garsus New-Yorko pamokslininkas Talmage. Ingersoll norėjo su juo apie tikybą pasiginčyti, bet šis atsakė, ūpo neturįs, kadangi esąs labai įerzintas. Paklausta priežasties. „Įsivaizduokite“, atsakė: „ateidamas čion, turėjau praeiti labai purviną gatvę. Žiūriu, beeinąs luošas žmogus, dviem lazdom pasiremdamas. Beregint vargšą užpuolė nedori gatvės vaikezai ir ėmė jį plūsti ir dergti, pagaliau išveržė jam lazdas, ir nelaimingasis sugriuvo į gatvės purvyną“. „Biaurūs niekšai!“ sušuko Ingersoll. „Toks biaurus niekšas tamsta esi!“

tarė Talmage: „visa žmonija braidžioja čia po nelaimės purvyną. Vienintelis ramstis, kurs žmogų nuo puolimo saugoja, tai — tikėjimas į Dievą ir amžinatvę, o tamsta norėtumei ir tą pastarąjį ramstį žmonijai išplėšti!"

Taip, tikėjimas į nemirštamumą tai — mūsų geriausioji ir stipriausioji paguoda varguose, tai—mūsų vienintelė pagalba mirtyje. Kokie mes laimingi, kad savo mylimiesiems numirėliams galime ir į anapus karsto nusiųsti linkėjimą: „Amžinąjį atilsį dovanok jiems, Viešpatie, o amžinoji šviesybė tegu jiems šviečia. Tegu ilsi ramybėje!"

ROJUS.

Žmonijos lopšys buvo linksmybių darže, rojuje. Šiandien, tūkstančiams metų nuo to laiko praslinkus, žmonija laiko dar rojaus atminimą aukštoj pagarboj, tartum šventų tėvų palikimą. Tarytum stebuklingų sapnų paminėjimą, žmonija iki šio laiko išlaikė tikėjimą į žuvusią aukso gadynę. Graikų išminčius Platonas rašo apie pirmuosius žmones: „Dievas buvo jų sargas. Žemė davė jiems savaime be sunkaus ir didelio darbo gausingų vaisių. Nuogi ir be pastogės jie gyveno po dangaus skliautais, nes sodnios metų dalys nedarė jiems jokios žalos. Išbujojusi žolė teikė jiems minkštą patalą. Žvėryse nebuvo plėšrumo; karai ir nesutikimai buvo nežinomi."

Indėnai ir kiniečiai iki šiai dienai rodo į kalnus, kur, sulig jų tikėjimu, gyvenę pirmieji žmonės.

Šventasis Raštas taip rojų aprašo: „Viešpats Dievas buvo linksmybių daržą užveisęs, kuriame įkurdino žmogų, kurį buvo padaręs. Ir Jis liepė žemei išauginti visokeriopų medžių, kurie buvo meilūs žiūrėti ir gardūs valgyti. Ir upelis iš linksmybių vietos tekėjo daržui suvilgyti, kurs dalinasi ir tampa keturiomis upėmis" (Gen. 2, 8).

Nesudrumstoj laimėj gyveno pirmieji žmonės. Nepažino jie vargo ir sunkaus darbo, nuovargis ir silpnumas buvo jiems svetimi, kas tai yra ligos ir sopuliai, jie nežinojo. Nelaimės jiems nereikėjo bijoti, mirtis ant jų galios neturėjo, jie buvo nemirštami. Linksmai plaukė jiems dienos, kaip nekaltiems kūdikiams. Jie mylėjo vienas antrą, bet labiau už visa jie mylėjo Dievą, iš kurio visa buvo gavę. Jų siela švietė nežemiška grože. Dievas buvo jiems dovanojęs pašvenčiamosios malonės rūbą ir tuo pasavinęs juos savo mylimaisiais vaikais ir dangaus tėvonaičiais. Pirmųjų žmonių siela taip buvo persisunkusi šventumu, jog jis metė savo atspindį ir ant kūno. Blogi palinkimai ir netikę geismai neturėjo galios ant jų. Jie buvo nuogi, bet, tarytum nekalti kūdikiai, jie to nė matyte nematė. Bloga mintis jiems neužėjo, pavydo ir pykčio jie nepažino. Laimingi!...

Bet Dievas nenorėjo, kad pirmieji žmonės visą tą laimę dovanomis turėtų. Žmonės turėjo savo laisvavale Dievui tarnyba tos laimės tapti verti. Del to Dievas pastatė sąlygą. Iš nesuskaitomų rojaus vaismedžių sau išsiėmė vieną. Visas platusis rojus buvo jų naudai, išėmus vienų vieną medį. Dievas jį tarytum dieglių tvora apipynė, sakydamas: „Nuo visų rojaus medžių valgyk, bet nuo gero ir blogo pažinimo medžio nevalgyk: nes, kurią dieną nuo jo valgysi, mirte numirsi“ (Gen. 2, 16-17).

Kaip lengvas pasirodė Adomui ir Ievai tas įsakymas! Jie manė: „Jei Dievas tik tiek tenori iš mūsų, amžinai pasiliksime rojuje, nes įsakymas atlikti nesunku!“

Ir ėmė plaukti laikas, dienos ir savaitės, o jie savo širdyje uždraustojo vaisiaus geidimo nė nepajuto... Pakol įvyko nelaimė...

Žinai, kas pasidarė. Kadangi pirmieji žmonės del nepaliestojo savo šventumo negalėjo iš vidaus įgauti blogo geidimo, Dievas leido, kad jie iš viršaus būtų gundomi. Piktoji dvasia pasinaudojo galimumu; ji jau senai plyšo iš pavydo bei pykčio. Ji apsimetė žalčiu, įslinko į medį ir laukė progos. Proga pasitaikė: Ieva,

nieko pikto neprijausdama, vaikštinėjo po daržą. Žaltys pasiskelbė: melu ir apgaule ėmė naikinti Ievoje Dievo įsakymo pagarbą ir klibinti pasitikėjimą tėviškąja Tvėrėjo meile. „Nieku būdu nemirsite, valgydami šio medžio vaisių! Dievas gerai žino, jog jums valgant šių vaisių atsimerks akys, ir jūs tapsite dievais, pažįstančiais gera ir bloga. Dievas to jums nevelija, del to ir davė šitą neteisingą ir nereikalingą įsakymą!“ Pabudo žmogaus puikybė. „Būsime, kaip Dievas!“ šnerėjo Ievos širdyje. Ta mintis, tarytum voratinklis musę, apipainiojo Ievos širdį tūkstančiu siūlų ir nebepaleido. Ji pakėlė ranką, nuskynė vaisių ir valgė... Ir nelaimė įvyko: pasaulis išvydo pirmąją nuodėmę!...

Pirmųjų žmonių nuodėmė buvo sunkiausia nuodėmė, kokią žmogus gali padaryti. Del ko? Niekas nėra tiek Dievo dovanų gavęs, niekas nėra buvęs tokiuose artimuose santykiuose su Dievu, kaip Adomas ir Ieva. Argi tad jų neištikimumas neturėjo ypačiai Dievo širdį užgauti? Jau ta pati aplinkybė, kad jie žinojo, jog, Dievo įsakymą peržengę, turės numirti, jokiu būdu nebegalėjo išteisinti jų kaltybės.

Taip, buvo tai gilus puolimas, sunki klaida. Tuoj užklupo ir sekiniai. Pirmieji žmonės pasijuto nuogi beesą: Dievo malonės rūbelis sutirpo, kaip sniegas, dingo Dievo vaikų ir dangaus tėvonaičių teisės. Atsimerkė jiems akys, bet pamatė ne tai, ko norėjo, ką žaltys buvo žadėjęs. Jų sielų nekaltybė žuvo, ir nusigandusiomis akimis jie išvydo, nuogi beesą: iš gėdos nusipynė iš lapų žiurstus. Dievui lygūs norėjo būti, o pasirodė, kad jie taip toli nuo Dievo nuklydo, jog ir sugrįžti nebegali. Išnyko saldžioji širdies ramybė, pragaišo saulėtoji laimė. Persigandę apleido jie rojų, o Dievo bausmės skardas, tarytum perkūno griausmas, vis jų ausyse skambėjo: „Prakeikta žemė tavo darbe... Erškėčių ir usnių tau gimdys... Savo kaktos prakaite valgysi duoną, pakol sugrįši į žemę, iš kurios esi paimtas: nes esi dulkė ir į dulkę sugrįši“ (Gen. 3, 17—19).

Kaip jaunas našlaitis, iš tėviškės išgintas, nebežino, kur dėtis, taip pasijuto Adomas ir Ieva svetimoj, nepa-

žįstamoj žemėj; o jų širdis veržte veržėsi atgal į rojų, bet deja, prie vartų stovėjo angelas su mirgančiu ugnies kardu!

Iš visų savo gerybių, iš visos laimės nieko negalėjo imtis su savimi. Prieš puolimą jų pažinimas buvo skaistus ir tyras, o dabar tarytum koks debesis apniaukė visą jų manymą. Jis, tiesa, nežuvo... bet susilpnėjo, apsiniaukė ir sumažėjo... Kad tik vienas protas tebūtų gavęs žalos! Deja, ir valia liko labai paliesta. Pirma ji buvo tvirta, o dabar pasidarė tarytum menkutė smilgelė, kuri ir mažiausio vėjo dvelkimo yra siūbuojama ir kraipoma! Pagundos ir geismai, tarytum gylingų vapsvų spiečius, pradėjo varginti žmogų, o valia nebeturėjo galios jiems atsispirti. Kūnas, pirma palankus proto nurodymams, dabar pasišiaušė prieš dvasią. Prasidėjo smarki kova tarp dvasios ir kūno, tarp kūno ir sielos, tarp proto ir valios. Širdis nebenutilo niekuomet.

Prie visos tos sumaišties viduje prisidėjo rūpesčiai, sielvartai, skausmai ir kentėjimai, vargai ir neturtas be galo ir krašto. Iš linksmo rojaus pasidarė ašarų pakalnė, kurios slenkstyje stovėjo mirtis be vilties!...

Negilaus proto žmonės kaltina pirmuosius žmones ir giriasi: ,Oi, oi! kad aš būčiau buvęs jų vietoj, žaltys ne ką tebūtų padaręs; jis taip lengvai nebūtų manęs įviliojęs!“ Tuščias plepalas. Kiekvienas išmintingas po įvykiui! O tie patys gudruoliai ar retai duodas žalčio apgaunami? Sakysim, tu pats. Ar ne tiesa, jog, kas draudžiama, tas labiau tave traukia. Pavyzdžiui, kortos su pinigais, taboka, degtinė, nakties trankymos. Ar kartą jau esi manęs, jog pusę dangaus įgytumei, kad tik galėtumei šį ar tą padaryti. Matai, jog, kas draudžiama, tas ir traukia bei erzina. Užgintas daiktas taip žmogų vilioja, tarytum meškerė žuvį. Taip buvo su pirmaisiais žmonėmis, taip ir su jų vaikais yra. Del to ir tu pats pasisaugok. Dažnai minėk pirmosios nuodėmės davinius ir duokis pamokomas pirmųjų žmonių nelaimės!...

———

GIMTOJI NUODĖMĖ.

Pasaulis yra regėjęs didžių nelaimių. Vienas karas tiek yra pridirbęs žalos, jog atitaisyti nė amžiai nebeįstengs. Bet tos visos nelaimės paliečia tik atskirus kraštus, tik atskiras tautas ar šeimas, tik atskirus asmenis; o žaizdas, kad ir giliausios būtų, gydo ir užmaršina laikas. Yra nelaimė, kuri yra palietusi visą žmoniją, kurios padarytoji žala iki šiai dienai, tūkstančiams metų praslinkus, nėra dar visiškai atitaisyta ir ateityje niekuomet atitaisyta nebus. Kas per nelaimė? Tai—pirmoji pasaulyje nuodėmė.

Dievo parėdymu Adomas buvo būsimosios žmonijos šaknis — tėvas. Kaip visi žmonės iš jo — kaipo pirmojo tėvo — turėjo imti kūno gyvybę, taip iš jo ir per jį turėjo pereiti ant visų žmonių Dievo malonės gyvybė — šventumas. Visi turėjo per jį gauti pašvenčiamąją Dievo malonę, o tuo pat teisę į dangų. Visos puikiosios dovanos, kuriomis Dievas buvo Adomą padabinęs, k. a. gilus protas, apsauga nuo geidulių, laisvumas nuo sopulių ir kentėjimų, turėjo per jį tekti visai žmonių giminei. Tuo tarpu įvyko jo nuodėmė, tuo pat žuvo pašvenčiamoji Dievo malonė, o su ja ir kilniosios dovanos. Kaip kokie elgetos, atsidūrė pirmieji žmonės savo laimės irose: visi jų turtai virto nieku. Jie tapo tarytum žmogum, kurs visų pasiturinčių laikomas buvo, o kad mirė, pasirodė nebuvęs turtingas, tik daug turėjęs skolų. Koks smūgis vaikams! Manė daug paveldėsią, tuo tarpu negavo nieko. Taip atsitiko ir su žmonija: ji liko nuvilta. Iš visų gražiųjų dovanų, kurias Dievas buvo jai skyręs, nebeliko nieko kito, kaip tik neturtas ir vargas, kurs jai skirtas nebuvo. Paveldėjome pirmųjų tėvų nuodėmę su visais sekiniais; gimtojoj nuodėmėj saulės šviesą išvydome.

Turi gerai suprasti, kas yra gimtoji nuodėmė. Mes patys jos neesame padarę, del to mums ir nereikia už ją gailėtis. Kūdikiai, numirę be krikšto, nėra baudžiami. Jiems skirta laimė, tiesa, ne beribė, ne dangaus laimė, bet tokia, kokią turėjo pirmieji tėvai, pakol dar buvo nepuolę.

Bet Dievo jie neregės: dangaus durys jiems amžinai uždarytos pasiliks...

Ar ne teisinga? Ar Dievas neturi teisės priėmimą į dangų padaryti priklausomą nuo tam tikrų sąlygų? Kiekviena bendrovė pirma gerai ištiria kandidato tinkamumą, o paskui narių skaičiun teįrašo. Argi tad Dievas taip sau be niekur nieko būtų priverstas kiekvieną dangaus karalystėn priimti?

„Bet“, pasakysi: „kuo kaltas kūdikis, kad gimė be pašvenčiamosios Dievo malonės? Del ko jis negalėtų turėti teisės į dangų?“ O kuo kaltas juodasis Afrikos murinas, kad negimė Lietuvos piliečiu? Naujagimis kūdikis asmeninės kaltybės neturi, kadangi neturi asmeninės nuodėmės; jis savaime nieko pikto nėra padaręs, o Dievas sutvėrė gryną ir nesuteptą sielą. Tai — tikra tiesa. Bet, kadangi yra gimęs iš Adomo, kurio vaikas ir paveldėtojas yra, jo sielai trūksta gražumo ir šventumo, o tai — vienintelė sąlyga į dangų patekti. Matai, kad gimtoji nuodėmė tai — trūkumas, trūkumas teisybės ir šventumo, trūkumas Dievo prietelystės ir malonės, kuri pirmuosius tėvus prieš pulsiant turėjo surišusi su Dievu. Dievas per šventąjį krikštą visai naikina nuodėmę, trūkumą iš sielos pašalina. Bet ir po krikšto nuodėmės sekiniai: proto aptemimas, valios susilpnėjimas, vargai ir mirtis pasilieka. Visi tų sekinių paliesti. Kaip menkas mūsų supratimas, miešinas, tarytum nešvarus lango stiklas; kiek sunku išmokti, kaip neužtenkamas, nepaisant visų pastangų, mūsų žinojimas! Prisimink stabmeldybę ir biaurias jos klaidas, o turėsi geriausią žmogaus proto aptemimo įrodymą. O kaip silpna mūsų valia, kaip iškrypusi mūsų širdis! Su mumis dedas taip pat, kaip su šventuoju Povilu, kurs sako: „Aš esu kūniškas, parduotas į nuodėmės valdžią... Nes ne gera, kurio noriu, aš darau, bet darau pikta, kurio nekenčiu. Aš matau savo nariuose kitą įstatymą, pasipriešinantį mano proto įstatymui ir darantį mane belaisvį nuodėmės įstatymo, kurs yra mano nariuose“ (Rom. 7, 14). Ar ne taip? Kokios neatsiturimos galios verčiami ir traukiami esame ne kartą į bloga. Į bloga, kurio nekenčiame, kurį niekiame?! Visai savaime, be

jokio nurodymo mokosi mažas dar kūdikis blogo: keikti, neklausyti, meluoti. Kiek vargo reikia tėvams ar mokytojams pridėti, pakol kūdikį ko gero išmokys, išauklės dorą žmogų!... Pikta yra mūsų kraujuje, pikta mums įgimta. „Galvojimas ir pastangos žmogaus į bloga nukreiptos iš jaunystės“, sako Šventasis Raštas.

Adomas nenorėjo klausyti, taip lygiai ir mes. Mumyse gyvuoja patraukimas į neapribotą laisvę, noras viešpatauti; kur būtinai turime klausyti, norime bent pamurmėti, pasiginčyti. Adomas davėsi gudraus žalčio apgaunamas, taip lygiai ir mes. Kad kas mums gražiai kalba ir meilių žodžių neskundžia ir giria mumyse tas mažas geras savybes, kurių manomės turį, taip mus patrauks, jog gali su mumis padaryti, ką tinkamas, gali mus suvynioti ant mažojo pirštelio.

Pirmoji moteriškė smalsaudama nuėjo prie uždraustojo medžio, norėjo nors iš tolo pamatyti užgintąjį vaisių, įsileido su žalčiu į kalbas ir taip puolė ir bausmę užtraukė. Ir jis yra mūsų kraujuje, tas smalsumas ir plepiškumas, ir tai yra mums įgimta. Taigi nelinksma mūsų padėtis, oi, nelinksma!

Prie to viso dar pridėk kūno vargus bei sunkenybes. „Sunkus jungas uždėtas ant Adomo vaikų nuo jų gimimo iki palaidojimui!“ sako Šventasis Raštas. Kad galėtumei bent vieną naktelę pasišvaistyti su mėnesėliu po platųjį pasaulį, kiek vargo išvystumei! Kiek išvystumei akių užraudotų ir veidų išbalusių! Kiek ligoninių, kur lova prie lovos, o visos pilnos ligonių, o oras pilnas vaitojimų! Kiek pamišėlių namuose neapsakomo vargo ir kalėjimuose nepakeliamų sunkenybių! Kiek urvų ir lūšnelių, kur per metų metus neįsiveržia joks saulės spindulėlis, ir turtuolių gražiai papuoštų rūmų, kur gyvena nesantaika ir kiti rūpesčiai bei rūpestėliai! Kas galėtų visa bloga suskaityti, sunešti, kas metais ir amžiais dedas plačiajame pasaulyje?! Tu pats ne kartą esi ištyręs, ištyręs yra kiekvienas žmogus. Jų šimtai milijonų, dar daugiau vargų ir sunkenybių!... Garsiausi pasaulio išminčiai nuo senų senovės laužė sau galvas, iš kur tiek pikto pasaulyje, iš kur ta nesiliaujamoji kova tarp dvasios

ir kūno? Nei pats pasaulis nei žmogus negalėjo išeiti iš tveriamųjų Dievo rankų toks, koks yra dabar. Tvėrėjas negalėjo sutverti taip netobulo pasaulio! Nė įsivaizduoti negalima, kad gerasis Dievas, sutverdamas žmogų, būtų jį skyręs vargams. Kad tik nedorėliai tejaustų gyvenimo naštą, galima dar būtų suprasti. „Jie patys kalti!“ galima būtų sakyti. Bet sopuliai ir sunkenybės vargina kiekvieną žmogų, neišskiriant nė teisingojo. Tik krikščionių tikyba, kad sunki nuodėmės kaltė slėgia žmoniją, tegali išaiškinti tą sunkų jungą, kurį velka Adomo vaikai. „Kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį ir per nuodėmę mirtis, ir taip nuodėmė perėjo ant visų žmonių, kadangi visi jame nusidėjo“ (Rom. 5, 12).

Taip, mes visi Adomo kaltės sutepti, mes visi—„ištremtieji Ievos vaikai“ ir turime „vaitodami ir verkdami dūsauti“ į tą, kuri viena visų žmogaus vaikų tarpe nuo gimtosios nuodėmės įstato buvo išvaduota, į Mariją, nekaltai pradėtąją. Kadangi ji buvo išrinkta į Dievo Sūnaus motinas, ji negalėjo nė mažiausios valandėlės būti po nuodėmės valdžia. Ji viena niekuomet nebuvo nuodėmei paduota, ji viena nepaliesta, nesutepta! Jai vienai tepritinka šitie Šventraščio žodžiai: „Visa graži esi, mano drauge, ir nėra tavyje sutepties (Giesm. giesm. 4, 7)!“

Teisingai šventoji Bažnyčia švenčia tam tikrą šventę, „Nekalto Prasidėjimo“ švente vadinamą, kad primintų žmonijai, jog gimtoji nuodėmė neužkliuvo Marijos.

Ypač jaunystėj jaučiama gimtosios nuodėmės sekinys: blogieji geismai. Delto jaunas žmogus ypačiai privalo garbinti Nekaltai Pradėtąją. Prisipratink, piktojo gundomas, kalbėti šitą maldelę: „O, Marija, be gimtosios sutepties pradėtoji, melskis už mus!“ Ji visuomet bus tau naudinga...

IŠGANYTOJAS.

Žmonija buvo paskendusi skurde ir varge be galo ir krašto: atstumta nuo Dievo, išginta iš linksmybių daržo, aptekusi skausmais ir kančiomis. Bet, tarytum maža žvaigždelytė tamsiame danguje, vis delto spindėjo viltis, jog ateis geresni laikai, kils Milžinas slibinui nugalėti, ateis Didvyris skurdui ir vargui pašalinti, ateis Išganytojas. Pats Dievas buvo tą viltį žmogaus širdyje sužadinęs. Čia pat — rojaus darže — pirmiesiems žmonėms puolus, Dievas žadėjo išvaduoti juos iš jų kaltės. „Neprietelybę padėsiu“, tarė Dievas žalčiu pasivertusiam šetonui: „tarp tavęs ir moteriškės, tavo ainio ir jos ainio; jis sutrins tavo galvą“ (Gen. 3, 15). Nors tamsus ir slėpiningas buvo tas pažadas, pirmieji žmonės vis delto pasiėmė iš rojaus įsitikinimą, jog pikta galia ilgainiui bus nugalėta, o Nugalėtoju bus moteriškės sūnus, Ievos ainis. Kaip, brėkštant rytmečiui, kas kart aiškesni darosi daiktai ir medžiai veržte veržias iš tamsybių į šviesą, taip ateisiančiojo Gelbėtojo paveikslas iš šimtmečio į šimtmetį kaskart darėsi aiškesnis. Dievobaimingas Abelis, kurį gal jo tėvai slapta manė Išganytoju esant, buvo nužudytas, Kainas su prakeikimo žyme kaktoje bėgo svetur; bepaliko Setas. Iš jo pažadas eina ant Nojaus, o Nojus laimina Semą. Matai, kaip tamsuma pradeda skleistis: Semo padermė duos Išganytoją, kitos padermės traukias šalin. Bet ir Semo ainių nemaž. Dievas atskiria Abraomą ir žada iš jo per izraėlių išvesiąs Išvaduotoją. Izraėlis skaldosi į dvyliką padermių, bet mirštantis Jokūbas duoda nurodymą: „Jūda, tave garbins broliai. Nebus atimta karališkoji lazda iš Jūdos, pakol ateis Siųsiamasis, kurs pasaulio bus laukiamas“ (Gen. 49, 8). Kaip aiškus ir tikras jau čia pažadėjimas! Maža tauta bus ateisiančiojo Didvyrio lopšys. Jūdos padermėje gims Mesijas. Bereikėjo tikrų nurodymų apie Jo asmenį, ir Išganytojas bus be vargo visų pažįstamas... Tai padarė pranašai...

Žinai, kaip jie Jėzaus gyvenimą su visais išgaliais pavaizdavo, kaip jie Kristaus kančią ir mirtį aprašė, kaip pranešė Jo gimimo laiką ir vietą, Jo garbingąjį atsikėlimą iš numirusių ir žengimą į dangų...

Ir ženklais Dievas ruošė žmoniją prie Išganytojo artinimosi. Nekaltai nužudytasis Abelis, Izaokas, nešąs savo atnašai sudeginti malkas į Morijos kalną, Juozapas brolių parduotasis, velykų avinėlis iš Aigypto išeinant, mana tyrlaukiuose — visa tai buvo įvykiai, kurie Išganytoją rodyte rodė...

Kam Dievas leido žmonijai taip ilgai Išganytojo laukti? Pas Dievą laikas ne žemės matu matuojamas. Psalmininkas sako: „Nes tūkstantis metų tavo akyse kaip vakarykščia diena, kuri praėjo“ (Ps. 89, 4). Kas tai yra Amžinajam keturi ar šeši tūkstančiai metų?! Prisiruošti Dievo Sūnui sutikti keli tūkstančiai metų nebuvo per daug. Žmonės prie savo iškilmių ne kartą labai ilgai ruošias, bet kas tos iškilmės prieš pirmąsias Kalėdas?

Antra vertus, kad Dievas tuoj po puolimo, po ištrėmimo iš rojaus būtų nuėmęs nuo žmonijos kaltybę ir bausmę, nuodėmė žmonijai nebūtų labai įgrisusi, žmonės dar didžiau būtų ištvirkę. Del svarbaus tikslo leido Dievas žmonijai ilgai skurde skęsti. Jie turėjo suprasti, kaip sunkiai buvo nusidėję Dievui, jie turėjo įmatyti, jog savaime išsivaduoti nebegalės, jog reikia, kad kas ateitų iš dangaus ir juos išvaduotų!... Su žmonija atsitiko, kaip su vėjavaikiu sūnumi. Ir tas turėjo galutinio vargo patirti, pakol pasijuto priverstas šaukti: „Kelsiuos ir eisiu pas Tėvą!“ (Luk. 15, 18).

Ilgai manė žmonija, pati galėsianti išsivaduoti ir įrūstintą Dievą permaldauti. Tikėjosi tai atnašomis padarysianti... Visos tautos, visi kraštai degino atnašų, net žmones kaipo atnašą degino! Ir mūsų Lietuvoje ne vienas karo belaisvis nakties glūdumoje sudegė lauže, kaipo permaldaujamoji auka dievams. O kitos tautos?!... Senovės penikėnai atnašavo savo Molokui nekaltų kūdikių, graikai kartkartėmis siuntė savo jaunuolių būrius į tolimas salas, kad ten, kaipo permaldaujamoji dievaičiams auka, savo jau-

nystėj numirtų. Saulės garbintojai kalė savo aukas prie kryžiaus, kad šviesos dievaičio atsiprašytų, murinai žudė savo giminės rinktinius, o meksikėnai vieną dieną žudė šimtus, kaip skelbia jų nugalėtojai — ispanai... Visur rūko kruvini aukurai, visur norėta aukomis išdildyti kaltybė... Bet toms aukoms tiko, ką Dievas per Izają buvo žydams pasakęs: „Šalin su savo aukomis, gana man jų! Šalin su smilkalu: man tat biaurenybė! Kad keliate savo rankas, nu kreipiu akis, nes jūsų rankos kraujais sutaškytos!“

Žmonija suprato: Dievas niekia dovanas, Jo rūstybė pasilieka. Negalima niekuomet Beribiui už savo kaltes atsimokėti, reikia, kad kas ateitų iš dangaus jos vietoj Dievui atlyginti. Pats Dievas turi ateiti ir tapti žmonijos Išganytoju... „Rasokit dangūs iš viršaus ir debesys tegu išlyja Teisingąjį!“ (Iz. 45, 8). Tokios giesmės ėmė skambėti pasaulyje.

Kaskart karštesnis buvo Išganytojo troškimas, kaskart degantesnis Jo išsiilgimas...

Kad žmonijos vargas iš kraštų išsiliejo, atėjo laikų pilnuma, įvyko pirmosios Kalėdos, gimė Dievas-Žmogus. Pasaulis tarytum iš miego pabudo, suskambėjus Betliejaus laukuose angelų giesmei.

„Įsikūnijo Ž o d i s ir gyveno tarp mūsų“ (Jon. 1, 14). Dievo Sūnus priėmė žmogaus prigimtį: tikrą žmogaus kūną ir tikrą žmogaus sielą, ir tą žmogaus prigimtį su savo Dievo prigimtimi viename Dievo-Žmogaus asmenyje suvienijo.

Išganytojas gimė Betliejuje. Marija, švenčiausioji ir skaisčiausioji Mergelė, buvo Jo motina, o amžinasis Dievas — Jo Tėvas.

Visi pranašų pranašavimai ir visi Senojo Įstatymo paveikslai Jame išsipildė. Kas turėjo sveikas ir atviras akis ir nesugadintą širdį, tas turėjo matyti, jog Jėzus Kristus yra Išganytojas, žadėtasis pasaulio Išvaduotojas, jog Jis — „Dievo Avinėlis, kurs naikina pasaulio nuodėmes“ (Jon. 1, 29).

NAZARETAS.

Žmonės ne visai teisingai teįsivaizduoja šventosios Šeimynėlės gyvenimą žemėje. Jiems rodosi, kad ant Nazareto namelių ir dangus buvęs žydresnis, ir saulė šviesesnė, kad tuose namuose buvę visuomet šventa, kaip bažnyčioj, kad angelai, beskrajodami, visus darbus dirbę. Iš tikrųjų ne taip tebuvo. Ten nei angelai neskrajojo, bent matomu būdu, nei dangaus valgių nebuvo, nei auksu nelijo. Šventajai Šeimynėlei reikėjo pačiai per kiauras dienas krutėti ir dirbti, ir taip dar ne kartą skurdas bei vargas žiūrėjo pro langą...

Kai tik jaunas židinys susikurė ir Juozapas paėmė savo skaisčiąją Sužieduotinę į savo namus, tuoj prasidėjo ir vargas. Žiūrėk, jau eina per miestą seniūnas ir šaukia: „Klausykit, Nazareto piliečiai, ciesorius įsakė padaryt imperijos gyventojų sąrašą. Kiekvienas būtinai privalo nuvykti į savo valsčių ir ten paduoti savo vardą bei pavardę į gyventojų sąrašą!“Juozapas su išgąsčiu išgirdo šitą įsakymą. Kad jį atliktų, reikės juk žiemos metu leistis tolimon kelionėn, keliauti daug mylių ne vienam, bet su jauna Sužieduotine, kuriai artinos dienos. Nemalonus jam buvo tas įsakymas, oi, nemalonus!... bet jis nemurmėjo, nedaužė kumštimi į skobnį ir nesakė, kaip mūsų laikų pilietis sakytų: „Kad jis nesulauktų, tas ciesorius! Man rūpi duona, ne jo kvaili įsakymai! Kas man mokės už kelionę? Kas man sugaištas dienas atlygins? Tarytum, kad negana, kad mums iki šiol jau lupo kailį per galvą... nori padidinti mokesčius, del to jam žmonių skaičius parūpo! Neeisiu ir tiek, tegu sau baudžia, kad nori!“ Ne, Juozapas taip nedarė, bet, grįžęs iš miesto, sako Sužieduotinei: „Meilute, taisykis kelionėn, reikės keletui dienų į Betliejų vykti!“ O Marija neverkia, kaip darytų mūsų moterėlės jos padėtyje, bet tuojau ima ruoštis kelionėn, ir dar nepatekėjo rytojaus saulė, o jie jau buvo nukeliavę toli.

Vieškelis knibždėte knibžda: turtingieji važiuoja važiuoti arba joja raiti ant greitų žirgų ar kupranugarių,

pralenkia sudulkėjusią nuvargusią porą ir jų menką asilėlį, kurs neša jų kelionės daiktus. Kai kas su panieka ir šypsniu pažiūri į juos ir lekia tolyn: niekas nesigaili jų...

Nuvargę, nužuvę ateina keleiviai į Betliejų. Bet ir kas laukia vargšų? Namai užimti, viešbučiai pilni... „Bepigu turtuoliui! Jis auksą paskleis, šimtai sieks jam ranką bučiuoti!“ gieda mūsų Maironis. Jam visi namai atviri, o šventoji šeimynėlė, Šventraščio žodžiais betariant, nerado užeigoje vietos! Bepigu, kad Juozapas vienas tebūtų buvęs, jis nebūtų didžių ištaigų sau ieškojęs... bet čia silpna, serganti moteriškė!... Už Betliejaus miesto Juozapas vargais-negalais suranda apleistą kūtelę ir ten ant šieno ruošia savo Sužieduotinei patalą. Kas tai galėjo manyti? Kūtelė — Karalaičio gimtuvė, prakartėlė — Jo sostas!...

Žmonija apie tai nė nesapnuoja: žino tik prastas dailidė, žino jo Sužieduotinė, žino keli piemenėliai, kurie, angelo paraginti, savo Karaliaus aplankyti atbėgo!... Varge ir neturte norėjo Jėzus gimti ir augti, kad įrodytų pasauliui, jog laimė — tai ne turtai, ne pažibos, jog ir paprasčiausiame drabužyje karalius pasilieka karalium.

Ilgiau ne kaip manė, Juozapas ir Marija užtruko toli nuo savo jaukiųjų Nazareto namelių. Erodas tykojo dieviškojo Kūdikėlio gyvybės. „Kelkis, Juozapai, kelkis!“ išgirsta Juozapas nakties glūdumoje angelo balsą: „imk Kūdikėlį ir Jo motiną ir bėk į Aigiptą, nes Erodas ieško Kūdikėlio gyvybės!“

Kad būtumei buvęs Juozapo vietoj, ar nebūtumei narnėjęs, trindamas užmiegotas akis: „Na, kas čia per negerovė? Kūdikis — Visagalinčiojo Sūnus, kas Jam Erodas? Ką Erodas gali Jam padaryti? kam man bėgti nakties glūdumoje? Mat, ištvirkėliai gali sau miegoti ramiai, o tu žmogus bėk į Aigiptą! Kur čia teisybė?“ Be abejo, tokios mintys vargino ir Juozapą, nes ir jis buvo žmogus, bet pasitikėjimas Dievu jas bežiūrint išsklaidė. Jis atsikėlė beveizint, pasiėmė Sužieduotinę ir jos Kūdikėlį ir dar diena neprašvito, o jie jau buvo toli. Pagaliau, peržengdami Aigipto rubežių, apsidraudė nuo piktųjų Erodo sumanymų.

Kas per kelionės sunkumas!... Čia girdėti plėšriųjų žvėrių staugimas ir reikia rengtis su jais susitikti, čia virpėti, kad žmogžudžiai dykumoje neužpultų! Paskui vargas svetimoje šalyje. Ne vieną buvo pagavęs baisiojo karo viesulas ir nubloškęs į svetimą kraštą. Kaip jis jautės svetimoje šalyje? Nei čia darbo, nei duonos; jei kur dar suras savo bažnyčią arba sutiks savo kunigą, valandėlei vargą užmirš: pasijus beesąs namiej tarp savųjų, bet tai ťeatsitikdavo retai ir retam.

Sunku buvo šventajai Šeimynėlei Aigipte: kita kalba, kiti papročiai, kitos darbo aplinkybės. Prie viso ko taikinkis, kad badu nenumirtumei. Ir ką tik santykiai pagerėjo, ką tik gyvenimo sąlygos ėmė lengvėti, ir vėl angelas Juozapui: „Kelkis, grįžk į savo tėvų žemę; mirė jau tas, kurs Kūdikio gyvybės ieškojo!“

Ką jie namuose berado? Vienos iros, vieni griuvėsiai, visur voratinkliai, visur nešvarumai. O Marija tokiuos švarius, tokiuos jaukius kambarėlius turėjo! Dirbk dabar ir valyk nuo ryto lig vakarui, pakol šiaip taip susitvarkysi, be to dar rūpinkis duona ir apdaru, pakol darbo surasi: ir tai nebuvo lengva, senųjų pažįstamų ne vienas jau ilsėjo šaltoj žemelėje, nes keleri metai ištrėmime buvo praslinkę!

Pagaliau susitvarkė: Juozapas dailidžiavo, Marija tvarkė namus, gamino valgį ir apdarą, pureno daržovių darželį.

Nuo pat mažens ir Jėzus ėmės rankų darbo. Kaip gi ir būti galėjo kitoniškai, juk Jis iki numirdamas ant kryžiaus dailidės sūnaus vardą nešiojo!

Įsivaizduok šitokį reginį: dailidės dirbtuvė. Joje varstotas, piūklai ir piūkleliai, grąžtai, kirviai, kaltai ir kiti dailidžių darbui reikalingi baldai ir rakandai. Dirbtuvėj kruta apysenis dailidė ir kūdikystės dar nepabaigęs bernelis. Prakaituotas judviejų veidas ir rankos pūslėtos. Kas galėtų manyti, kad tas apysenis žmogus tai — paties galingojo Dievo paskirtasis šventosios Šeimynėlės globėjas — galva, kad tas uolusis bernelis, kūdikystės dar nepabaigęs, tai — vienatijis Visagalinčiojo Sūnus, pasaulio Atpirkėjas!

„Eikš mielasis vaike“, sako senelis: „padėk man šitą kamėną išpiauti, reikalingas esmi stiprios sveikos lentutės!“ Vaikelis mato, kad kamėnas viduje kiauras ir sako: „Tėveli, kam mumdviem be reikalo vargti, kad kamėnas išpuvęs“. „Kas gi tau pasidarė?“ sako dailidė: „geresnio kamėno nė su žvake nesurasi, eikš, kibk už piūklo!“ „Klysti, tėveli, kamėnas išpuvęs“. — „Na, tik žiūrėkit, vaikinas, ką tik dirbti pradėjęs, manosi daugiau išmanąs, kaip senas dailidė! Kad sakau, kamėnas yra sveikas, tai jis ir sveikas, taigi nespirkis, eikš ir piauk!“ „Ne, tėvai, aš nepiausiu; kam be reikalo darbuotis: jis viduje supuvęs!“ Ar manai, kad taip Nazareto dirbtuvėj kalbėta? Toli gražu ne taip. Kad Juozapas šaukė, Jėzus tekinas bėgo, kad siuntė prie darbų, Jėzus prakaituodamas dirbo. Kad Jis ir žinojo ne kartą nebūsiant iš darbo naudos, Jis dirbo nesipriešindamas, dirbo vien del paklusnumo. Visas Jo gyvenimas Nazareto namuose tai—paklusnumo gyvenimas. Kas dieną ir kas valandą išsižadėdamas savęs, Jis slėpė savo dieviškąją išmintį ir galią ir paklusniai dirbo kad ir patį menkiausiąjį darbą. Kaip tau sunku tylėti, kad manais daugiau žinąs už kitus! O Jėzus per trisdešimtis metų taip darė. Nieku nesiskyrė, niekur nepaleido savo dieviškosios išminties spindulio. Jis dirbo diena po dienos Nazareto dirbtuvėje, šeštadieniais klausydamas Nazareto sinagogoje aiškinant Šventąjį Raštą... Tik kartą pačioj savo jaunystės pradžioj, 12 metų sukakęs, jis savo išmintimi ir mokslu stebino Jeruzalės bažnyčioje išminčius, bet trumpai, tris dienas. Sugrįžęs į Nazaretą, buvo vėl tas pats palankusis, paklusnusis, darbštusis dailidės sūnus, kaip jį žmonės vadino.

Mirus globėjui, Jis pats tapo tyliu Nazareto piliečiu, atsidėjusiu savo Motinėlės maitintoju. Viešajame krašto ar bažnyčios gyvenime Jis nestojo į pirmąsias eiles: valsčiaus taryboj Jis nesėdėjo, bažnyčios valdyboj Jis nereikalavo sau balso. Visur Jis rodėsi esąs ne kas kitas, kaip tik „Nazareto dailidės sūnus“.

Nesunku įsivaizduoti Nazareto gyventojų nusistebėjimą, kad Jis, trisdešimts metų sukakęs, sudėjo į kertę

dailidės įrankius, uždarė dirbtuvę ir pasireiškė Dievo siųstuoju pranašu, laukiamuoju Mesiju.

Lankyk dvasioj dažnai Nazareto namus. Po tokio aplankymo bus tau ir paklusnumas lengvesnis, ir darbas ne taip sunkus bei slėgiantis. Tuokart žiūrėsi į darbą geresne akimi. Suprasi, kad darbas kilnus pasidarė ir liko pašvęstas dieviškojo Nazareto Darbininko. Suprasi, kad nėra pasaulyje menko darbo, tik daug menkų darbininkų, kad kiekvienas darbas — ar ūkio, ar amato, ar padienis darbas—savaime yra šventas, jei tik šventas bus darbininkas...

MOKYTOJAS IŠ NAZARETO.

Jėzus gyveno Nazarete per trisdešimts metų ir, kaip paprastas darbininkas, uoliai ir taigiai dirbo savo globėjo dirbtuvėj. Atėjus viešojo darbo valandai, Jis apleido savo tėviškę ir darbą ir ėmė mokyti nustebusius žmones. Jame išsipildė Izajo pranašavimas: „Del to Viešpats siuntė mane, skelbti neturtėliams geros naujienos ir pranešti belaisviams išvadavimo“ (Iz. 61). Nežiūrint į turtus ir ištaigas, žmonija Kristaus laikais buvo beturtė. Religijos atžvilgiu ji buvo be galo tamsi, vaikščiojo tarytum su užrištomis akimis ir jokiuo būdu kelio į amžinąją tėviškę negalėjo surasti. Buvo tarytum karo belaisviai, kuriuos pasiilgimas griaužė...

Pasklido gandas: „Nelaisvė pasibaigė, esate laisvi!“ Pradžiugę klausė Išganytojo žodžių, diena po dienos sekiojo Juo ir gerte gėrė Jo kalbą. Iš visur, ne vien iš Judiejos, Galiliejos, Samarijos, bet ir iš tolimiausių kraštų bėgo Jėzaus išvysti, pasiklausyti Jo gaivinančių žodžių. Jeruzalės šventykloj, miesto sinagogose, laukuose ar iš kalno viršūnės, po šimtamečiais medžiais ar iš siūbuojančios valtelės Jėzus mokė didžias žmonių minias, skaitomas tūkstančiais. „Visi pripažino Jam tiesą, ste-

bėjosi malonės žodžiais, kurie ėjo iš Jo burnos, ir sakė: ar Jis — ne Juozapo sūnus?“ (Luk. 4, 22).

Dar niekas nebuvo girdėjęs taip kalbant. „Jie stebėjosi Jo mokslu, nes Jis juos mokė kaip tas, kurs turi valdžios, ir ne kaip rašto žinovai... Visi stebėjosi ir garbino Dievą, sakydami: niekuomet mes neesame matę nieko panašaus“ (Mork. 1, 22; 2, 12). Jo kalba kiekvieną žavėte žavėjo, niekas negalėjo jai atsispirti ir, nors kas su didžiausiu nepasitikėjimu būtų atėjęs, nenoromis jautės patrauktas ir nugalėtas. „Niekuomet žmogus nėra taip kalbėjęs, kaip tas žmogus“ (Jon. 7, 46).

Jėzaus mokslas buvo niekuomet negirdėtas, niekuomet nebuvęs dalykas. Per devyniolika šimtmečių didžiausieji išminčiai į jį gilinosi ir laužė sau galvas, bet išminties gilumos, kuri jame slepias, negalėjo išsemti.

Jėzus jokios mokyklos nelankė, tuo tarpu Izraėliaus galvočiai ir stabmeldžių išminčiai, su Juo sulyginti, tarytum nakties vabalėliai prieš saulę. Jis niekuomet nesakė, kaip pasaulio mokslininkai: „Taip gal yra buvę, taip yra galėję būti“. Jis sakė tikrai ir aiškiai: „Taip yra, taip yra buvę!“ Jis niekuomet pats sau neprieštaravo ir niekuomet pasakyto žodžio neatsiėmė. Su tikrumu, su kokiuo žmogus niekuomet negali kalbėti, Jis mokė slėpiningiausių ir giliausių tikybos tiesų ir tikrino: „Iš tikrųjų, sakau jums, taip yra, o kas netiki manimi, bus pasmerktas!“ Tarytum didžiulė saulė, prašvito Jėzaus mokslas tamsybių naktyje, kuri tuomet pasaulį buvo apgaubusi.

Buvo prieš Jėzų didžių ir garsių išminčių, bet, nepaisant viso jų mokslo ir žinojimo, svarbiausi žmonijos klausimai nebuvo nė paliesti. Į klausimus: iš kur pasaulis? iš kur žmonės? kas įvyksta su žmogumi, jam numirus? ar yra amžinatvė? jie atsakyti nesugebėjo, jie patys buvo priversti klausti, kaip Pilotas: „Kas yra tiesa?“ Arba, kad jie tame dalyke ką ir sakė, buvo tai tik mažiems vaikams pasakos. Bet, kad kas išdrįso kalbėti: „dievaičiai tai — niekis!“ tas turėdavo mirti, kaip stabmeldžių išminčius Sokratas.

Tamsumos buvo žmoniją apgaubusios, ji mirties šešėly sėdėjo. Tikėta įvairiomis baisenybėmis galima esą dievaičiai pradžiuginti, pagerbti. Stabmeldžių šventyklose įvykdavo tokios šlykštybės, jog apie jas, jaunuomenei girdint, ir kalbėti negalima.

Atėjo Jėzus. Vienu žodžiu Jis išgriovė dievaičių pasakas ir atnešė tiesą žmonijai. Jis skelbė vieną, šventą ir visagalintį Dievą, kurs dangų ir žemę sutvėrė, Dievą, kuriam viskas tarnauti ir kurio įsakymų laikytis kiekvienas privalo ir į kurio karalystę visiems gerų norų žmonėms nueiti lemta. Jis kalbėjo taip tikrai ir gražiai apie Dievą ir dangų kaip tas, kurs viską pats savo akimis yra matęs. „Mes kalbame, ką žinome, ir liudijame, ką matėme“ (Jon. 3, 11).

Jis į liūdnus žemės santykius įnešė vilties, jog po žemės vargų esama amžino, laimingo gyvenimo. „Kas tiki į mane, nors ir būtų miręs, bus gyvas... Aš — atsikėlimas ir gyvybė“ (Jon. 11, 25). Jis mokė, jog yra teisybė, yra atlyginimas ištikimam Dievo tarnui taip pat, kaip yra bausmė nedorėliui...

Sujudo — sukruto vargšai ir ėmė kelti galvas aukštyn. Niekas jiems niekuomet taip nebuvo kalbėjęs. Nes ypač varguoliams buvo prieš Jėzui ateisiant bloga. Stabmeldybė artimo meilės nė nepažino. Varguoliui ir silpnajam niekas nė nemanė padėti. Kiekvienas savimi tesirūpino, o artimas, kaimynas težūva, temiršta badu! Romos rašytojas Ciceronas nesigėdijo obalsio paleisti: žmogus tiek teesąs vertas, kiek jis turįs! Vadinas, juo daugiau kas yra prisiplėšęs, juo ir geresnis. Kas nieko neturi, tas neturi jokios teisės gyventi, tam geriau karstan atsigulti ir mirti. Vargšų šelpimas buvo negirdėtas dalykas. Imperatorius Galerijus liepęs kartą visiems Nikomedijos vargšams susirinkti į laivą. Tie džiaugdamies susiėjo, manydami pašalpos gausią, bet kas atsitiko? Imperatorius liepė juos išvežti į jūrą ir nuskandinti. Šit vargšo likimas stabmeldybės laikais! Tuokart nestatyta ligoninių nei ubagynų!...

Didžiulėj Romos imperijoj du visų žmonių trečdaliu buvo vergai. Ką šiandien dirba artojas, amatninkas ar

kitas koks darbininkas, tai turėjo atlikti vergai. Jie, sulig turtuolių manymu, tam ir tebuvo pasaulyje, kad savo ponams kruvinai dirbtų ir badautų. Jo vertybė ne ką tebuvo didesnė už naminių gyvulių vertybę. Ponas galėjo apsieiti su juo, kaip tinkamas. Jei jis, supykęs, vergą nužudė, niekas jo atsakomybėn netraukė, kaip niekas atsakomybėn netraukia to, kurs savo gyvulį paskerdė. Romos rašytojai pasakoja, jog vergės, kurios rytmečiais turėjo puošti savo ponias, turėjo tai daryti viršutinės savo kūno dalies neužsidengusios. Ar žinai, dėl ko? Kad už mažiausią nesugebėjimą užpykusioji ponia galėtų ją badyti spilga ar peiliu! Vienas rašytojas pasakoja, jog viena ponia liepusi savo vergą, kurs jos malonės buvo netekęs, prikalti prie kryžiaus. Netikėtai sužinojęs tai ponas ir paklausęs, kuo nelaimingasis nusikaltęs? Reikėjo pasiklausyti „gerbiamosios“ atsakymo! „Ar patrakai? Ar vergas žmogus? Ar negaliu daryti su juo, kas man tinka? Kad ir nieko nebūtų padaręs, jis turi mirti, nes aš taip noriu!“

Gal esi girdėjęs, jog vienas stabmeldys, Romos pilietis ir geras imperatoriaus bičiuolis, liepdavęs žudyti netinkamus vergus, kapoti jų kūną ir šerti žuvis tvenkinyje. Ką darė imperatorius? Manai, kad savo bičiuolį baudė arba nors įspėjo? Anaiptol, ne, nieko nedarė! Juk jis žudė tik paprastus vergus, kurie pasaulyje jokių teisių neturėjo!...

Atėjo Jėzus ir mokė: visi žmonės yra broliai! Ir vergas Dievo sutvertas į Dievo paveikslą ir panašumą, ir jis turi nemirštamą sielą, ir jis lygiateisis dangaus pilietis. Dievo akyse visi žmonės lygūs. Dievas nežiūri į skirtumą, kurį daro apystovos ir turtai. Visose Jėzaus kalbose skambėjo: „Mylėsi artimą, kaip pats save!“ „Būkite gailestingi, kaip ir jūsų Tėvas gailestingas!“ (Luk. 6, 36). „Parduokite, ką turite, ir duokite išmaldą!“ (Luk. 12, 33). „Darbininkas vertas savo užmokesčio!“ (Luk. 10, 7).

Tai buvo mokslas, niekuomet negirdėtas, mokslas, kurio joks žmogus nebūtų savaime išgalvojęs. Toks

mokslas galėjo tik iš dangaus ateiti, tokį mokslą tik Dievas tegalėjo skelbti.

Tuo būdu daugelis iš paties klausymo Jėzaus pamokslų atėjo prie tiesos pažinimo, įtikėjo į Kristaus dievystę. „Daug daugiau įtikėjo į Jį del Jo pamokslo... Mes patys girdėjome ir žinome, kad šitas tikrai pasaulio Gelbėtojas“ (Jon. 4, 41-42). Taip, tik Dievas tegalėjo tokį mokslą skelbti, tik Dievas savo mokslu tegalėjo trumpu laiku perdirbti pasaulį. Vienas rimčiausiųjų Romos rašytojų, Tacitas, gyvenęs apaštalų laikais, vadina Jėzaus mokslą pragaištingais prietarais, suokalbiu begėdystei vykinti, mokslu, kurs vertas esąs žmonių paniekos ir didžiausių bausmių. Bet dar nepraslinko šimtas metų nuo to laiko, o jau teisių žinovas iš Afrikos, krikščionis Tertulijonas, galėjo pareikšti Romos valdininkams: „Mes, krikščionys, tik iš vakarykščios dienos, o jau pripildome visa: jūsų miestus, jūsų salas, jūsų tvirtoves, jūsų nausėdijas, jūsų susirinkimus, jūsų sodžius, aukščiausias valdžios įstaigas, net imperatoriaus rūmus!“ Ar toks greitas krikščionijos paplitimas nėra stebėtinas?

„Eikite, mokykite visas gimines!“ pasakė Jėzus savo mokytiniams. Ir tie paprasti žmogeliai, tie bemoksliai žvejai ir darbininkai išsiskirstė po svetimus kraštus ir pavergė pasaulį. Gali sau įsivaizduoti, kokiuo atkaklumu ir patvarumu laikėsi stabmeldybė ir spyrėsi prieš Jėzaus mokslą! Stabmeldžiai suprato gerai, jog, jei priims Jėzaus tikybą, turės išsižadėti savo malonaus, niekuo nevaržomo gyvenimo. Juk Jėzus sakė: „Jei kas nori eiti paskui mane, tegul pats savęs išsižada, tegu ima savo kryžių ir teseka mane“ (Mat. 16, 24).

To jie nenorėjo, del to jie kratėsi, kiek įmanydami, Jėzaus mokslu ir persekiojo Jėzaus sekėjus ugnimi ir kardu. Ar tai ką gelbėjo?!

Visų amžių netikėlių mokslas kilo prieš Jėzaus mokslą ir manė netiesą įrodyti. Kokios to pasekmės? Jokių! Nei mažiausios paklaidos, nei menkiausio apsirikimo negalėjo visų amžių mokslininkai Jėzaus moksle surasti. Visi užsipuolimai tikrino tik Viešpaties žodžius „Dangus ir žemė praeis, o mano žodžai nepraeis!“ (Mat. 24, 35).

Ar tai ne tikriausias įrodymas, jog krikščionybė eina iš Dievo, ir jog Jėzus yra Dievo Sūnus? Ar tai ne tikriausias įrodymas, jog Jėzus sakė tiesą, aukščiausiojo kunigo klausiamas: „Prisiekdinu tave per gyvąjį Dievą, kad mums pasakytumei, ar tu esi Kristus, palaimintojo Dievo Sūnus?“ „Tu pasakei, jog aš esmi!“

Kad Jėzus ir nebūtų primygdamas tikrinęs, jog Jis taip pat yra Dievas, kaip ir Tėvas, jau pats Jo mokslas užtenkamai įrodytų, jog Jėzus iš Nazareto savo išmintimi pralenkė visus žmones. Jo išmintis ne iš šio pasaulio. Ji atėjo iš dangaus, iš Dievo, kurio viengimis Sūnus yra Jėzus Kristus, Mokytojas iš Nazareto...

JĖZAUS GYVENIMAS.

Septynioliktajame šimtmetyje gyveno Vokietijoje garsus Jėzaus draugijos vienuolis Pridrikis Spee. Jis veikė krašte, kurio dauguma gyventojų buvo išsižadėjusi katalikų tikybos ir prie Liuterio mokslo pristojusi. Jam sekės gerai, Dievas laimino jo pastangas: daugybė paklydėlių veržte veržės sugrįžti į katalikų Bažnyčią. Sujudo—sukruto klaidos mokslo vadai, nelyginant pariziejai prieš Kristų, sumanė jį nužudyti ir pasamdė jam budelį 29 balandžio 1629 metais Pridrikiui reikėjo nujoti į vieną miestelį (Woltorp) šv. Mišių laikyti ir pasakyti pamokslo. Kelyj, bejojant pro mišką, iš miško išpuolė raitas žmogžudys ir ėmė šaudyti į Pridrikį iš pištalieto, laimė — pro šalį. Vienuolis paragino arklį ir leidosi nuo žmogžudžio bėgti; tas iš užpakalio, kardu kapodamas, vyti. Vienuolis pasiekė miestelį, bet labai sukapotas: iš aštuonių didelių žaizdų kraujas čiurkšliais bėgo. Nepaisydamas dideliausių sopulių, šiek-tiek apsimazgojęs nuo kraujo ir užsiraišiojęs žaizdas, vienuolis įlipo sakyklon ir perskaitė susirinkusiajai miniai Evangeliją, tai dienai skirtąją, apie gerąjį piemenį, kurs savo sielą guldo už savo avis. Paskui jis pridūrė: „Katalikai, koks aš esmi

piemuo, Dievas nuteis; bet šįryt, bejodamas čion, aštuoniomis gerojo piemens žymėmis buvau pažymėtas!“ Jis norėjo kalbėti toliau, bet nebestengė: per daug kraujo buvo netekęs. Nykiu balsu prašydamas pagiedoti „Te Deum!“ ir melstis už budelio atvirtimą, jis pargriuvo ir apalpo. Gali įsivaizduoti įspūdį: Dievo namuose kilo nenutildomas verksmas...

Taip, tai — tikriausia tiesa: klausytojai mato, kad dvasiškasis sakytojas ne tik gražiai sako, bet sulig savo žodžiais ir gyvena, kad jo šventas gyvenimas remia jo žodį: pamokslo įspūdis yra labai didelis.

Taip buvo su Viešpačiu Kristumi. Jis ne tik apie gerąjį piemenį skelbė, bet Jis pats su vargšeliais ir nusidėjėliais elgės, kaip geras piemuo. Jis ne tik mokė šventumo, bet pats buvo šventas; šventesnis už visus žmones, kurie kuomet nors yra pasaulyje gyvenę, šventas, kaip vienas Dievas tegali būti. Visas Jėzaus gyvenimas tai — neišsemiamas dorybių ir šventumo šaltinis: juo daugiau semsi, juo daugiau atrasi. Važiuojant per jūrą, visur tematysi vandenį. Kristaus gyvenime neaprėpiama tobulybės, jūra be galo ir krašto: tikrai Dievo tobulybė šviečia mums iš Jėzaus gyvenimo. Jėzus yra kartą pasakęs: „Kas iš jūsų gali parodyti manyje nuodėmę?“ (Jon. 8, 46). Kokią gryną sąžinę turi turėti, kas taip gali sakyti savo mirtiniems priešams, kurie nieko nebūtų pasigailėję, kad tik kokią nors paklaidą, kad ir mažiausią, būtų galėję išvilkti aikštėn! Bet vargšai jie; galėjo sau galvoti kiek tinkami, galėjo visas pastangas dėti, negalėjo surasti visame Jėzaus gyvenime nė mažiausios klaidos, nė menkiausio apsirikimo! O ketvirtadienio vakarą, kad Jėzus pastatyta prieš teismą, ką jie Jam galėjo prikišti, kuo apkaltinti? Visa kaltybė — „kad daro save Dievo Sūnumi!“ Ir išdavikas Juda turi prisipažinti, jog „išdaviau nekaltą kraują!“ (Mat. 27, 4), ir teisėjas Pilotas „nusimazgojo rankas minios akyse ir tarė: „Aš neesu kaltas šito teisiojo kraujo, jūs žinokitės!“ (Mat. 27, 24).

Ne, ant Jėzaus nelakstė paklaidų dulkės, nekybojo apsirikimų šešėliai!...

Liudija Jo mokytiniai, kurie Jį geriau, ne kaip kas kitas, pažino: „Jis nepadarė nuodėmės ir Jo burnoje nerasta vyliaus!“ (1 Petr. 2, 22).

Visos dorybės, kurias žmogaus dvasia gali išgalvoti, visos buvo Jėzuje sujungtos krūvon, visos aukščiausiame laipsnyje!...

Jėzus turėjo užtenkamai priemonių savo gyvenimo sąlygoms taip sutvarkyti, kad gyvenimas būtų tikrai malonus, tikrai laimingas. O ar Jis pavartojo tas priemones? Ne, nepavartojo. Jis laisvai pasirinko vargo ir neturto gyvenimą, niekiamą gyvenimą. „Lapės turi urvų ir dangaus paukščiai lizdų, o Žmogaus Sūnus neturi, kur galvos priglausti!“ Mat. 8, 20).

Visas Jo gyvenimas tai — nepertraukiamą vargų ir trūkumų grandija. O koks to pasiaukojimo, to savęs paniekinimo vainikas? O gi gėdinga mirtis, mirtis ant kryžiaus! Ar pažįsti bent ką, kurs taip nekaltai paniektas, kurs tokiuose sopuliuose būtų numiręs? Ar pažįsti bent ką, kurs tokia ne žemės kantrybe, tokiuo patvarumu visą panieką ir visus skausmus būtų kentėjęs?

Nei žodelio nepasitenkinimo, nei blogo ūpo žymės, nei dulkės nekantrumo niekas niekuomet Jame nepastebėjo. Ir tam žmogui, kurs Jo širdžiai didesnę skriaudą padarė, ne kaip visas pasaulis galėtų padaryti, Judai Iskarijotui, Jėzus nesurado kartaus ir skaudaus žodžio: „Prieteliau, ko atėjai?“ (Mat. 26, 50). Arba, kai niekšas daužo Jam veidą, ką Jėzus daro? Gal nuraudo iš susijaudinimo ir teisingo užsirūstinimo? Gal bent gintis mėgina? Ne, anaiptol. Jėzus ir tam niekšui šį teturi atsakymą: „Jei Aš netiesą kalbėjau, įrodyk, kad tai—netiesa, jeigu tiesą, kam mane muši?“ (Jon. 18, 23).

Kai, Jėzaus kūnui neįmanomuose sopuliuose besiraitant ant kryžiaus, budeliai drabsto į Jį piktžodžiavimus ir pajuokimus, ką Jėzus sako? „Tėve, atleisk jiems, nes nežino, ką darą!“ (Luk. 23, 34). Ar kas yra kuomet tokią kalbą girdėjęs?!

Del ko Jėzus davė save prikalti prie kryžiaus? Del to, kad mus mylėjo. Taigi iš meilės, kuriai panašios nei buvo, nei bus. Juk visas Jėzaus gyvenimas žemėj ne kas

kita, kaip gražiausias meilės darbų vainikas. Stebuklai, kuriuos darė, įvyko iš meilės. Jis negalėjo žiūrėti į gailias nelaimingųjų ašaras, del to Jis sulaiko gedulingą būrelį, lydintįjį našlės vienturtį į amžinojo atilsio vietą, ir artinas prie karsto jaunikaičio iš Naim; gailingųjų seselių ašaros veda jį pas Lozoriaus kapą, tėvų ašaros traukte traukia Jį prie mirties patalo mergytės iš Kafarnaum... nuvargusios minios alkis spaudžia Jam širdį ir verčia padauginti duoną... Arba vėl: Jėzus pavargęs be galo, nuo ankstyvo ryto nė duonos trupinėlio neturėjęs burnoj, o jau vakaras, saulelė leidžias. Netoli matyti miestas, tai — Samarija. Jėzus sėdas prie šulnio ir siunčia mokytinius į miestą duonelės nupirkti. Tuo tarpu ateina moteriškė iš miesto pasisemti vandens. Jėzus jai sako: „Duok man gerti!“ „Atsako samarijietė: „Kaip gi tai tu, būdamas žydas, prašai iš manęs gerti, nors aš esmi samarijietė? juk žydai su samarijiečiais nebendrauja.“ Atsakė Jėzus ir tarė jai: „Kad žinotumei Dievo dovaną ir kas yra tas, kurs tau sako: duok man gerti, tu prašytumei Jo ir duotų tau gyvojo vandens!“ Tarė jam moteriškė: „Viešpatie, neturi nei kuo pasisemti, iš kur tat gavai gyvojo vandens?“ Atsakė Jėzus: Kas geria to vandens, vėl trokš; kas gi gers vandens, kurį aš jam duosiu, bus jame šaltinis vandens, trykštančio į amžinąjį gyvenimą. Moteriškė Jam sako: Viešpatie, duok man to vandens, kad nebetrokščiau ir nebevaikščiočiau čia semtis. Jėzus jai tarė: Eik, pavadink savo vyrą ir ateik čionai. Moteriškė atsakė: Aš neturiu vyro. Jėzus jai tarė: Gerai pasakei, aš neturiu vyro. Nes tu turėjai penkis vyrus ir tas, kurį dabar turi, tai ne tavo vyras. Viešpatie, matau, kad esi pranašas! Žinau kad Mesijas ateis, o kad ateis, apsakys mums viską. „Aš esmi, kurs kalbu su tavimi!“ atsakė jai Jėzus.

Tuo tarpu sugrįžo mokytiniai, duonele nešini. Moteriškė, metusi kibirus, bėga į miestą daugiau žmonių susikviestų, o mokytiniai prašo: „Mokytojau, valgyk!“ Jėzus atsako: „Mano valgis — pildyti valia to, kurs mane siuntė, Jo darbas atlikti!“

Šit koks buvo Jėzaus gyvenimas: tikras meilės darbų vainikas!

O koks pasižeminęs!... Žeminti save, kitiems tarnauti, padėti, nedėkingumus užmiršti, įžeidimus atleisti, už blogą geru atsilyginti — tai buvo Jėzaus būdas! „Pats save pasižemino, pasidaręs paklusnus iki mirčiai“ (Pil. 2, 8). Žiūrėk, kaip atsiklaupęs mazgoja dulkinas mokytinių kojas; kaip slepiasi, kai Jis į karalius norima pakelti; kaip, stebuklą padaręs, įsako jo negarsinti!...

Žiūrėk, kaip leidžia save išjuokti, apspiaudyti, purvais apdrabstyti!...

Taigi, Jis galėjo sakyti: „Aš neieškau savo garbės: yra, kas jos ieško ir teisia!“ (Jon. 8, 50). Jis galėjo tarti: „Mokykitės iš manęs, nes aš ramus ir nuolankios širdies!“ (Mat. 11, 29).

Koks visiems palankus, koks malonus ir prieinamas!... Kas prie Jo nesiartina: Magdalena? Zakiejus? tūkstančiai visokių kitų? Ir kūdikėliai, ir tie savo prigimtąjį bailumą užmiršę, bėga pas Jį: lipa ant kelių, prie širdies glaudžias, myluoja!...

Nenuostabu, kad Jėzaus gyvenimas darė nepasakomo įspūdžio: žmonės linko prie Jo, kaip gėlelė prie saulės... kad, viską atidėję į šalį, bėgo prie Jėzaus, visur Jį sekiojo ir, kvapą užėmę, klausė Jo žodžių!...

Nenuostabu, kad per devyniolika šimtmečių milijonai širdžių ugningai Jį mylėjo!...

Jėzus yra kartą pasakęs: „Kai būsiu pakeltas aukštyn nuo žemės, viską patrauksiu prie savęs!“ (Jon. 12, 32). Kaip gražiai pildos tie žodžiai!... Šiandien, dviem beveik tūkstančiam metų praslinkus, milijonai žmonių visuose pasaulio kraštuose su meile klaupias prieš Jo paveikslą, o savo širdis ir rankas prie Jo pakėlę, šaukia nelyginant Tomas: „Mano Viešpats ir mano Dievas!“

Mintis apie Jėzų duoda stiprybės kentėtojams neįmanomus skausmus kantriai iškentėti. Iš Jėzaus meilės tūkstančiai misijonorių apleidžia savo gimtąjį kraštą, eina į Afriką ir kitus tolimiausius kampus Jėzaus Evangelijos skelbtų. Iš Jo meilės tūkstančiai mūsų doriausiųjų seselių apleidžia pasaulio linksmybes, užsidaro vienuolynuo-

se, eina vargšų-ligonių slaugyti, arba, kad ir pasaulyje pasilikusios, gyvena skaisčiai, it lelijos daželyj. Jėzaus meilė teikia nelaimingiems paguodos, vargšeliams stiprybės, mirštantiems vilties.

Visa, kas pasaulyje įvyksta kilnu ir gražu, iš Jėzaus meilės įvyksta. Pažvelk į pasaulio bažnyčias: nuo menkiausiosios koplytėlės iki kilniausiosios bazilikos, iki šventojo Petro bažnyčios Ryme; suskaityk visus maldininkus, kurie klūpi pasaulio bažnyčiose prieš Jėzų švenčiausiajame Sakramente; pasiklausyk, ką sako kryžiai namuose ir šalia kelio, ar ne visur tą pačią giesmelę išgirsi: „Jėzau, Tau gyvenu!.. Jėzau, Tau mirštu!.. Jėzau, gyvas ir numiręs Tavo esmi!“....

JĖZAUS STEBUKLAI.

Jonas Krikštytojas, girdėdamas kalėjime Jėzaus darbų garsą, nusiuntė pas Jį du savo mokytiniu, klausdamas: „Ar Tu esi tasai, kurs turi ateiti, ar ko kito laukiame?“ Jėzus atsakė: „Eikite ir papasakokite Jonui, ką esat girdėję ir matę. Aklieji regi, raišieji vaikščioja, raupsuotieji pagydomi, kurtiniai girdi, mirusieji kelias, beturčiams skelbiama Evangelija“ (Mat. 11, 3...). Jis norėjo tuo pasakyti, jog stebuklingieji darbai, kuriuos daro, aiškiai įrodo, jog Jis — laukiamasis Mesijas. Ir iš tikrųjų, kas sugebėtų tokių darbų daryti, kokių Jėzus yra padaręs? Niekas kitas, kaip tik Dievo visagalybė. Taigi, Jėzaus darbai tikrinte tikrina, Jį esant Dievą. Del to ir Jėzus yra pasakęs: „Darbai, kuriuos Aš darau savo Tėvo vardu, tie liūdija apie mane” (Jon. 10, 25). Jėzus tiek ir tokių stebuklų yra padaręs, jog net negalima jų visų išskaičiuoti. Nėra beveik ligos, kurios Jis savo žodžiu nebūtų išgydęs, nėra vargo, kurio nebūtų pašalinęs, ir sielvarto, kurio nebūtų pavertęs džiaugsmu. Vanduo persimaino vynu, nyksta karštligių karščiai prieš Jo laiminančią ranką. Per trisdešimtis aštuonerius metus įsigalėjusi liga staigu apleidžia ligonį prie Betesdos tven-

kinio, Jam žodį ištarus. Numirėlius ima už rankos ir grąžina gyvybėn. Akliems atidaro akis, kurtiems ausis, nebyliams atraišioja jų liežuvio ryšius. Išgirdusios Jo balsą, bėga ir slapstos piktosios dvasios. Įsako audrai ir liepia jūros bangoms: „Nutilkit!“ o tos tyli, tarytum kūdikis, motinos balsą išgirdęs. Sausa koja vaikščioja per jūros bangas, jūros žuvis suvaro į Petro tinklą, keletu duonos kepalaičių ir keliomis žuvelėmis nutildo tūkstančių alkį!...

Visų amžių netikėliai ir kiti Kristaus tikybos priešai sielojos ir sielojas, kad surastų įrodymų, kuriais pasiremdami galėtų neigti Kristaus stebuklus. Bet nesurado ir nesuras, kaip nesurado lakstytuvo, kuriuo žvaidždeles galėtų pasiekti. Įdomus dalykas, kiek tie netikėliai suranda mažiems vaikams baidyti baubų, nes kitoniškai juk nė negalima vadinti jų neva įrodymų Kristaus stebuklams neigti. Sako, Jėzaus stebuklai buvę monai, o Kristus pats buvęs monininkas. O jie, tie neva galvočiai — išminčiai ar daug yra savaisiais monais ligonių išgydę, prikėlę numirėlių? Nė vieno. Kur gi tad visas jų mokslas ir žinija pasidėjo, kad menko dalyko —išgydyti, prikelti iš numirėlių — savuoju mokslu nesugeba?

Sako Jėzus savo stebuklus darius sugestija... Sugestija, sulig mokslo daviniais, ne vieną nuostabų daiktą padaro, bet numirėlio nė vieno nėra prikėlusi ir tikro ligonio nė vieno nėra išgydžiusi. Tegu toks išminčius su savo sugestija stojas prieš numirusį žmogų ir liepia jam keltis, arba prieš trisdešimtis aštuonerius metus sergantį ligonį ir liepia jam atsikelti, imti savo guolį ir eiti namon. Ne tik kad vienas, bet ir visi pasaulio išminčiai, kiek jų buvo, yra ir bus, neprikėlė ir neprikels nė vieno numirėlio, neišgydė nei išgydys nė veno neišgydomo ligonio, kadangi neduos nei naujų plaučių, nei akių, nei rankų ar kojų. Kam gi ir zaunyte zaunija ape įvairius savo monus bei sugestijas? Tegu savo kūdikius tikina, ne suaugusius, išmintingus žmones. Kad jie kuomet padarys bent vieną į Jėzaus stebuklus panašų darbą, tuokart galima bus su jais pasiginčyti, bet, pakol to nepadarė, visi jų įrodymai — niekai, o visa jų išmintis bei gudrumas, sulig žmonių patarle — „iš didelio rašto išėjo iš krašto!“

Jėzaus stebuklai įrodo Jo Dievystę, o jų neužginčysi, kad ir kas žin kokių pastangų dėsi. Patys pariziejai būtų pirmieji Jėzaus stebuklus užginčiję, arba bent nutylėję, kad būtų galėję. Bet negalėjo, kadangi buvo per aiškūs ir matė juos tūkstančiai. O kadangi negalėjo užginčyti, jie turėjo Jėzų Kristų įtikėti. Bet kur dėsi užsispyrimą ir atkaklybę? Jie nenorėjo tikėti ir tiek, o kad žmonių akyse pasiteisintų, jie gudriai moka Jėzaus stebuklų vertę numažinti. Ne Dievo vardu ir galia, tvirtina jie tik piktosios dvasios galia Jėzus darąs stebuklus. „Per Belzebubą, velnių kunigaikštį, išvaro velnius!“ Ar ne juokai? Velnias bus tokią pat galią beturįs, kaip visagalįs Dievas! Paskesniaisiais laikais žydai dar juokingiau ėmė aiškinti Jėzaus stebuklus. Jėzus būk įsibrovęs slapčia į švenčiausiąją Jeruzalės šventyklos vietą ir suradęs, kaip teisingai ištariama Dievo vardas, ir per tą teisingai ištariamąjį Dievo vardą Jis galėjęs daryti stebuklų. Tarytum iš mažiems vaikams skiriamos pasakaitės paimtas įrodymas. Ne tie laikai, kad galima būtų žodžiu „mutabor“ pavirsti gandru, kaip pasakoje Harunui al Rašidui pasisekė, arba žodžiu „sezam!“ atidaryti užrakintos durys.

Jėzaus stebuklams padaryti reikėjo ne žodžio, bet Dievo galybės. Ir tą galybę Jėzus turėjo. Taigi, Jėzus — ne paprastas, kad ir išmintingiausias žmogus, bet Dievo Sūnus, kurs del mūsų išganymo yra tapęs žmogumi.

JĖZAUS MOKSLAS.

Niekuomet žmogus nėra gavęs taip svarbaus, bet ir taip sunkaus uždavinio, kaip apaštalai Šeštinių dieną: „Eikite, mokykite visas gimines!“ Uždavinys, kurs žmogaus galiai ir sumanumui visai neišsprendžiamas rodės. Nenugalimos kliūtys stovėjo skersai kelio, krikščionybei pasirodant pasaulyje. Ji, ta krikščionybė, reikalavo tikėjimo į Dievą, kurs, kaipo niekiamas žydas, gyveno žemėje, kurs savo tautiečių buvo persekiojamas, Romos valdininko pasmerktas vergo mirtimi mirti, į Dievą, kurs savo mokytinio dėl keleto skatikų buvo išduotas ir savo sekėjų bailiai apleistas, mirė gėdingiausia pasaulyje mirtimi, kryžiaus mirtimi. Prieš tokį žmogų, kurs, tarytum koksai nedorėlis, buvo pasmerktas numirti, reikėta nusilenkti, priklaupti, pripažinti Dievu ir tiekti jam dievišką garbę. Ar tai galimas daiktas? Supranti, kad prieš tokį reikalavimą galingųjų romėnų puikybė turėjo stotis piestu, kad graikų, kurie išmintį gerbė didžiausiai, manymas apie tokį Dievą nė girdėte nenorėjo girdėti. Kad Kristus būtų skelbęs gyvenimo džiaugsmus, neapribotą visų geismų laisvę, tai kitas dalykas: stabmeldžių pasaulis būtų buvęs sukalbamesnis. Bet dabar? Prie kryžiaus prikaltojo Dievo religija baidė žmogų didžiausiomis pareigomis. Ji reikalavo išsižadėti savęs ir save nugalėti, gailėtis vargšo, kiekvieną žmogų, kad ir paprastą vergą, mylėti ir gerbti, vargus kentėti, skaisčiai ir padoriai gyventi. Toks reikalavmas purvan nugrimzdusiai žmonijai buvo stačiai nepakenčiamas, neįmanomas. Stabmeldybė buvo kur kas nuolaidesnė. Ta nieko iš žmogaus nereikalavo ir leido jam daryti, kas tik jam tinka. Ji žmogaus geidulių varžyti nė manyte nemanė. Įsivaizduoti beveik negalėsi, kiek kliūčių nugalėti, kiek aukų turėjo nešti stabmeldys, kurs panorėjo krikščionimi tapti. Jis nebegalėjo dalyvauti žaisluose, teatruose, žmonių ir žvėrių mirtinose rungtynėse, kurie buvo tuomet svarbiausi žmogaus pasilinksminimai, be kurių niekas, kad ir paprastas vergas, apsieiti negalėjo. Jis turėjo vengti vie-

šų iškilmių, su kuriomis buvo suaugęs, kurios jam antra prigimtimi buvo tapusios. Nes visos tos pramogos buvo jungiamos su atnašomis dievaičiams, su dievaičių garbinimu. Jis turėjo visai pasitraukti iš vešojo gyvenimo, jei nenorėjo patekti į pavojų nusidėti savo krikščionybei. Paveikslai, kuriuos jis kas žingsnis regėjo, giesmės ir dainos, kurias nuolat girdėjo, knygos, kurios jam nuolat į rankas patekdavo, — visa buvo stabmeldybės pilna, o apie ją kaipo krikščionis jis nė žinote nebeturėjo žinoti. Kiek sunkenybių!...

Kad bent namieje būtų galėjęs ramybės turėti. Ir to nebuvo! Ir nuo savųjų jis turėjo saugiai slapstytis, jei nenorėjo su gėda išvaromas ar atiduodamas į tvarkos žiūrėtojų rankas. Ne mažas tad dalykas buvo anuomet tapti krikščionimi. Del to ne vienas ilgai galvojo, ilgai traukės ir grįžo atgal, pakol pasiryžo krikštą priimti. Stabmeldybė suprato, jog čia kova už gyvybę ar mirtį. Del to ji ir gynėsi visa galia ir dėjo visas pastangas, kad krikščionybę užsmaugtų pačiame gemale. Kokia nelygi rodėsi kova! Vienoje pusėje paprastų beginklių žmonelių būrys be lėšų ir galios, antroje beribė beveik Romos imperija su visomis priemonėmis, kurias gali turėti galinga valstybė. Stiprių sąjungininkų turėjo stabmeldybė ir žydijoje, kuri platino krikščionybės neapykantą ir kurstė pasaulį prieš ją. Žydija pirmoji stvėrėsi ginklo prieš Kristaus sekėjus ir padarė pradžią kruvinam persekiojimui. Diakonas Steponas krito Jeruzalėj po smūgiais įtrakusios minios. Tai — pirmoji krikščionybės auka. Ženklas puolimui paduotas: kilo kruvinas persekiojimas, kurs, tarytum koks gaisras, paplito greit po visą Romos imperiją. Prasidėjo trijų šimtų metų rungtynės. Ypač siautė Romos imperatoriai, kurie iki tol kaip kokie dievaičiai buvo garbinami, pajutę savo galybei pavojų. Niekas nesuskaitys nekaltųjų aukų, kurios tose rungtynėse žuvo. Švent. Jeronimas, miręs 420 metais, yra pasakęs apie savo laikus: „Kad Bažnyčia švęstų kasdien penkių tūkstančių kentėtojų šventę, dar per maža turėtų metuose dienų, kad visus paminėtų!“ Rūpestingai apskaitliuota, kad per tris pirmuosius Kristui gimus šimtmečius nužudyta įvai-

riais būdais vienuolika milijonų krikščionių, viename tik Romos mieste pustrečio milijono. Viešpataujant imperatoriui Dioklecianui 284—305 m. per vieną mėnesį išžudyta 18000 krikščionių. Kai kuruose miestuose krikščionių kraujas upėmis bėgo, kiti krikščionų miestai su visais gyventojais buvo sudeginti. Gana buvo menkiausio apkaltinimo, juokingiausio šmeižto ir šit prasideda kruviniausias visų krikščionių žudymas...

Neįmanomos kankynės sugalvota, kad būtų sulaikyta Kristaus tikybos plėtimos. Plakta geležiniais kebekliais, šukuota šukuočiais, o į sudraskyto kūno žaizdas pilta rūgštis, barstyta druska. Sukinėta kūno nariai, guldyta ant smailių akmenų arba stiklo šukių, kepinta ant geležinių pėdžių. Ką žvėriškas žiaurumas ir velniškas nuožmumas sumanyti galėjo, tai visa vartota krikščionims kankinta. Kabinta jie žemingalviui ant ugnies, kad pamažėli dūmuose sloptų, virinta vandenyje, aliejuje ar dervoje, pilta į burną ar ant apnuogintos nugaros sutirpytas švinas, kišta į maišus su nuodingomis kirmėlėmis ir skandinta. Lupinėta akys, piaustyta liežuvis, skruostai, piauta narys nuo nario... Daug badu numarinta tamsiuose nepakenčiamuose kalėjimuose, daug žvėrimis sudraskydinta. Daug Romos teatruose nesuskaitomos romėnų minios akivaizdoj, miniai klykiant iš džiaugsmo, duota liūtams, tigriams ar panteroms suplėšyti ar įšėlusiems buliams subadyti. Popiežiai ir vyskupai, aukšti valdininkai ir paprasti kareiviai, garbūs seneliai ir rimti vyrai, silpnos moterys ir menki kūdikiai be baimės stovėjo prieš budelius ir linksmi laukė mirties. Sakyk, ar tai ne stebuklas? Juk jie savo likimą patys savo rankose laikė. Vienas jų žodis galėjo jiems sugrąžinti laisvę; ne vien laisvę, dar ir žmonių pagarbą, ir turtus. Del ko jie netarė to galingojo žodžio? Kas juos nuo to sulaikė? Kas? O gi Kristaus meilė, kuri degė jų širdyse. Jį jie garbino ir mylėjo kaipo savo Viešpatį ir savo Dievą. Už tikėjimą į Jėzaus Dievystę leidosi tas nesuskaitomas kentėtojų būrys save kankinti ir varginti. Už tą tikybą Petras ir Andriejus prikalta prie kryžiaus, Jonas aliejuje virinta, Simonas perpiauta piūklu, Povilas nukirsta. Ar

begali būti Dievo Sūnui stipresnis ir kilnesnis liudijimas, kaip savanorė, džiaugsminga milijonų mirtis? Ar manai, kad apaštalai ir kiti kentėtojai būtų davę save nukankinti, kad nebūtų buvę įsitikinę, jog Jėzus, kurį jie tikėjo ir už kurį mirė, tikrai yra viengimis Dievo Sūnus? Ar manai, kad krikščionybė būtų per tris šimtus metų ištvėrusi toj milžinų kovoj; kad būtų tose rungtynėse ėmusi viršų, nepaisydama galingų priešų didžiausių pastangų, pasaulį pavergusi, kad Dievas nebūtų jai teikęs dar galingesnės pagalbos?

Petras ir Jonas stovėjo kadaisia žydų teismo akivaizdoj ir laukė sprendimo nužudyti. Vienas teisėjų, garbus senelis Gamalielis, tarė tuokart kitiems teisėjams: „Izraėlio vyrai, apsvarstykite, ką jūs turite daryti su šitais žmonėmis... Atstokite nuo šitų žmonių ir paleiskite juos. Nes, jei tas sumanymas ar veikimas iš žmonių, jis iširs. Bet, jei jis iš Dievo, jūs negalėsite jo išardyti" (Ap. D. 5, 35—40).

Žydai ir stabmeldžiai, Roma ir Jeruzalė stvėrėsi kardo ir milijonais naikino krikščionis. Krikščonybė turėjo išnykti, kaip dalgio nukirsta pievų žolė. Žmonių apskaičiavimu ji negalėjo ištverti, ji būtinai turėjo sugriūti. Tuo tarpu sugriuvo dievaičių šventyklos, o jų griuvėsiuose kilo krikščionių bažnyčios su spindinčiais kryžiais ant aukštų kuorų. Kur kadaisia krikščionių kraujas upėmis bėgo, Romoje stovi šiandieną didžiausia pasaulyje bažnyčia, šventojo Petro bazilika, o prie jos didžiulis akmens pamenklas su užrašu: „Christus vivit, Christus regnat, Christus vincit." Jėzaus mokslas, visų audrų nepaisydamas, nesugriuvo. Taigi, jis — ne žmonių sumanymas, bet Dievo darbas. „Bet, jei jis iš Dievo, jūs negalėsite jo išardyti", anot Gamalielio. To mokslo Skelbėjas, Jėzus iš Nazareto, ne paprastas žmogus, bet viengimis Dievo Sūnus, kurs del mūsų išganymo yra tapęs žmogumi.

JĖZAUS PRIEŠAI.

Gera darydamas, vaikščiojo Jėzus po žydų žemę. Niekas niekuomet nebuvo dar tokio žmonių prietelio matęs... Tuo tarpu visas Jo pelnas — žmonių neapykanta: Jo paties tauta nužudė Jį prie kryžiaus mirtimi... Del ko? Kad tai galėtumei suprasti, nupiešiu tau to laiko žydijos santykius.

Ilguose nelaiminguose karuose žydai buvo savo tėviškės nepriklausomybę praradę, pateko galingosios Romos verguvėn. Palestina tapo beribės Romos imperijos nausėdija. Aukštas Romos valdininkas, kaipo imperatoriaus vietininkas, turėjo Jeruzalėj savo buveinę; didesniuosiuose žydų žemės miestuose buvo Romos kareivių įgulos, žydai turėjo mokėti didžiules duokles ir muitus savo nugalėtojams, romėnams. Tiesa, buvo dar ir žydų karalius, Erodas, ir žydų valdžia, sinedrijonas, arba aukštoji taryba. Bet tie neturėjo jokios galios. Kaip Roma norėjo, taip jie turėjo daryti. O Romos reikalavimai nebuvo lengvi. Imperatoriaus vietininkas, kurs Kristaus laikais valdininkavo Jeruzalėj, Pontijus Pilotas, buvo kietas žmogus, nelankstus, neprieinamas. Jis mokėjo spausti ir vergti. Mažiausiam pasipriešinimui įvykus, jis krisdavo ant žydų, tarytum perkūnas, o bausmėms ir pabaudoms nebuvo galo. Nenuostabu, kad žydai su panieka žiūrėjo į savo engėjus ir visa širdim jų nekentė. Ypač pariziejai. Tie, Romos vardą išgirdę, nebegalėdavo susivaldyti, o romėną pamatę, sugniauždavo kumštį. Visas jų manymas darė negirdėtų-neregėtų stebuklų, jie virto klausa. Jie ir visas gyvenimo tikslas buvo nusikratyti romėnų imperijos jungu. Jie išsisvajojo išgelbėtoją, kurs juos iš verguvės paleisti, mesiją, kurs juos į kovą už laisvę vesti turėjo, bet ne Išganytoją, ne Mesiiją, kurį Dievas buvo siųsti žadėjęs. Pasklydus gandui apie Jėzų, kurs mokė ir bėgo pas Jį, klausėsi Jo pamokymų, šnipinėjo Jo asmens gyvenimą. Jie manė sulaukę Jame savo laisvės ir nepriklausomybės didvyrio..

Kaip maž jie Jį tepažino!... Ne karalių vainiko Jis pasaulin ieškoti atėjo, tik širdžių; ne kraštų ir tautų pavergti, tik nemirštamų sielų. Jis atsisakė nuo karaliaus vainiko, kurį Jam pasotintoji minia norėjo įteikti, tuo pat griuvo visos pariziejų svajonės, bet užgeso jų širdyje ir visas Jėzui palankumas: jie Jo ir pažinti nebenorėjo. Greit jie pasidarė atkakliais Jėzaus priešais, ypač, kai Jėzus ėmė jų šventumą del parodos peikti. Juk ir keistas buvo tas jų šventumas. Įstatymo straipsniai išpildyti — tai jiems buvo svarbiausia. Jiems mažai terūpėjo švari širdis, gryna siela, bet daug — švarios rankos. Jėzus juos vadino pabaltintais karstais, kurie iš viršaus gražūs, o iš vidaus puvėsių pilni. Jų akyse ne tas buvo geriausias, kurs moka save suvaldyti, kariauti su piktais palinkimais ir juos nugalėti, Dievą ir artimą mylėti, tik tas, kurs uoliai lankė susirinkimus ne pasimelsti, bet pasiginčyti, kurs daug didžių apžadų darė ir dažnai mazgojo rankas. Jėzus negalėjo nesusiremti su jais. Juo karščiau Jėzus juos įspėjinėjo ir jų šventumą parodai peikė, juo didžiau jie Jėzaus neapkentė. Jie bijojo, kad, Jėzui bemokant, neatsidarytų žmonėms akys, ir žmonės nepradėtų nuo jų šalintis. Jie ryžosi Jėzų nutildyti...

Tas jų pastangas, kiek įmanydami, rėmė sadukiejai, antra žydų tautos sekta. Visuose kituose daiktuose jie buvo vieni kitiems aršūs priešai, bet Jėzaus neapykantoje jie pasidarė tampriausi vieni kitų draugai. Sadukiejai gyveno su romėnais geruoju. Ar jiems reikėjo duoklę žydų karaliui mokėti, ar romėnų imperatoriui, jiems nedaug terūpėjo: jiems rūpėjo šiltos vietos ir turtų šaltiniai. Linksmai gyventi, gražiai rėdytis, gardžiai pavalgyti, skaniai atsigerti galima buvo ir po romėnų valdžia. Tai jiems ir buvo svarbiausia. Religijos klausimų jie nė nesvarstė, sielos nemirštamumo, atsikėlimo iš numirusių jie netikėjo. Jie buvo taip vadinami žydijos pirmeiviai. Pigu suprasti, kad tokiems žmonėms nerūpėjo Jėzus pažinti. Ilgai jie Juo nė nesidomėjo. Jie Jį laikė svajotoju ir tiek. Bet, išgirdę apie didžius Jėzaus stebuklus, jie tartum iš miego pabudo. Ypač nustebino juos Lozoriaus prikėlimas. Tai buvo prieš jų supratimą. „Kaip nebegrįžta vakarykščia

diena, taip karstas nebeišduoda numirėlio", arba „kas numirė, nebekels" — tai buvo jų obalsis.

Taigi ir jiems, o prie jų priklausė garsesnieji kunigai ir tautos inteligentija su aukštosios tarybos nariais, Jėzus pasirodė esąs pašalintinas. Jie susibūrė krūvon ir ėmė veikti iš vien su pariziejais. Gudriai sugalvotais paklausimais jie stengėsi suvilioti dieviškąjį Mokytoją ir pažeminti Jį žmonių akyse. Bet veltui. Kiekviena iškasta Jam duobė buvo tik jiems patiems pražūtinga. Gana priminus įvykį su svetmotere ir su mokesčių pinigu. Neapykanta vis augo ir augo. Apsiputoję iš pykčio, Jėzui Verbų dieną garbingai į Jeruzalę jojant, jie kalbėjo kits kitam: „Matote, kad mes nieko negalime padaryti; štai visi žmonės eina paskui Jį" (Jon. 12, 19). Sumanė Jį varu nutildyti. Slaptame aukštosios tarybos posėdyje nutarė Jį nužudyti. Ieškojo patogios progos. Proga pasitaikė: Jėzaus mokytinis Judas apsiėmė Jį išduoti už pinigus. Pradžiugo tarybininkai, kur ne? Jie to nė negalėjo laukti. Keletas skambučių tokiam tikslui išmesti jiems nebuvo gaila.

Judas sklandžiai atliko savo uždavinį. Didžiojo ketvirtadienio vakarą Jėzus, sulig žydų įpročiu atlikęs velykų vakarienę, nuėjo su savo mokytiniais į Alyvų daržėlį pasimelstų. Tuo pasinaudojo išdavikas. Jėzui besimeldžiant ir artimos pasibaisėtinos mirties akivaizdoj krauju beprakaituojant, Judas sutelkia ištvirkusių tarnų ir kareivių gaują ir įsiveržia alyvų daželin. Be vairgo suima Jėzų, kurs nė nesigynė ir Petrui, ištraukusiam kardą ir besiremiančiam su užpuolikais, liepė susituręti. Parveda nakties glūdumoj suraišiotą Jėzų į miegantį miestą. Aukštoji taryba paskubomis susirenka į vyriausiojo kunigo rūmus ir sudaro nepaprastą posėdį. Jų karštas geidimas pagaliau išsipildė: neapkenčiamasis Jėzus stovi prieš juos, atiduotas jų nuožiūrai. Kad bent teisybės šešėlį išlaikytų jie sudarę posėdį. Sprendimas jau pirma sudaryta, bet tai jiems nieko nereiškia. Pirktiems liudininkams nieko svarbaus neparodant, vyriausiasis kunigas teismui galą priartina, klausdamas Jėzų: „Prisaikinu tave gyvuoju Dievu, kad mums

pasakytumei, ar tu — Kristus, Dievo Sūnus?" (Mat. 26, 63). Mirtina tyla posėdžio salėj. Kiekvienas kvapą sulaiko. Pasigirsta tvirtas ir griežtas Jėzaus atsakymas: „Tu tai pasakei! Tačiau Aš jums sakau: nuo šio laiko jūs matysite žmogaus Sūnų, sėdintį Dievo galybės dešinėje ir ateinantį dangaus debesyse!" (Mat. 26, 64). Surado vyriausiasis kunigas, ko norėjo. Su veidmainingu pasipiktinimu ir pasibiaurėjimu jis drasko savo rūbus ir šaukia: „Jis piktžodžiavo Dievui; kam dar mums reikia liudytojų? Štai dabar jūs girdėjote piktžodžiavimą. Kas jums regisi?" „Jie atsakydami, tarė: vertas mirties!" (Mat. 26, 65—66). Pariziejų ir sadukiejų „teisybė" buvo patenkinta, Jėzus už „piktžodžiavimą Dievui" (pasisakė, mat, esąs Kristus, Dievo Sūnus), buvo pasmerktas numirti!...

Bet žydai negalėjo patys vieni savo sprendimo įvykinti: reikėjo tam sutikimo ir leidimo imperatoriaus vietininko, Piloto. Bet laisvamaniui Pilotui piktžodžiavimo kaltė nebuvo svarbi, tai — ne priežastis žmogui mirtim pabausti. Todel jie sugalvojo apkaltinimą, kurs ir Pilotą turėtų paveikti, būtent: Jėzus esąs maištininkas, klaidinąs žmones, verčiąs sukilti prieš Romą ir gyniojąs mokėti imperatoriui duoklę. Bet, jei jie manė, Pilotas tuojau jų paklausysiąs ir, netardęs, mirties sprendimą patvirtinsiąs, jie apsiriko. Romėnas per puikus buvo žydams budeliu tarnauti. Jis ėmė pats Jėzų tardyti ir pagaliau įsitikrino, Jėzų esant visai nekaltą. Jėzus savo romumu padarė jam dideliausio įspūdžio. Pilotas ryžosi visa padaryti, kad Jėzų paleistų, per daug neužgaudamas aukštosios tarybos. Bet, nors Jėzų prie Erodo nusiuntė, nors sulygino su piktadariu Barabu, nors Jį nupliekė nežmoniškai, teisę ir teisybę pamynęs, tikslo nepasiekė. Žydai neatsisakė nuo savo reikalavimo. O kad Pilotas vis dar spyrėsi jų norus išpildyti, pariziejai stvėrėsi grasinimų: „Apskųsime, girdi, tave imperatoriui, kuriam ne kartą esi prasikaltęs, tas tau neišeis į sveikatą!" Čia jam silpnabūdis, kad ir puikus, romėnas sugniužo. „Kam man rizikuoti aukšta vieta, o gal ir gyvybe? Geriau Jėzus, kad ir nekaltas, temirštie!" Ir

Pilotas teisybės ir teisės pajuokai pasmerkė Jėzų numirti.

Skubiai Piloto sprendimas buvo išpildytas. Kalvarijos kalnelyje priešais Jeruzalę numirė Jėzus žiauria prasikaltėlių mirtimi, prikaltas prie kryžiaus. Vienas pastarųjų Jo žodžių buvo malda už priešus.

Pariziejų kerštas ir apmaudas buvo patenkintas. Nusikratė pavojingu priešu... Aukštyn galvas pakėlę, jie sugrįžo nuo Kalvarijos kalno: patys savo akimis matė priešą numirus. Dabar jau galėjo ramiai ilsėtis: Jėzus nutilo... Bet ar ilgam?...

JĖZAUS MIRTIS.

Iš nesuprantamos meilės Jėzus atėjo iš dangaus ir, iškentėjęs pasibaisėtinus sopulius, numirė ant kryžiaus.

Jis negalėjo šalta akimi žiūrėti į mūsų vargą, del to mums ir nebuvo lemta amžinai pražūti; piktoji dvasia neturėjo mumyse amžinai viešpatauti. Kiekvienas tad gali sakyti su šv. Povilu: „Kurs mane mylėjo ir pats save išdavė už mane“ (Gal. 2, 20).

Mes buvome nuteisti numirti. Kaip Izaokas, mes jau buvome priraišioti prie aukos laužo ir veltui pagalbos besidairėme. Vienas tik Dievas begalėjo mus išvaduoti. Bet to mes negalėjome laukti, kadangi Jis mūsų buvo mirtinai įžeistas, užrūstintas. Viengimis Dievo Sūnus mūsų pasigailėjo. Jis, tartum nekaltas aukos avinėlis, leido save sudėti ant Dievo teisybės aukuro ir apšlakstė jį savo krauju už mus nusidėjėlius. Kas per meilė!...

Vienas žmogus labai nutvilkęs, visa krūtinės ir veido oda jam nusmukusi. Vargšas kentėjo neįmanomus sopulius, o gydytojas tikrino: „Jei neatsiras, kas duotų iš savo kūno odos nulupti ir prie nelaimingojo žaizdų pridėti, vargšas būtinai turės sopuliuose numirti.“ Juk ir atsirado vienas, kurs taip skaudžią operaciją leido sau padaryti, kadangi be galo vargšo gailėjos. „Meilės did-

vyris!“ pasakysi. Nesiginčysiu, jis vertas to vardo. Nes tikrai didžios reikėjo meilės, kad artimui paaukotų tiek sopulių...

O Išganytojas?

Tas paaukojo visą savo gyvybę ir leido save pasibaisėtinuose sopuliuose nužudyti už kitus — už mus nusidėjėlius.

Mes sirgome mirtina liga. Niekas negalėjo mūsų išgydyti. Vienas vaistas tai ligai tebuvo — reikėjo, kad kas nekaltas ateitų ir už mus pasiaukotų. Bet kur rasis nekaltas? Žemė negalėjo jo duoti, nes tokio žemėj nebuvo. Reikėjo, kad dangus atsivertų, kad Dievo Sūnus žemėn nužengtų ir duotų save nužudyti, prikaltas prie kryžiaus. Jėzus taip ir padarė. Davė perdurti savo rankas ir kojas, atverti širdį ir mirė, kad mus nuo mūsų mirties ligos išgydytų. Kur rasi panašios meilės?

„Jis yra sužeistas del mūsų nedorybių ir sutrintas del mūsų nuodėmių; del mūsų ramybės nukrito ant Jo bausmė, ir per Jo žaizdas mes likome išgydyti“ (Iz. 53, 5). Per pirmųjų tėvų kaltybę žmonija pateko į piktosios dvasios verguvę. Jėzus mus savo krauju išvadavo. „Jūs esate atpirkti... ne gendančiais auksu ir sidabru, bet brangiu krauju Kristaus, kaipo nesutepto ir be ydos avinėlio“ (1 Petr. 1, 18—19).

Bet negana buvo Kristui mus iš nuodėmės išvadavus. Jis savo kančia ir krauju sugrąžino mums prarastąją Dievo malonę: „Per kurį turime taip pat su tikėjimo pagalba priėjimą prie tos malonės, kurioje stovime ir giriamės Dievo vaikų garbės viltimi“ (Rom. 5, 2).

Kristus savo mirtimi ant kryžiaus ne tik Dievo teisybei mūsų skolas užmokėjo, dar nupelnė mums Dievo malonę ir teisę į dangaus karalystę nueiti.

Nenoriu, kad mane kreivai suprastumei. Kad Jėzus mus išvadavo iš nuodėmės ir amžinosios bausmės, tai dar nereiškia, būk, pradedant nuo didžiojo penktadienio, jau nebeesą nei nuodėmės, nei bausmės; būk žmogus galįs daryti, kas jam patinka, nepaisydamas nieko, o per Kristaus mirtį ir kraują visa kas jam esą jau iš anksto atleista. Taip manyti būtų ir klaidinga, ir pražūtinga.

Tuokart dangus vagims ir plėšikams ir visiems kitiems pasileidėliams būtų taip pat atviras, kaip ir šventiesiems. Ne, taip nėra.

Jėzus savo mirtimi ir krauju nupelnė mums priemones, įrankius, kuriuos vartodami, mes galime išsivaduoti iš nuodėmės ir bausmės. Kas tais įrankiais tinkamai naudojasi, kas uoliai meldžiasi ir vaikščioja šventų sakramentų, tas nuo nuodėmės ir amžinojo pragaro bus visai laisvas. Bet, kas tais įrankiais nesinaudoja arba netinkamai tesinaudoja, už tą Jėzus bergždžiai yra numiręs. Tas vėl įpuola į nuodėmę ir patenka į piktosios dvasios verguvę. Aišku, kad už tinginį ir pelenbrūzdą Kristus veltui kentėjo ir mirė.

Kas metai auga vaismedžiuose vaisiai ir uogos. Jei norime, kad jie nesupūtų arba netektų gyvuliams ar paukščiams, mes juos turime skabyti ir savo naudai apversti. Taip pat ir kryžiaus medžio vaisiai nekrinta mums patys į burną. Mes turime nesigailėti darbo ir pastangų; mes turime daryti visa, ko reikia tiems vaisiams įgyti. Semk tad uoliai iš to malonių šaltinio, kurs trykšta iš Kristaus kryžiaus!

Uoliai melskis, su meile ir gailesiu vaikščiok šventų sakramentų. Tuokart Jėzaus mirtis atneš ir tau išganymą, Jis bus ir tavo Išganytojas ir Atpirkėjas.

ATSIKĖLIMAS.

Įsivaizduok, kaip sujudo Jeruzalės miestas Velykų sekmadienio rytą. Pasklydo gandas, kad Jėzus iš numirusiųjų kėlės!...

Tas gandas dvejus namus, tarytum perkūno trenksmas, palietė: namus, kur apaštalai slapstės, ir namus vyriausiojo kunigo. Bet ne abejur tepadarė tą patį įspūdį: vienur džiaugiasi, tarytum dangus būtų atsivėręs. Kur ne? Juk ir buvo prisiverkę, prisikamavę; kitur, pabalę iš nusigandimo, dreba. Penktadienio vakarą jie buvo nugalėtojais grįžę nuo Kalvarijos kalno. Jie nusikratė nekenčiamuoju Nazariečiu, amžinai nusikratė: jie patys Jį mirštant regėjo. O čia tas nuostabus gandas!... Tarytum juos stabas ištiko. Jei Kristus iš tikrųjų yra atsikėlęs, tai ar ne kvailas buvo jų karas su Juo, ar ne pasibiaurėtinas jų darbas? Taigi Jis iš tikrųjų ir bus beesąs tas, kas sakėsi esąs: Pasaulio Atpirkėjas, Mesijas, viengimis Dievo Sūnus. Kas gi jiems daryti dabar? Nejaugi eiti pas iš numirusiųjų Atsikėlusįjį, sulenkti kelius ir prisipažinti: „Viešpatie, buvome apjakę. Dabar susipratome. Atleisk mums mūsų kaltes! Tikime, jog Tu — Kristus, gyvojo Dievo Sūnus!“ Nejaugi pasakyti visai žydų tautai: „Mes jus suklaidinome. Grįžkitė pas Nazarietį!“ Tvirto būdo žmonės taip ir būtų padarę. Bet pariziejai ir kiti tautos šviesuoliai to padaryti nesugebėjo. Nes kur dėsi puikybę, kuri ir angelus iš dangaus išvarė?...

Vienas jiems kelias beliko: apgaulės ir melo kelias. Parbėgo užilsusi sargyba ir apie įvykį pranešė... „Tiktai žinios nepaleisti į žmones! Kitoniškai kils sumišimas, nežinia, kur ir mes patys bedėsimės!“

Ir jie papirko sargybos kareivius ir pamokė, ką turi sakyti būtent: „Mums bemiegant šią naktį, atėjo Jėzaus mokytiniai, atidarė karstą, nusinešė nukryžiuotojo kūną ir paslėpė!“

Keisti dalykai. Jei kareiviai miegojo, iš kur jie galėjo žinoti, kad Jėzaus mokytiniai Jėzaus kūną pasine-

šė ir paslėpė? Mūsų gadynėj žmogus, miegodamas, nieko nemato. Taip buvo ir anuomet. Arba gal manai, kad kareivis, kuriam pavesta svarbi sargyba, kad ir užmigtų savo pareigas eidamas, taip sau ir prisipažintų kaltas esąs? Ne, kareivis ne kvailas; jei jam ta nelaimė atsitiko, jis turės burną užčiaupęs, kad niekas nesužinotų; kitoniškai būtų bloga, nes jam gresia bausmė sunkiajame kalėjime, jei ne blogiau. Antra vertus, jei sargybos kareiviai taip nesąžiningai ėjo savo pareigas, kodel jie nepatraukta atsakomybėn, del ko nenubausta? O bausmės buvo anuomet kur kas sunkesnės, ne kaip dabar. Labai įdomu: jų leidžiamosios paskalos girdėti, o bausmės nematyti. Ką tai reiškia?

Vėl apaštalams tiek pripažinti drąsos ar nebūtų per daug? ar ne per didelė jiems būtų garbė? Tos drąsos nė nematyti. Kas pirmasis pabėgo ketvirtadienio vakarą iš Alyvų darželio, Jėzų suėmus? Žinoma, kas — apaštalai. Tiesa, Petras, kardą išsitraukęs, vieną kitą apdaužė, bet, nusigandęs, išnyko ir pats, tarytum į vandenį krito. Dar kartą išlenda vyriausiojo kunigo kieme, bet ir čia ne didvyrio darbą atlieka: išsigynė Mokytojo ir savo išsigynimą patvirtino priesaika!...

Ne, ne didvyriai buvo apaštalai Jėzaus kančios metu, tik tikri šiaudadūšiai!

Kur gi jie buvo, Jėzaus kūnui gulint karste? O gi pasislėpę, užsiramstę ir devyniais skląsčiais užsisklandę: saugok, Dieve, kad kas neateitų, nesuimtų ir nepasodintų kalėjiman, arba, kaip Mokytojo, nenužudytų! Ir tokie šiaudadūšiai išdrįso pavogti kūną, dieną ir naktį sergstamą ginkluotų kareivių? Pavogti iš karsto, dideliausiu akmenimi prislėgto, užantspauduoto valdiška antspauda? Ne, to ir kūdikis negalėtų tikėti!

Pagaliau, kad tai būtų galėję įvykti, del ko vyriausiasis kunigas ar aukštoji taryba nepatraukė jų atsakomybėn už tokią apgaulę? Oi, oi! Kaip būtų jie pradžiugę, kad būtų galėję taip padaryti! Vienu kartu visiems Jėzaus sekėjams būtų burną užčiaupę, įrodydami visam pasauliui jų niekšišką apgaulę. Tačiau to nepadarė.

Ką tai reiškia?

Arba, kad Petras ir Jonas, patraukti vyriausiojo kunigo teisman už išgydymą vienu žodžiu iš prigimimo luošo žmogaus, sušuko: „Tautos viršininkai ir vyresnieji, klausykitės: tebūnie žinoma jums visiems ir visai Izraėlio tautai, kad vardu Viešpaties mūsų Jėzaus Kristaus, kurį jūs nukryžiavote, o kurį Dievas prikėlė iš numirusiųjų, stovi šisai jūsų akivaizdoj sveikas!“ (Ap. D. 4, 10).

Ką gi į tai atsakė tautos kunigaikščiai? Ar bent užginčijo Jėzų atsikėlus? Ar bent pasakė: „Kam meluojate, melagiai? Kristus iš numirusiųjų nei kėlės, nei nieko!“ Ne, neatsakė; tik uždraudė Jėzaus vardu kalbėti ir apsakinėti. „Jie prigrasę, paleido juodu, nerasdami būdo jiem nubausti“. (Ap. D. 4, 21).

Ką gi tai reiškia?

Galų gale kokiuo tikslu būtų apaštalai Jėzaus kūną pavogę? Ką jiems būtų padėjęs numirėlio kūnas? Juk jie tai žinojo, kad, jei Jėzus prisikėlė iš numirusiųjų, Jis —ne Dievas, Jis, sakydamas esąs Dievo Sūnus, sakė netiesą; taigi, visa Jo byla tai — dideliausia apgaulė. Nieko kito nebeliko apaštalams, kaip visa ta negudri istorija užmiršti, sugrįžti namon į savo šeimas ir žvejoti toliau, kaip pirma buvo žvejoję.

O ar taip padarė apaštalai?

Toli gražu ne taip. Priešingai, jie apleido savo tėvų žemę, išsiskirstė į visus pasaulio kraštus ir visur dideliausiame varge ir skurde, savęs išsižadėjime, skelbė atsikėlusįjį Kristų. Del to skelbimo jie iškentėjo neįmanonomų vargų, buvo persekiojami, kankinami, žudomi. Niekas jų nemirė savo mirtimi. Tuo tarpu jie nepaisė mirties, nesiliovė skelbę.

Ką gi tai reiškia?

Ar manai, kad tai — galimas daiktas, kad kas už apgaviką duotųs kankinamas, deginamas, kryžiuojamas? Ar manai, kad tai — galimas daiktas, kad kas savo melu tyčiomis rengtų sau mirtį, mirtį sopuliuose? Ne, negalimas!

Ką gi visa tai reiškia?

Šitai ką reiškia: Jėzus sekmadienio rytą iš tikrųjų kėlės iš numirusiųjų. Matė tai sargybos kareiviai, kurie ne miegojo, bet, bausmės bijodami, budėjo. Jie parbėgę, papasakojo vyriausiajam kunigui ir aukštajai tarybai, kurie juos buvo pastatę, o tie, savo puikybės ir įnirtimo negalėdami išsižadėti, įsakė kareiviams apie tiesą tylėti, o leisti paskalą, būk, jiems bemiegant, atėję Jėzaus mokytiniai ir pavogę Jo kūną.

Taigi, Jėzus tikrų tikriausiai kėlėsi iš numirusiųjų.

Jėzus pasirodė apaštalams. Tie, nusigandę, nenorėjo tikėti, ypač vienas jų, Tomas. Jėzus jiems įrodė, jog Jis — tas pats, kur ir pirma; ne dvasia, kuri nei kūno, nei kaulų neturi, kuri nei valgo, nei geria. Tomui liepė pirštą į rankų žaizdas ir ranką į šono žaizdą įdėti ir nebūti netikėliu, bet tikinčiu.

Apaštalai taip įsitikrino Jėzų iš numirusiųjų kėlus, jog juose nebeliko nė mažiausio dvejojimo. O kad dar Sekminių rytą priėmė Jėzaus žadėtąją šventąją Dvasią, jų pasišventimo ir dvasios pakilimo nebebuvo ribų. Jie ėjo visur, drąsiai skelbė atsikėlusįjį Jėzų, pakol po kits kito paguldė už Jėzų savo galvas.

Joks istorijos įvykis neturi nei tiek, nei taip rimtų įrodymų, kaip Jėzaus iš numirusiųjų atsikėlimas. O jei esama žmonių, kurie to netiki ar abejoja, tai jie ir tuokart netikėtų, kad iš numirusiųjų atsikėlusysis Jėzus jiems pasirodytų...

ŠEŠTINĖS.

Atsisveikinti — ne lengvas dalykas, atsisveikinti ant visados — beveik nepakenčiama. Gal stovėjai kuomet prie savo tėvelių mirties patalo, brolio ar mylimo draugo? Suprasi, ką noriu pasakyti. Tarytum saulutė aptemo ar žvaigždelės ėmė kristi žemėn. Geriausia, rodos, pačiam atsigulti ir mirti...

Tokios karčios valandos susilaukė Kristaus apaštalai šeštinių rytą: Jėzus rengės su jais atsisveikinti. Jo uždavinys čia žemėj buvo jau atliktas: žmonių giminė atpirkta ir išvaduota. Liūdnas buvo apaštalų kelias į Alyvų kalną, kurį jie atliko su savo Mokytoju pastarą kartą:širdis plyšte plyšo iš ilgesio. Kaip geriausias Tėvas, davė Jėzus savo mokytiniams pastarus nurodymus, patarimus: „Eikite tad ir mokykite visas tautas, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus ir šventosios Dvasios ir mokydami juos laikyti visa, ką tik esu jums įsakęs. Ir štai Aš esu su jumis (kad matomai jus ir apleidžiu) per visas dienas iki pasaulio pabaigai" (Mat. 28, 19—20). Dar kartą pažvelgė Jėzus meilės akimis į savo mokytinių būrelį — buvo visi — pakėlė savo dieviškąją ranką pastarąjį kartą palaiminti ir ėmė kilti į dangų. „Jiems beregint, Jis buvo pakeltas. Debesys paėmė Jį iš po jų akių" (Ap. D. 1, 9). Jėzus žengė į dangų ne kaip kad Elijas ugnies vežime, ne kaip nekaltai Pradėtoji savo Sūnaus galia, bet pats savo dieviškąja galia.

Manau, kad apaštalai, tai regėdami, visą savo skausmą ir nuliūdimą užmiršo: išvydo juk savo mylimojo Mokytojo galybę ir garbę. O kad jie dar savo dvasios akimi būtų galėję perverti uždangą ir pamatyti Jėzaus garbę danguj! Kokia nesupraniamai graži šventė turėjo būti danguje, Sūnui grįžtant į amžinojo Tėvo prieglobstį! Amžinosios garbės giesmę giedodamas, amžinojo džiaugsmo jausmus reikšdamas, išėjo visas dangus Jo pasitikti. „Atidarykite, kunigaikščiai, jūsų vartus ir įeis garbės karalius!" giedojo kadaisia Dovidas savo psalmėse (Ps. 23, 7).

Per trisdešimts metų su viršum išgyveno Jėzus žemėje nepažįstamas, niekinamas; per trisdešimts su viršum metų slėpė savo Dievystės garbę po žmogaus kūno užudanga. Dabar išdabino Jį amžinasis Tėvas visa dangaus garbe ir galybe. Ne vien kaipo Dievas, bet ir kaipo žmogus Jėzus turėjo dabar dalyvauti Tėvo garbėje ir galybėje; kaipo Dievas-Žmogus, turėjo dalyvauti pasaulio valdyme. Dabar išsipildė pranašo žodžiai: „Tarė Viešpats mano Viešpačiui: sėdėk mano dešinėje, pakol padėsiu tavo priešus tavo kojų suoleliu“ (Ps. 109,1).

Kadaisia Aigipte Paraonas iškėlė Jokūbo sūnų, Juozapą, ant visų savo valstybės kunigaikščių ir sakė jam: „Būk mano galybės dalyvis!“ Apvilkdinęs jį karališkais rūbais ir pasodindinęs karališkame vežime, liepė jį vežinėti po sostinės gatves, įsakęs, kad visi prieš jį lenktų kelius. Menkutis tai dangaus garbės vaizdelis, kuria dangaus Tėvas apsiautė žmogiškąją Jėzaus prigimtį.

Kaipo dangaus ir žemės Valdovas, sėdi Jėzus Tėvo dešinėj. Gal Jis savo garbėj ir galybėj mus, žemės vabalėlius, jau užmiršo? Gal Jam mūsų menkutė žemelė ir jos gyventojai vargšeliai nė neberūpi? Kur nerūpėję? Juk tam Jėzus ir žengė į dangų, kad būtų mūsų Tarpininkas, mūsų Užtarėjas prie Tėvo. Tiesa, mes turime danguje ne vieną užtarėją: visi angelai ir šventieji, mūsų globėjai, ypač švenčiausioji Panelė, jie visi mūsų užtarėjai. Bet nėra visame danguje taip galingo Užtarėjo ir Tarpininko, kaip viengimis Dievo Sūnus, mūsų Išganytojas ir Atpirkėjas Jėzus Kristus. Visi šventieji patys savaime nieko negali. Ką jie gali, gali tik per dieviškąjį Išganytoją. Del to sako šventasis Jonas apaštalas: „Mes turime pas Tėvą užtarėją Jėzų Kristų teisųjį; Jis yra permaldavimas už mūsų nuodėmes: ne tiktai už mūsų, bet taip pat ir už viso pasaulio“ (1 Jon. 2, 1). Jėzus niekuomet nenuilsta, mus užtardamas. Dievuliau, kas būtų su mumis buvę be to Užtarėjo ir Taikintojo?! Negalima nė įsivaizduoti!

Be paliovos aukoja Jis save už mus nekruvinu būdu, be paliovos pelno mums reikalingų malonių ir gelbsti mus visuose reikaluose. Del to ir mūsų maldų, kurio-

mis kreipiamės į Dievą, pabaiga yra ši: „Per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, Tavo Sūnų, kurs su Tavimi gyvena ir karaliauja šventosios Dvasios vienybėje per amžių amžius!“

Kam dangaus Tėvas taip iškėlė ir pagarbino danguje žmogiškąjį savo Sūnaus prigimimą? Į tą klausimą atsako šv. Povilas: „Jis pats save pasižemino, pasidaręs paklusnus iki mirčiai, mirčiai gi kryžiaus. Todel ir Dievas išaugštino Jį ir dovanojo Jam vardą, viršesnį už visus vardus“ (Pilyp. 2, 8—9).

Dievo - Žmogaus išaukštinimas Tėvo dešinėje tai — užmokestis už kryžių, kurį Kristus, kaipo žmogus, nešė; atlyginimas už žemės gyvenimo vargus ir trūkumus. Vargai ir kančios tai — tiltas, kuriuo Dievas - Žmogus perėjo iš žemės į dangų. Ne kitoniškai ir su mumis žemės vabalėliais. Arba gal manai, kad mums žmonėms teks veltui dangus, kurį Dievas - Žmogus vargais ir kančiomis pelnyti turėjo? Jėzui priklausė amžinoji garbė, kad Alyvų darželyje kančių taurės nestūmė nuo savęs. Ir mums teks amžinoji laimė, jei žemės vargus ir kryžius kantriai kentėsime. Nes teisingai sako apaštalas: „Nes aš laikaus tos nuomonės, kad šio laiko kentėjimai negali lygintis su būsimąja garbe, kuri bus mumyse apreikšta“ (Rom. 8, 18).

Kadaisia prašė iš Jėzaus Zebediejų motina: „Tark, kad šituodu mano sūnu Tavo karalystėje sėdėtų vienas Tavo dešinėje, kitas Tavo kairėje!“ Jėzus tarė broliams: „Ar galite gerti taurę, kurią aš gersiu?“ Jie sako: „Galime!“ (Mat. 20, 20).

Tu ar taip atsakysi? Ar esi pasiryžęs kentėti su Jėzumi, kad spaus tave žemės kryžių našta? Jei taip, nedvejok: užteks tau vietos danguje, pačios geriausios, pačios gražiausios vietos! Nes, „jei draug mirėme, draug būsime ir gyvi; jei draug kentėsime, draug ir viešpatausime“ (2 Tim. 2, 12).

DANGAUS UGNIS.

Ugnies liežuvių pavidale nužengė šventoji Dvasia ant Kristaus apaštalų ir kitų mokytinių. Kaip kokia liepsna, nukrito ji į širdis ir užžiebė dangišką gaisrą. Nes, tarytum ugnis, veikia šventoji Dvasia žmogaus širdyje. Ugnis šviečia tamsybėje.

Kad, naktį pabudęs, norėtumei atsižinoti, kuri valanda, turėtumei žvakę užsidegti, nebent, kad būtų pilnatis, arba, kad turėtumei naujovišką laikrodį su šviečiančiomis rodyklėmis. Kitoniškai galėtumei įtemti savo regėjimą, kiek tinkamas, nesužinotumei, kadangi tamsumoje matyti negalima. Reikėtų šviesos, kad ir mažėlytės, kad ir įbrėžto degtuko. Be šventosios Dvasios žmogaus širdyje tamsu, kaip lyjančią naktį, jaunam mėnuliui stojus. Žmogus nemato, kas dora; jis yra aklas viskam tam, kas šventa. Ką Kristus mokė apie Dievą ir būsimąjį gyvenimą, žmogui rodosi keista, jei ne kvaila. Jis neturi tinkamo religijos supratimo. Jis nė nemano, koks jis nusidėjėlis, koks baisus teismas laukia jo būsimajame gyvenime. Bet, kad šventoji Dvasia pradeda nusidėjėlį veikti, jame ima dienelė brėkšti. Jam dabar aišku, kokiuo jis negeru keliu beeinąs ir kur jį tas kelias gali nuvesti. Jis supranta, kaip kvaila širdis prie žemės pririšti: prie turtų ir valgio, prie apdaro ir malonumų. Jam pasirodo, beesąs žmogaus apystovose, kurs savo namus pastatė užušalusiame ežere. Ėmė pūsti pavasario vėjas, beregint visas jo turtas nuskendo. Supranta, kaip nepastovios žemės gerybės, ir ima savo gyvenimą tvarkyti sulig tuo, ką Jėzus yra pasakęs ir ko katalikų Bažnyčia moko.

Šventoji Dvasia apšviečia protą.

Gali kas būti garsus pasaulio mokslininkas, daug gilios išminties knygų prirašęs, religijos dalykuose jis tamsesnis už krikščionių vaiką, jei jo sieloje nešviečia šventosios Dvasios šviesa.

Geležis, ugnin įdėta, greitai visiškai persimaino. Pirma ir šalta, ir juoda, ir parūdijusi, ji nušvinta ir pasidaro

raudona, kaip ugnis. Taip pat ir žmogus pakitėja, šventajai Dvasiai jo širdyje buveinę uždėjus. Žiūrėk į šventuosius apaštalus. Pirma pasipūtę ir netaikūs, po Sekminių nebepažįstami. Iš paskutiniosios vakarienės namų jie išėjo nauji žmonės; visa, kas pusėtina ir netobula, buvo nuo jų nubirę, kaip sudžiūvę lapai nuo medžių. Baimė kas žino kur dingo. Drąsiai jie stovėjo žydų ir stabmeldžių didžiūnų akyse ir prikaišiojo vieniems Dievo-Žmogaus nužudymą, kitiems nekaltų krikščionių žudynes. Dabar jie nebesivaržo, vienas kitam pavydėdami, ministerių krasėmis dieviškojo Mokytojo karalystėje; dabar jie nebeklausinėja, kiek kartų įžeidėjui reikia atleisti. Kryžius ir savęs nugalėjimas nebeišrodo jiems kvaila ir nesuprantama. Priešingai, juo daugiau paniekos reikėjo iškentėti del Kristaus, juo džiaugsmingiau lekia širdis. „Aš esu pilnas paguodos, gausiai turiu džiaugsmo visuose mūsų sielvartuose“ (2 Kor. 7, 4). Jie užmiršo esą paprasti Galiliejos žvejai, pasiskirstė pasaulį, stoja prieš pasaulio išminčius ir galiūnus ir skelbia jiems nukryžiuotąjį Kristų. Ar jie pliekiama, ar sunkiais retežiais apkaustoma, jie daro savo: skelbia nukryžiuotąjį Kristų...

Kaip jie, taip tūkstančiai kitų kentėtojų su džiaugsmu eina mirti; kaip jie, taip tūkstančiai kilniausių sielų, vyrų ir moterų, išsižada gražiausios jaunystės ir geriausių ištaigų, kad savo jėgas ir sveikatą atiduotų ligonims ir kitiems vargšams. Kas suteikė tiems tikybos ir meilės milžinams tiek jėgų ir drąsos? O gi šventoji Dvasia. Ji nuo pirmųjų Sekminių dienos perdirbo pasaulį. Ji išnaikino dievaičių šventyklas ir nešvarių atnašų aukurus. Ji apšvietė stabmeldybės tamsumas, sutrupino verguvės pančius, įvedė meilės įstatymą! Visa tai — ne žmogaus darbas, tik labdaris šventosios Dvasios veikimas.

Bet ką aš čia kalbu apie apaštalus ir kitus kentėtojus arba apie pasaulio permainas, kurias šventoji Dvasia yra įvykdžiusi? Pažiūrėk pats į save, į savo sielos gilumas. Ar tu čia nematai labadario šventosios Dvasios veikimo? Nuo tos valandos, kai šventoji Dvasia šven-

tajame krikšte tavo širdyje apsirinko buveinę, kai šventajame sutvirtinime uždegė tavo jauną širdį dangaus gaisro kibirkštimi, kiek paraginimų ir įspėjimų, kiek paguodos ir šviesos, kiek visokių malonių yra tau suteikusi! Ji, tarytum koks šviesus debesis ant Sandoros Skrynios, sklando ant tavęs. Kad, pagundai viliojant, ūmai susipurtini prieš nedorybę, kai tau darosi šlykštu ir ją pasibiaurėdamas atmeti, tai — šventosios Dvasios veikimas savyje. Kieno širdyje šventoji Dvasia gyvena, tam biauru ir gėdinga žiūrėti į visą, kas nepadoru, tas ir biaurios minties savyje nepakenčia. Ne sykį pats jau esi patyręs, kaip lengva ir malonu, atlikus gerą išpažintį ir vertai Švenčiausiąjį Sakramentą priėmus. Tau vėl buvo nesunku uoliai melstis, lankyti bažnyčią, tu vėl buvai švelnesnis savo tėvams, taikesnis ir mandagesnis broliams — sesutėms, žodžiu sakant, tu vėl tapai nauju žmogumi. Iš kur tai visa? Žinai? Tai— šventosios Dvasios veikimas: kiekviena malonė, kurią gauni, tai — jos dovana. Tiesa, Jėzus savo mirtimi visas malones mums pelnė, bet šventoji Dvasia tas malones dalina. Ji yra dangaus iždininkas, dangaus finansų ministeris. Jei jos ranka sugniaužta, mūsų siela išdžiūvusi, tarytum laukas vasaros metu, kad savaitėmis lietus nelyja. Tuomet mes bėdini vargšai. Be šventosios Dvasios mes nieko išganomo nei pradėti, nei tęsti, nei pabaigti negalime. „Nė vienas negali pasakyti: Viešpats Jėzus, kaip tik šventojoje Dvasioje“ (1 Kor. 12, 3).

Mūsų valia silpnutė, kaip menkas jaunas medelis. Jis siūbuoja ir kraipos, mažiausiam vėjui papūtus, jei prie stipraus ramsčio nėra pririštas. Ir mūsų valia reikalinga ramsčio, kuriuo turi pasiremti, kad neiškrypus arba nulūžus ; mes būtinai reikalingi šventosios Dvasios. Kokia iš viso to išvada?

Šita: mes privalome šventąją Dvasią uoliai garbinti. To niekuomet negalėjau suprasti, kad dauguma krikščionių katalikų taip elgias, tarytum šventosios Dvasios nė būte nebūtų. Jie meldžias ir į Dievą Tėvą, ir į Dievą Sūnų, ir į įvairius šventuosius, bet retai kuomet į šventąją Dvasią, nebent kartą metuose—Sekminėse. Ar tai

teisinga? Sakoma, jog gyvename šventosios Dvasios laikotarpyje. Reikėtų tad ir apie šventąją Dvasią dažnai mąstyti ir į Ją melstis. Pasipratink melstis į šventąją Dvasią prieš kiekvieną sunkesnį darbą, svarbesnį sumanymą. Turi atlikti sunkų kokį uždavinį, manai negalėsiąs tesėti, prašyk apšvietimo: „Ateik, šventoji Dvasia, apšviesk mano protą!“ Esi draskomas pagundų, prašyk stiprybės ir ištvermės: „Dieve, šventoji Dvasia, pastiprink mane, paremk!“

Visuomet gerbk šventąją Dvasią. Apaštalas sako: „Ar nežinote, kad jūs esate Dievo bažnyčia ir Dievo Dvasia gyvena jumyse? Jei kas subiaurins Dievo bažnyčią, tą Dievas sunaikins. Nes Dievo bažnyčia šventa. Tai esate jūs“ (Kor. I 3, 16—17).

Bažnyčios subiaurinimas — baisi nuodėmė. Ar ne baugu išskaičius laikraščiuose, kad nedorėliai įsilaužia bažnyčion (kaip tai nesenai atsitiko Kybartuose), išlaužia Švenčiausiojo Sakramento namelius ir patį Švenčiausiąjį Sakramentą išbarsto, išniekina?

Tavo širdis — šventosios Dvasios namai. Ar begali būti didesnė nedorybė, kaip tuos gyvus šventosios Dvasios namus išniekinti, tą gyvąją šventyklą subiaurinti? Dievo šventykla tai — tavo širdis. Ji subiaurinama ir šventoji Dvasia išvaroma nešvarybe, barniais, keiksmais, melavimais, puikybe, nepaklusnumu. „Negesykite Dvasios“ (1 Tes. 5, 19).

Nes, kad šventoji Dvasia iš sielos pasišalina, įsiskverbia jon piktoji dvasia. Tuokart mes jau nebe Dievo vaikai, bet „rūstybės vaikai“ (Ef. 2, 3).

Tegu mus saugoja Dievas nuo tokios nelaimės!...

JĖZUS STEIGIA BAŽNYČIĄ.

Galiliejos padangėj tyli naktis. Danguje mirksi milijonai žvaigždžių, o mėnesėlis stovi sargyboj, kad kas tylos nesudrumstų. Visą mielą naktelę kalbėjos Jis su dangaus Tėvu. Nenuostabu, rengės prie labai svarbaus darbo...

Jis jau veikiai turėjo apleisti pasaulį, bet nenorėjo, kad, Jam sugrįžus pas Tėvą, tuo patim pasibaigtų ir malonės laikas; nenorėjo, kad Jo tiesos viešpatija sugriūtų, juoties visi visų amžių žmonės ir tautos turėjo gauti galimumo kryžiaus medžio vaisiais naudotis. Todel Jėzus buvo pasiryžęs įkurti draugovę, įstaigą, kuri Jo vardu ir galia mokytų gimines ir teiktų jiems Dievo malonių. Jėzus ketino įsteigti Bažnyčią.

Ėmė jau aušti, nušvito kalno viršūnė, kad Jėzus po maldos atsikėlė. Jis nulipo nuo kalno ir pasivadino savo mokytinius. Susirinko septynios dešimtys du vyru, ištikimos, kilnios sielos. Su meile pažvelgė Jėzus į tą mažą būrelį. Dvylika vardų ištarė Jo lūpos... Bemokslių vyrų iš prastos liaudies krūvelė išsiskyrė iš būrio ir atsistojo priešais Mokytoją. Kaipo Kristaus pasiuntiniai — apaštalai, jie turėjo tapti Kristaus karalystės pagrindiniais pilioriais, kertiniais katalikų Bažnyčios akmenimis. Kristus ne kokiuos mokslininkus, ne aukštus valdininkus, ne įtakingus žmones išrinko savo karalystės ministeriais, bet bemokslius žvejus ir prastus amatininkus. „Bet Dievas išrinko, kas pasauliui paika, kad sugėdintų išmintinguosius; kad nė vienas kūnas nesigirtų Jo akivaizdoje“ (Kor. 1, 27). Kaip Izraėlio tauta kilo iš dvylikos Jokūbo sūnų, taip Bažnyčia, Naujojo Įstatymo Izraėlis turėjo būti pastatyta ant dvylikos apaštalų...

Nuo to laiko tie dvylika tapo neperskiriami Jėzaus draugai. Išganytojas apgaubė juos ypatingu savo rūpesčiu. Tyliomis vakaro valandomis, ramiose kelionėse vedė juos vis giliau į savo mokslo gilumas, į savo karalystės slėpinius. Nes jiems buvo lemta eiti į visą pasaulį ir išplėsti Jo karalystę...

Kiek tie Galiliejos prastuoliai turėjo iš Jėzaus išmokti, pakol pasijuto visiškai prisirengę prie darbo! Bet tai visa, ko jie dieviškojo Mokytojo mokykloj buvo išmokę, ne ką jiems tebūtų padėję, kad jų Mokytojas nebūtų jų savo galios apsiaustu apsiautęs! Visą galią, kurią Kristus iš dangaus atsinešė pasauliui atpirkti ir išganyti, prieš žengdamas į dangų, suteikė savo apaštalams, sakydamas: „Kaip mane siuntė Tėvas, taip ir Aš jus siunčiu“ (Jon. 20, 21). Jis aprūpino tuos prastuosius sodiečius dangaus įgaliojimais ir pavedė jiems visą savo galybę ir valdžią. Šiurpuliai turėjo juos perimti, kad didžiajame ketvirtadienyje paskutiniosios vakarienės metu Jėzus pašventė juos kunigais ir galią permainyti duoną ir vyną į Jo Kūną ir Kraują į jų rankas sudėjo!... „Tai darykite mano atsiminimui!“ (Luk. 22, 19). Kaip jų širdys turėjo suplastėti džiaugsmu, kad, iš numirusiųjų atsikėlęs, kvėpė į juos ir tarė: „Imkite šventąją Dvasią! Kam nuodėmes atleisite, tam jos atleistos, ir kam sulaikysite, jos sulaikytos“ (Jon. 20, 22—23). Šventąsias Mišias laikyti, atleisti nuodėmes, šwęsti ir laiminti — šitai kokios galybės suteikė Jėzus tiems Galiliejos žvejams!...

Bet Jo meilei to viso dar nebuvo gana: Jis jiems visą savo galybę ir valdžią savo karalystėj atidavė. Jo vardu turėjo jie leisti privalomus įstatymus, nusikaltėlius bausti ir jiems teikti malonės. „Iš tikrųjų, sakau jums, ką tik jūs surišite žemėj, bus surišta ir danguje, ir ką tik atrišite žemėj, bus atrišta ir danguje“ (Mat. 18, 18).

Tokiais įgaliojimais aprūpintus Jis juos be baimės galėjo siųsti į darbą pasaulio atversti. „Eidami į visą pasaulį, skelbkite evangeliją visam sutvėrimui“ (Mork. 16, 15). Sekminių dieną, šventosios Dvasios kupini, apaštalai pirmą kartą stvėrėsi darbo, kaipo Kristaus įgaliotieji pasiuntiniai. Trys tūkstančiai sielų buvo tai gausus grobis, kurį jų tinklas pirmojoj žvejonėj sugavo. Garstyčių grūdas išdygo ir ėmė plėtotis...

Bet dieviškoji sėkla neturėjo pasilikti vienoj Palestinoj: visose žemėse, visose tautose turėjo megzti vai-

sių. Visur turėjo pasigirsti geroji naujiena, kurią iki tol nedidelis būrelis tebuvo girdėjęs... Iš malonių šaltinio, kurs Kalvarijos kalne atsivėrė, turėjo būti pravesti grioviai į visus pasaulio kraštus. Iš krašto į kraštą keliavo Jėzaus mokytiniai, visur skelbdami gerąją naujieną, visur Dievo malones dalydami. Kunigystės sakramentu jie teikė įgaliojimų, kuriuos patys gavo iš Kristaus, kitiems tinkamiems vyrams ir skyrė juo pirmininkais ir vyskupais. Tuo būdu ėmė rastis krikščionių parapijų, kurios po valdžia vieno Viršininko susirišo tos pačios tikybos ir tų pačių šventų sakramentų ryšiais į vieną krikščionių šeimyną, į vieną katalikų Bažnyčią...

Daug metų ir amžių nuo to laiko praslinko, kaip Kristus padėjo savo Bažnyčiai kertinį akmenį. Koks milžinų trobesys per tą laiką išaugo! koks didžiulis medis iš garstyčių grūdo išaugo! Ir tu — to medžio lapelis. Laimingas! Tūkstančiai jo nepažįsta, tūkstančiai per ilgų metų kovą jį nesuranda! Tau be vargo duota ko kiti neturi.. Būk tad ištikimas katalikų Bažnyčios narys, ne sudžiūvėlė, bet gyva ir vaisinga Kristaus vynmedžio šakelė. Mylėk katalikų Bažnyčią ir sulig jos nurodymais elkis!..

PIRMASIS POPIEŽIUS.

Kristus, žengdamas į dangų, paliko savo apaštalus, aprūpintus trejopa valdžia ir be galo didžiais įgaliojimais, įstatymdavėjais ir valdytojais savo Bažnyčios. Vieną jų iškėlė ypatingu būdu ir davė jam valdžią ant visų kitų, Simoną-Petrą. Jį padarė savo šeimynos galva, savo avidės ganytoju, pirmuoju Popiežium.

Pakol Kristus matomai žemėj gyveno, kaip žmogus tarp žmonių, Jis pats buvo apaštalų galva, jų Viešpats ir Mokytojas, savo karalystės Karalius. Ir į dangų įžengęs, Jis pasielieka nematoma Bažnyčios galva. Juk jis yra pasakęs: „Štai Aš su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigai“ Mat. 28, 20).

Bet mes esame žmonės. Mums neužtenka nematomo valdovo. Mes esame tarytum kūdikai, kurie geri ir švelnūs, pakol tėvas namiej, bet, kaip tik iš mūsų akiračio atsitraukė, sudie švelnumas ir gerumas!

Mes būtinai reikalingi valdovo, kurs tarp mūsų žemėj gyventų, kurio balsą mes galėtumėm girdėti, galybę jausti, bausmės patirti. Bažnyčiai būtinai reikia matomos galvos. Draugovė be valdybos nepastovi, valstybė be pirmininko anksčiau ar vėliau turi sugriūti; kaip gi tad valstybių valstybė—katalikų Bažnyčia—galėtų būti pastovi be aukščiausio Ganytojo ir Vado? Kokia netaika turėtų būti, koks nevienodumas tikyboj!...

Iš tikrųjų, galima būtų abejoti Jėzaus dieviška išmintimi, kad Jis savo Bažnyčiai nebūtų aukščiausio Vado palikęs. Jis pats yra kartą kalbėjęs apie namus, pastatytus ant smėlio: Atėjo lietus, patvino upės, bangos daužė sienas, vertė audros ir... sugriuvo namai! Ko čia trūko? O gi nebuvo tinkamo pamato. Ant smėlio namų statyti negalima. Išmintingas, sąžiningas statytojas taip niekuomet nedaro. Kas namus ant uolos stato, tas yra išmintingas žmogus, nes „lijo lietus, upės patvino, pūtė vėjai, bet jie nesugriuvo, kadangi ant uolos buvo pastatyti“ (Mat. 7, 24). Toks išmintingas statytojas buvo pa-

saulio Atpirkėjas, Jėzus Kristus. Jis savo Bažnyčią pastatė ne ant smėlio, bet ant tvirtos uolos. Jis iškasė pamatus, kurių audros nenugalėjo ir nenugalės niekuomet. Krikščionių draugijai Jis davė Galvą, kuri, dieviška išmintimi ir galybe apdovanota, rūpintųs vienybe ir tvarka, šventąjį Petrą — pirmąjį Popiežių.

Palestinos šiaurėj yra nemažas, gražus kalnynas. Ten, nuvargęs kelionėj, apsistojo kartą Išganytojas su savo mokytiniais plačių, šakotų medžių paunksmėj atsikvėpti. Netoliese matės stipri romėnų tvirtovė — Pilypo Kesarija. Pasigirdo iš Jėzaus burnos paklausimas, kreiptas į dvylika: „Ką žmonės sako esant žmogaus Sūnų?“ Atvirai pasako apaštalai žmonių, kuriems dar neaišku didis Nazareto Pranašas, samprotavimus: „Vieni sako, kad Jis — Jonas Krikštytojas, kiti, kad Elijas, o kiti, kad Jeremijas ar vienas iš pranašų“. Jėzus klausinėja toliau: „O jūs ką sakote mane esant?“ Gilios tikybos jausmo pagautas, klaupias Petras prie Jėzaus kojų ir sako: „Tu esi Kristus, gyvojo Dievo Sūnus!“ Savo išpažinimu Petras parodė esąs tikyboje tvirtas, vertas tapti Kristaus Bažnyčios galva. Kristus, apgaubęs žvilgsniu iš tolo matomąją romėnų tvirtovę, Kesariją, uoloje pastatytąją, sako: „Palaimintas esi, Jonos sūnau Simonai, nes ne kūnas ir kraujas tai tau apreiškė, bet mano Tėvas, kurs yra danguje. Ir aš tau sakau: tu — Petras, ir ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės. Tau aš duosiu dangaus karalystės raktus; ką tu suriši žemėj, bus surištas ir danguje, ir ką tu atriši žemėj, bus atrišta ir danguje!“ (Mat. 16, 18...).

Didį dvasios rūmą nori Kristus pradėti, nori įsteigti Bažnyčią, kuri turi patekti iki pasauliui pasibaigiant. Tuo tikslu deda tikrą pamatą, kurs rūmą nuo vėjų ir audrų galybės apsaugos. Tuo tvirtu, nepakrutinamu pamatu daro Petrą. Ant jo turi ilsėti Bažnyčia, apdrausta nuo visų pragaro pasikėsinimų, apsaugota nuo visos šetono ir jo padėjėjų galybės. Bažnyčia — nelyginant tvirtovė, uoloje pastatyta. Tvirtovės komendantas turi būti Petras, jis turi valdyti jos raktus. Kas turi raktus, tas — namų ponas. Jis įleidžia ir išvaro, ką nori. Rytiečių papročiu

aukščiausiajam karaliaus valdininkui buvo įduodami raktai. Tai reiškė: tu esi karaliaus vietininkas, reiški savimi karaliaus asmenį. Petras gavo žemiškosios Dievo karalystės raktus, tai reiškė: tu mano vietoj valdysi ir tvarkysi Bažnyčią, tu reikši mano asmenį žemėj!

Jei tau dar neaiški Petro padėtis Kristaus Bažnyčioj, eikš, nueikiva į Genezareto pajūrį ir pažvelkiva į šitą stebuklingai gražų ir kilnų vaizdelį. Ankstybas rytmetis. Linksmai liepsnoja sukurta ugnelė. Ant anglių kepa keletas žuvų, ką tik sugautų jūroj: nakties žvejonė labai pasisekė. Aplinkui stovi keletas vyrų, tai Kristaus apaštalai, tarp jų ir iš numirusių atsikėlusysis Jėzus. Pusryčiauja...

Petro žvilgsnys liūdesio pilnas. Kur ne? Kaip gi jis galėtų pažvelgti į savo Mokytoją, savo nelaimingo išsigynimo neatsiminęs?

Pasigirsta Jėzaus paklausimas: „Jonos sūnau, Simonai, ar myli mane? Ar myli mane daugiau, ne kaip tie?“

Kaip kadaisia Kesarijos apylinkėse Petras išpažino savo tikėjimą į Kristų, taip čia turi savo meilę pareikšti. Jis tuokart tebus vertas tapti visų galva, jei ir jo meilė bus didesnė, ne kaip visų kitų meilė. „Viešpatie, Tu žinai, jog aš myliu Tave!“ atsako Petras. Tris sykius atkartoja savo meilės išreiškimą, kadangi tris sykius buvo išsigynęs savo dieviškojo Mokytojo. Sako jam Jėzus: „Ganyk mano avinėlius! Ganyk mano aveles!“ (Jon. 21 15—17).

Didžių įvykių vietoj statoma brangūs paminklai su užrašais. Koks didis paminklas priderėtų tam Genezareto pajūriui, kur Jėzus tuos žodžius yra ištaręs: „Ganyk mano avinėlius! Ganyk mano avis!“ Jais įsteigta apaštalų kunigaikščio sostas, jais Petras pirmuoju katalikų Bažnyčios Popiežium tapo!

Jėzui į dangų įžengus, Petras kartkartėmis pasirodė esąs aukščiausias katalikų Bažnyčios Mokytojas ir Teisėjas. Jis įsako naują apaštalą rinkti į nelaimingojo Judo- vietą. Jis Sekminėse viešai pradeda skelbti Jėzaus evangeliją. Jis baudžia Ananiją ir Sapirą ir pirmas pradeda priiminėti atvirtusiuosius stabmeldžius. Jis pirmas

padaro stebuklą ir gina draugus prieš žydų teismą. Pirmajame Jeruzalės susirinkime, kur pasireiškia nuomonių skirtumas, atsikelia Petras ir savo sprendimą skelbia. Jam pareiškus, „nutilo susirinkimas“ (Ap. D. 15, 12). Visi beregint sutiko su juo. Toks buvo jo orumas! Argi ne aišku, kad Petras iš tikrųjų buvo Bažnyčios galva, pirmasis Popiežius, kad jis, kaipo toks, veikė ir buvo kitų pripažintas? Teisingai vadina jį Bažnyčios Tėvų susirinkimas, įvykęs Efeze 431 m., „Apaštalų kunigaikščiu ir galva, kertiniu katalikų Bažnyčios akmenim“.

Esi girdėjęs apie šv. Petro bažnyčią Ryme. Jau iš tolo sveikina keleivį didžiuliai skliautai, skliautai didžiausiosios pasaulyje šventyklos. Šimtą metų statyta ta milžinų šventykla, kurioje šimtas tūkstančių žmonių lengvai gali sutilpti. Jos didumo nė neįsivaizduosi. Įėjus pro priešakio duris, einama ir einama, pakol prieinama vidurys ir atsistojama po skliautais, kuriuos Michelangelo ant milžiniškų piliorų yra pakėlęs. Pakelk galvą aukštyn, pamatysi milžiniškomis raidėmis parašytus žodžius: T u e s P e t r u s e t s u p e r h a n c p e t r a m a e d i f i c a b o e c c l e s i a m m e a m e t p o r t a e i n f e r i n o n p r a e v a l e b u n t a d v e r s u s e a m.

Atsiklaupk prie marmulinių krotelių ir pažvelk į požemio koplyčią, ten išvysi bemirksint daugybę žiburių. Kam ta pagarba? Kam tie Dievo namai? Ten žemai tyliame grabe ilsi kaulai paprasto Galiliejos žvejo, kaulai Petro. Ant jo grabo pastatyta didžiausiasis paminklas, kokį tik pasaulis yra regėjęs. Kam tai? Del to, kad jis — uola, ant kurios pastatyta Kristaus Bažnyčia; Dievo karalystės raktininkas, tarpininkas tarp dangaus ir žemės, Kristaus vietininkas žemėj, pirmasis Popiežius.

POPIEŽIAUS PIRMESNYBĖ.

Pirmaisiais krikščionybės laikais, kad Jėzaus sekėjai Dievo pagarbinti turėdavę rinktis požemių urvuose, nes viešai pasirodę, būtų buvę tuoj nužudyti, buvo nukaltas gražus žibintuvas valties išvaizda. Prie valties vairo sėdi Petras, vienoj rankoj laikydamas vairą, antrą ištiesęs žmonių laiminti. Vienoj pusėj parašas: „Meldžiaus už tave, kad neužgestų tavo tikyba; o tu, kartkartėmis atsikreipęs, tvirtink savo brolius“. Antroj pusėj trumpai: „Petras nemiršta“. Įdomus pasakymas. Petras, pirmasis Popiežius, krito 29 birželio 67 m. Nerono persekiojimo auka, jis numirė, žemyngalviui prie kryžiaus prikaltas. Bet to viso nepaisant, jis nemiršta. Jis yra visuomet gyvas savo įpėdiniuose: Linuje, Kletuje, Klemense, Leone, Benedikte, Pijuje Vienuoliktajame. Popiežius gali numirti, nes jis nėra nemirštamas; jis — žmogus, kaip ir mes. Bet jo valdžia ir galia nemiršta: jis neišnaikinamas. Kad, vienam Popiežiui mirštant, raktai iš jo rankų išslysta, paima juos kitas ir ant to kito pereina visa Petro valdžia ir galia. Karalystė, kurios valdytoju Kristus Petrą paskyrė, per amžius patenka. Kristaus avidė visuomet reikalinga ganytojo, Jo karalystė visuomet reikalinga valdytojo, Jo Asmuo visuomet reikalingas vietininko. Kad Bažnyčiai pačioj pradžioje, kad ji tebebuvo mažas tikinčiųjų būrelis, reikėjo valdytojo, juo didžiau reikėjo paskui, kad Kristaus karalystė ėmė augti ir plisti, kad ji aprėpė visą pasaulį, ypač kad ėmė kilti joje nesutikimų ir paklaidų dygti.

Kam paliko Petras savo pirmesnybę, kam užleido savo aukščiausiąją vietą? Kas dabar yra aukščiausiasis Ganytojas, aprūpintas visa valdžia ir galia, kurią Kristus suteikė Petrui? O gi Petro įpėdinis Petro soste, Romos Vyskupas.

Keleriems metams po pirmųjų Sekminių praslinkus, Petras leidosi Romon, kurią savo veikimo dirva pasirinko. Romos svarba buvo tuokart labai didelė. Kur ne! Buvo tai Romėnų imperijos sostinė, viso to laikinio pa-

saulio vidurys. Petras teisingai galvojo: „Kokia nauda, kad vienas ar kitas miestelis tolimoj Azijoj ar Afrikoj įtikės į Kristų, jei pasaulio sostinė pasiliks stabmeldybės purvyne įklimpusi?“ Del to jis ir kreipė savo žygį prieš pasaulio sostinę, prieš svarbiausiąją priešo tvirtovę — prieš Romą. Iš Romos ėjo keliai į visą pasaulį. Romai krikščionybę priėmus, visi vartai darėsi Kristaus religijai atviri, visur ji galėjo prigyti. Ką jis Romoj yra nuveikęs, tai — didžiausias pasaulio istorijos stebuklas...

Tik įsivaizduokit: svetimtautis, nekenčiamas žydas, žmogus be mokslo ir turtų, prastas Galilėjos žvejys, paėmė Romą, ko negalėjo padaryti sumanūs karvedžiai su skaitlinga kariuomene. Vienur-kitur varguomenė ima klausytis geros svetimtaučio naujienos: greit pradeda apie jį spiestis avidė. Dvidešimts penkerius metus veikė Petras, kaipo Romos vyskupas ir jaunosios Bažnyčios ganytojas, pagaliau, užstojus nuožmaus Nerono persekiojimui, jis miršta, žemyngalviui prie kryžiaus prikaltas, ir savo krauju pašvenčia Romos bažnyčią. Del to, kad Petras veikė Romoj, del to, kad ten numirė ir buvo palaidotas, Romos vyskupo sostas tapo Popiežių sostu. Tuo būdu visos teisės, kurias Petras gavo iš Kristaus, atiteko Romos vyskupo sostui. Kas tad teisėtai Romos vyskupu tampa, tuo patim tampa Petro įpėdiniu ir, kaipo toks, paveldi visos Bažnyčios aukščiausiojo Ganytojo valdžią. Jis, kaipo Romos vyskupas, yra podraug ir Popiežius.

Romos vyskupai nuo pat krikščionybės pradžios naudojos pirmesnybe katalikų Bažnyčioj. Aišku, kad Popiežių veikimas pirmaisiais krikščionybės laikais nebuvo nei taip platus, nei taip galingas, kaip šiandien. Juk Bažnyčia buvo ugnimi ir kardu naikinama, ypač Romoje. Tuomet negalėjo Popiežius viešpatauti puikiuose rūmuose su aukso vainiku ant galvos. Kas Romos vyskupu tapo, tas iš anksto galėjo pasikviesti notarą ir savo testamentą rašydinti: kentėtojų mirtis buvo jam patikrinta. Iš trijų dešimčių dviejų Romos vyskupų, kurie pirmaisiais amžiais valdė Kristaus Bažnyčią, trys dešimtys mirė kentėtojų mirtimi, du tik savo mirtimi, bet vis tik ne ramiej,

ištremti. Taigi, viešuma tuomet neturėjo žinoti, kas yra Popiežium. Romos vyskupas turėjo gyventi slapta, ir taip kas valandą. jis turėjo būti pasirengęs numirti. Nesunku suprasti, kad tuokart negalima buvo rodytis visoj Popiežiaus prideramoj didenybėj. Bet Popiežių valdžia ir galia Bažnyčioj nebuvo mažesnė, kaip nūdien. Jie guodė ir stiprino įbaugintus krikščionis ir patys švietė gražiu ištvermingumo tikyboj pavyzdžiu. Jie dėjo pastangų Kristaus paliktosioms tikybos tiesoms išlaikyti nepaliestoms ir griežtai smerkė paklaidas, kurių ėmė rastis iš seniausių laikų. Kilus krikščionų draugijoj kokiems nesusipratimams ar abejojimams, ar atsiradus ginčams, visuomet kreiptasi į Romos vyskupą ir laukta išsprendimo, o ką jis nutarė, klusniai priimdinėta. Prieš jo įsakymą visa kas lenkėsi. Kiekvienas krikščionis žinojo: Romos vyskupas yra Petro įpėdinis, jam palikta valdžios ir galios pilnybė. Galima peržiūrėti visa Bažnyčios istorija nuo seniausiųjų laikų, visur pamatysime, kad nesusipratimuose, abejonėse laukta Romos vyskupo sprendimo, o ką jis išsprendė, visiems buvo šventa. Visuose Bažnyčios tėvų susirinkimuose Romos vyskupai ar jų pasiuntiniai turėdavo pirmąją vietą. Tų susirinkimų nutarimai tuokart tegaudavo Bažnyčioj galios, kad jiems pritardavo Romos vyskupas ir juos patvirtindavo. Ar nematyti iš to, kad visi visų amžių krikščionys buvo giliai įsitikinę Popiežius turint pirmesnybę ir valdžios pilnybę? Ką visi amžiai vienminčiai tikėjo, tą pareiškė Bažnyčios tėvų susirinkimas Florencijoj: „Romos vyskupui priklauso pirmesnybė visoj Bažnyčioj; jis — apaštalų kunigaikščio Petro įpėdinis, tikrasis Kristaus vietininkas, Bažnyčios galva, visų krikščionių tėvas ir mokytojas; jam šv. Petro asmenyje Jėzaus suteikta visa valdžia ir galia valdyti ir rėdyti Bažnyčią“.

ŠIS TAS APIE ŠVENTĄJĮ TĖVĄ

Joks žmogus pasaulyje, kad ir karalius ar prezidentas, neturi tiek valdžios ir galybės savo rankoj, kiek Šventasis Tėvas. Jis vienas — visagalinčiojo Dievo vietininkas žemėje, Kristaus įgaliotinis, Dievo malonių turto valdytojas. Tuo tarpu kadaisia ir jis buvo jaunas bernelis, kaip tu; ir jis lankė mokyklą, kaip tu. Niekas jam neįdėjo Popiežiaus vainiko į lopšį, jis negimė Popiežium. Bet jis pats savo gabumais ir jėgomis, Dievo padedamas ir laiminamas, taip aukštai pakilo. Paprastas kunigėlis —kamendorius gali kai kada tapti Popiežium. Ar ne taip buvo su Pijumi Dešimtuoju? Kas galėjo manyti, kad kurpiaus gizelis iš Riese pasipuoš kuomet aukso tiara? Bet gabumai, guvumas ir geležinė valia sodžiaus bernaičio pašalino visas kliūtis ir praskynė jam kelią į aukščiausiąją pasaulyje vietą.

Atkaklia ištverme prasilaužė Juozapas Sarto, pusbadžiu stipdamas, per mokslo metus, pakol vyskupas uždėjo jam rankas ir pašventė kunigu. Ir Sarto pradėjo kilti aukštyn. Jis perėjo visus Bažnyčios laipsnius, pradėdamas kamendoriumi, klebonu, kanauninku, vyskupu, kardinolu, baigdamas Šventuoju Tėvu. Bet apie popiežiavimą jis nė sapnuote nebuvo sapnavęs. Mirus Leonui XIII, važiuodamas Romon naujo Popiežiaus rinktų, išgirdęs iš savo vyskupijos gyventojų linkėjimą, kad jis taptų Popiežium, Sarto prapliupo nesulaikomu juoku, tikrindamas, tai įvykti niekuomet negalėsią, jis apie tai nė nesvajojąs, todel ir dabar, ketindamas važiuoti Romon, jis nusipirkęs ir grįžtamąjį geležinkelio bilietą. Tai — tiesa, kad jis nusipirko, bet to grįžtamojo bilieto jis nebesunaudojo: jis savo mylimosios vyskupijos jau nebematė, kadangi tapo išrinktas Popiežium. Ar žinai, kaip renkamas Popiežius?

Kardinolai, iš kurių tarpo mūsų laikais, renkama Šventasis Tėvas, susieina į atskirą trobesį, „conclave“ vadinamą, kiekvienas gauna sau atskirą kambarį. Visos durys ir įėjimai užtaisoma, langai aklinai uždangstoma; valgis paduodama per tam tikrą apsukamą langelį, įtaisytą

sienoj. Kardinolai neišleidžiama iš ten patol, pakol bus išrinktas, naujas Popiežius. Kam tas atsiskyrimas?

O gi tam, kad rinkikai būtų apsaugoti nuo visokios pašalinės įtakos, kad, rinkdami Popiežių, teturėtų prieš akis vieną tik Dievą ir Jo Bažnyčios naudą.

Šešis kartus turėjo susieiti kardinolai 1903 m. rinkimų koplyčion ir paduoti savo balsų lapelius, pakol vienas jų gavo du trečdaliu renkamųjų balsų, — buvo tai Juozapas Sarto, buvęs kurpiaus gizelis...

Manai, kad Sarto labai pradžiugo, pasiekęs aukščiausiąjį laipsnį pasaulyje? Nė nemanyk! Išblyško nabagas, išgirdęs apie įvykį, užmerkė akis ir ėmė melstis. O kad paklausta: „Juozapai Sarto, ar priimi išrinkimą?“ atsakė drebančiu balsu: „Jei ta taurė negali praeiti, tik kad aš ją gerčiau, teįvyksta Viešpaties valia: priimu!“ Į antrą klausimą: „Kaip nori vadintis?“ atsakė: „Pijus X.“

Nuo senų senovės naujai išrinktieji Popiežiai prisiima naują vardą, kaip ir Simonas, priimdamas iš Viešpaties rankų aukščiausiojo Ganytojo valdžią, paties Kristaus tapo Petru pramintas.

Ašaros ėmė riedėti per skruostus, naujam Popiežiui nusivelkant raudonuosius kardinolo rūbus, apsivelkant baltais Popiežių drabužiais, apsiaunant purpurinėmis kurpėmis, užsidedant ant krūtinės kryžių ir užsimaunant papos — žvejo — žiedą.

Tuo tarpu kardinolų vyriausiasis pranešė iš balkono prie šv. Petro bažnyčios susirinkusiajai miniai, laukiančiai nekantriai rinkimų išdavų: „Pranešu jums didelį džiaugsmą: turime Popiežių, šviesiausiąjį ir gerbtiniausiąjį viešpatį kardinolą Juozapą Sarto, kurs prisiėmė Pijaus X vardą.“

Kilo begalis džiaugsmingas tūkstančių balsas: „Evviva il Papa! Evviva Pio Decimo!“

Kelioms dienoms praslinkus, įvyko šv. Petro bažnyčioj iškilmingas apvainikavimas. Iškilmingoj procesijoje nunešta naujasis Popiežius bažnyčion ir uždėta jam trilypis vainikas, „tiara“ vadinamas. Kad, ir į aukščiausiąją vietą iškilęs, šventasis Tėvas neužmirštų būti pasižeminęs, vainikavimo procesijoj tris kartus prieš jį

sudeginta skiedros ir jam tarta: „Šventasis Tėve, šitaip nyksta pasaulio garbė!“

Seniau Popiežiai turėjo savo valstybę, tuo būdu priklausė ir prie pasaulio valdovų skaičiaus. Nūdien nebe taip. Bažnyčios priešai ir jų padėjėjai 1870 metais išplėšė jiems jų valstybę ir sau pasisavino. Šventasis Tėvas beturi nūdien savo valstybės sostinėj, Romoj, tik vienus rūmus, Vatikanu vadinamus. Tiesa, tai — ne paprastas koks trobesys, kad ir puikiausias. Ne, tai — sujungtas trobesių rinkinys su dvidešimt dviem vidaus kiemais. Tie rūmai su šventojo Petro bažnyčia ir Vatikano sodnais yr užėmę didžiulį Romos miesto plotą.

Su valstybe prarado šventasis Tėvas ir savo įeigas. Jam beliko katalikų pašalpa, taip vadinamas „petropinigis“. Bažnyčia nereikalauja iš savo narių donies, kaip valstybė, nei metinio mokesčio, kaip bendrovė. Bet, ko įsakymas griežtai neuždeda, tai turėtų vaikų meilė daryti. Kiekvienam juk aišku, kad valdymas tokios milžiniškos viešpatijos, kaip kad yra katalikų Bažnyčia, reikalingas begalių lėšų. O iš kur Šventasis Tėvas turėtų paimti, kad krikščionys katalikai nedėtų „petropinigio?“ Tuo skatiku Šventasis Tėvas turi padengti Bažnyčios valdymo išlaidas, šelpti bėdinąsias vyskupijas, mokėti algas rūmų valdininkams. Sau pačiam Šventasis Tėvas nedaug tesuvartoja. Jis gyvena paprastai ir kukliai. Leonas XIII neleisdavo išleisti sau išlaikyti daugiau, kaip 5 lire, mūsų litais apie 10 per dieną. Taip pat ir kiti Popiežiai. „Tik mūsų laisvamanių „pažibos“ ar iš „per didelio“ žinojimo, ar iš piktos valios, tegali Šventąjį Tėvą vadinti „didžiausiu pasaulyje buržuju“. Visas Popiežiaus gyvenimas pašvęstas darbui ir maldai. Rytą penkioms mušus jau klūpo Šventasis Tėvas savo namų koplyčioj, atlikdamas rytmetines maldas ir rengdamos prie šv. Mišių. Atlaikęs Mišias, atsiklaupęs, klauso kitų Mišių, kurias jam laiko kapelionas. Paskui pusryčiai: juodos kavos puodžiukas su baltos duonos kąsniu. Ir tuoj prasideda įtemtas darbas prie rašomojo stalo. Reikia juk perskaityti daugybė laiškų, peržiūrėti krūvos raštų ir padalyti sekretoriams. Pasitarimas su valdininkais, darbas biblio-

tekoj, varginančios audiencijos užima priešpietį. Pusiau antros pietūs valgomajame kambaryje, kur, sulig senovės papročiu, valgo pats vienas. Apie trečią važiuoja į Vatikano sodną pasivažinėti ir kartu sukalbėti kunigiškųjų poterių. Penkiomis jau vėl prie rašomojo stalo. Septyniomis ražančius ir vakarienė, paskui pusė valandos atsipūsti ir vėl darbas iki 12-tai nakties.

Žiūrėk, toks maž-daug Šventojo Tėvo gyvenimas.

Tu gal ryto metą dar tebemiegi, o vakarą gal jau senai esi atgulęs ir saldžiai sapnuoji, o tavo Šventasis Tėvas jaučia ir dirba. Matai, ko verti mūsų laisvamanių užgauliojimai. Ką padarysi, kad šuo ir ant mėnesio urzgia.

NEKLYSTAMUMAS.

Žmogaus dalykas yra apsirikti, suklysti. Tu pats ne kartą esi patyręs. Ar kartą buvai priverstas prisipažinti: „Suklydau, apsirikau! Ne taip būta, kaip aš kad maniau!“ Jei apsirikimas mažmožyje yra atsitikęs, pav., sesutės, manydamos meilius svetelius atvykus, išbėgo jų pasitikti, tuo tarpu žiūri, o čia ne sveteliai, tik veršeliai sugyliavę į kiemą, tiek to. Susiraukė, nusispiovė ir sugrįžo į vidų... nors, tiesą pasakius, ir tas apsirikimas ne buvo joms nei mielas, nei malonus, kadangi namiškiai negailestingai jas pajuokė ir iki šiol tebesijuokia, prisiminę. Bet veikiai užmirš...

Bet, jei apsirikimas didžiame, svarbiame daikte atsitiko, baugu ir pamanyti, kokios gali būti to pasekmės. Pav., vaistininkas iš apsirikimo, vietoj gydančių vaistų, įpylė nuodų... Arba, kaip nesenai yra mūsų parapijoj atsitikę, kareivis parvažiavo atostogų; šautuvu nešinas, jis nuėjo pas giminaitį viešėtų; nori jam parodyti, kaip šaunama iš karo šautuvo, užmiršęs, kad uždarytas. Prideda prie krūtinės ir paspaudžia gaidžiuką; giminaitis, kraujuose paplūdęs, krinta žemėn ir miršta. O pasekmės? Ašarų upe-

liai, našlė, našlaičiai... Ir visa tai vienas apsirikimas, vienas suklydimas padarė!...

Ar nėra tau atsitikę paklysti kelionėj? Atsimeni, kiek buvo baimės, kiek veltui sugaištų valandų! Bet tiek to. Baimė ir pora be reikalo sutruktų valandų žmogaus gyvenime tai — dar ne didelis daiktas, ypač kad toks paklydimas ar apsirikimas nesunku atitaisyti. Pagaliau vis pasisekė pasiekti tikslas, nukeliauti ten, kur norėjai.

Bet, kad suklystumei ar apsiriktumei savo kelionėj į dangų, kad mirties valandoje, akims atsimerkus, pastebėtumei pro dangų prabėgęs ir atsidūręs ant amžinosios bedugnės kranto, iš kur sugrįžti nebegalima, tai būtų iš tikrųjų baisu ir nelaiminga. Viešpatie, neduok nė vienam, kad ir aršiausiam priešui!...

Taigi matai, jog nuo pat savo gyvenimo pradžios reikia turėti pilna tikrenybė, jog eini geru keliu. Reikia tad klaustis žmonių, kurie tą kelią žino, kurie ir tamsiausią naktį jį ir surasti ir parodyti moka, kurie nei patys neklysta, nei kitų neklaidina. Bet ar esama tokių žmonių? Ar esama tokių tikrų išganymo kelio žinovų? Ačiu Dievui, esama.

Dievas pats yra tuo pasirūpinęs, kadangi Jis myli vargšę žmoniją ir Dievas-Žmogus ne be reikalo yra už ją savo kraują išliejęs. Bet nemanyk, kad tai būtų tie „pranašiukai“, kurie kalba nuo „bačkos“ prieš rinkimus į seimą, kurie pusei mūsų tėvukų ir brolių cicilikus - liaudininkus yra įpiršę; kurie sakosi esą katalikai, o eina prieš Kristų ir Jo Bažnyčią; kurie eina, tiesa, į bažnyčią, o knisasi po Bažnyčios pamatais ir šventus sakramentus ant savo kurpalio perdirbti nori, arba kurie, nesusipratusių katalikų balsais patekę į seimą, iš seimo tribūnos plūsta ir dergia Kristų ir Jo Bažnyčią. Ne, ne jie yra dangaus kelio žinovai. Jie, sulig amžinosios Tiesos žodžiu, yra „vilkai ir plėšikai“. Jie nenuves mūsų į dangų, nei mūsų tėvynės neišgelbės iš skurdo bei vargo!

Tikrieji dangaus kelio žinovai, tikrieji ir neklystamieji mokytojai, kurių išganymo dalykuose visi turi ir klaustis ir klausyti, tai — šventasis Tėvas Ryme ir su

juo vienybėje esantieji vyskupai, tai — šventoji, Kristaus įsteigtoji Bažnyčia.

Susiginčijus dviem kaimynam del linų markos ar kitų kokių dalykų, kur vienas sako: „Tai mano!" o antras: „Ne. ne tavo, bet mano!" jei geruoju nemokama susitaikinti, samdoma advokatas ir pradedama byla teisme. Teisėjas, išnagrinėjęs dalyką, duoda sprendimą. Ar manai, kad teisėjas visuomet išsprendžia teisingai, kad savo sprendime niekuomet nesuklysta? Oi, oi! Ar kartą nekaltasis esti pasmerktas ir nubaudžiamas, o kaltininkas paleidžiamas nuo atsakomybės, kadangi nėra įrodymų, o latras guviai mokėjo užtrinti pėdsakus? Gal manai, kad taip ir katalikų Bažnyčioj? Kad kyla ginčai ir vienas sako: „Mano mokslas yra tikras!" o antras: „Ne, tavo mokslas netikras, mano tikriausias!" tą dalyką ima nagrinėti Bažnyčia ir pagaliau duoda sprendimą. Ar Bažnyčia galėtų čia apsirikti, suklysti? Ar galėtų duoti netikrą sprendimą? Ne, negalėtų. Kad Bažnyčia tikybos ir doros dalykuose duoda sprendimą, tas sprendimas yra tikras, ne klaidingas. Jis taip pat tikras, tarytum pats Visagalis danguje būtų išsprendęs. Del to šventasis Povilas vadina Bažnyčią „tiesos pilioriumi ir tvirtove" (1 Tim. 3, 15).

Gal esi kuomet buvęs pajūrio mieste, į kurį atplaukia laivai iš svetur, ir pastebėjęs šviesos bokštą? Putojančios bangos daužo jį dieną ir naktį, o jis stovi tvirtai ir nesiduoda pakrutinamas. Nakties metu jis skleidžia savo šviesą ir meta toli į jūras ir traukte traukia į save jūroje plaukiančius laivus, tarytum jiems sakytų: „Žiūrėkite tik į mane ir irkitės tiesiog į mano šviesą, aš jus tikriausiai įvesiu į uostą! Nepaisykit kitų žiburėlių, kurie blikčioja kairėj ir dešinėj ir aplinkui, jie jus suklaidins; neįves į uostą, kur jūs norite patekti!" Toks šviesos bokštas yra katalikų Bažnyčia. Iš visų pusių daužo ją putojančios bedievybės ir ištvirkimo bangos, ji nė nekrustels. Aplinkui šimtai žiburėlių blikčioja ir šaukia: „Šen, pas mane! aš turiu tikrąją tiesą!" Bet tai — tik žiburėliai klajūnai. Ką tik pakilo audra, o jie jau užgeso. Tik katalikų Bažnyčios šviesa meta savo spindulius toli - toli į visą pasaulį. Kas klauso Bažnyčios, tas niekuomet nesuklydo nei apsiriko.

Ji viena teturi tiesą, ji neklaidinga, neapsirinkama. Išganytojas yra jai „Tiesos Dvasią“ žadėjęs ir Sekminėse davęs. Ta „Tiesos Dvasia“ rūpinasi, kad Bažnyčia niekuomet neskelbtų netiesos. Ką šventasis Tėvas su vienybėje esančiais su juo vyskupais bendrame pasitarime išsprendžia, šventajai Dvasiai padedant, yra neklaidinga.

Sunkiausius ir giliausius tikybos dalykus turėjo per ilgus amžius Bažnyčia spręsti. Švenčiausioji Trejybė, Dievo Sūnaus įsikūnijimas, dvi Jėzaus prigimti viename dieviškame Asmenyje tai — klausimai, kuriuose ir giliausiam protui lengviau paslysti, ne kaip vaikui bėgiojant ledu. O senovės vyskupai ir pats Šventasis Tėvas nebuvo taip mokyti, nebuvo tokie mokslo vyrai, kaip tai matome dabar. Žinome, pirmąjį Šventąjį Tėvą buvus paprastą žvejį iš Galilėjos! Tačiau jie nesuklydo. Tyrą ir nepaliestą Kristaus mokslą išlaikė iki šiai dienai. Koks didis šventosios Dvasios stebuklas!

Šiandien nebėra pasaulyje krašto, nebėra nė svarbesnės vietos, kur katalikų Bažnyčios nebūtų: taigi ir visuotinis katalikų Bažnyčios susirinkimas beveik neįmanomas. Mėnesių mėnesius turėtų vyskupai būti kelionėj, o jau karo metu Šventasis Tėvas jokiuo būdu nebegalėtų pasaulio vyskupų apie save surinkti. Bet to nė nereikia. Kristus taip savo Bažnyčią sutvarkė, kad ne tik Šventasis Tėvas su savo vyskupais bendrame pasitarime, bet pats vienas Šventasis Tėvas, spręsdamas tikybos ar doros klausimus kaipo aukščiausiasis Bažnyčios Mokytojas, yra neklaidingas. Jėzus yra pasakęs Petrui: „Tu esi uola ir ant tos uolos pastatysiu savo Bažnyčią, o pragaro vartai jos nenugalės“ (Mat. 16, 18). Pragaro vartai, pragaro galybė kas yra kita, kad ne melas, klaida? Pragaro valdovas, piktoji dvasia, yra juk „melagis ir melo tėvas nuo pradžių pradžios“ (Jon. 8, 44).

Jeigi tad melas niekuomet nenugalės Bažnyčios, ar tai nereiškia, kad Petras ir jo įpėdinis, Romos Popiežius, yra neklaidingas?

Nesakyk: „Juk Šventasis Tėvas yra žmogus. Kaip gi žmogus galėtų būti neklaidingas? juk apsirikti, suklysti — žmogaus dalykas!“

Taip tai taip, žmogaus dalykas apsirikti, suklysti; bet Šventajam Tėvui atitinka šis žodis, kurį Kristus Petrui pasakė: Palaimintas esi, Jonos sūnau Simonai! Nes ne kūnas ir kraujas tai tau apreiškė, bet mano Tėvas, kurs yra danguje“ (Mat. 16, 17). Taigi, Šventasis Tėvas negali apsirikti, suklysti, kadangi j a m a p r e i š k i a, j į v e d a D i e v a s. Ir del to labai nesvarbią rolę tevaidina šiame dalyke ta aplinkybė, ar Šventasis Tėvas yra šventas, ar ne. Kaip kad ir blogasis kunigas teisėtai dalija Sakramentus, teisėtai laiko Mišias, taip pat ir Šventasis Tėvas, kad jis ir būtų negeras, tačiau, spręsdamas tikybos ir doros dalykuose kaipo aukščiausiasis Bažnyčios Ganytojas, vis tiek yra neklaidingas. Šventojo Petro sostas Ryme yra ne vieną blogą Popiežių matęs. Bet, kad vienas ir kitas ir buvo tikrai nedoras, jis vis tiek tikybos ir doros srityje nesuklydo ir nesuklaidino katalikijos, kadangi jis n e g a l ė j o n e i s u k l y s t i, n e i s u k l a i d i n t i.

Šventasis Tėvas yra neklaidingas; tai nereiškia, kad jis negalėtų nusidėti, kad iš tikrųjų „šventas“ ir būtų. Toli gražu!

„Šventuoju Tėvu“ mes del to jį vadiname, kad jis turi šventąją Jėzaus Kristaus vietą ir Jo asmeniui atstovauja. Jis—toks pat žmogus, kaip ir mes, taip pat silpnas ir menkas, kaip ir mes. Ir jis ne kartą klūpo prie klausyklos, ir jis prisipažįsta: „Aš nusidėjęs žmogus, išpažįstu Viešpačiui Dievui Visagalinčiajam“, ir jis laukia išrišimo, kaip kiekvienas žmogus.

Šventas Tėvas yra neklaidingas; tai nereiškia, kad jis neklaidingas pasaulio daiktuose, pasaulio moksluose. Tai reiškia tik tiek, kad tikybos ir doros dalykuose, kaipo katalikų Bažnyčios Mokytojas, jis negali apsirikti, suklysti.

Pasaulio reikaluose gal jis jau ne kartą suklydo ir dar ne kartą suklys; Dievas tuose daiktuose jam nėra neklaidingumo žadėjęs. Bet tikybos ir doros srityje, kaipo Bažnyčios galva ir aukščiausiasis mokytojas, jis niekuomet neapsiriko ir niekuomet neapsiriks, nesuklys.

KRISTAUS BAŽNYČIA.
(Viena)

Iš šios ašarų pakalnės nori nukeliauti į dangaus tėviškę. Priešais tave daug kelių, bet tikrasis kelias tėra vienas. Daug bažnyčių sako: „Manęs klausyk, aš tave nuvesiu į dangų!“ Bet viena Bažnyčia tėra tikroji, vieną Bažnyčią Kristus įsteigė žmonėms į amžinąją laimę nuvesti. Kaip tą vieną tikrąją Bažnyčią tarp daugelio kitų suradus?

Kristus nebūtų buvęs visakąžinąs, nebūtų buvęs Dievo Sūnus, kad nebūtų tame dalyke sunkenybių pramatęs. Jis pramatė ir del to pažymėjo kelią į dangų. Jis uždėjo savo Bažnyčiai žymes, iš kurių tikrai galima būtų pažinti, jog ta, o ne kita kuri, yra tikroji, Jo įsteigtoji Bažnyčia. Kristaus Bažnyčia turi keturias žymes, kad niekas jos su kuria kita nesumaišytų.

Kurios tos žymės?

Tikybos išpažinime jos visos greta kita kitos sustatytos: „Tikiu... vieną, šventą, visuotinę ir apaštališką Bažnyčią“.

Vadinas, Kristaus Bažnyčia yra viena, šventa, visuotinė ir apaštališka.

Kristaus Bažnyčia yra viena.

Niekas Išganytojui taip nerūpėjo, kaip Jo Bažnyčios vienybė. Tai Jis aiškiai pabrėžė prieš savo mirtį, ketindamas nuo mokinių matomu būdu atsitraukti. Didžiajame ketvirtadienyje atsisveikinimo valandoje Jis meldžiasi: „Šventasis Tėve, išlaikyk del savo vardo tuos, kuriuos man davei, kad jie būtų viena, kaip ir mes. Prašau gi ne tik už juos, bet ir už tuos, kurie per jų žodį tikės į mane, kad visi būtų viena, kaip Tu, Tėve, esi manyje, o aš tavyje, kad ir jie būtų mūmyse viena“ (Jon. 17, 11—20).

Išganytojas permato amžius. Jis mato, kaip sugrius galingos valstybės, trūkstant vienybės, ir kokie pavojai gresia Jo paties karalystei — Bažnyčiai — del klaidų ir

nesutikimų. Ir del to Jis meldžia visa gerojo Ganytojo meile ir rūpestingumu savo avidei vienybės.

Kas sodžiuje blogiausia?

Kad jo gyventojai nesutikime ir barnyje gyvena, kad artimiausi kaimynai yra vieni kitiems priešai... O jei visa tauta ar valstybė tokiame nesutikime gyvena?

Ar mes patys nematome? Kaip mūsų visuomenės draugijos ir sluogsniai — klasės vieni kitiems nepalankūs, pilni neapykantos, pavydo!... Niekur vienybės, niekur laikymosi iš vieno. Ir del to mes negalime išeiti iš vargo bei skurdo, negalime pasiekti bent šiokio tokio gyvenimo. Nėra, rodosi, mažo daiktelio, tik vienybės!... Bet, kaip sako Jėzus: „Kiekviena karalystė, savyje suskilusi, bus išnaikinta ir namai ant namų sugrius!" (Luk. 11,17).

Tikra tiesa, kiekvienam tai aišku, kad tik vienybėj galybė.

Jėzaus įsteigtojoj karalystėj — Bažnyčioj — ypačiai reikėjo vienybės, kadangi ji turi tverti iki pasaulio pabaigai. Tat ir suprantama, del ko Jėzus savo maldoje taip primygtinai prašo savo avidei vienybės. Del ko šv. Povilas taip griežtai reikalauja: „Aš maldauju jus, broliai, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu, kad jūs visi vienaip kalbėtumėte ir kad nebūtų tarp jūsų pasidalinimų, kad velyk būtumėte tobuli tais pačiais jausmais ir ta pačia nuomone" (1 Kor. 1, 10). „Vienas kūnas ir viena dvasia taip, kaip jūs ir esate pašaukti į vieną jūsų pašaukimo viltį. Vienas Viešpats, vienas tikėjimas, vienas krikštas. Vienas Dievas ir Tėvas visų" (Ef.4, 4—6).

Tobula vienybė moksle, sakramentuose ir aukščiausiajame viršininke tai — pirmoji žymė, kuria Jėzus yra pažymėjęs savo Bažnyčią.

Dabar pažiūrėk, kurioj bažnyčioj pastebėsi tą dieviškosios vienybės žymę, ta ir bus esanti tikroji Bažnyčia.

Protestantų Bažnyčioj tos vienybės nerasi nė pėdsako. Pasiklausyk, ką apie ją sako vienas protestantų teisininkų Karolis Liudas von Haller: „Vai, kaip liūdnai pas mus, protestantus, visa kas persikeitė. Mes nebeturime bendros tikybos; kiekvienas sau pasidirbo religiją arba jokios ne-

beturi. Kiekvienas aiškina Šventąjį Raštą sulig savo fantazija arba visai juo nebetiki. Patys mūsų pastoriai (kunigužiai) yra savo tarpe suskilę ir nebežino, kas reikia tikėti, ko mokyti. Ką vienas rytmetį teigia, tai neigia antras po piet. Aš atvirai prisipažįstu: tokioj maišatyje, kurioje visas klaidos žymes pastebiu, nebegaliu gyventi!"

Protestantai bendro mokslo neturi. Jų pastorius Hurter rašo: „Tūlose vietose iki tol nužengta, jog pastorius tiki kitoniškai, jo padėjėjas kitoniškai, zakristininkas irgi kitoniškai. Turime liūdną priešais save pavyzdį, kad Berlino universitete teologijos fakultete moko vienas protestantų, profesorius, kurs viešai neigia Kristaus dievystę, kurs apaštalų tikybos išpažinimą atmeta. To viso nepaisydamas, laiko save geru protestantu!" Kitas pastorius šit ką pabrėžia: „Visa, kur mes protestantai esame viera, galiu lengvai surašyti savo nykščio nage". Kokia jų sakramentų vienybė? Vieni dar laikosi dviejų, kiti trijų sakramentų, tūluose miestuose neigiama jau ir krikštas. Niekur nebesama atnašos. Spredikis (pamokslas) ir giesmės tai — ir visa dievmeldystė. O bažnyčios galva? Žinai, kad protestantai atskilo nuo Bažnyčios ir valstybei atsidavė, krašto valdovas būdavo kartu ir bažnyčios galva. Bendro visų viršininko nė neesama. Nei pėdsako laikymosi iš vieno, nei krislo vienybės. Mišinys, kaip Babelio bokštą bestatant.

Kaip protestantai, taip pat ir stačiatikiai pravoslavai. Juk paskutinysis jų patriarkas Rusijoj išsižadėjo savo bažnyčios teisių ir perėjo prie bolševikų!...

Nenuostabu, kad protestantų, taip pat ir stačiatikių ir kitos nekatalikų bažnyčios kasdien vis daugiau skaldosi ir įra...

Kaip visai kitoniška katalikų Bažnyčia! Jai ir šiandien pritinka, ką šv. Ireniejus 140 m. Kr. gim. yra parašęs: „Bažnyčia, nors visame pasaulyje išbarstyta, tikyboj ir malonės priemonėse taip yra viena, tarytum vienuose namuose gyventų, taip laikosi padavimo, tarytum teturėtų vieną širdį ir vieną sielą; ji visur skelbia tą patį mokslą, tarytum teturėtų vieną burną".

Daug knygų prirašyta Bažnyčios mokslo ir tikybos srityj, pradedant nuo pirmųjų krikščionybės įsikūrimo dienų. Kad visas tas knygas, Bažnyčios tėvų ir kitų dalyko žinovų rašytas, surinkti ir perskaityti galėtumei, manau, kad nė maž nustebtumei. Bažnyčios mokslas per ilgus amžius nė kiek nepakitėjo. Šis bei tas išsivystė, paaiškėjo, bet nepakitėjo. Visa tas pat, ką ir šiandieną skaitai katekizme, arba girdi pamoksle. Ir, kad galėtumei aplankyti katakombas, tas krikščionų kapines ir maldos vietas, išvystumei altorius, ant kurių atnašaujama mūsų bažnyčiose; pamatytumej krikštytuves ir klausyklas ir skobnis, kuriose dalinama buvo tie patys Sakramentai, tas pats Jėzaus Kūnas ir Kraujas, kaip ir šiandieną. Tiesa, kildavo ginčų ir nesusipratimų, bet, kaip tik Bažnyčia savo balsą pakeldavo ir ginčą išspręsdavo, beregint baigdavosi visa. Visuomet pagarboj laikyta šis pasakymas: „Roma locuta, causa finita“ — Roma prabilo, baigta byla; Šventasis Tėvas išsprendė, baigtas nesusipratimas! Kas Bažnyčios sprendimui pasiduoti nenorėjo, tam Kristaus karalystėj vietos nebuvo; jis buvo išmetamas iš katalikų Bažnyčios.

Tikrai įdomi yra katalikų Bažnyčios vienybė.

Kad pasaulio tautos bei giminės ir skiriasi viena nuo kitos ir savo kalba, ir papročiais, ir apšvieta bei kultūra, ir drabužiais, pagaliau ir kūno oda, bet jos visos sutelpa ir broliškai sugyvena po Bažnyčios sparnu. Iš tikrųjų, tai — viena avidė ir vienas piemuo! Pakrikštytasis Afrikos murinas tiki ir kalba tą patį tikybos išpažinimą, kaip Europos žmogus, krikščionis indietis Amerikoj savo menkoj bažnytėlėj klauso dievobaimingai tų pačių Mišių, kaip mes Lietuvoje. Kad tau tektų per pasaulį keliauti, nustebęs išgirstumei tuos pačius lotyniškus žodžius visų kraštų katalikų Dievo namuose, kokiuos girdi namiej — Lietuvoje; išvystumei tas pačias apeigas, kaip pas save kad matai. Daug apie tai galėtų pasakyti mūsų broližiai, kuriems lėmė likimas dalyvauti didžiajame pasaulio kare. Ne vienas, kurį ir krašto, ir šeimos pasiilgimas kankino, nuėjęs kad ir į svetimtaučių katalikų bažnyčią, nurimo ir pasijuto, kad ir valandėlę be-

esąs namiej tarp savųjų. Taip katalikas yra visur namiej. Tai daro stebuklinga katalikų Bažnyčios vienybė.

Ar nematai, kad katalikų Bažnyčia yra tikroji Kristaus Bažnyčia, kadangi ji pažymėta Kristaus bažnyčios žyme: ji yra viena.

KRISTAUS BAŽNYČIA.
(Šventa).

Jėzui žemėj gyvenant, pasaulis iki ausų buvo į dvasios purvyną įklimpęs. Kalneliuose riogsojo dievaičių šventyklos, miškuose rūko nešvarių aukų dūmai. Neįtikėtinas sulaukėjimas, beširdis žiaurumas įsivyravo visur.

Dieviškajam Gydytojui pagailo vargšės žmonijos. Kad ją į tiesos kelią atvestų, į kelią dorybės ir meilės, Jis ryžosi įsteigti savo Bažnyčią: ji turėjo žmones šventus padaryti.

Bet aklas aklo negali vesti, juk abu į duobę sukristų; kas pats yra tikrąjį kelią praradęs, ir kitam neparodys; kas pats netobulas, kito nenuves tobulybėn.

Taigi, jei Bažnyčia turi žmoniją šventą padaryti, pati turi būti šventa. Bažnyčiai turi būti galima pritaikinti, ką kadaisia Dovidas karalius yra pasakęs: „Tavo namams, Viešpatie, pritinka šventumas“ (Ps. 92, 5).

Bažnyčia turi būti šventa savo moksle, kurį skelbia, savo įstatymuose, kuriuos leidžia, malones priemonėse, kurias teikia žmonėms, pagaliau ji turi būti šventa savo nariuose.

Kurioj bažnyčioj tokią žymę atrasi?

Manai, kad visose bažnyčiose?

Ne, ne visose, tik vienoj katalikų Bažnyčioj.

Nuo kūdikystės suaugai su katalikų Bažnyčios mokslu ir įstatais. Mokykloje ir iš sakyklos juos pažinai.

Nieko nėra paslėpta, visa, ko Bažnyčia moko, atvira prieš tavo akis.

Sakyk, ar pažįsti bent vieną tiesą, ar žinai bent vieną įstatą, kurs neturėtų tikslo tave šventą padaryti? Bažnyčia ragina tave be paliovos nugalėti blogus palinkimus, kovoti su rūstybe, gyventi skaisčiai. Įtikrinamiausiais būdais ji sulaiko tave nuo nuodėmės, kad ši ir maža tebūtų; verste verčia tave gera daryti. Ar tau nereikia prisipažinti: „Bažnyčios mokslas visai nekaltas, kad aš dar neesu šventas. Kad aš bent mažą dalelę to viso būčiau daręs, kas man sakyta, būčiau beesąs kur kas doresnis!“

Bažnyčia ne tik įsako gera daryti. Kad mūsų jėgos negali tesėti, ji skubinasi mums į pagalbą ir teikia mums savo šventumo priemonių. Ar ji tavęs nepašventino krikšto maudykloj, tau ateinant pasaulin, ir tuo būdu ar neišveržė iš po piktojo galios? Kad atėjo ta nelaimingoji valandėlė, kurioj sudraskei krikšto malonės rūbelį, įpuldamas į sunkią nuodėmę, koks tuokart nelaimingas buvai! Sužeistas, apiplėštas, nelyginant, kaip tas keleivis, kurs, eidamas iš Jeruzalės į Jeriką, įpuolė į žmogžudžių-plėšikų nagus. Gal apleido tuokart tave Bažnyčia? Gal pakratė rankas ir leido tau gulėti nuodėmės purvyne? Ar nestvėrė tau už rankos, kaip motina kūdikiui, ir nevedė tavęs prie atgailos sakramento šaltinio, kad tave sutaikintų su įžeistuoju Tvėrėju? Ar buvo tau kuomet klausykla uždaryta? O paskui pirmoji ir kitos komunijos, sutvirtinimo sakramentas, šventosios Mišios, bažnyčios palaiminimai, maldos, gražios pamaldos ir širdį gaivinančios šventės!...

Kuri kita bažnyčia galėtų teikti savo vaikams tiek ir tokių pašventinimo priemonių?

Jėzus yra kartą pasakęs, jog iš vaisių pažįstama medis. Katalikų Bažnyčia ramiai gali pakęsti, kad šis posakis jai būtų pritaikomas. Nes jokia kita bažnyčia niekuomet tokių gražių vaisių nėra išdavusi, kaip ji. Nesuskaitomas šventųjų būrys, kurs katalikų Bažnyčios vaismedyje yra pribrendęs, neapregimos tos vynuogės, kurios Kristaus vinmedyje yra užaugusios. Iš visų kraš-

tų ir visų luomų Bažnyčia gali parodyti šventuolių, kurie savo laiku buvo pavyzdžiai to viso, kas kilnu ir gražu; tikybos ir meilės didvyrių!...

Ištisas šventuolių žvaigždynas šviečia ant katalikų Bažnyčios, taip gražus ir malonus, jog juo nieku būdu atsigėrėti negalima.

Ką gali duoti kitos bažnyčios? Ką jos gali nurodyti?

Nieko, nič nieko!...

Plačiai tai žinomas daiktas, kad visi tie kraštai, kurie šešioliktajame šimtmetyje atskilo nuo Bažnyčios, nebepagimdė nė vieno šventuolio. Pirma jie buvo vaisingi, bet tiktai tuokart, kad katalikų Bažnyčiai priklausė; nuo Bažnyčios atskilę, jie tapo bergždi, tarytum tyrlaukių smėlis; šventumo šaltinis išdžiūvo!...

Skaityk jų kalendorius. Jei ten dar rasi šventuolių, tai tik tokių, kurie iš katalikų Bažnyčios laikų eina. Geresnieji kitatikiai ir tie pastebėjo tą savo bažnyčios trūkumą, todel savo bažnyčioj nebegali nurimti, ieško tiesos ir būriais grįžta į katalikų Bažnyčią. Net protestantizmo įkūrėjas, Martinas Liuteris, netapo jų šventuoliu pakeltas. Kur buvęs? Retai kas taip ištvirkusiai pats tėra gyvenęs ir retai kas tiek kitų yra ištvirkinęs, kaip tas neva „Dievo vyras.“ Katalikų Bažnyčioj toks ne šventuolių knygon įrašomas, oi, ne!

Gal pasakysi: „Aišku, kad visos kitos bažnyčios nešventos. Bet ir katalikų Bažnyčia kaip galima vadinti šventa, kad joje tiek nešventų, tiek pasileidėlių-ištvirkėlių? Kasdieniame gyvenime nematyti skirtumo tarp katalikų ir kitatikių, nebent, kad katalikai kai kada daug blogesni, ne kaip kitatikiai. Ar galima, pav. katalikas lietuvis bent sulyginti su Klaipėdos krašto protestantu lietuviu? Ne, negalima; kadangi kataliko lietuvio dora šiandien žemiau stovi!“

Kad ir norėčiau, negalėčiau užginčyti. Mes katalikai tikybos ir doros žvilgsniu žemai esame puolę, nors prie katalikų Bažnyčios priklausome. Bet ar čia katalikų Bažnyčios kaltė? ar jos mokslo? šventumo priemonių? Ne, anaiptol.

Pats Kristus yra savo Bažnyčią palyginęs su tinklu, kuriuo sugaunama ir geros, ir blogos žuvys; su dirva, kurioj tarp kviečių auga ir raugės. Paskutiniajame teisme gerosios žuvys nuo blogųjų, kviečiai nuo raugių bus atskirti. Jėzus tuo įrodo, kad Jo Bažnyčia niekuomet nebus vienų šventuolių draugija. Jo Bažnyčia visiems savo vaikams teikia tą patį šventą Kristaus mokslą, tas pačias šventas malonės priemones. Vienas jomis uoliai ir taigiai naudojas ir šventas patampa, kitas jomis ar visai nesinaudoja, ar naudojasi blogai ir nė kiek šventume nepakyla. Kuo čia kalta Kristaus Bažnyčia?

Katalikų Bažnyčia yra šventa, tai reiškia: ji turi ir teikia visa, kas šventumui reikalinga.

Mūsų pareiga, mūsų uždavinys — duotis pašvenčiami, uoliai ir taigiai vartoti pašventinimo priemones, be paliovos veržtis aukštyn.

Kas yra šventas, tebūnie dar šventesnis; kas yra teisingas, tebūnie dar teisingesnis!...

KRISTAUS BAŽNYČIA.
(V i s u o t i n ė)

Kai tik gimė Jėzus, iš tolimų saulėtekio kraštų atėjo Jo pagarbintų išminčiai. Jėzus visų atpirkti atėjo, ne vien žydų...

Tuo tikslu Jis įsteigė savo Bažnyčią, kurioj visi turėjo sutilpti: visos visų amžių tautos bei giminės, visi turėjo joje tėviškę rasti; ji turėjo būti motina visų, visų vadas į dangų.

Kristus įsteigė k a t a l i k i š k ą, t.y. visuotinę Bažnyčią. Aiškiai tai matoma iš šitų Kristaus žodžių: „Eidami mokykite v i s a s gimines... o šitai Aš su jumis per v i s a s dienas iki pasaulio pabaigai“.

Tikroji Kristaus Bažnyčia negali būti nei tautos, nei valstybės Bažnyčia. Ji turi apimti visus kraštus ir visas tautas ir visą laiką nuo įsteigimo dienos iki pasauliui pa-

sibaigiant. Ji turi būti visuotinė laiko ir plotmės žvilgsniu.

Mūsų Bažnyčia vadinosi visuomet visuotinė, graikų kalboje katalikiška. To vardo niekas niekuomet jai negincijo; tos trečiosios tikrosios Kristaus Bažnyčios žymės niekas jai paveržti negalėjo. Menkutė sėklelė buvo tas garstyčių grūdas, kad Dievas Sekminėse įdiegė ją žemėn, ir kad šventasai Petras nunešė ją į stabmeldybės sostinę, Romą.

Sėklelė išdygo: šen ir ten susispietė tikinčiųjų būreliai apie apaštalus ir sudarė krikščionių bendruomenes po valdžia apaštalų ir jų pastatytųjų vyskupų. Sėklelė išdygo ir augmenim tapo. Bet čia apsiniaukė dangus ir pakilo tokia audra, kokios pasaulis nebuvo regėjęs ir gal neberegės niekuomet, nebent pastarajame teisme, ir ėmė augalėlį daužyti, kurs, vaitodamas, kraipės ir lankstės į visas puses, nustodamas žiedų ir lapų.

Tris šimtus metų paeiliui vertė ta audra, siautė žiaurus jaunos krikščionybės persekiojimas. Bažnyčia slėpėsi urvuose ir požemių katakombose: ten gyveno ir mirė, ten savo pamaldas laikė, laukdami geresnių, šviesesnių dienų. Pagaliau didysis Konstantinas atrakino kalėjimų vartus ir suteikė laisvės išgelbėtai krikščionybei. Tai buvo 313 metáis Kristui gimus.

Bet Bažnyčia neilgai tesidžiaugė ramybe ir taika. Ėmė kilti klaidūs mokslai ir kelti savo pasipūtusias galvas aukštyn, grasydami išnaikinsią vienybę. Didžiausios tautų persikėlimo ir klajojimo bangos ėmė griaužti jos pamatus; Muhametas naikino ją ugnimi ir kardu, Vokios karaliai veržės per Alpes, norėdami ją savo verguvėn paglemžti. Skaldė ją Liuteris ir atskėlė nuo jos didelę Europos giminių dalį: atskilo gražus Albijonas su kiluiomis Skandinavijos tautomis. Napoleonas pačią jos galvą laikė nelaisvėj uždaręs; parmazonai, socialistai ir žydai, krūvon susibūrę, įtempė visas jėgas, kad ją iš gyvųjų skaičiaus išbrauktų, o sekiniai?

Iš garstyčių grūdelio išaugo galingas medis, kurio pavėsyje ilsis trys šimtai milijonų sielų!...

Kas neturėtų nusišypsoti, perskaitęs stabmeldžių išminčiaus, Celso, žodžius, krikščionims parašytus 150 metais Kristui gimus: „Juk jūs, krikščionys, esate pašėlę, kad tikite, jog jūsų religija paplis po visą pasaulį ir jog ji per visus amžius pateks. Ar galingiausia visų valstybių, Romos imperija, neturi savo ribų? Ir, kaip pasidarė, taip ir sugriūs!“

Krikščionybė vis delto nugalėjo pasaulį. Jokia kova, joks ančplūdis ar ančpuolis jos negalėjo įveikti...

Nėra laiko, kuriuo būtų buvę galima sakyti: „Katalikų Bažnyčia išnyko, jos nebėra!“ Kaip ji jau buvo pirmųjų Sekminių dieną, taip ji tebėra ir nūn: ji nuo Kristaus per visus amžius. Taigi, ji iš tikrųjų visuotinė, katalikiška.

Kad ji kartais viename ar kitame krašte ir žuvo, užtat pasididino ir išsivystė kitur. Žuvo didžiausios imperijos, galingos karalystės griuvo, respublikos gimė ir mirė, o neatsimainoma Romos katalikų Bažnyčia tebėra, tarytum vakar įsteigta, ir kyla, tarytum koks milžinas -kalnas viršum debesų. Bažnyčia tai — ‚Siono‘ kalnas, iš kurio Viešpats viešpataus giminėms dabar ir per amžius (Mich. 4, 7).

Ne vien per visus amžius išsilaiko katalikų Bažnyčia, ji apima visą žmoniją. Neatrasi pasaulyje krašto, kur nesutiktumei katalikų. Sulig Kristaus įsakymu: „Eidami mokykite visas gimines!“ katalikų Bažnyčios vyskupai ir kunigai visas pastangas deda, sveikatos ir gyvybės nepaiso, kad daugiau sielų prie Kristaus patrauktų, kad daugiau vaikų per šventąjį krikštą katalikų Bažnyčiai pagimdytų. Visas tautų bei giminių užtvaras pralaužė katalikų Bažnyčia, visas kliūtis pašalino, kad į visus pasaulio kraštus įsiveržtų, kad visur skelbtų Kristaus tikybą. Jau šventasis Povilas galėjo rašyti romėnams: „Visų pirma aš dėkoju mano Dievui per Jėzų Kristų už jus, nes jūsų tikėjimas giriamas visame pasaulyje“ (Rom. 1, 8). Nuo to laiko apaštalo žodis kiekviename šimtmetyje darėsi vis teisingesnis. Šiandien skaito Bažnyčia savo vaikus visuose pasaulio kraštuose, o jos tikėjimas skelbiama visomis žemės kalbomis!...

Kokia graži, pakili mintis: mūsų menkame miestelyje varpams į pamaldas šaukiant, jiems pritaria Prancijos, Vokietijos, Italijos varpai ir skambina į katalikų širdis, tarytum sakyte sakydami: „Eikš prie Dievo! Eikš prie Dievo!“

Ir per jūras-marias persiveržia varpų balsas, o jiems pritaria Afrikos murinų bažnyčios mažėlytis varpelis, kurs juoduosius katalikus į pamaldas kviečia, ir Amerikos indiečių katalikų medinės koplyčios varpas, kurs raudonodžius šaukia bažnyčion šventųjų Mišių klausytų. Indijoj ir Kinuose, ir Australijoj, ir Polinezijoj — visur skamba varpai katalikų bažnyčių koruose, visur klūpo žmonės ir kelia savo širdis aukštyn, kalbėdami: „Tikiu... vieną, šventą, visuotinę ir apaštališką Bažnyčią!“ Ar ne jauku, ar ne malonu siųsti savo maldas į Dievą, žinant, kad tu ne vienas tai darai, bet šimtai milijonų?!

Nesustabdomai ir be paliovos auga katalikų Bažnyčia. Nėra aukų nei sunkenybių, kurių išsigąstų katalikų Bažnyčios misijonoriai, kad išpildytų Kristaus įsakymą: „Skelbkite evangeliją visokiam sutvėrimui“ (Mork. 16, 15).

Jie apleidžia savo gimtąjį kraštą, savo senučius tėvelius, jaunučius brolius-sesutes, atsisako nuo viso, ką širdis mylėjo, ir eina Bažnyčios vardu į tolimiausius pasaulio kraštus pas laukinius, neraliuotus žmones, kad tarp trūkumų ir sunkenybių, tarp vargų ir sielvartų Kristaus tikėjimą skelbtų. Kas suskaitys tuos būrius vienuolių-seselių, kurios vyriška drąsa eina misijonorių pėdsakais: moko nemokančius, slaugo ligonis? Nors liga būtų biauriausia ir limpamiausia, jos nenusigąs vienuolė-seselė...

Kilus 1543 m. Genevoj marams, Kalvinas su draugais pareiškė miesto taryboj, jie neturį drąsos lankyti maro liga susirgusiųjų ligoninės. Ko tie „garbūs“ vyrai padaryti neįstengė, tai daro kasdieną vienuolė-seselė. Ji nė vieno neklausia: „Ar tu mano tautietis? Ar bent mano tikybos?“ Ne, neklausia; bet kiekviename žmoguje, ar jis baltas, ar juodas, ji mato Dievo vaiką ir savo brolį. Kas įstengtų suskaityti tuos krikščionių labdarybės ir meilės kentėtojus, kurie misijų dirvoje yra išaugę? Kiek stiprių vyrų ir jaunų moterų rado ankstybą karstą Afrikos smė-

lynuose, kaipo nepriprasto klimato grobis, kaipo visokių trūkumų ir išsižadėjimų aukos? Bet spragos, kurias mirtis praardo, vėl greit užsitveria. Vėl susiranda dorų bernaičių ir kilnių mergaičių, kuriuose dega broliška meilė juodiesiems broliams ir sesėms, kurie ryžtasi dirbti apaštalų darbą.

Dar daug, be galo daug darbo katalikų misijoms reikia nudirbti. Iš pusantro su viršum milijardo žmonių dar pusė stabmeldžių ir du šimtų milijonų muhametonų. Tai sudaro visą milijardą žmonių, kurie Kristaus ir Jo Bažnyčios ar visai nepažįsta, ar jos nekenčia. Tik pamanyti: milijardas žmonių! Kad jie visi turėtų praeiti pro tavo akis, kiek, manai, reikėtų dienų? Kad per vieną minutę praeitų šimtas žmonių, ir taip reikėtų laukti dvidešimt metų dieną ir naktį. Kokia liūdna tai būtų procesija! Tie visi reikia Bažnyčiai atversti, kad taptų viena avidė ir vienas piemuo.

Prie to švento ir kilnaus katalikų Bažnyčios darbo ir mes ir galime, ir turime būtinai prisidėti: kas malda, kas darbu, kas lėšomis!

KRISTAUS BAŽNYČIA.

(apaštališka)

Kristaus Bažnyčia yra nesugriaunama. Pragaro vartai negali jos nugalėti. Taigi, tas nesugriaunamumas ir yra svarbiausia žymė: jei kuri Bažnyčia ta žyme pažymėta, ji ne žmonių įsteigta, tik paties Dievo. Katalikų Bažnyčia yra pažymėta ta žyme: ji pastatyta ant uolos, vadinas, ant Petro ir kitų apaštalų, taigi, ji apaštališka savo valdžioje, savo moksle, savo malonės priemonėse; ji ir yra tikroji Kristaus Bažnyčia. Visos kitos bažnyčios -ne Kristaus, bet žmonių steigtos, del to jos ir nėra tikros.

Žinai, kaip iš tavo širdies teka kraujas gyslomis ir gyslelėmis po visą tavo kūną ir tuo būdu visą tavo kūną gaivina. Jis teka iš širdies ir grįžta į širdį ir vėl eina savo keliu be paliovos. Be širdies gyvybės neesama.

Katalikų Bažnyčia tai — didžiulis kūnas, kurs apima visą pasaulį. Bažnyčios širdis, jos gyvybės šaltinis yra tai Petras, pirmasis jos aukščiausiasis Ganytojas ir jo teisėtieji įpėdiniai — Popiežiai. Valdžia, galybė, kurią Jėzus Kristus davė Petrui, jos galvai, tai — jos kraujas, gyvybės sultis, kuri tūkstančiais upelių — gyslių — teka po visą Bažnyčios kūną, visur iki pastarųjų ribų. Viskas gyvai surišta su Petru — Popiežium, Bažnyčios širdimi. Perpiauk savo rankoje svarbią gyslą, ranka apmirs. Nebėra, mat, ryšio su širdimi.

Kad kokia Bažnyčios dalis sutrauko ryšius su Roma, su šventuoju Petru ir jo teisėtais įpėdiniais, nyksta joj gyvybė. Ji vysta ir džiūva, kaip medžio lapas, kurį rudens vėjas nuplėšė; ji nebepriklauso prie tikrosios Kristaus Bažnyčios.

Matai, kad noriu žinoti, ar kuri Bažnyčia yra tikroji, gana man ištirti, ar ji surišta su šventuoju Tėvu, Popiežium? Ar ji ant apaštalų pastatyta?

Tik katalikų Bažnyčia tėra tokia. Jos pradžia apaštalais remiasi. O gal nurodysi vyrą, kurs praeityje katalikų Bažnyčią būtų įsteigęs? Ne, nenurodysi, kadangi nera.

Istorija pasakoja mums apie visas kitas bažnyčias, kurios yra atsiradusios, nurodo jų įsteigėjus ir patikrina, kad ji pirma priklausė prie katalikų Bažnyčios, paskui tik atskilo. Jos tų vyrų vardais dažniausia ir vadinamos. Tuo patim taria sau pasmerkimą. Nes, jei bažnyčia Liuterio ar Kalvino vardu vadinas, aišku, kad ji ne nuo apaštalų eina, bet nuo Liuterio ar Kalvino. Visoms nekatalikų religijinėms bendrovėms yra savo laiku šv. Ilarijus pasakęs: „Per vėlai atėjai, per vėlai atsikėlei! Mes anksčiau už jus žinojome, kas mums reikia apie Kristų, Jo Bažnyčią ir Jo sakramentus tikėti!“ O šv. Jeronimas sako: „Del ko tu keturiems šimtams metų praslinkus teateini, tarytum mes pirma nieko nebūtume žinoję? Be tavo mokslo pasaulis buvo krikščioniškas iki šiai dienai. Trumpai ir aiškiai pasakysiu tau savo nuomonę: Mums reikia pasilikti toje Bažnyčioje, kuri apaštalų įsteigta ir tveria iki šiol.

Bet, kad išgirsi apie krikščionis, kurie kitu vardu vadinas, žinok, jog tai — ne Kristaus Bažnyčia.“

Šv. Augustinas sako: „Kas mane ypatingu būdu prie Bažnyčios traukia, tai — nepertraukiama vyskupų eilė nuo šventojo Petro apaštalo, kuriam Kristus aveles pavedė ganyti, iki šios dienos vyskupo.“

Nuo to laiko daug šimtmečių praslinko. Didžiulės valstybės ir tautos, prieš kurių žiaurią jėgą savo laiku pasaulis drebėjo, senai jau guli milžinų kapuose. Tarytum pasaka rodos, skaitant apie senovės karalių ir kitų valdovų gimines. Jokia dinastija neištvėrė per devyniolika šimtų metų, jokia, Popiežių dinastiją išskyrus. Popiežius valdo Bažnyčią nūdien taip pat, kaip prieš devyniolika šimtų metų valdė ir jos pirmasis Ganytojas, Petras. Tarp Pijaus XI ir Petro nėra neperlipamos prapulties, juoties jie susirišę savo tarpe, nes, nuo Petro pradėjus, Popiežiai siekė kits kito: mirė vienas, kilo antras. Eilėj be spragos 260 su viršumi Popiežių žengė į šventojo Petro sostą.

Ir nemanyk, būk tai — tik pasaka, kurios moksliškai ištirti ir įrodyti būtų negalima. Kiekvieno Popiežiaus, pradedant pirmuoju, baigiant paskutiniuoju, galima paduoti vardas ir jo ganytojavimo laikas. Žinomi jų darbai, jų vykintieji sumanymai, jų veikalai.

Sąryšis katalikų Bažnyčios su apaštalu Petru nesutraukomas.

Prieš maž daug šimtą metų anglų bažnyčios, kurią ištvirkėlis karalius Enrikis VIII atskėlė nuo katalikų Bažnyčios, padėtis buvo labai liūdna. Liaudis atšalo, dora puolė, bažnyčia jokios įtakos nebeturėjo. Geresnieji dvasiškiai, Oxfordo universiteto profesoriai, ryžosi ją pataisyti. Malda ir pamokslais, tikrai krikščioniško gyvenimo pavyzdžiu, gerais raštais, dažnesniu Komunijos priminėjimu jie norėjo pakelti tikinčiųjų religijos sąmonę. Jie manė: „Lengviausiai tai galima bus pasiekti, sugrįžtant prie pirmųjų krikščionių ir apaštalų mokslo ir gyvenimo.“ Jie ėmė uoliai ir taigiai tyrinėti pirmųjų amžių tėvų ir kitų rašytojų raštus. Kaip jie nustebo, išvydę, jog visa, ką protestantų bažnyčia yra atmetusi:

šventuolių garbinimas, skaistykla, gyvasis žodis (padavimas), tikras Kristaus buvimas Švenčiausiame Sakramente ir t. t. buvo jau mokoma pirmaisiais amžiais, buvo tikima apaštalų laikais. O kadangi buvo tai vyrai labai išmintingi, jie padarė išvadą: „To gi dėl mūsų anglų bažnyčia negali būti tikroji Kristaus Bažnyčia, kad ji neturi apaštalų tikėjimo ir savo viršininkuose nebeturi jokio ryšio su apaštalais. Turime grįžti į Bažnyčią, kuri dar šiandien yra savo viršininkuose, savo moksle, savo malonės priemonėse tikrai apaštališka, į katalikų Bažnyčią.“ Kaip sumanė, taip ir padarė: nenusigandę kliūčių nei sunkenybių, kurios pastojo jiems kelią, jie atvirto, sugrįžo į katalikų Bažnyčią. Trys jų ilgainiui tapo kardinolais, tarp jų Wisemanas, kurs, tarp ko kito, parašė knygą „Fabiolė“, kurią, be abejojimo, ir tu esi skaitęs. Nuo to laiko šimtai ir tūkstančiai kilniausių Anglijos vyrų bei moterų sugrįžo ir dabar tebegrįžta į katalikų Bažnyčią ir netolimas laikas, kad visa Anglija bus katalikų šalis, kadangi suprato, jog tik katalikų Bažnyčia tėra tikrai apaštališka Bažnyčia.

KRISTAUS BAŽNYČIA.

(Ne bažnyčioj...)

Nė viena katalikų Bažnyčios mokslo tiesa neerzina tiek kitatikių ir nesutinka tiek ir tokio pasipriešinimo, kiek šita tiesa: Ne bažnyčioj negalima gauti išganymo. Kad kitatikiai tą tiesą suprastų, be reikalo tiek nesierzintų

Ką gi ji reiškia?

Ji reiškia, kad tik katalikų Bažnyčia tėra gavusi iš Kristaus visas išganymo priemones, ji viena tepastatyta žmonijai nuvesti į dangų.

Ta tiesa nė nemano teigti, būk kiekvienas katalikas turįs būti išganytas, o kiekvienas kitatikis būtinai pasmerktas.

Ne kiekvienas tebus išganytas vien del to, kad jis —katalikas, kad jis prie katalikų Bažnyčios priklauso. Į dangų patekti negana krikšto metrikos, reikės būtinai ir savo darbai parodyti, savo gyvenimas. Ir, jei čia pasirodys spraga, tai ir metrika, kad ir su antspaudu ir žyminiu mokesčiu, nieko negelbės. Vieni žodžiai, kad ir gražiausi, ne ką tepadės, čia reikia ko kito. Ką padėtų artojui, kad jis ir kas dieną tikrintų: „Arti, sėti, piauti — tai man gyvenimas!“ jei jis dienas ir naktis tupėtų smuklėj, nors vėjai ir audros barsto jo varstą? Ką padės katalikui sakyti: „Laimingas, kad gimiau katalikas!“ jei gyvena kaip stabmeldys ar turkas? Tikėjimas be darbų yra numiręs, tarytum kūnas be sielos. Kad kūnas ir aukščiausiai būtų pakeltas, ir žvakių virtine apstatytas, ir gėlių vainikais apkrautas, jis vis tiek pasilieka biaurus lavonas, tam tik skirtas, kad greičiausiai lįstų į žemę ir kirmėlių maistu taptų. Taip pat nieko negelbės ir tikroji Bažnyčia, ir tikroji tikyba, jei tu jos savo gerais darbais negaivinsi. Katalikas, norėdamas patekti į dangų, tegu nemano, rankas ant kelių sunėręs, nieko nedirbti, tik linksmai svajoti: „Ko man bereikia? Esmi katalikas, to ir gana!“ Ne, ne miegaliui dangus! Kaip žydams nieko nepadėjo sakyti: „Mes Abraomo vaikai!“ taip nieko nepadės katalikui priklausyti prie katalikų Bažnyčios, jei jo gyvenimas netikęs.

Čia tinka, ką Jokūbas apaštalas yra pasakęs: „Ką padės, mano broliai, jei kas sakytųsi turįs tikėjimą, bet neturėtų darbų? Argi tikėjimas galės jį išganyti?“ (Jok. 2, 14).

Ne Bažnyčioj negalima gauti išganymo, tai dar nereiškia, kad visi kitatikiai jau tuo patim ir yra pasmerkti. Žiūrėk, daug kitatikių nė manyte nemano, katalikų Bažnyčią tikrąją esant. Jie savo klaidingoj tikyboj užaugo, joje jie buvo išauklėti. Nuo mažų dienų jie vien tik bloga, vien tik netiesą tegirdėjo apie katalikų Bažnyčią. Jie susipažino su katalikų Bažnyčia ir jos mokslu taip neteisingoj, klaidingoj šviesoj, jog jie joje vien prietarus, vien stabmeldybę ir kvailumą tematė. Nė sapne nesapnuoja, katalikų Bažnyčią esant tikrąją, Kristaus įsteigtąją

Bažnyčią. Jie griežtai įsitikinę, kad jų bažnyčia, jų tikyba tikroji. Jie stengias Dievui tarnauti, kiek žino ir gali: daro gerų darbų, laikos įsakymų ir kartkartėmis iš Dievo meilės gailesį daro. Ar manai, kad Dievas juos ir atmes amžinai? Visai ne! Tokie žmonės, kad iš viršaus prie katalikų Bažnyčios ir nepriklauso, bet iš vidaus, sulig dvasia, jie — tikri katalikai, tikri katalikų Bažnyčios vaikai. Jie nori gero, nors jo gerai ir nežino. Kad žinotų, jie negaišuodami glaustųsi prie katalikų Bažnyčios. Kitatikiai, kurie be savo kaltybės klaidoj gyvena ir miršta, tikrai gali būti išganyti, kaip ir mes katalikai.

Būsi besakąs: „Taigi vis tiek, prie kokios kas bažnyčios priklauso, katalikų ar kitatikių. Juk čia ar kitur galima gauti išganymas!“ Žiūrėk, koks gudruolis!... Kaip tik ne vis tiek. Visų pirma, kitatikis, kurs abejoja savo Bažnyčios ir savo tikybos teisingumu, o neieško tiesos, arba, kurs tiesą katalikų Bažnyčioj surado, bet prie jos priklausyti nenori, tuo patim jau yra pasmerktas, be jokio pasigailėjimo pasmerktas. „Kas netiki, jau yra pasmerktas!“ sako Viešpats Kristus. Kas savo klaidingąją tikybą ir savo netikrąją bažnyčią, giliausiai įsitikrinęs, laiko tikra, tai ir taip dar ne vis tiek. Tiesa, kad ir klaidingoj religijoj galima surasti dangus, bet ne taip lengvai, kaip katalikų Bažnyčioj. Ne kiekviena religija tegali padaryti žmogų lygiai dievobaimingą, lygiai dorą. Pats mokslas dar viso ko neatlieka. Išganymui reikalinga Dievo malonė. Tagi ne kiekvienoj bažnyčioj lygiai stipri, lygiai gausinga. Nekatalikui, kad ir giliai įsitikinusiam, kelias į dangų kur kas pavojingesnis, kur kas sunkesnis, ne kaip mums, katalikams. Mes turime mūsų kelionėj į dangų tikrą ir tvirtą ramstį — sakramentus ir visas kitas Dievo malonės priemones, kurias mums teikia katalikų Bažnyčia. Kitatikiai to viso neturi, del to jie kur kas lengviau puola ir žūva.

Gal esi kuomet skaitęs apie Kordulą Peregriną. Kordula buvo vieno pastoriaus (protestantų kunigužio) duktė. Ji buvo gražiai išauginta, bet protestantų religijoj. Dar kūdikis būdama, be galo pamėgo katalikų Bažnyčią ir ėmė į ją veržte veržtis. Ji įsitikino protestantų

tikybą ir jų bažnyčią esant netikrą. Skaitant katalikų raštus, jai pasidarė aišku: katalikų Bažnyčia tikroji, aš turiu sugrįžti į ją! Bet tai nebuvo lengva. Namuose pasidarė gyvas pragaras, jai apie tai užsiminus. Tėvas ir motina nenorėjo apie tai nė girdėte girdėti. Nabagei teko kariauti metų metus, sulig Kristaus pasakymu: „Žmogaus priešai jo namiškiai“. Bet ji nenusileido, jos noras neatslūgo. Pagaliau ji išėjo svetur ir pristojo tarnauti. Ir tik tuokart tepasisekė jai išpildyti sumanymas. Ji tapo katalike, dora katalike!...

Bet ar tai buvo reikalinga? Kam jai reikėjo daryti tiek širdgelos geriems tėveliams, kurie ją užūgdė ir išmokė? Ar ji negalėjo sakyti: „Tiek to. Gimiau protestantė, mano tėveliai taip pat. Gėda būtų išsižadėti ir atmesti savo tėvų tikėjimas. Kam man tas vargas ir žmonių kalbos: juk aš, ir protestantė pasilikus, galiu gauti išganymą!“

Ne, Kordula taip nesakė, ji nė negalėjo taip sakyti. Ji turėjo padaryti tą žingsnį, ji turėjo tapti katalike. Nes, kas katalikų Bažnyčią pažino, o į ją sugrįžti nenori, aišku, kad tas negali gauti išganymo. Šventasis Kiprijonas yra pasakęs: „Be Bažnyčios nėra išganymo“.

Taigi, kad kitatikis savo patyrimu, Dievo malonei padedant, įsitikrino katalikų Bažnyčią esant tikrąją, būtinai turi tapti kataliku, jei pražūti nenori. Jis negali duotis jokios kliūties, jokios sunkenybės sulaikomas; kas pažino katalikų Bažnyčią, tas jokios aukos neturi bijoti, viso ko turi išsižadėti. Kad ir be laiko reikėtų mirti, jis būtinai turi tapti katalikų Bažnyčios vaiku. Čia dviejų kelių neesama. Arba, arba?...

ŠVENTŲJŲ BENDRAVIMAS.

Nūdien apie nieką tiek nekalbama, kaip apie susibendravimus. Visa kas organzuojasi, telkias į bendroves: ūkininkai, darbininkai, valdininkai ir kiti visokie. Kiekvienas tai gerai žino, jog vienas kovoj už būvį nieko nereiškia: jis nieko svarbaus nenuveiks, savo reikalavimų nepraves; jis bus daugumos sumindžiotas. Didi sumanymai įvykdoma susidraugavimu, stojant vienam už visus, o visiems už vieną.

Kam pasaulyje rūpi didesni tikslai, kaip mums krikščionims katalikams? Juk mes turime surasti laimę be galo, neprarandamąją, nenykstamąją laimę; mes norime į dangų nueiti.

Jei yra reikalinga organizuotis, kad porą litų daugiau uždirbtum, kad savo išdirbinius brangiau parduotum, pirkinius pigiau nusipirktum, kaip mes, katalikai, galėtume įvykinti savo kilnius sumanymus, savo aukštą tikslą pasiekti, nesusibūrę krūvon?

Ačiu Dievui, mes, krikščionys katalikai, susibendravę ne į vieną ar kitą ūkininkų ar darbininkų sajungą ir ne į krikščionių demokratų ar kitą kokią partiją, ne.

Mūsų susibendravimas kur kas platesnis. Jis apima visą pasaulį, jis apima gyvuosius ir mirusiuosius. Mūsų susibendravimas vadinas šventųjų bendravimas.

Krikščionys katalikai pasaulyje, vėlės skaistykloje, dangaus šventieji, jie visi priklauso prie tos milžiniškos bendrovės; jie visi stoja vienas už visus, visi už vieną. Tas gyvybės ir darbo susibendravimas panašus yra susibendravimui narių į vieną kūną. Kūno viešpats yra galva. Ji valdo ir sumano, kas atliktina. Ką tik duota įsakymas, o jau visame kūne judru, visa kas skubinasi išpildyti. Visi nariai kitas kitą gelbsti, kitas kitam padeda. Kojos bėga, rankos dirba, akys žiūri, ausys klauso, protas galvoja. Kiekvienas narys savo vietoj, jis atlieka savo uždavinį, juda ir kruta. Visi veikia savo srityje, vienas kitam padėdamas.

Taip pat mes, krikščionys katalikai. Šv. Povilas yra pasakęs: „Dievas taip sutvarkė kūną, kad nebūtų kūne pasidalinimo, kad ir nariai lygiai rūpintųs vieni kitais... Taigi, jūs esate Kristaus kūnas ir nariai vienas prie kito“(1 Kor. 12, 24).

Ir mes turime kits kitam darbuotis ir kits kitu rūpintis.

Nūdien daug kalbama apie komunizmą. Visa kas privalą priklausyti visiems. Ką vienas uždirba, privalą eiti visų naudai, visi privalą visų darbo vaisiais naudotis. Pas mus, krikščionis katalikus, tas komunizmas (bet toli gražu ne plėšikizmas), tas bendravimas visų visame yra ir pripažįstamas, ir branginamas. Va, kas rytą šimtai tūkstančių kunigų laiko šv. Mišias. Šv. Mišių nuopelnai priklauso visiems katalikams. Mes visi gauname savo dalelę, užmirštas nepalieka nė vienas. Šimtai tūkstančių kalba kas dieną kunigų poterius, milijonai kelia kas valandą savo rankas ir širdis į Dievą, prašydami: „Mūsų kasdienės duonos duok mums šiandieną! Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams! Nevesk mus į pagundą! Gelbėk mus nuo pikto!“ Kam ir už ką siunčiamos visos tos maldos į dangų? Už ką? O gi už tave ir mane, ir kitus Bažnyčios vaikus, nė vieno neišimant.

Amerikos indietis ar Afrikos murinas, kurs dievobaimingai (ne kartą dievobaimingiau, ne kaip šviesusis Europos žmogus) kalba savo „Tėve mūsų“ rytą ir vakarą, meldžias ir už tave. Mes nuo tos palaimos ir tų malonių, kurias mums kiti išprašo, nė apsiginti negalime. O visi tie geri darbai, visos tos aukos, kurios įvyksta kas dieną katalikų Bažnyčioj, tie vienuolių meilės darbai, kurie savo jaunystę ligoninėse palaidoja, tie misijonorių vargai, tie susivaldymai, nusigalėjimai ir kūno varginimai Dievui atsidavusių sielų... Kas juos visus suskaitys? Čia tikri malonės kalnai!... Kas tame ypač stebėtina ir gražu, kad visos tos kilniosios sielos ne sau krauna ir nelaiko apgniaužusios.

Jos — mūsų broliai - seutės. Ką turi viena, turi ir kita. Jos teisingai dalinasi su mumis savo turtais ir

uždarbe. Bet nemanyk: „Kaip tai gera, kaip gražu! Galiu sau laikyti kišenėj rankas ir ramiai ilsėtis. Kiti už mane dirba ir duoda man mano dalį!“ Vai, kaip apsigautumei, taip bemanydamas! Tranai krikščionių katalikų bendravime nepakenčiami. Kas guli sau lovoj, kad jo paties namai dega, arba dar pajuokia tuos, kurie jį gelbsti, tas ilgainiui susilauks, kad del jo niekas nė piršto nebepajudins; tegu sau dega sveikas. Kas gerųjų krikščionių aukas ir gerus darbus pajuokia, kas tų dvasios turtų nė trokšte netrokšta, tas nieko ir negaus, tas paliks tuščias. Juo kas arčiau susijungęs su Kristumi, juo kas uoliau pasitaisyti stengias, — juo didesnę malonių dalį gauna iš krikščionių katalikų šventųjų bendravimo.

Kas tame šventųjų bendravime gražiausia ir kilniausia, tai ta aplinkybė, kad ir mirtis jo nedrasko, kad tas bendravimas riša šiapus su anapus grabo: dangų, žemę ir skaistyklą. Ir numirę mūsų brangieji pasilieka su mumis susijungę!

Kas dieną miršta po dvidešims tūkstančių krikščionių katalikų. Tarp jų yra laimingų, kuriems pritinka šv. Jono žodžiai: „Po to aš mačiau didelę minią, kurios niekas negalėjo suskaityti, iš visų tautų, giminių, žmonių, kuopų ir kalbų: jie stovėjo ties sostu ir Avinėlio akivaizdoje, apvilkti baltais rūbais, ir palmės buvo jų rankose. Jie šaukė dideliu balsu, tardami: „Išganymas mūsų Dievui, sėdinčiam soste, ir Avinėliui“ (Apr. 7, 9—11).

Džiaugsmingoj procesijoj jie įeina į dangų amžinai garbinti Jėzaus, per kurį jie dangų nusipelnė...

Ar manai, kad jie savo laimėje yra mus užmiršę? Nė nemanyk!

Jie trokšte trokšta, kad ir mes savo tikslą pasiektumėm. Jie, ir dangaus gyventojais tapę, pasilieka mūsų broliai-sesutės, visuomet pasirengę už mus tarti Dievui žodį, bent jei mes to iš jų reikalaujame.

Bet ne visi numirėliai tuoj ir įeina į dangų. Daug jų miršta Dievo malonėj, kaipo Dievo vaikai, ir yra amžinosios laimės tikri. Bet tuoj įeiti į dangų negali, kadangi nėra dar užtenkamai švarūs; jie reikalingi skaityklos.

Ar negirdi jų šaukiant: „Pasigailėkit, manęs bent jūs, mano bičiuoliai, nes Dievo ranka mane palietė?"

Akmens širdį turėtumei, kad jiems nenorėtumei padėti. Jie priklauso prie mūsų šeimos, prie mūsų draugų ratelio, jie — mūsų broliai-sesutės. „Jei ką kenčia vienas narys, kenčia visi drauge nariai; arba, jei vienas narys yra garbinamas, džiaugiasi visi drauge nariai" (1 Kor. 12, 26). Kaip gi mes galėtumėm jų nepasigailėti? Meilė turi versti be paliovos savo maldomis prašyti iš Dievo, ne vien maldomis, bet ir aukomis, atlaidais ir visokeriopais gerais darbais, kad greičiau atidarytų kalėjimo duris ir atpirktuosius prie savo širdies priglaustų.

Matai, kokia kilni katalikų Bažnyčia. Ji nepasitenkina viena žeme, bet siekia per laiką ir plotmę į skaistyklą, ji siekia į dangų. Visus savo vaikus, ar jie gyvi ar numirę, ji riša vienon bendrovėn. Kadangi visi tos bendrovės nariai per šv. krikštą yra pašvęsti ir į šventumą pašaukti, ta bendrovė vadinama „šventųjų bendravimas".

Supranti, kokia laimė priklausyti prie katalikų Bažnyčios!

MIRTIS.

Sakoma, būk žmogui pasaulyje nieko nėsą negalima. Kas jo priklauso? sutinku: žmogus stebėtinų daiktų pridaro. Bet yra daiktų, kurie aukštesnėj žinyboj, ten visi geri norai ir visos pastangos ne tik vieno žmogaus, bet visos žmonių draugijos nieko nenuveiks.

Tegu sau žmonija mirtį iš pasaulio pašalina!

Mirti reikės, o kas manytų nemirsiąs, tam pamišėlių namuose vieta.

Per pirmųjų tėvų nusidėjimą žuvo žmonijos nemirštamumas. Kitu keliu amžinybėn patekti nebegalima, reikia pirma peržengti mirties slenkstis.

Šit miestas, pilnas darbščių žmonių; vietos, rodosi, naujam gyventojui nebesurasi. Šimtas tūkstančių žmonių gyvena jame: dirba, juokias, verkia. Praėjo aštuonios de-

šimtys metų — kas tos kelios dešimtys metų? — visų tų žmonių bepaliko keli. Kiti išnešti į kitą miestą, esantį netoliese, ir ten apgyvendinti, į numirėlių miestą, į kapines. „O, žmogau“, sako Abraomas a sancta Clara: „duokis pamokomas, šauk ir užrašyk visur, visur, visur: turi būti mirštama, ne „gal būti“, bet „tikrai“. Kuomet mirti? netikra, kaip mirti? netikra, kame mirti? netikra, bet mirti tai — tikra!“

Ir jaunikaičiai su mergaitėmis miršta. Ir vaikiukai su mergikėmis miršta. Ir jie dulkės su moliu, ir ant jų mirtis deda savo geležinę ranką, ir juos sutraiškyti jai nesunku. Šventasis Raštas sako: „Atmink, kad mirtis nesivėlins“ (Ekl. 14, 12). Kad ji dešimtį ar dvidešimts metų ir pavėluotų, ar tai ilgai? Ji neapsirinkamai ateis, o vis ateis per anksti taip, jog visas tavo gyvenimas rodysis buvęs vienos nakties sapnas. Todel protingumas to reikalauja, kad laiku būtų mirtimi pasirūpinta. Kamendulai vienuoliai sveikina kits kitą šiais žodžiais: „Memento mori!“ atsimink mirsiąs. Ir tu dažnai mąstyk apie mirtį, apie savo mirtį!

Eikš, jaunasis prieteliau, drauge, tai padarykiva. Įsistebėkiva į tavo mirties valandą ir tavo lavoną.

Įsivaizduok begulįs savam kambarėlyje mirties patale. Gydytojas jau atsisakė, nebėra jokios vilties. Ašaros byra tėveliams, o jau broliukai sesutės nebesusilaiko nuo garsaus verksmo: jie stovi aplink tavo lovą. Ką tik išėjo kunigas, kurs tave sakramentais aprūpino ir parengė amžinajai kelionei. Tu ne ką benuvoki, kas su tavimi pasidarė. Taip tu nuvargęs, taip norėtumei miegoti, bet negali, nes visi tavo nariai gelia. Sunku tau mintys besuvaikyti, vis jos neramiai laksto ir virsta baugiais sapnais. O bugštu tau, be galo bugštu. Jau ir savo meiliųjų ne kiek beatskiri, tarytum kokia uždanga ėmė kristi ant tavo akių. Taip tamsu darosi, naktis, tarytum langines kas būtų uždaręs. Šalti pirštai čiupinėja antklodę. Tylyn eina karkavimas, kurs plaučius vargino, rečiau kyla krūtinė,jau beveik nė kilte nebekyla.Pirštai sustingę, akys išplėstos, aukštyn nukreiptos, žvilgsnys miešinas. Tėvukas stveria už rankos ir klausia: ‚Sūnau, ar bepa-

žįsti mane?“ Bet tu jau nebematai ir girdi tik kaž kokį užkimusį, nesuprantamą šnabždesį. Tarytum kokie nematomi šešėliai ima kristi ant tavo išblyškusio veido, tarytum kokia nematoma ranka jį palietė. Burna atvira — nebekruta, alsavimas sekundomis sustoja. Persimaino veido bruožai, nukrinta blakstienos, kad kartą pakiltų. Dar susiūbuoja krūtinė, tylus burnos sugargaliavimas, narių sutraškėjimas... tavieji sukliko... tu jau nebegyvas.

Kad tu dabar galėtumei dar pažvelgti į save!... Pramerktos akys giliai įdubusios, pusiau atvira burna su nukritusiu smakru, rankos ir kojos šaltos, sustingusios...

Kur tavo jaunystė, gražumas? Lavono kvapas pripildo kambarį; tai — geriausias įrodymas, kad tavo kūnas jau pradėjo pūti. „Žmogus, kaip žolė jo dienos, tarytum lauko žiedas suvysta“ (Ps. 102, 15).

Tėvukas eina klebonijon tavo mirties užrašytų. Pradeda skambėti varpai. „Kas mirė, kas mirė?“ teiraujasi žmonės kitas kito. „O gi Juzelis ar Barbelė!“ atsako geriau su įvykiais apsipažinusieji.

Kiek laiko apie tave ir tekalbama... Bet pamažėli kalbos nutyla, kiekvienas grįžta prie darbo. Pasirodo, kad tavęs ne taip jau svarbaus būta, kaip ne kartą manei, gyvas dar būdamas. Galima, mat, ir be tavęs apsieiti.

Stalius ieško karstui lentų, lavonas apdaroma išeiginiais drabužiais, guldoma ant lentos didžiojo kambario viduryje, į rankas įdedama kryžius. Kryžius, ant kurio Išganytojas mirė, pastaroji tavo viltis. „O crux, ave, spes unica!“ Tikėjai, gyvas dar būdamas, į Nukryžiuotąjį Išganytoją, iš Jo vilies numiręs nuodėmių atleidimo, prikėlimo iš numirusių ir amžinojo gyvenimo. Del to kryžius nešama, kaip nugalėjimo vėliava, tau į kapus keliaujant.

Prie tavo karsto dega žvakės. Kaipo „šviesos vaikas“ (Luk. 16, 8), krikščionių katalikų tikybos šviesoj tu keliavai žemės gyvenime, taigi turi teisės viltis numiręs amžinąją šviesą atrasiąs. Žvakės prie karsto tarytum šnibždėte šnibžda: „Requiem aeternam — amžinąjį atilsį duok jam, Viešpatie, o amžinoji šviesybė tegu jam šviečia!“

Tavo draugai ir kaimynai kaž kaip bailiai eina į vidų tavęs lankytų, apkaišo tavo karstą žolynais ir, valandėlę tyliai pasimeldę, po kits kito išvaikščioja...

Išmušė paskutinės kelionės valanda... Užvožiama karstas, nešama į papuoštą vežimą. Tokiame vežime dar niekuomet nebuvai važiavęs... Palydovai gieda visų šventųjų litaniją. Sutinka kunigas juodai apsirėdęs, keturi draugai nuima tave nuo vežimo ir neša ant savo pečių. Tyliai ir rimtai traukia procesija gatve, kuria tu pats dar nesenai bėgdamas, manei, jog tau pasaulis priklauso! Dabar eini nešamas, lydimas draugų ir kaimynų, kurie dar gal piktą širdį ant tavęs tebeturi, kadangi ne vieną jų esi gal įžeidęs, o gal iš kelio išvedęs? Oi, kaip reikalinga, kad kunigas toje kelionėj „Miserere“ giedotų, „pasigailėk manęs, Dieve, sulig didžiu savo gailestingumu!“ (Ps. 50, 1).

Įeini į bažnyčią... klausykis, kokią gražią ir graudulingą maldą siunčia kunigas už tave į dangų: „Ateikit jam į pagalbą, jūs, Dievo šventieji, pasitikite jį jūs, Viešpaties angelai, priimkite jo vėlę ir palydėkite Aukščiausiojo akivaizdon! Kristus, kurs tave pašaukė, tepriima tave, ir Jo angelai tenuneša tave į Abraomo prieglobstį!“...

Prasideda Mišios. Nekaltojo Avinėlio Kraujas, gausiai už tave išlietasis, tekėte teka ant vargšės tavo sielos... Laimingas, jei, gyvas dar būdamas, dažnai ir dievobaimingai jų klausei! O jei ne? Jei darydavai, kaip šios dienos užšalusioji jaunuomenė?

Mišios jau pasibaigė... dar kartą ateina kunigas prie pat tavęs ir ima Dievą melsti: „Į rojų tegu tave lydi angelai, tau ateinant, tegu tave priima kentėtojai ir tegu tave nuveda į šventą Jeruzalės miestą, Angelų būrys tegu tave priima, kad su kadaise bėdinuoju Lozorium turėtumei amžinąjį atilsį.“ Ar esi kuomet gražesnę giesmę girdėjęs? Bet ar padės tau ką, jei, gyvas dar būdamas, labai retai, o gal ir niekuomet nesimelsdavai į Dievo šventuosius ir angelus ir retai kuomet tesišaukdavai Jėzaus, Marijos ir šv. Juozapo?

Nunešė į kapus... kasėjai nuleido ant virvių tavo karstą į duobę, tris žemių saujas bėrė kunigas ant tavo karsto, sakydamas: „Atmink, žmogau, dulkė beesąs ir į dulkę sugrįšiąs!“ tą pat padarė tavieji ir kiti, kurie tave palydėjo, užkasė duobę... ir baigta.

Kiek pasimeldę, sugrįžo visi namon, tu pasilikai... vienas... visų apleistas... ir lauki atsikėlimo!...

O tavo vėlė? Kas pasidarė su ja?

Kad tavo širdis nustojo plastėti, mirties valandoje, vėlė stojo į Dievo teismą ir išgirdo baugų įsakymą: „Duok atskaitą!“ (Luk. 16, 22). Baugus įsakymas!...

Palaimintas Jonas Vianney, Arso klebonas, sakydavęs: „Būčiau laimingiausias žmonių, kad ne baisi mintis: aš vargšas turiu stoti kuomet Teisėjo akivaizdoj!“ Taip kalbėjo šventas, o tu?

Staigu tavo vėlė pasijuto Dievo teisme ir išgirdo paklausimą: „Ką padarei iš savo gyvenimo?“ Ir ima tau rodytis tavo gyvenimo mintys, žodžiai ir darbai. Tu juos jau senai esi užmiršęs; taip tu; bet yra, kas jų niekuomt neužmiršo, o tu to nedaug tepaisei, gyvas dar būdamas. Kiek blogo pamatysi?! Nusigandęs, pulsi į kojas ir šauksi: „Viešpatie, pasigailėk manęs nusidėjėlio!“ Bet tavo maldavimas tiek tepadės, kiek maldaudavai, gyvas dar būdamas. Nes, kaip medis pavirto, taip ir gulės. Kaip numirsi, taip ir gyvensi amžinatvėj...

Todel „džiaukis, jaunikaiti, sekiok savo širdies palinkimais ir tuo, ko tavo akys geidžia. Bet žinok, jog už visa tai trauks tave Dievas į teismą. Nes visa, kas įvyksta, ar gera ar bloga, nagrinės Dievas teisme“ (Ekl. 11, 9; 12, 14).

PASAULIO PABAIGA.

Mirties valanda yra tai žmogaus teismo valanda. Be to ypatingojo teismo, kurs įvyks tarp Dievo ir vėlės, panašiai, kaip atgailos sakramente — keturiose akyse —bus dar ir bendras teismas, paskutiniuoju teismu vadinamas, pasaulio pabaigai prisiartinus.

Mūsų žemė nėra amžina. Kaip ji atsirado — sutvėrė ją Dievas — taip ir išnyks. Kuomet ir kaip tai įvyks, mes nežinome. Mokslininkai spėlioja, bet tikrų žinių neduoda ir vargu ar duos kuomet, kadangi tiek pat težino, kiek tu ir aš, vadinas, nič nieko. Viešpats Kristus yra pasakęs: „Bet apie aną dieną ir valandą niekas nežino, nė dangaus angelai, tik vienas Tėvas“ (Mat. 24, 36). Todel bergždžia ir nagrinėti. Bet tai nė nesvarbu. Gyvenk dorai ir dievobaimingai—ir teismas teateinie, kuomet nori, rytoj ar po daug tūkstančių metų.

Pasaulio laikrodžiui sustojus, atėjo „valanda, kurioj visi, esantieji kapuose, išgirs Dievo Sūnaus balsą“ (Jon. 5, 28). Vai, gyva, gyva pasidarys tuokart pasaulyje. Visur, kur žmonių dulkės ilsi ir žmonių kaulai tūno: tyliuose kapuose ir triukšminguose kovų laukuose, pražūtinguose kalnų plyšiuose ir po karštu dykaviečiu smėliu, giliuose upių dugnuose ir neišmatuojamų jūrų gelmėse — visur ima judėti-krutėti, šnabždėti, kadangi Dievo Sūnaus balsą išgirdo. . .

Visagalis Tvėrėjas, kurs apmirusį grūdą ir sustingusį žiemos miegu medį kas pavasaris šaukia į naują gyvybę, kurs žmogaus kūną sutvėrė stebuklingu, mums nenuvokiamu būdu, sutaisys dabar iš naujo senai jau supuvusiuosius ir nieku virtusiuosius kūnus. Kaip kregždės, pavasariui atėjus, iš tolimų kraštų sugrįžusios, susiieško savo senuosius lizdus ir ten iš naujo apsigyvena, taip ir vėlės susiieškos savo senąsias buveines. Gerosios vėlės ateis iš aukšto dangaus, apsikuopusios — iš skaistyklos, prakeiktosios — iš pasibaisėtinųjų pragaro gelmių. „Kurie gera darė, išeis, kad atsikeltų į gyvenimą, kurie gi pikta darė, kad keltųsi į teismą“ (Jon. 5, 29).

Tai — atsikėlimas iš numirusių, tai — įžanga į paskutinįjį teismą.

Vėlė ypatingajame teisme girdėjo jau savo likimo išsprendimą. Dabar ir kūnas turi gauti, ką pelnęs. Ar ne kūnas savo blogais palinkimais ir geiduliais, savo tingumu ir nesusivaldymu patraukė ne kartą žmogų į blogą? Ar jis be bausmės turėtų palikti? Tai Dievo teisybei netinka. Vėlė neturėtų sakyti: „Viešpatie, ne aš viena telaužiau tavo įsakymus. Ištvirkėlis kūnas patraukė mane į nuodėmę. Ausis uždegė manyje blogus jausmus, akis blogus geismus iš miego prikėlė, kojos ir rankos skubėte skubėjo daryti bloga. Ne kartą aš nenorėjau ir, kiek įmanydama, spyriaus, bet nieko negelbėjo, kūnas nedavė man ramybės. Nejaugi jo nenubaustumei?"

Bet ir gerame kūnas buvo ne kartą nemažas dalyvis. Tūlos aukos kaip savęs varginimai, pasninkas, skaistybė, kentėjimai už Kristų kūno buvo nešamos. Argi jis už tai nieko negautų? Teisingai guostųsi kūnas ir Dievui neteisybę prikištų. Kūnas buvo sielos buveinė, įrankis, draugas. Del to jis turi vėl susijungti su siela ir taip jos laimėje ar nelaimėje dalyvauti. „Nes mes visi turime pasirodyti prieš Kristaus teismo krasę, kad kiekvienas atsiimtų, kaip kas, kūne būdamas, elgėsi, gera ar pikta" (2 Kor. 5, 10).

Visi stos į teismą. Dievuliau, kokia daugybė žmonių! Nesuskaitoma kariuomenė: galva prie galvos, vyras prie vyro. Žmonės kiekvieno amžiaus, lyties, tautos, padėties! Bet koks tarp jų skirtumas: vieni gražūs it angelai, šviesūs it serapinai! „Jų veidai spindi, kaip saulė, jų kūnai žiba, kaip dangaus tvirtumos šviesa" (Dan. 12, 3). Tai — išrinktieji savo garbingame kūne, panašūs į Kristų Taboro kalne ir Velykose. Šventasis Povilas sako: „Jis pakeis mūsų žemumo kūną, padarydamas jį panašų į savo skaistumo kūną" (Pilyp. 3, 21).

Kiti biaurūs it patys šetonai. Jų kūnai pilni biauriausių piktenybių pėdsakų. Išsipildo, ką pranašas yra pasakęs: „Šit aš atidengsiu prieš akis tavo nuogumą ir parodysiu giminėms tavo plikumą. Biaurenybę mesiu ant tavęs ir tave išgėdinsiu ir pastatysiu tave bauginančiu pavyzdžiu" (Nah. 3, 5).

Supranti, kam be ypatingojo teismo reikia dar, kad būtų ir bendrasis, paskutinysis teismas? Viso pasaulio akyse blogieji turi būti sugėdinti, gerieji pagerbti.

Pasaulyje atbulai darosi. Gerieji dažnai pajuokiama, blogieji viršuje; jie viską valdo. Paskutiniajame teisme tai visa pakitės. Kaip maži pasidarys čia galiūnai, kaip menki didvyriai!... Kaip apušės lapas, drebės, belaukdami teismo. Pyktis, pavydas ir gėda juos varstyte varstys. Tarytum nepakenčiama ugnis, degins juos laimingųjų žvilgsniai. Viena mintis įsivyraus juose: tik šalin, pabėgti šalin, vis tiek kur, by tik jie nematytų!... „Tuomet jie ims sakyti kalnams: griukite ant mūsų, ir kauburiams: apdenkite mus!“ (Luk. 23, 30).

Krikščionybės persekiojimo laikais įvesta arenon būrys krikščionių, kad juos plėšrieji žvėrys sudraskytų. Stabmeldžių miniai besišaipant iš jų ir į juos besiveizint, vienas krikščionių sušuko: „Taip gerai į mus įsiveizėkite, kad pasaulio teisme galėtumėte mus pažinti!“ Koks pasimatymas, koks susipažinimas turės tuokart įvykti!... Užgriuvo per kalną vedamas geležinkelio tunelis. Darbo metu įvyko sprogimas. Šimtai darbininkų liko sudraskyti ir užmušti. Likusieji beprotiškame išgąstyje ėmė bėgti prie tolimos angos, kad greičiau iš to pragaro išspruktų. Už tunelio angos laukė jau darbininkų žmonos, vaikai ir nusigandusiomis akimis tarp išsigelbėjusiųjų ieškojo vyro ar tėvo. Koks džiaugsmas, kad jį gyvą surado!... Paskui imta vilkti iš tunelio sužeistieji ir žuvusieji. Koks beviltis klyksmas, kad pati savo vyrą, vakai savo tėvą pamatė tarp žuvusiųjų! Blogiau bus paskutiniojo teismo dieną, kad tėvai savo vaikus, kad sesutės brolius, kad mokytojai mokinius atras tarp atmestųjų. Nė įsivaizduoti negalima! Galima suprasti, del ko Jėzus pasakė: „Tuomet raudos visos žemės giminės“ (Mat. 24, 30).

Staiga raudojimas tyla:... „Žmogaus Sūnus ateis savo didenybėje ir drauge su Juo visi angelai, tuomet Jis atsisės ant savo didenybės krasės. Visos tautos bus surinktos ties Juo, ir Jis atskirs juos vienus nuo kitų, kaip piemuo atskiria avis nuo ožių“ (Mat. 25, 31).

Įvyksta, ką šventasis Jonas yra pasakęs: „Mačiau mirusius didelius ir mažus, stovinčius ties sostu. Buvo atidengtos knygos... Mirusieji buvo teisiami, žiūrint to, kas buvo parašyta knygoje sulig jų darbais" (Apr. 20, 12).

Didelio tardymo čia nė nereikia, nereikia sumanaus klausinėjimo, kad tiesa būtų surasta. Žmogaus likimas jau išspręstas mirties valandoje. Dabar tai visa bus tik patvirtinta ir paskelbta. Ateikite, mano Tėvo palaimintieji, paveldėkite jums nuo pasaulio įkūrimo prirengtą karalystę!" (Mat. 25, 34).

Kaip kokia Velykų giesmė, skambės išrinktųjų ausyse tie žodžiai...

„Eikite šalin nuo manęs, prakeiktieji, į amžinąją ugnį, kuri prirengta velniui ir jo angelams!" (Mat. 25, 41), baisiai, tarytum perkūno trenksmas, skambės prakeiktųjų ausyse. Tuokart stovės teisingieji su pakelta galva akivaizdoj tų, kurie juos spaudė ir skriaudė. O nedorėliai dejuos: tie yra, kuriuos mes kadaise išjuokėme ir blogu žodžiu pašiepėme. Mes, bepročiai, manėme jų gyvenimą esant be pagarbos ir jų galą be padorumo. Šit kaip jie tarp Dievo vaikų yra paskaityti ir tarp šventųjų jų likimas. O mes nuklydome nuo tiesos kelio ir Viešpaties kelio nė nepažinome. Ką mums davė pasipūtimas?.. Visa praėjo, kaip šešėlis (Išm. 5, 1...).

Vėlus gailesys... Neatmainomai išspręsta... Atsidaro dangus ir pragaras. „Ir eis šitie į amžinąją kančią, teisieji gi į amžinąjį gyvenimą" (Mat. 25, 46).

Teismas pasibaigė...

Kokia išvada?

Johnstown'o miestas buvo aukštu pylimu apsaugotas nuo ežero. Aukštai ant pylimo stovėjo telegrafo stotis, kurioje budėjo sargas telegrafininkas. Didžiulei audrai kilus, bangos ėmė pylimą griauti. Tai pastebėjęs, telegrafininkas paleido į miestą draugams žinią: „Vanduo baigia pylimą griauti. Praneškit žmonėms, jog po kelių minučių vanduo užlies miestą"... Nutraukė nabagas žinią... vanduo nugriovė stotį ir jį paskandino.

Miesto telegrafininkas užšoko ant arklio ir, zovadais lėkdamas, šaukė: „Žmonės, gelbėkitės! Vanduo, nugriovęs pylimą, eina į miestą, po kelių minučių visa kas pra-

žus! Daugelis juokias iš jo... bet nepraėjo dešimts minučių, o vanduo jau buvo mieste. Visa ką sugriovė ir išnaikino, maža kas teliko išgelbėta, kadangi nenorėta tikėti... Taip pat yra šiandieną. Mes žinome tikrai: teismas ateina, mes visi kelionėj į jį. „Nes mes visi turime pasirodyti prieš Kristaus teismo krasę!“ (2 Kor. 5, 10).

Argi dera prieš teismo rūmus triukšmas kelti ir ūžti? Ar čia teisinga giltinės akivaizdoj širdim prisirišti prie niekų?

DIEVO MIESTAS.

Gal esi buvęs svetur, žinoma, ne dieną ar savaitę, bet ilgoką laiką; ar atsimeni, kaip namų buvai išsiilgęs?

Mes žmonės visi esame svetur; žemė nėra mums tėviškė. Visi mes tai žinome ir jaučiame. Žemėj mes esame keleiviai. Šiandien ir rytoj ir per visas mūsų gyvenimo dienas mes vis keliaujame, keliaujame į tėviškę — į dangų. Viltis kuomet nors dangų pasiekti tai — mūsų šviesioji žvaigždė „ašarų pakalnės“ tamsybėse, tai — mūsų paguoda varge, kuri neduoda mums visiškai nusiminti. Vai, liūdnas būtų mūsų gyvenimas, kad ta vilties žvaigždutė užgestų!

Visos pasaulio tautos ir giminės pažįsta tą dangaus išsiilgimą, visos svajoja ir kalba apie ateisiančius geresnius laikus. Nejaugi tai būtų tuščia svajonė?

Jog yra dangus, apie tai nei kalbėti nenoriu, nei įrodinėti — gaila ir laiko ir rašalo. Pasiimk Šventąjį Raštą ir pasklaidyk; nedaug tų lapų terasi, kur nebūtų kalbama apie dangų. Taigi tikra, jog yra dangus. Antra vertus, del ko Išganytojas būtų save davęs tiek žydams kankinti, kad nebūtų dangaus, kurį Jis mums norėjo duoti? Kam gi Dievas būtų įdiegęs į mūsų širdį tą niekuo nenutildomą dangaus išsiilgimą, kad sielos tėviškės, amžinojo dangaus nebūtų? Taigi, kaip tikrai yra žemė, kurioj gyvename, taip pat tikrai yra dangus, į kurį mes turime nueiti.

Bet kas tai yra dangus?

Kaip jis atrodo?

Žmogus nėra buvęs danguje ir iš ten sugrįžęs. Nedaugeliui tėra tekę pažiūrėti į dangų, kad ir iš tolo, tarytum per rakto skylutę. Bet niekas tiek apie dangų nežino, kiek šventasis Povilas apaštalas. O Jis sako: „Ko akis neregėjo, nei ausis negirdėjo, nei į žmogaus širdį neįėjo, Dievas prirengė tiems, kurie Jį myli“ (1 Kor. 2, 9). Aišku, kad dangus žodžiu neapsakomas, jo paaiškinti nėra galima.

Vienas graikų rašytojas pasakoja: Kaž koks žmogus norėjęs parduoti puikius namus. Jis išlupęs iš sienos plytą, ėmęs ją nešioti po miesto gatves ir šaukęs: kas norite pirkti mano namus? žiūrėkite į šitą plytą ir spręskite, kokie namai gražūs! Žmonės purtino galvas ir juokės iš kvailio, nes argi galima iš vienos plytos įgauti sąvoką apie namų gražumą? Į tą žmogų ir mes būtume panašūs, kad norėtume dangaus džiaugsmus įsivaizduoti. Visa, ką didžiausieji šventuoliai apie dangų yra pasakę, tai — tik mažėlytė plytelė iš rūmų; argi tad galima spręsti? Šventojo Povilo teisingai pasakyta: „Nei akis neregėjo, nei ausis negirdėjo, nei į žmogaus širdį neįėjo“... Manyk sau, kiek tinkamas, apie dangaus grožybes, kilk aukštyn ir aukštyn, vis tiek ribų nepasieksi.

Pažvelk į tylų vasaros nakties dangų, kad mėnulis plaukte plaukia per begalines ertves taip ramiai ir tyliai, tarytum bijodamas ką pripažinti, ir į milijonus žvaigždžių, kur ten aukštai-aukštai mirksiančius įvaria šviesa, tarytum uždegtos prie Dievo altoriaus žvakės; vargu ar ką gražesnio berasi. Arba užlipk į aukštą kalną ir pažvelk aplinkui į vasaros grožį, ar nesusijaudinsi? Tyliai čia stovėsi, nežinodamas, nei ką besakyti, nei ką bedaryti, pakol išsiverš iš tavo burnos šie pakilūs žodžiai: „Vai, kaip gražu, neapsakomai gražu!“ Ar girdi? „Neapsakomai gražu!“ Jei žemės grožybės apsakyti sunku, kas įstengtų apsakyti dangaus grožybes? Nes visas žemės džiaugsmas ir visos grožybės tai—tik menka žvakelytė prieš saulę. Visa, ką mes matome, tai — menkas, beveik neįžiūrimas dangaus atvaizdas. Dangus tai — kilniausiasis Dievo dailės darbas. Tuo visa kas pasakyta. Kilniausiasis tokio dailininko, kaip Dievas, darbas prašoka visą žmogaus supratimą...

Kas tai yra dangus?

Tobulos, nesudrumstos laimės vieta. Dangus tai — tikrasis džiaugsmo miestas, tai — tikroji laimės pakalnė.

Žemėj neesama tobulos laimės, kiekviename džiaugsme, tarytum kokia rakštis, kyšo mintis: neilgai tepateks, tuoj praeis ir nebegrįš! Todel ne vienas ir gražiausioj iškilmėj nuliūdęs. Danguje nebėra tos rakšties. Dangaus laimė nenyksta.

Dangaus laimė prašoksta žmogaus supratiną, ji beribė. Danguje nebesama vargo, taigi nebesama nė ašarų. „Dievas nušluostys nuo jų akių kiekvieną ašarą“ (Apr. 7, 17).

Danguje nebesama blogo. Šventųjų kūnai nuo skausmų ir sopulių apdrausti. Ten viso ko esama, ko galima trokšti. Nebėra proto silpnumo. Visa kas ten žinoma, ko nežinota pasaulyje. Ten matoma Dievo Apvaizda ir suprantama, del ko gyvenime taip atsitiko, o ne kitoniškai. Tarytum kokiame paveiksle, praeina pro šventųjų akis visi gyvenimo įvykiai, visi pasaulio veikalai; visur numatoma sąryšis.

O kokia draugija!

Kaip tu klausais, kad kas, daug kur buvojęs, daug matęs, patyręs, ima tau pasakoti apie savo gyvenimo įvykius. Įsivaizduok, kaip bus danguje, ko mes ten negirdėsime! Kaip malonu, atsisėdus ramioj kertelėj, klausytis, ką įdomu pasakoja kiti! „Koks malonumas mums juos matyti, su jais būti, su jais amžinai pasilikti!“ sako šv. Kiprijonas.

O dabar dar svarbiausia, kas dangų dangumi daro: Dievas. Dievą veidas į veidą regėti tai — didžiausioji dangaus laimė. Kaip džiaugės palaidūnas sūnus, sugrįžęs į tėvo namus ir prie jo širdies prisiglaudęs! Kaip pradžiugo nekaltasis Juozapas, brolių parduotas, po ilgųilgų metų savo mylimąjį tėvelį išvydęs! Kaip pradžiugs mūsų siela, ilgus metus svetur prabuvusi, sugrįžusi pas Tėvą! Negalima nė įsivaizduoti, kokia turi būti laimė aiškiai matyti Dievo esybę, galybę, meilę ir išmintį.

Galima dasiprotėti, del ko šv. Teresė, iš dvasios pagavimo atsipeikėjusi, negalėjo nieko kito ištarti, kaip tik: „Mačiau, mačiau, mačiau!“ Galima nuvokti, del ko šv. Pranas Asyžietis, sužinojęs, iš tikrųjų būsiąs į rojų pri-

imtas, taip susijaudino, jog per aštuonias dienas, be paliovos verkdamas, ir giedodamas, kartojo: „Rojus, rojus! Eisime į rojų!“...

Kad dangaus laimė tokia beribė, tai patekti į dangų turi būti labai sunku, turi būti ne vienas milžinų, didvyrių darbas reikia nuveikti? Kad, pagalvę po kelių pabrukus, negalima yra į dangų įšliaužti, tai — tikra. Bet taip beprotiškai sunku taipgi nėra. Reikia tik daryti, kas galima, o daryti geru tikslu.

Šv. Jonas Auksaburnis klausia: „Kaip brangus yra dangus?“ ir atsako: „Kainos nenustatau, kad neimtumei išsikalbinėti savo neturtingumu. Duok žemę, o gausi už tai dangų, duok aukso gabalą, o gausi dangų; turi skatiką, pirk už jį rojų, neturi nė skatiko, duok vandens stiklinę ar duonos riekelę ir pirk už tai dangų!“

Panašiai kalba ir šv. Augustinas: „Jei tave baugina dangaus karalystės kaina, nusiramink: bėdinoji našlė nupirko ją už du skatiku. Bet dar pigiau galima pirkti už šalto vandens gurkšnį, dar pigiau: už gerą norą gali ją pirkti!“

Taigi, daryk, ką gali, daryk iš Dievo meilės, o dangus tau patikrintas. Stiprinkis, dažnai priimdamas gyvųjų duoną šventojoj Komunijoj, o sulauksi laimingo iš numirusių atsikėlimo. „Kas valgys tos duonos, bus gyvas per amžius.“ „Aš prikelsiu jį paskutinėj dienoje!“ (Jon. 6, 52, 55).

PRAGARAS.

Keistas dalykas: daug žmonių pragaro nepripažįsta, jį neigia, tačiau pragaras nuo jų liežuvio beveik niekuomet nenueina, nebent kad valgo ar miega.

Tikėjimas į pragarą per giliai į žmogaus sielą įbrėžtas. Jau pats prigimtas, sveikas žmogaus protas reikalauja amžino atlyginimo. Žmogus savo veikime yra visiškai laisvas. Jis gali ištiesti ranką dešinėn ar kairėn, jis gali daryti gera ar pikta, kaip jam patinka, kaip nori. Bet gera turi būti atlyginta, bloga nubausta. Turi būti

užmokestis ir turi būti bausmė, kitoniškai jokios teisybės nebūtų. Jei yra dangus, turi būti ir pragaras. Ką pridėtų visi įsakymai ir doros dėsniai, kad nebūtų pragaro? Žmogus jau toks iš prigimimo: kad Dievas negraso, jis slinkiuoja ir beregint iš jungo išsineria. Jei, pragaro nepaisant, tiek nedorybių, tiek nuodėmių įvyksta kas dieną pasaulyje, negalima nė įsivaizduoti, kuo virstų pasaulis be pragaro! Manau, kad žmonės jau būtų prasirije, išsižudę. Kad anapus karsto nebūtų pragaro, pats pasaulis taptų pragaru.

Ar tikrai yra pragaras?

Taip, tikrai. Taip moko Jėzus. Dvidešimts penkis kartus Jis kalba evangelijoje apie pragarą. Jėzus visuomet malonus ir geras. Kas prie Jo negalėjo prieiti? Ko Jis nesušelpė, nepaguodė? Muitininkui yra pasakęs: „Šiandien reikia man būti tavo namuose!“, latrui: „Šiandieną būsi su manimi rojuje!“, svetimorerei: „Kas iš jūsų be nuodėmes, pirmas tegu meta į ją akmenį!“, paleistuvei: „Atsileidžia tau tavo nuodėmės!“ Gi, kalbėdamas apie pragarą, Jėzus darosi smarkus ir griežtas: „Jei tavo ranka piktina tave, nukirsk ją, nes tau geriau įeiti į gyvenimą luošam, kaip, turint abi ranki, eiti į pragarą... Jei tavo koja tave piktina, nukirsk ją... Jei tavo akis tave piktina, išlupk ją...“ (Mork. 9, 42).

Esi matęs beranki, bekojį, aklą? Kokia nelaimė būti luošam, netekusiam reikalingiausių kūno narių!... Jėzus ir matė, ir žinojo visas tas nelaimes, tačiau mokė, jog geriau luošam, raišam ar aklam įeiti į amžinąjį gyvenimą, nekaip sveikam patekti į pragarą. Koks baisus daiktas turi būti tas pragaras!...

Kas tai yra pragaras?

Klausykis!... Paukštelis pateko į kambarį, o kadangi langas uždaryta, jis nebegali išlėkti ir pasijuto nelaisvėj... Bet laisvė jam brangi, jis nieku gyvu nenori būti nelaisvėj. Jis lakioja nuo lango prie lango ir visa jėga jį daužo. Stiklas stiprus, jo išmušti neįveikia, bet pagaliau pats nusidaužia ir krinta negyvas. Tas pažinimas, tas supratimas, jog mums reikia prie Dievo, nežiūrint į visas kliūtis“, o tas negalėjimas savo troškimo patenkinti tai yra tikrasis pragaras; deginantis Dievo isiilgimas ir beviltis nusimi-

nimas, kad niekuomet negalės Dievo regėti, kurs degins sielą kaip baisiausia ugnis, tai yra pragaras.

Šimtas vienuoliktoji psalmė ryškiai aprašo prakeiktosios vėlės likimą: „Nusidėjėlis regės ir tuš, dantimis grieš ir slugs; nusidėjėlių troškimas pragaiš.“ Ką jis regės, tas nusidėjėlis?

Jis regės beribę Dievo meilę ir begėdiškąjį savo nedėkingumą. „Tas Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų!“ Ta mintis niekuomet neduos jam ramybės. Ta stebėtinoji Dievo meilė, kad Kristus atėjo į pasaulį ir davė save nukankinti ir prie kryžiaus prikalti; kad, pradedant krikšto diena iki numirštant, Dievas sekė jį įspėdamas ir ragindamas, ta meilė stovės jam visuomet prieš akis. Jam stačiai bugštu savo nedėkingumo...

Jis regės, kaip gero velijo jam jo tėveliai, ir kaip gerai būtų padaręs, kad būtų jų klausęs... Jis regės, kaip nuodėmklausiai ir mokytojai visas pastangas dėjo, kad iš dorybės kelio neiškryptų, ir kad jis pats būtų labai išmintingai padaręs, kad būtų jų klausęs. Jis žiūrės į dangų ir pamatys, kad ten dar esama tuščios vietos, jam skirtosios vietos. Jis regės ten aukštai savo gerąją motiną, tą motiną, kuri del jo tiek vargo kentėjo, tiek prisikrimto, prisiselvartavo, kuri, ir mirdama, ištiesė dar savo drebančią ranką ir jį paskutinį kartą dar žegnodama laimino. Jis matys ten gal savo brolį, sesutę; visus jis matys, kurie kadaise taip karštai jį mylėjo. Visa šeima danguje laiminga, jis vienas palaidotas pragare be vilties ir paguodos!

„Nusidėjėlis regės ir tuš.“ Jis tuš... pyks... šėls... Ant ko?

Pats ant savęs, kadangi kulvartais, aklai dūmė į pražūtį. Ant blogų draugų, kurie jį išmokė ir įpratino rūstinti Dievą. Gal ant nuodėmklausio, kurs jam buvo per lengvas, per geras...

„Dantimis grieš“... iš pykčio ir gėdos, kadangi jis dabar jau galutinai pažemintas. Jau jo ragai amžinai nulaužti, jo sprandas nulenktas. Kiekviena nuodėmė buvo puikybė, kiekviena jis sakyte sakė: „Nenoriu tarnauti!“ O dabar nebėra pagalbos. Gali sau rankomis veidą uždengti ir šaukti: „Kalnai, griūkit ant manęs ir jūs, kau-

buriai, pridenkite mane!“ vis tiek jis nuogas ir plikas stovės savo gėdoj prieš visą pasaulį. Kiekviena nuodėmė, kurią yra padaręs, vis tiek bus jame matoma.

Kiekviena nuodėmė turi savo ypatingą pragarą. Keiksmas savo pragarą, paleistuvystė savo, girtuoklystė savo, vagystė ir plėšikystė savo. Kiekvienas nusidėjėlis bus baudžiamas sulig savo darbais, nei mažiau, nei daugiau. „Ir slugs“. Nelaimingasis jaučias toks vienas, toks apleistas! Pakol buvo gyvas, rasdavo savo nuodėmėj ar bloguose drauguose užsimiršimo. Dabar jis vienas. Žemėj vis dar yra Dievas, kad ir tolimas, į kurį galima melstis, bet čia ir Dievas nuo jo amžinai atsitraukė...

Žinoma, ir prakeiktasis turi savo draugiją, bet, pagailėk Dieve, kokią!... Čia keliasi iš dorybės kelio išvestoji vėlė ir šaukia: „Kad tavęs nebūčiau nė žinte pažinęs! Tu mane pagadinai, aš per tave prapuoliau... tad būk prakeiktas!“... Čia juokias ir keikia šetonai...Visur tik vieni keiksmai ir burnojimai...

„Nusidėjėlių troškimas pragaiš“... Nebėra jokios, nė mažėlytės vilties... kalėjimo dūrys amžinai uždarytos... Jis amžinojoj nelaisvėj.

Prie to viso nusiminimo ir sąžinės graužimo pridėk dar ugnies kančią. Bergždžia ir nagrinėti tos ugnies esybė. Bažnyčia iki šiol nenurodė. Jei tai — tikra ugnis suprantama mūsų baimė; nieko nėra baisesnio už ugnį. Bet. jei pragaro ugnis netikra, tai dar blogiau. Tuomet Jėzus pavartojo paveikslą, kalbėdamas apie neužgesomą pragaro ugnį. Paveikslas vis tik tėra nurodymas, tik šešėlis to, ką turi reikšti. Pragaro ugnis tai — ėdrioji ugnis, uždegtoji Dievo rūstybės, nenutildomoji, visuomet deginančioji ugnis...

Bet ar gerasis Dievas gali pakęsti tokią baisenybę, tą pragaro ugnį? Ar gali žmogų, savo kūrinį, amžinai atstumti nuo savęs, prakeikti?

Neišmintingas klausimas. Juk ne Dievas prakeikia ir stumia į amžinąją ugnį. Pats žmogus save prakeikia. Dievas sutvėrė jį amžinajai laimei ir daro visa, kad jis būtų amžinai laimingas. Bet nedorėlis daro visa, kad į nelaimę patektų. Jis pats visur ieško pragaro. Jis pats rašo sau smerkimą. Ir netykoja Dievas progos, kad žmogų

nustumtų į pragarą. Ne, netykoja. Jis laukia ir laukia, bene žmogus dar susisgirbs, atvirs ir kreipsis į Jį gailestyje. Dievas nesmerkia nieko, kam pirma nebūtų teikęs atvirtimo malonės. Jei tad žmogus prapuls, negalės Dievui prikišti. Žmogus pats kaltas, kad bus prapuolęs. Bet kam gi ta amžinoji kančia? Ar neužtektų laikinio pragaro, kad ir ilgiausio?

Ne, neužtektų. Nes išdava tik ta būtų, kad nedorėliai dar kietesni taptų. Yra pragaras ir amžinas pragaras, kaip Jėzus pasakė: „Eikite nuo manęs šalin, prakeiktieji, į amžiną ugnį!“ (Mat. 25, 4), ir šv. Jonas: „Jų kančios dūmai kils per amžių amžius“ (Apr. 14, 11). Ir taip žmonija nesusilaiko nuo nuodėmės, kas gi tad būtų, kad pragaras būtų neamžinas? Niekas jo nė nebijotų, kaip nebijoma skaistyklos, nors ji ne kuo tesiskiria nuo pragaro, nebent kad yra tik laikinė.

Kas pateks į pragarą?

Vienas klaidos mokytojas tikrino: dalis žmonijos būtinai turinti patekti į pragarą. Dievas ją nuo amžių prakeikęs ji prakeikta ir liksianti. Ne, taip nėra; to katalikų Bažnyčia nemoko.

Į pragarą niekas neturi nueiti, kas nueiti nenori. Į pragarą tas tepatenka, kas miršta sunkioj nuodėmėj. Nemirk tad sunkioj nuodėmėj, nebūsi prakeiktas. O kad joj nenumirtumei, nedaryk jos, pakol sveikas ir gyvas. O jei jau esi pakliuvęs nelaimėn, negaišuodamas kelkis, turi juk atgailos sakramentą.

Šv. Bernardas rašo: „Kad prisimenu pragarą, visas mano kūnas ima drebėti, o mano kaulai pasidaro tarytum sulaužyti.“ Kad taip būtų ir tau!

Dažnai galvok apie pragarą, lengviau bus tau į jį nepatekti!

SKAISTYKLA.

Kas bent kiek sutepta, į dangų įeiti negali. Tuo tarpu mes matome daug žmonių pasaulį apleidžiant, kuriuos mes pažinome tikinčiais ir dorais katalikais, bet kurie mažų paklaidų, pasaulyje gyvendami, neišvengė. Ir tokių ne maža, kurie po sunkias nuodėmes braidžiojo, savo siela ir jos amžina laime nė kiek nesirūpino, bet paskutiniuoju laiku susisgirbo, atvirto prie Dievo ir numirė, gailėdamies už savo gyvenimo nuodėmes. Kas gi su jais? Argi jiems taip pat lemta įeiti į dangų, nepaisant jų paklaidų, kad ir nedidelių, arba nepaisant sunkių bausmių, kurias buvo užsitraukę, bet kurių nebegalėjo atlikti, kadangi ne laiku mirtis perkirpo jų gyvenimo siūlą? O gal jiems lemta amžinai su prakeiktaisiais pragare būti? Ne, nei šiaip, nei taip.

Viena nesutinka su Dievo šventumu, antra — su Dievo teisybe. Negalima juk nė manyti, kad koks ištvirkėlis, kurs metų metus gyveno biaurybėse ir tik mirties patale susitaikinimo su Dievu, pusėtinai gerai atgailos sakramentą priimdamas, taip sau be niekur nieko ir įeis į dangų. Juk tai būtų nei teisinga, nei pigu ištikimiesiems, kurie, savęs išsižadėdami, vargais ir aukomis prie mirties rengės. Juk tai į slinkį ir pasileidimą būtų tikriausias paraginimas. Gera būtų apsileidėliams, kurie be baimės galėtų sakyti: „Kam čia man vargti? Kam čia save varžyti? Atvirsiu mirties valandoje ir to pakaks!“ Ištirtas daiktas, kad mirštančių dauguma per geri pragarui, bet dangui per blogi. Nes neveltui sako Šv. Raštas: „Į jį neįeis niekas sutepta“ (Apr. 21, 27).

Matai, jog pats sveikas žmogaus protas reikalauja, kad be dangaus ir pragaro būtų dar trečioji vieta, kur galima būtų atsiteisti Dievo teisybei ir apsikuopti kad ir nuo mažiausios sutepties.

Ką mes savo menku protu jau numanome, tai patvirtina Šv. Raštas, tikrindamas, jog yra skaistykla. Antrosiose Makabiejų knygose (12, 46) parašyta: „Šventa ir išganoma melstis už numirusius, kad iš nuodėmių būtų išrišti“.

Kame numirėliai galėtų būti iš nuodėmių išvaduoti? Danguje? Bet juk į dangų niekas, kas sutepta, negali įeiti. Pragare? Bet juk pragare nebėra nuodėmių atleidimo. Ten „nemiršta jų kirminas ir ugnis negesta“ (Mork. 9, 43). Matai tad, kad jau Senajame Įstatyme tikėta, jog anapus karsto yra ir trečioji vieta — skaistykla — iš kur užturėtosios vėlės gerais gyvųjų darbais ir aukomis gali būti išvaduotos.

Įrodinėti skaistyklos buvimą iš Naujojo Įstatymo knygų ir iš šventųjų Bažnyčios tėvų nė nemanau. Esi katalikas, taigi jau nuo kūdikystės tiki katalikų Bažnyčios mokslą apie skaistyklą...

Tai juk ir yra didžiausia mūsų paguoda prie mums brangiųjų karsto ir mūsų pačių mirties valandai prisiartinus. Silpni esame žmonės. Mes kas dieną suklumpame. Jei tiesa, kad iš kiekvieno tuščio žodžio turėsime Dievui atskaitą duoti (Mat. 12, 36), tai argi nematome, jog mes kas dieną pražūtume, jog mes būtinai turėtume pragarui tekti, kad anapus karsto nebūtų pasitaisymo, apsikuopimo vietos? Ne, to mūsų Bažnyčios guodžiamojo mokslo mes niekuomet neužmiršime. Mūsų protas ir širdis to reikalauja, Dievo apreiškimas tai tikrina, katalikų Bažnyčia to moko: yra skaistykla.

Kas yra skaistykloj?

Kaip ten atrodo?

Ona Katarina Emmerich pasakoja: „Mačiau apsikuopimo vietą. Rodėsi man, kad patekau į labai gilią prapultį. Mačiau didelę plotmę. Graudu žiūrėti, kaip ten bėdinos vėlės tylios ir liūdnos. Bet jos vis delto kaž ką turi veide, kas nurodo, jog jos turi dar širdyje džiaugsmo, prisiminusios Dievo gailestingumą... Išvydau jų veide neaprašomo džiaugsmo, kurs man jų netolimo išvadavimo žyme pasirodė“. Vadinas, sunkus vargas linksma viltimi saldinamas — šit likimas skaistykloje.

Kokia yra skaistyklos ugnis, mes to nežinome, katalikų Bažnyčia mums to nenušvietė, bet, kaip ten yra taip, „ji skaudesnė“, sulig Bažnyčios tėvų žodžiais, „už visa, kas pasaulyje gali būti sopulinga pamanyta, paregėta ar pajausta“. Pasiilgimas Dievo, kurio didenybę ir grožybę regėjo mirties valandoje, slopinte slopina bėdiną vėlę. Ji

karštai trokšta sulaukti išvadavimo valandos. „To vieno prašau iš Viešpaties ir to ieškau, sako ji su psalmininku, kad galėčiau gyventi Viešpaties namuose visas mano gyvenimo dienas“ (Ps. 26, 4). Jai taip pat nejauku, kaip anam nelaimingam kaliniui, kurs, beveik jau nustojęs vilties, rašo vienam įtakingam prie valdovo asmeniui: „27 d. šio mėnesies sukanka šimtas tūkstančių valandų, kaip kenčiu ir dar du šimtu tūkstančių valandų turėsiu kentėti“. Koks sielvartas vaitoja iš tų eilių! „Šimtas tūkstančių valandų!“... Mat, nabagas suskaitė!...

Skaistykloje sulig apreiškimais minutės rodosi metais, metai amžinybėmis. Ne viena vėlė ir čia vaitoja: „Šimtas tūkstančių valandų, kaip kenčiu, dar dešimtį tūkstančių valandų turėsiu kentėti!“ Apverktinas likimas! O kas visame tame nepakenčiamiausia, tai — kad vėlė savo išsivadavimui nič nieko negali daryti. Nuopelnų laikas pasibaigė drauge su mirtimi. Mirtis — tarytum plytnyčios krosnis. Kaip tik plyta išdegė, jau jos nebeatmainysi ir, jei ji išėjo kreiva ar sukumpusi, tokia ir paliks. Kaip žmogus miršta, taip ir palieka. Vėlės nei atvirsti, nei pradėti naujo gyvenimo nebegali, nors ir labai norėtų. Joms atėjo naktis, kurioj nebegalima veikti. Jos gali tik laukti. „Mano siela trokšta Viešpaties galingo ir gyvo. Kuomet nueisiu ir pasirodysiu Viešpaties akivaizdoje?“ (Ps. 43, 1).

Graudus yra jų šauksmas į dangų: „Ai man, kad mano gyvenimas ištrėmime taip prailgo. Mano siela pasilieka taip ilgai svetur!“ (Ps. 119, 5—6).

Bet, kad ir didi sopuliai skaistykloje, vėlei vis delto spindi viltis, kuri sopulius lengvina. Kiekviena vėlė gerai žino, kad sopuliai, nors ir Dievas žino kiek tęstųsi, vis delto baigsis. Vis delto ateis kuomet Dievo angelas, atidarys mano kalėjimo duris ir įves mane į dangų pas Dievą! Del to bėdinosios vėlės džiaugdamos kenčia. Joms taip pat yra, kaip tiems kentėtojams, kurie, ugnyje deginami, Dievo garbei giedojo giesmes. Gana prisiminus šv. Lauryną.

Šv. Genujos Katarina sako: „Jos yra patenkintos Dievo sutvarkymu. Jos, džiaugdamos, mato, jog Dievas visa įvykina, kas Jam patinka ir kaip Jam patinka. Jos

taip trokšta apsikuopti, jog bevėlytų į pragarą eiti, nekaip Dievo akyse pasirodyti suteptos".

„Didelis čia daiktas — kasdienė nuodėmė!" mano ir sako ne vienas krikščionis katalikas, bet skaistykloj tokios kalbos nebėra. Vėlės gerai žino, jog ir mažiausia nuodėmė yra užgavimas Dievo širdies, del kurio meilės ne tiek, kiek skirta, bet dar daugiau kančių apsiimtų kentėti.

Mūsų galioj priartinti vėlėms jų išsivadavimo valandą. Sulig katalikų Bažnyčios mokslu, mes galime kenčiančioms vėlėms savo maldomis, aukomis ir kitais gerais darbais pašokti į pagalbą. Kokia jums laimė, bet kartu ir mums kokia laimė!...

Mums nereikia bevilčiame nusiminime stovėti prie mums brangiųjų karsto. Mes žinome, jog jie, apleisdami pasaulį, nesutraukė ryšių su mumis ir jog mes, mirties ir karsto nepaisydami, galime juos šelpti..

PABAIGA.

Kryžkreižiais išvadžiojau tave po katalikų Bažnyčios rūmus. Nieko tau neslėpiau. Svarbiausios tikybos tiesos praslinko pro tavo akis. Baigdamas, pasakysiu tau, kaip kadaise Išganytojas savo mokytiniams: „Palaimintos akys, kurios mato, ką jūs matote. Nes aš sakau jums: daug pranašų ir karalių norėjo matyti, ką jūs matote, bet nematė, ir girdėti, ką jūs girdite, bet negirdėjo" (Luk. 10, 23—24).

Daug brolių stovi dar priešais katalikų Bažnyčią ir mėto į ją savo pasiilgusį žvilgsnį, bet negali kelio surasti, arba neturi drąsos juo eiti. Nes siauras tai kelias, dieglių pribarstytas — kelias susivaldymo ir pasišventimo!

Bepigu tau! Tau nė nereikėjo ieškoti!...

Iš begalės Dievo gerybės tu eini tikruoju keliu ir neturi baimės paklysti.

Žinai Kolumbo istoriją.

Tas kilnusis žmogus turėjo stebuklingą sumanymą: kelią aplink pasaulį surasti. Jis manė: „Pasaulis apvalus, taigi turi būti galima jis apiplaukti; vandenyne turi dar būti žemės. Aš ją surasiu!“

Bet sumanymui įvykinti daug reikėjo lėšų.

Kame jas suradus?

Kur tik jis kreipės, iš visur ta pati giesmė: ne ir ne!

Pagaliaus Ispanijos karalienė Izabėlė sutiko... davė jam prityrusių jūreivių ir laivaplaukių. Džiaugdamos, jis leidosi kelionėn, nepaisydamas nei kliūčių, nei pavojų.

Jau šešios savaitės praslinko, jam vis besiiriant į vakarus, o čia žemės kaip nėra, taip nėra. Pritrūko maisto, jūrininkai ėmė murmėti, pagaliau sukilo... Nutarė jį įmesti į jūrą, bet davė dar laiko prisirengti numirti. Čia pastarąją dieną pasigirdo iš gandro lizdo: „Žemė, žemė matyti!“ Džiaugsmo apsakyti nė nemėginu, netesėsiu... Reikėjo būti to didžiojo žmogaus širdyje, kad atjaustumei. Taigi, jis neapsiriko, nesuklydo. Prieš jo akis besileidžiančios saulės spinduliuose ateities žemė, naujas pasaulis — Amerika!

Ir mes esame keleiviai.

Mes iriamės į tolimą kraštą, į amžinybę. Kaip turės pradžiugti mūsų širdis, kad mirties valandoje laimingos tėviškės krantai pasirodys nustebusioms mūsų dvasios akims!

Nenusivylėme, negaudėme kokių sapnų ar svajonių.

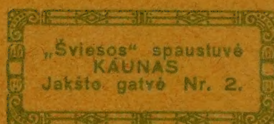
Nebergždžia buvo mūsų tikyba, viltis, meilė!

Nenusimink tad, jaunuoli, kad toje kelionėje verpetai ir audros mėto ir daužo tavo laivelį, kad pasaulio vaikai juokias ir šaipos iš tavo pastangų! Kas be to?

Irkis pirmyn, žiūrėk aukštyn!

Ten, prieš tavo akis, prižadėtoji žemė, naujasis pasaulis, dangus!

„Šviesos" spaustuvė
KAUNAS
Jakšto gatvė Nr. 2.